

Utdrag ur brev från äldre generationer av släkterna Sjöstrand, Spånberg och Söderbom,

Det är med vördnad, ömhet och rörelse man rör vid och läser dessa vittnesbörd från 1830-talet och framåt. Man får genom breven en god inblick i förfädernas liv. Breven handlar mest om vardagens händelser. Hushåll och lantbruk tog mycken tid och kraft. Även i prästfamiljerna var det fattigt och strävsamt. Människorna förflyttade sig inte mycket, rikspolitiken angick dem inte, sjukdomar bröt ner dem oftare och tidigare än i våra dagar. Ofta innehåller breven små ”predikningar” - kristendomen och kyrkan dominerade deras liv.

En mycket god hjälp att sätta in alla omnämnda personer i sitt sammanhang och få ytterligare kunskap om dem och om tiden får man genom att läsa Olof Sjöstrand s:rs ”Släktkrönika” och även hans memoarer ”Den försvunna tiden”.

Farfarsfar Theodor Sjöstrand (fff) levde mellan 1758 och 1846 och var komminister först i Gårdsby församling och senare i Algutsboda. Han var gift första gången med Ulrika de Maré, född 1760, död 1808. De fick barnen:

Eva	Carl	Johanna	Olof
1793-1808	1793-1877	1796-1808	1797-1850

I andra giftet med **Johanna Rebecka Wetterling** (ffm) föddes åtta barn:

Christina	John	farfar Wilhelm	Eva	David	Jacob	Peter	Ulla
1811-1853	1813-1896	1815-1889	1817-1854	1819-1883	1822-1918	1824-1846	1827-1908

Då Theodors andra hustru avled 1829, tog fröknarna Ribbing på Kråkenäs i Gårdsby socken till sig yngsta dottern Ulla och uppfostrade henne. (Uppställning i Släktkrönikan, sid. 2-3)

Farfar Wilhelm (ff) gifte sig med (fm) **Ulrika (Ulla) Spånberg**, född 1818, död 1901.

Deras barn:

Sara	Gustaf	David	Hanna	far John	Maria
1846-1923	1849-1932	1852-1931	1855-1912	1857-1929	1860-1937

(Uppställning i Släktkrönikan sid. 33)

John Sjöstrand, namnet här förkortat till JJB, gifte sig första gången med **Anna Söderbom**, född 1866, död 1919, och andra gången med **Ina Johansson**, född 1884, död 1968.

Anna Söderboms föräldrar var **Johan Peter Söderbom** (mf), född 1830, död 1906, och **Charlotta**, (mm) född Lindblom 1833, död 1902.

Stavningen i breven har i stort sett bevarats. Däremot har ibland interpunkteringen ändrats. Det är förvånande lätt att läsa brevtexterna. Det är märkligt hur lite stavningen förändrats sedan förra delen av 1800-talet.

De äldsta 12 breven är i sin helhet återgivna i Släktkrönikan 1992, sid 12 –24 och i Släktkrönikan 2013, sid 53-66.

För fullständighetens skull återges de även här.

Den 7(eller 17) december 1836 från fff Theodor Sjöstrand, Åsgjöl, till Wälborna Fröken U. Fr. Ribbing.

”Wälborna Fröken! Längre, alltför längre, har en dyr pligt å min sida blifvit åsidosatt, at för Nådig Fröken frambära et ringa tacksamhetsoffer. Det är endast N. Frökens skonsamma godhet, som kan öfverse härmed.- I medlertid känner jag djupt min förbindelse til N. Fröken, så wäl för Dess flerfaldiga wälgörningar mot mig och mit hus under min tjenstetid i Gårdsby, som i synnerhet för Dess hulda, med mycken kostnad förenade, wård om min älskade dotter. Tidigt blef detta arma barnet liksom kastadt ur både Faders och Moders famnar. - Modren gick plötsligen bort: Och jag, stadd i sorg och jämmer, kände mig så skyldig, som willig at sorja för dess bärgning och uppfostran. - Men käre släktingar woro straxh färdige at, på obestämd tid, fria mig från denna omsorg. - Och nu, sedan denna tiden lupit til ända, hvad war det, som bewekte N. Fröken at uptaga detta fattiga barnet i Dess hulda sköte? Wisserrigen intet annat, än N. Frökens wälgörande hjerta. - Och det är härföre, jag nu har äran förklara N. Fröken min tacksamma årkänsla, nedläggande för N. Fröken min djupaste, wördnadsfullaste, ödmjukaste, innerligaste och förbindligaste tacksägelse, med hjertelig önskan, at N. Fröken för all sin kostnad, möda och omsorg, måtte få upbära den billiga lönen: lydnad, tilgifvenhet och tjenstfärdighet. - Om Gud unnar mig med någorlunda hälsa lefwa til sommaren, will jag hafwa äran personligen upwakta N. Fröken, och omfamna min älskade dotter, det yngsta af 10 ännu lefwande barn.

Med djup wördnad har äran til lifwets slut framhärda Wälborna Frökens ödmjukaste tjenare Theodor Sjöstrand.”

Den 11 november 1837 från fff Theodor till dottern Ulla.

”Min älskade Dotter! Änteligen några ord till swar på Dina angenäme skrifwelser, hwarmed Du fägnat mig. Det wore oförlåtligt, om jag, under omsorgen för de fläste af mina många Barn, skulle aldeles förgäta det yngsta, ehuru warande i så lycklig belägenhet, at jag icke behöfwer hafwa någon omtanka om det. - Min resa från Kråknäs gick genom en lång omwäg lyckligt hem. Sedan har jag mått, och mår, så wäl, som med mina år och gamle krämpor kan önskas. - Det är godt, at Du nu kan wårda huset under det Fröken reser til Wexiö, eller annorstädes. Kära barn! War i alt trogen, pålitelig och Fröken utan all gensägelse lydig samt helt och hållet tilgifwen. Du har hos denna din hulda fostermor goda dagar. Wet at wärdera och lära känna Din lycka. - Det är godt, at Du stundom njuter fria luften, när Du får lof dertil. Det befordrar och stärker hälsan. - Från Olof har jag haft nyligen bref. Han kommer med sit Hushåll, will Gud, nästa wår til Åsgjöl, at här, om jag så får säga, öfwersomra. Jon will snart bli Präst. Wilhelm (*Farfar*) är i Lund. David, Jacob och Pehr i Wexiö, som Du wäl wet. Från - Eva har jag haft bref. Hon befinner sig wäl. - Hwad skall jag vidare skrifwa? Ingenting; ty natten inträder, och will hafwa mig til söms. Men förrän jag går til säng, beder jag Dig frambära til Dig och min Fröken de warmaste och wördnadsfullaste hälsningar från Din hulde fader T. Sjöstrand”

De personer som fff Theodor omnämner i brevet är:

Eva, född 1793, var det äldsta barnet i första äktenskapet.

Olof, född 1797, även han barn i det första äktenskapet, var lärare i Stockholm och blev sedermera kyrkoherde i Långasjö.

Jon, född 1815, var det äldsta barnet i det andra äktenskapet. Han blev sedermera kyrkoherde, först i Adelöf och sedan i Asby.

Ff Wilhelm, född 1815, studerade i Lund och prästvigdes 1839.

David, född 1819, blev sedermera lärare och rektor i Stockholm.

Jacob, född 1822, blev kyrkoherde i Hinneryd.

Pehr, född 1824, dog som student i Uppsala 1846.

Den 7 juni 1838 från ff Wilhelm till brodern "gymnasisten Wällärde herr" David i Växjö.

"Broder! Haf tack för din skrifvelse af den 28 förra månaden, den är med nöje bekommen. Mitt förra bref finner jag att du således icke för tidigt erhållit, derföre var innehållet väl ingenting obekant, derföre mindre intressant. - Jag befinner mig väl på min condition och sträfvar med boken så mycket man kan orka med, då största delen av dagen offras till andras bästa. - Huru långt mitt vistande kan blifva i Skåne är icke godt att bestäma, nästan omöjligt, då man ej kan fortsätta sina studier vid academien med mindre än contanter på fickan och då dessa genom conditionering skola förtjenas blir alltid tidsutdräkten lång. - Jag har dock tänkt att i höst ett år till resa in till Lund. Man får se huru raskt jag kan skilja mig vid. Det beror mycket på den tour mig kan vederfaras. Pengar måste dessutom lånas circa 200 R och hvar de skola tagas har jag ännu icke beräknat, alldenstund många förändringar dessförinnan kunna inträffa, dem man ingalunda kan förutse. Ut i Bankerna häromkring kunna de visst erhållas mot antaglig borgen; men dessa lån äro högst besvärliga, om man någon längre tid behöfver dem. - Hade du flere pgr inne än du behöfde voro de visserligen kärkomna; ty ännu har jag ej hunnit till fullo afbördas mitt skuldregister. - Det förespeglade nöjet vid academien är icke så himmelskt som man förut föreställer sig. Den som har full plånbok han njuter, den som saknar den, svälter och far illa utan någons deltagande eller medömkan. Sålunda komer man tids nog till academien och innan detta sker vill jag råda hvar och en skrapa in så många fyrkar han någonsin kan och icke uppoffra dem utan blott till sin egen nytta. Du reser väl icke till academien i höst? Det skulle allt vara roligt träffa broder John; men det låter sig icke göra. Han skall väl prestas i sommar? När reser han åter till Upsala? Hur mår Olof, Carl? Hvar finnes denne sednare broder? Nu har jag ställt på Dig frågor att snart besvaras. Helsa Broder John hjertligt från mig, om Du träffar honom. Glöm ingalunda min gamle Far jemte öfriga syskon. I hvilken Class sitter lille Pehr, eller rättare till hkn Class blir han nu flyttad? Säg honom, det jag icke glömt mitt löfte. (*Halvbrodern Carl, född 1793, hade varit komminister i Anderstorp men blivit avsatt 1836. Han blev sedermera komminister i Hjärtlanda och Skepparstad men avsattes även från denna tjänst. Se Släktrönikan sid. 25.*) Då du kommer till Korsberga, hälsa oändeligen till släktingarna, Hilda icke förglömt. Mina Blomstrand minnes jag äfven, icke bör hon derföre förglömmas. Meningen är, det du är god vid tillfälle frambär min vördsamma helsning till fru Lektorskan jämte familj om hon ännu vistas i staden och kan träffas. (*Släktingarna i Korsberga är troligen fm Ulla Spånbergs släktingar.*) - Nyheter finnas inga; utan jag framläpar med tålmod mitt lif i det dimmiga Skåne, i det glada hopp att någon gång få återvända till det kära hemlandet Småland. Skrifver du till eller träffar Morbror (oläsligt, möjligen Wetterling) så helsa honom jemte Moster från mig. Jag (oläsligt) det han skulle besvara min skrivelse till honom (oläsligt) 1 Januari; men förgäfvets. Låt honom då veta adressen till mig, som är Malmö, Anderslöf, Lindhill. - Jag hinner ej mera, utan skrif snart till Tuus Frater Wilhelm. P.S. Xⁱ Himmelfärdsdag predikade jag för första gången i Skåne och mycken Critic tror jag, att jag ej underkastades. Malmö ligger blott 1½ mil från Lund."

Den 8 september 1838 från fff Theodor till dottern Ulla.

"Min K. Dotter Ulla! Upmanad af 2^{ne} dina wackra och ganska wäl skrifne bref, nödgas jag taga till min ostadiga penna, och rita några rader till swar å dem.- At Du har hälsan och mår wäl, är för mig ganska fägnasamt at höra. Håll Dig till Gud och Din goda Fröken; så går Dig alltid wäl. - Osten, som sändes härifrån, war wist icke stor; men dock den största som ärhållits i år, då ystet blef owanligt litet: önskandes, at den måtte wara god. - Jag har hela sommaren warit plågad af en owanligt swår hosta, åtföljd af swindel och andra krämpor och är ännu icke denne beswärlige gästen aldeles quitt. Den är dock mycket lindrigare, och jag friskare.

Från Jon har jag länge sedan haft bref sedan hans återkomst härifrån til sin wistelseort, Upsala. Han är flink och mår wäl. Från Olof har jag icke haft underrättelse sedan sidste Maji, då Han fägnade mig med skrifwelse om sin hälsas förbättrande efter en swår och farlig sjukdom. Carl har condition hos kammereraren Seth i Wässbo, skall lefwa nycktert, wara afhållen, och efter sina förderfwade omständigheter må wäl. Christine (*äldsta barnet i andra äktenskapet, född 1811*) håller tyst och skrifwer intet. Jag hoppas, at Hon befinner sig nöjd och wäl. David och Jacob äro förmodeligen inkomna till Wexiö. Pehr har hela sommaren där hållit hus, och studerat. Jag väntar i morgon bref från dem. Eva wäfwer raskt och ber hjerteligen hälsa Dig. - Hvad mer skall jag skrifwa, för att fylla paperet, och öka Din sysselsättning. Jo, för 6 veckor sedan ingick jag, 80 år gammal, i nyckterhetsföreningen härstädes, sedan jag öfwer 50 år dageligen nyttjat bränwin. Denna wara är nu förwist från mitt hus. Hvad tycks? - Sluteligen ber jag Dig frambära min djupa och förbindligaste wördnad för Din och min välgörarinna Fröken Ulla; även för Fröken Eva, om Hon ännu är på Kråkenäs, annars när Hon träffas. Gud med Dig! och oss alla!
M.K. Dotters hulde Fader T. Sjöstrand”

Den 2 november 1839 från fff Theodor till dottern ”demoiselle” Ulla.

”M.K. Dotter! Hjertans heder och tack för Ditt just rara och fägnande bref af d. 19 sidstl. Sept. Du öfwerträffar snart i wälskrifwande alla Skrifwarna i stora Cancelliet. Glöm ej at tacka Din trogna Lärmästarinna. - I det glada hoppet, at Du uppfyller Dina löften om iagtagande af mina förmaningar, uragtlåter jag at gifwa Dig flera denna gången. - Den stackars osten, för hwilken både Du och Fröken så mycket tackar, war wisseligen icke så stor som jag önskat; men ingen större har bekommit i år. Måtte Du och Din ädla Fröken få förtära den med hälsa, trefnad och all slags sällhet! - Änteligen har jag hunnit åstad med ett bref till vår wördade Fröken. Många bestyr för mina gossar, reparationer m.m. hafwa laggt hinder för dess tidigare författande och afsändande. -När den ädla Fröken Eva träffas, så anmäl min djupa wördnad. Jag minnes wäl, och har ofta i et tyst hjerta tackat derföre, at denna goda och nådiga Fröken skickat mina gossar under deras sjukdom i Wexiö mat och dryck, fastän jag, efter wanligheten, förgätit att skrifteligen derföre complimentera Henne. - I sommar har jag warit aldeles owanligt rask, men sistl. år war mitt tillstånd rätt uselt. - Hvad skall jag nu säga vidare? och hwarmed skall jag roa Dig? Till äfwentyrs en berättelse om en del av Dina bröder. Jag will begynna med David. Han är en owanligt rask och driftig gosse. I sommar har han läsit för Pehr och 2^{ne} andra gossar; skött sina egna studier och predikat de fleste söndagarne, samt under årets lopp derigenom samlat en betydeligare penningesumma. Sjelf har han skaffat sig behöfliga kläder, och har fått allenast linne, strumpor, stöflor m.m. Den 25 sidstl. Sept. reste han härifrån. D. 27 afgick Han på Ång-fartyg från Calmar och efter 24 timmar befann Han sig i Stockholm. Där upsökte han Olof, som nu Gudi lof! är så frisk, at Han sjelf förwaltar sin tjenst. D. 2 Oct. kom David till Upsala. D. 11 Oct. tog han med heder student-examen och D. 1. Nov. tilträdde Han sin akademiska condition i Upsala, som han ärhöll genast wid sin ankomst till Upsala. Lycka nog till en början för pilten. Jon mår godt, Wexiögossarne må ock wäl; men slita stöflor som består, och skicka hit til lagning det ena paret efter det andra. Christine har ej på lång tid låtit höra af sig. Jag hoppas, at Hon har hälsan; och då mår Hon nog braf. För en tid sedan skref jag til den olycklige Calle med et par wandringsmän ifrån den socken, där han bor; men ej fått något swar. Men jag måste sluta, efter papperet snart tryter. Eva låter hälsa Dig. Gud ware med Dig! Min kära Dotters hulde Fader T. Sjöstrand”

Den 2 november 1839 från fff Theodor till Fröken Ribbing.

”Wälborna fröken! Nådig fröken, som så ädelmodigt öfwerser med alla andra mina fel och brister, tacktes ock nådigt ursäktat dröjsmålet med desse rader. - I medlertid får jag härmed aflägga min wördnadsfullaste och ödmjukaste tacksägelse för höggunstiga skrifwelsen af d.

19 sidstl. September, hwars hela innehåll är godhetsfult och förbindligt. - Att med räntans betalande för lilla Ullas modernearf icke brådskar, war mig kärt at förnimma, hålst jag för närwarande icke är i tilfälle att clarera. At denna, när den hinner ankomma, användes till hennes nytta, wittnar om en nådig omtancka om hennes närwarande och framtida wäl, för hwilket Nådig Fröken gjort och dageligen gör både många och dryga upoffringar. Lycklig Hon, sålänge hon får, så tillsägandes sitta i N. Frökens hulda sköte! och äfven jag, som är, genom Försynens underliga skickelse och N. Frökens ynnestfulla frikostighet, lossad från en både dryg och brydsam omsorg! - Mången gång förer mig åtanckan häraf till förwåning; och väcker i min själ de lifligaste tacksamhets känslor, men frucktlöst skulle jag bemöda mig upleta ord at betyga N. Fröken mitt hjertas ärkänsla och skyldiga tacksamhet. Jag känner dock min förbindelse, och skall alltid känna den. Och lilla Ulla skall - jag hoppas det - åtminstone wid högre ålder, lära känna och värdera sin lycka, samt weta och förstå, at derföre tacka och värdera sin och min ädla och Nådiga Wälgörarinna. - Med anledning af högärade skrifwelsen får jag nämna, at jag, som förlidet år war aldeles utmattad af hosta och swindel, har under sidstl. sommar varit långt hälsosammare och raskare, än jag wågat hoppas wid mina framgångne år, mina tärande sorger, mina många omsorger om Barnens bärning och uppfostran under nog knappa tilgångar, samt flere swårare krämpor och bräckligheter. Sluteligen beder jag N. Fröken hålla den lille osten till godo, såsom ett ringa wedermäle af wälmening och tacksam ärkänsla. - Med djup wördnad har äran intill döden framhärda Wälborna Frökens Högst förbundne och ödmjukaste tjenare Theodor Sjöstrand.”

Den 3 november 1839 från ff Wilhelm till brodern ”Studenten af Smål. nationen, Högädle Herr D. M. Sjöstrand, Upsala” (David).

”M.K. Bror! Som hastigast får jag nöjet beswara dina båda kärkomna skrifvelser samt gratulera dig att hafva så skyndsamt med heder slutat din studentexamen. Äfven jag har snart nått slutet på den theoretiska Examen med skäligen jemna betyg, hvilka jag nu ej för dig kan uppgifva, dels emedan en tentamen återstår, neml. uti exegetiken, som i morgon kl. 10 skall gå för sig, dels emedan, hvilket häraf följer, Examen ej för sig gått; men som infaller på nästkommande Lördag. Tiden skall afgöra, om jag hinner sluta till Jul; detta är tänkbart, men orealiseradt. - Du må tro, att jag blef icke litet het om öronen, då de försvårade Examen vid Terminens början på det sätt, att vi i dogmatiken fingo ett tillägg uti Breitscheider samt att de svårare disciplinerna frantogos de facila Tentorerne och öfverlemnades åt värdigare redskap till ändamålets vinnande, och tentamenstiden blef förminskad till 12 dagar, hkn tid förut utgjort hela Terminen. Upptänd häröfver med rättvis förtrytelse vid åtanken af det trägna arbete jag användt och som tycktes krönas med ringa framgång, gick jag genast och anmälde mig till Examen, vars slut jag på ofvanbeskrivna sätt under förelagd tid närmast mig. Det värsta af allt tyckes vara en dålig helse, hvilken dock efter förmodan torde återställas, när mera ledighet erbjudes; men mitt flintskalliga hufvud lærer ingen, tyvärr, kunna reparera. Jag ärnar låta raka af håret, för att få det återstående fastsittande, så snart så många pgr kunna erhållas, att en peruk eller dylikt kan inköpas. - Du nämner, det du kunde undvara circa 50 R B^{co}; dem behöfver jag visserligen, emedan jag på öfver sex veckor ej erhållit några fyrkar, hvilka dock snart säkerligen anländer, emedan farsgubben lofvat, om så ske kan, att skaffa mig så mycket jag behöfver; men som detta torde vara svårt nog för vår wälmenande och godhertade Far, tackar jag dig för tillbudet af den ofvanstående summan och emottager den gerna; dock endast i den händelse du sjelf ej blottställer dig derigenom; ty jag ser ingen utväg för mig att före ett halft års förlopp kunna återgälda dig den. Du torde dessutom känna, att jag redan erhållit 100 R [£] Rgs av min far, med vilka han väl lærer gifva mig något längre uppskof till att inbetala. Dessutom är min garderåb i en ömkansvärd belägenhet och till att få den på god fot, fordras något. Kredit kan jag erhålla i Malmö, där goda kläder finnas, och denna kredit nödgas jag säkerligen vid Jultiden att tillgripa, emedan jag ej gerna önskar att komma

till Småland som en Lazarus. Skillnaden mellan krian i Malmö och Wexiö kan väl ej bestå i något annat, än att sömlönen här är drygare. Emedlertid är ingen ko på isen; går allt väl, så är ju 250 R¹ Rgs skuld för en prest ej farlig - dock dryg nog. - Jag blef underrättad af Koraenius, att du erhållit Akademisk Condition med 100 R B^{ko} lön, är det så? För övrigt kan jag helsa dig från Vallander, Ekdahl m.fl. som jag i går afton träffade på en Sexa, men ej meddela några nyheter. - Huru mår bror John? Det var längesedan jag sporde från honom och äfven du förbigick honom med tystnad i ditt brev. Han anser mig troligen alldeles ohjälplig som ej besvarat ett brev från honom för cirka 8 månader sedan; men jag skall hafva honom i minne, då mera ledighet erhålles. Helsa honom emedlertid hjertligt från mig, jemte bekanta i Uppsala, om jag har några. Din tillgivne Bror Wilhelm”

Den 13 december 1839 intyg från Consistorie Academien i Lund att Wilhelm Sjöstrand ”begagnat akademiska undervisningen med berömlig flit och städse iakttagit ett hedrande uppförande”.

Den 22 februari 1840 från fff Theodor till dottern ”Mamsell” Ulla.

”M.K. Ulla! Mycken, stor hjertans tack för ditt granna Nyårsbref. Jag har ock gjort Nyårsönskningar både för Dig och vår wördade Fröken, fastän icke skrifteligen, likväl hjertinnerligen. HERren uppfylle dem på Eder båda! - Julhelgen, så väl som den sedan förflutne tiden, har här avlupit i all tysthet och lugn. Dock detta afbröts hastigt Julafton fram mot kl. 9, då wi öwerraskades af Wilhelm, som söndagen förut blivit Prestwigd. Han förestår nu Capellans tjensten i Herråkra. Gud styrke och hjelpe Honom. - Med bedröfwelse emottog jag med sista posten den sorgeliga underrättelsen, at Fröken Ribbing är illa sjuk. HERren hjelpe Henne snart til hälsan igen! Måtte Hon länge lefwa till Din, min och många menniskors hjälp, tröst och glädje. - Kära Barn! War waksam och tjenstfärdig under Frökens sjukdom efter alt ditt förstånd och alla dina krafter. War för Henne, under Dess lidande ett godt och lindrande läkemedel. Du har njutit och njuter mycket godt. War derföre uppasslig i alt hwad Du kan. Låt mig ock med nästa post weta, huru vår ädla Fröken befinner sig. Anmäl ock min wördnad, äfwen från Eva, som ber hälsa Dig. - HERren ledsage Dig i sin sanning och fruktan! Din hulde Fader T. Sjöstrand”

Den 20 mars 1841 från fff Theodor till dottern ”demoiselle” Ulla.

”Min K. Dotter! På det Du icke må tro, at jag aldeles glömt bort Dig, måste jag, ehuru tröttad af brefskrifning, i hast nedskriva några rader. - Först får jag hjerteligen tacka Dig för ditt wackra Nyårsbref. Därefter fägnar Dig med den glada tidning, at Olof wid kyrkoherdewalet i Långasjö sidstlidne Söndag segrade med stor öfwervigt. Rösterna utföllo nemligen sålunda: Prosten Kolling ärhöll 15, kyrkoherden Wickelgren 14, och Olof 45. Lofwad ware HERren för sin godhet och nåd! - Under den stränga wintren har jag stundom varit krasslig, och beswärad af hosta och swindel; men är nu åter wid vårens ankomst wid tämmeligen god hälsa. - Wilhelm har 8 dagar varit här till sällskap för Olof. Den förre är frisk och flink; men den sednare war plågad af swullna fötter och ben, hwilken olägenhet dock, efter hans egen berättelse, under hemresan nära förswunnit. Gud låte honom med full hälsa få tilträda sitt nya kall, så hoppas jag, att Långasjöboerne ej skola ångra sit wal! - Eva är frisk och rask, och ber hälsa Dig. Sluteligen beder jag Dig anmäla min vördnad för vår goda och nådiga Fröken, hwilken jag hoppas Du med all barnslig kärlek, lydnad och tilgivenhet går till handa. Gud beware Dig från alt ondt, och lede Dig i sin sanning och fruktan. Din hulde Fader T. Sjöstrand”

Juldagen 1841 från fff Theodor till sonen David, ” Student af Smålands nation, Upsala”,
 ”Min K. David! Ditt brev, som jag för 14 dagar sedan inhändigade, har hos mig väckt både glädje och oro. Den förra öfwer Ditt hälsotillstånd och omtäncka om Din wälfärd och strävande framåt. Den sednare öfwer din förlust af innehafda stipendiet, och deraf förorsakade pge.behof. - Pengar härå orten äro swåra at få. Det oacktat, har jag redan fått löfte om ett lån af 100 Rrgs till slutet af nästa månad eller början av Febr. Om löftet uppfylles, skall denna summa vid nämnda tid till Dig blifwa öfwersänd. Kan mera fås, skall summan blifwa ökad. I medlertid måste man bida och hoppas. - Jag tackar Dig för underrättelserna om de andra piltarne. Jon går nog med heder igenom sina lärdomsprof. Godt, at Jacob är riktig student och fått så förmånlig condition. Förmana Honom, at iagttaga ett wärdigt upförande, att han ej mister den, och kommer i bocardo. Det wore roligt at weta hwar stället i Dalarne, där Jacob conditionerar, är beläget, efter jag sjelf där haft condition. - Jag har Gudi lof hälsan, fastän jag dageligen måste widkännas mina gamla krämpor, och dessutom är aldeles tandlös, samt således har swårt wid att föda mig. Eva och Pehr må ock wäl, samt hälsa Dig htel. Intet nytt af värde. Gud wälsigne Dig och oss alla med god Jul, och godt Nyår. Din hulde Fader T. Sjöstrand”

Utdrag ur predikningar i januari- mars 1842, hållna av ff Wilhelm i Barnarps kyrka.
 Farfar var denna tid vicepastor i Barnarp och lärde då känna fm Ulla Spånberg.

Den 30 april 1842 från fff Theodor till dottern Ulla.

”Min k. Dotter! För att ej öka min förebråelse, som redan är stor nog, måste jag gripa werket an, och nu nedskrifwa några rader, ärkännandes min stora försummelse, rörande brefwäxlingen med Dig. - I medlertid får jag nu tacka Dig för 2^{ne} dina wackra bref, wälönskningar och fägnande underrättelser, samt vid handen gifwa, att jag har tämmeligen god hälsa, och att här står wäl till. - Från de borttowarande Barnen, med undantag af Calle, har jag haft glada underrättelser. De må, hwar på sitt ställe, alle wäl. Jon har med heder tagit sin Candidat Examen, och blir nog Magister. David har condition i Södermanland med 300 r Rgs lön, och Jacob i Westmanland nära Dalarne med 250 Dito. - Huru mår ädla Fröken? Och även Du? Låt wid tilfälle weta det. En sak bedröfwar mig: den att jag icke kunnat afbörda min skuld till Fröken. Med alt sitt ädelmod blir Hon väl onådig emot mig. I höst, om ej förr, hoppas jag kunna betala den. Mine gossar i Upsala hafwa warit efterhängsne, och jag har, ej utan mycken swårighet, måst skaffa dem penninge-lån, och derigenom har jag blifwit oförmögen att uppfylla förenämnde min skyldighet. - Sluteligen får jag förnya mina förra påminnelser, med förmaning till trohet, lydnad och tilgifwenhet för den ädla Fröken, som gjort och gör Dig mera godt, än någonsin af oss kan ärkännas. - Eva, som nystar (?) starkt i wäfstolen dageligen, låter käriligen hälsa Dig. Anmäl hennes och min wördnad för allas vår goda Fröken, Fröken Eva, när hon träffas, samt andre Wänner och Gynnare. - Gud wälsigne och beware Dig för alt ondt till kropp och själ. Din wälmenande Fader T. Sjöstrand”

Den 12 juni 1842 från fff Theodors son Jakob Sjöstrand, Awesta & Engelsberg, till brodern David.

”Liebster Bruder! War ej orolig för min skull. Hurra courage! Det är ej så rasande farligt heller. Jag har väl just icke gifvit mig så förfärligt. Det är visserligen en ganska tråkig befattning jag har; men förhållandena äro just icke så odrägliga som du tänker. Ingalunda är det roligt; ty när man skall sitta och läsa med sjelfsvåldiga och bortskämda barn, så kan man icke hafva mycken tillfredsställelse. De får dessutom ej det ringaste pryglas och när jag säger till, då de har något för händer, så straffas de ej med allvar, utan de bliva smekta och lösligen förmanade. Den minsta flickan, som stafvar, är dessutom icke riktigt wettig, så det frestar nog

på att ha med henne att göra. Patronen är en ganska god karl, men står under toffel under Frun. Jag har dessutom icke mycket nöje utan då jag kommer ner till kontorsherrarna. Jag har längesedan beslutat att resa till Upsala vid årets slut. Förr lönar det sig icke och då reser jag icke så på vinst och förlust, utan jag vill vara egare af 200 B^{co} eller något deröfver och jag hoppas med Guds hjälp att kunna taga dimissionen (*äldre teoretisk teologisk examen*) tills i April eller Maj, då jag blir 21 år. Dimissionen är just icke så farlig, tänker jag. Jag läser nu på Grekiskan och Hebreiskan det argesta jag orkar, så att jag vill ha dem undangjorda till årets slut och om jag sedan ligger i Upsala ett halft år, så har jag den förtröstan, att det skall gå. Jag har ingen paraphras eller något sådant att uttolka efter; men om jag riktigt kan ta på svenska, så är det snart gjort att exegetisera litet sedan. Att jag har denna föresats vet ingen käft. Patronen har aldrig frågat huru länge jag vill stanna qvar och har aldrig sagt ett ord om läsning eller något sådant och det har ej heller behöfts; ty jag har alltid punktligt läst mina bestämda timmar med barnen. Det går naturligtvis smått för dem, när jag ej får tukta dem; men icke kan jag hjälpa det? Har nu den ena hälften gått, så går nog den andra. Jag behöfver knappt erindra, att jag ej tager betalning, om jag händelsevis kommer att predika, det kan ej komma i fråga. - Jag finner, att du reser och har roligt och kan aldrig upphöra att prisa dig lycklig därför. Det blir nog roligt vid promotionen (*Johns*). Jag är ej riktigt säker på, huruvida John är qvar i Upsala ännu eller icke, men förmodar, att han är der öfver promotionen. Hvart vill han sedan taga vägen? Det skall bli ljuvligt, att få höra något Upsala-nytt. Glöm då ej von Mauriz. Bror din Jakob.

P.S. Jag vill nämna det, att jag aldrig på minsta vis ställt mig illa utan har alltid iakttagit behörigheter. Jag vet icke heller, huru jag är omtyckt, ty aldrig har ett ord blifvit nämndt. I anledning deraf tror jag det bästa. Orkar jag med att taga Dimissionen, så får jag nog kondition sedan, ehuru jag ej kan hoppas att få någon med så stor lön; men litet mer eller mindre betyder ingenting.”

Den 6 maj 1843 från Catharina (oläsligt namn) dotter i Slättryd till "Älskade käraste söta mamsell Ulla Spånberg" .

Ett svårläst och mycket ”gudaktigt” brev som slutar ”Gud vare lof att pastor Sjöstrand fick blifva präst i Barnarp.”

Den 2 mars 1844 från ff Wilhelm till brodern David.

”Käraste Bror! Flere Månader hafva förflutit, sedan jag hade någon underrättelse från dig. Ändteligen griper jag mig an att skriva, ehuru jag ej har något särdeles nytt att förtälja. Kölden har varit och är här förskräckligt sträng. Många insjukna, särdeles af Rödsoten. Den länge tilltänkta afflyttningen vid Maj till Långasjö blev om intet. Olof stannade vid den på stället varande v. Pastorn Meurling. Hvar jag får min station till Maj här eller annorstädes är ännu oafgjordt. Emedlertid är det ej utan, att jag blir satt i trångmål med pgr. Låt mig därför veta vid lägligt tillfälle, om du utan svårighet kan honorera min lilla fordran i mediet af kom. April. - Den omtalade Flickan, som du vid ditt besök i Barnarp så gerna åstundade följa, är sedan dess blifven min Fästmö. - Är Bror Jacob vid Upsala? Längesedan jag sporde något om honom. - Barnen här ha länge varit sjuka. Äfven jag är illamående, särdeles besvärad af snufva och halssjuka. - Syster Christine helsar hjtl. Din tillgivne Bror Wilhelm”

Ff Wilhelm Sjöstrand och fm Ulla Spånberg gifte sig 1844.

Farfar blev vicepastor i Algutsboda och de nygifta bosatte sig hos farfarsfar Theodor i Åsgjöl.

Meddelande från ff Wilhelm och hans hustru Ulla till Ullas syster Matilda Strömberg.

”Tillkännagifves att S.M. adjunkten J.W. Sjöstrands och dess k. Hustru U.M. Spånbergs enda älskade dotter Rachel Wilhelmina, stilla afled i Åsgjöl den 8de December 1845, 3 månader och 3 dagar gammal. - ”

Den 18 november 1850 förordnande för Wilhelm Sjöstrand att uppehålla tjänsten som komminister i Ekeberga församling med bostad i Löfsjö.

Den 18 september 1856 från ff Wilhelm till brodern David.

Denne var lärare i Stockholm och hade ingen egen familj.

”Af dina kärkomna bref, för hvilka du hjertl. betackas, erforo vi med glädje, att du lyckligt och med helsa anländt till Sthlm. Det gladdde oss icke mindre, att du ej funnit din för oss angenäma vistelse här alltför enformig. Detta ökar hos oss hoppet, att sålänge Gud förlänar oss lif, helsa och krafter, du hvarje sommar är god tillbringar din lediga hos oss, för att hämta någon hvila efter ansträngningarna i Sholm. - Skörden är här ännu icke lyktad. - Mossodlingen fortgår med kraft. Utdikningen är efter ett par veckor fullbordad och flåhackningen sedan en månad påbörjad. - För byggningens (oläsligt) sågas, bygges och plitas af alla krafter, sedan jag beslutit låta den gamla qvarstå å sin plan tills den nya kan emottaga sina tillämnade innevånare, hvarefter den gamlas timmer bör användas till den nya ladugården. - ”

Den 29 oktober 1862 från fm Ulla till dottern Sara.

”Älskade barn!!! - Måtte du på ditt 17tonde år få ha någorlunda hällsa och växja till i Nåden och vår herres Jesu Christi kunskap! - Du må tro att jag har bra många gånger saknat min dubbel sjal. Du far väl icke allt för illa med den. Godt att du nu fått dig kappa och hatt. En ny klädning skickar väl Pappa och så pengar till Farbror. - ”

Sara och Gustaf gick i skola i Växjö och var inackorderade hos farbrodern John Sjöstrand och fastern Betty.

Den 17 december 1862 från ff Wilhelm till dottern Sara.

”Bästa Sara! Genom bref till Farbror har jag anordnat om drickspenningar. - Några slantar behöfva Ni på hemresan. - Till Faster Betty sändes något potatismjöl, 1 säck potater, 2ne större sockertoppar, 2 (?) hvetemjöl. - Jag vill försöka att framdeles bättre kunna visa min erkänsla för Farbrors stora uppoffringar och godhet mot eder. - Jag vill förmoda, att skjutset är inne i morgon vid middagstiden. - Till Lenhofda bören I hinna före kl. 8 på aftonen och efter en timmes vistelse der vara hemma omkring kl. 11. Kläden eder väl. Bed gossarne vara tysta, stilla och anständiga under hemresan. - ”

Den 2 april 1863 från fm Ulla, troligen till dottern Sara, som vistades hos Faster Ulla på Kråkenäs tillsammans med syskonen Gustaf och Hanna.

” - Gudskelof att jag i dag fått underrättelser om er. Pappa var i går qväll mycke orolig för Er och då jag i natt klockan 1 vaknade och såg Edra bäddar tomma och hörde Pappa önska att ni icke måtte fått Er graf på landsvägen blef jag ock mycke orolig, så att jag ej somnade förn 4ra tiden. Kärt var det sen att få höra attt ni voro i Godt beskydd hos vår hullda faster. - Under all oro som mitt hjerta känner för ert väl är alltid slutönskan den att ni måtte få hafva det för Edra själar att i dödens stund intet dödsqval kommer vid dessa kära barn. Försumma ej att vid denna stora högtid helga Herranom Edra hjertan, ja Herren gifve oss sin uppståndelses kraft att uppstå ur syndens graf och vandra som honom tackeligt är. - Vet du jag har tänkt att jag skulle få en annan färg på våra yllesjalar. Rådgör med Faster Ulla hvad hon tror. Jag blygs när

jag tänker på att visa min snyrp-sjal. - Hellsa kärt Faster Ulla, Gustaf och Hanna från oss alla. Din älskande Mor Ulla Sjöstrand.”

Den 23 april 1863 från fm Ulla till dottern Sara i Växjö.

”Tack för ditt kärkomna brev. Och inte mindre kärt var det att få se Edra Porträtter mina älsklingar. Tack, tack, nu är min önskan uppfylld, som jag yttrade till Faster, när jag leddes åter er, då du och Gustaf på nyåret afreste. - Jag visade John (*alltså Far, då 6½ år*) Fasters porträtt först, det han icke förstod. Sen visade jag honom Edra, Gustaf den förste han kände igen, sen kände han Faster och er allihop. - Hvad den farbror John är god, som till och med har besvär med Hannas undervisning, då hon är i Wexjö. Och den Faster Betty som har besvär för alla 3 mina älsklingar så ofta: det är väl fullt att jag aldrig skrivit till henne och betygat min tacksamhet på detta året. Nu skickades 3 pund kryllhår med drängen till Kråkenäs, som vi hoppas Faster är så god och skickar in till Farbrors. - ”

Troligen samma dag från ff Wilhelm till sonen Gustaf i Växjö.

” - Återstoden 4 Rr får du och Sara behålla, för att komma till Kråknäs ett par dagar öfver påsken. Syster Ulla läser enligt brev från Sara varit god bjudit eder till sig. Helsa Sara. Jag har oändligt brådtom. Har därför nu icke tid att skriva till henne. Hon uttryckte sin önskan att komma hem till påsk. Jag vill så gerna se er hemma. - Den långa vägen, det sämre väglaget, den blåsihga, sjukliga luften, Saras klena helsa göra det rådligast, att I emottagen Faster Ullas goda tillbud. Sara får gerna rådfråga sig med Doctor Selldén. Måtte någon hjälp för henne kunna erhållas! - Mamma är ej rätt kry. Jag kämpar med mina krämpor, överansträngd af göromål. - ”

Den 21 maj 1863 från ff Wilhelm till dottern Sara i Växjö.

”I hast blott några ord. Onsdag åtta dar den 3dje juni slutar terminen. Låt med nästa post veta om Ni viljen resa hem samma dag, ty då kommer skjutsen aftonen förut, eljest aftonen den 3dje. De begärda noterna får du köpa. - Jag har arbete öfver öronen och hinner icke mycket; ty mina krafter äro länge sedan brutna och försvagas dagl. (*Han var 48 år.*) Mamma är nu kry och Hanna (*8 år*) finner sig ypperligt. Det värsta är att David (*11 år*) och Jon (*6 år*) uträtta mycket litet till nytta. - ”

Odaterat brev från fm Ulla till dottern Sara i Växjö.

” - Godt att du var nöjd med din klädning, det förut omnämnda glaset åtföljde väl också? hoppas jag. Det är ledsamt att ej din hulda Faster Betty skall vara frisk, Farbror skref det till Pappa. Pappa mår också icke ricktigt i ordning. - Jag är rätt mycke oroad öfver Gustaf, som fru Ekeröth har intaladt att han skall lära sig att dansa för att bli kamrat med hennes barn. Icke mindre än 3 gånger upprepar han sin önskan att få lära dansa och jag upprepar ofta med bittra tårar ”Ack att jag detta lida måste.” - Jag förlustar mig nu om dagarne med pilgrimssånger på vägen till det himmelska Sion. Der är många sånger af L. Sandell. - Hur är det nu med din hals och bröst? - Ja, endast den är lycklig som saligt fått komma ur jemmerdalen. Herren värke härtill i våra hjertan. - ”

Odaterat brev från fm Ulla, troligen till dottern Sara.

Farmor var ute på resa, förmodligen till Växjö.

”Älskade barn! Tack för din vackra nyårsönskan. Jag önskar äfven dig att du framför allt annat oförryckt håller dig fast vid din himmelske brudgum, som denne förmår gifva oss alla sann fröjd och lycka! Det var kärkommet att få brev från hemmet. - I går qväll var jag bara med min chal öfver hufvudet och såg Jenny Wenbergs morbror med fin brud. - Faster Ulla kom i går till staden och omtalade att Pappa lofvat att Hanna skulle få komma till Kråkenäs,

då vi nu hemtas. Det gör både mig och Gustaf (*skall väl vara Wilhelm*) lite ondt att det skall bli ändå en lucka i barnringen. - Hannas kläder ställer ni väl i ordning på bästa vis. Tråd och synålar är köpta och sändas. - I morgon är jag bjuden till mamsellerna Wärnelin, men vet du det rogar mig icke - ”

Den 6 augusti 1865 från fm Ulla till dottern Sara på Kråkenäs.

” - Jag hadde en natt i förledne vecka en fasansfull dröm att jag såg 2ne af de mina vara i sjönöd. I början tänkte jag icke så mycke derpå. Men då jag kom ihåg att jag hadde dig borta de stormiga dagarna, tänkte jag sedan, tänk om de ger sig af på Inaren och drunkna. Då slog hjertat svårt och vålldsamt. Tänk om man i dylika stunder icke hadde den himmelske Fadren att gå till med sin bön och fick kasta af bekymren. Gud bevare oss alla för en ond bråddöd och för den eviga döden! Kära barn, befall din själ i Guds hand. Döden kan visserligen infinna sig när vi minst förmoda äfven om vi vistas i vårt hem, men Jern- och Sjövägar är icke utan sina exempel hur döden kan komma hasteligen. - I går afton klåcka 4 höll Pappa hyttepredikan på Kosta. Bland åhörarna voro kammarrådet och landshövdingen Munthe med fru. Hon omtalade med tårdrängta ögon huru hennes äldste son drunknat jemte hela det ångfartyg med besättning, då han som student var på återväg till hemmet första året de bodde i Umeå. - På återresan från Kråknäs till hemmet kläd dig så varmt som möjligt så att du ej återkommer med förstörd helsa och glöm icke att helsan är den fattiges första rikedom. - Hellsa alla släktingar och vänner som du möjligen kommer att råka. Morbror Carl (*yngre broder till farmor Ulla*) hade jag bref från i torsdags. - Herren blifve när os(s) med sitt huldrika beskydd önskar din älskande Mor Ulla Sjöstrand. Pappa och syskonen helsa, de sakna dig mer än du kan tro.”

Den 23 augusti 1865 från Hanna Sjöstrand till systemen Sara, som var ute på resa för att besöka först Fater Ulla och sedan Farbror Jon, som då blivit kyrkoherde i Adelöf, öster om Gränna.

”Tack för ditt bref. Huru många gånger har du badat i Innaren? Nu har du väl roligt som får resa så långt. - ”

Den 26 augusti 1865 från fm Ulla till dottern Sara (i samma kuvert som ovanstående brev).

” - Dina blommor är alt emellanåt besvärade af ohyra. Vi har rökat dem och vattnat på bästa vis. - I morgon 8dagar skall Far resa åt Wexiö på Landstinget. - Vi ha stäldt salen i ordning i följd varaf du icke längre fick ha långgardiner i ditt rum. - Jag har funnit prestkragetyget, så att jag får be Mina Åhstrand komma hit och hjälpa mig få nya prästkragar till Pappas resa, emedan han har knappast en enda hel och skall vara i W. hela veckan. - I går qväll 14ton dagar sen fick jag ett bref utan påstämpel på, från moster Aurora (*sysster till fm Ulla, född 1819, gift med Fredrik Sandberg på Hellstorp*), deri hon omtalar att Carl Fagerlund följt med hennes Axel till Hellstorp och varit der en hel vecka. - Han lär skrutit att han varit och friatt till en flicka som hadde 30000. - ”

Den 21 september 1868 från JJB till systemen Maria.

”Älskade Maria. Tack för bref. Ack hvad det var roligt att få bref från dig. Det går temligen bra för mig i skolan. Wet du att här är så gott om flickor så att om du vore här och du kände dem alla, så skulle du icke hinna gå en minut förrän du skulle träffa en, två eller flere. - Jag har en hel hop med kamrater. De flesta sitta inne och läsa, så att jag träffar dem icke mer än ner i skolan. Men på skolgården, när vi hafva fritt i tio minuter mellan timmarna, så leka vi och hafva så roligt, men ibland sloss vi och det så att det hurrar. - Nu kan jag mina läxor tills i morgon utom latinet. - Adjö för denna gången. Din bror John Sjöstrand.”

Odaterat brev, troligen från samma tid, från JJB till systemen Maria.

” - Hur mår du nu för tiden? Helsa Trogen (*hund?*) och säg att jag tycker det är roligt för att han är bra. Hur är det med Mormor? - Påminn (*broder*) David om stålpennskaftet och säg till honom att han gör det snart. - ”

Den 28 maj 1869 från Gustaf Sjöstrand i Växjö till systemen Sara.

” - Hvad din hatt se'n sista sommaren angår, anser jag det vara bättre, om du skickade in den jemte den klädsel som var på den, så kan den blekas och sys om till Hanna. En ny italiensk hatt åt dig och en mörk hatt åt Mor samt en svart åt Maria har Emma lofvat att nu gå ut med mig och skaffa. De blifva väl färdiga till dimissionen(*teoretisk teologisk examen; kan det hä möjligen betyda studentexamen?*) då en korg eller hattask behöfva medfölja skjutset efter Jonte och mig. För John går det bra och jag är hågad att resa till Kråkenäs om onsdag, så vida ej farsgubben nödvändigt vill att jag skall vara härinne. Ni flickor kunde gerna taga en häst och qvista till Kråkenäs. - Bed Pappa om söndag fråga församlingen om icke Ohlson, en kamrat till mig och student, kunde få predika för offer i Ekeberga vid midsommarstiden. - Jag fick 3 ab i muntlig examen. Således har jag 13 betyg utom skrifningarne, så det blir 18. - ”

Gustaf Sjöstrand erhöi i juni 1869 tillstånd av biskopsämbetet i Växjö att under sommaren predika i Lenhovda och Ekeberga kyrkor.

Den 16 oktober 1871 från Betty Sjöstrand till makens brorsdotter Sara.

” - Det var min mening att bedja dig öfvertala Pappa att med familjen göra oss glädjen med ett besök. - I år trodde vi så säkert att ni ej skulle gäcka våra förhoppningar, så att jag knappt kunde tro mina ögon och öron som måste förnimma motsatsen. - Men hela långa sommaren!! Kära snälla Sara, nog hade ni då kunnat gripit verket an och helsat på oss, som vi mycket lengtat derefter. - Huru många gånger ha ej vi gästade Löfsjö; skulle ni ej en gång vilja komma till Adelöf. Skulle ej Pappa och Mamma vilja se huru vi bo? - Att Adelöf just ej har någon dragningskraft bevisas också deraf, att Faster Ulla som hade lofvat sig hit på våren, först kom i medie af augusti och ville lemna oss redan i september. För oss har det varit mycket kärt och upplifvande att få hafva henne här, och en stor glädje har det varit att återse lilla Maria, som på de 3 åren vi ej sett henne, gjort verkliga jettesteg framåt. (*Maria, dotter till Wilhelms och Ullas halvbror Carl Sjöstrand, var då 12 år gammal. Se Släktrönikan, sid. 45.*) Hon är så snäll och hyggelig på allt sätt, och det synes klart att Herrans välsignelse hvilar öfver Ullas goda företag att fostra henne till en menniska. I går tänkte vi mycket på Pappa som proberade (*provpredikade?*) till Fröderyd. - P.S. Efter ett Post scriptum nödvändigt måste finnas i fruntimmers bref, så ville jag omtala, att farbror Jacob med hustru och (?) barn glädde oss med besök i september, hviket du väl kan föreställa dig var innerligen kärt. - ”

Den 15 april 1873 från Gustaf Sjöstrand i Uppsala till någon av systrarna Sara eller Maria.

” - För att nu börja med mars månad ser du af ett medföljande program, att vi då hade theaterföreställning på nationen. Den var rätt rolig; men jag bevistade hvarken sexa eller punschning. 1sta april sökte vi lura hvarandra. - Ja, efter första april ända till påsk så knogade vi och det duktigt och om påsken skall jag skrifva till Hanna. Den sista april blir det studentkonsert med anledning af kungens och drottningens väntade hitkomst. Omkring 300 studenter deltaga i öfningarna. Vi äro ända till 87 första basar. - Har John varit hemma under påskhögtiden? Huru mår han och huru går det för honom? - ”

Odaterat brev, våren 1874, från fm Ulla till sonen JJB, som gick i skola i Växjö.

”Älskade min John! Länge har jag väntat på bref från dig, ja riktigt med oro tänkt på dig, undrande hur det är med ditt indre lif? Om du går och läser i år och för hvem? - Länge har jag

väntat att få en enda rad ifrån dig. Jag börjar nu frukta att det nu som vid Gustafs konfirmation slår mig felt ut att få vara närvarande. Järnvägen blir ju ej öppen för passasjerare förr juni eller juli. - Det jorde mig innerligt ondt att du icke skulle komma hem till påsk, så att jag fått tala med dig om dessa framför al(l)t annat nödvändiga tingen. - ”

Den 20 maj 1874 från fm Ulla Sjöstrand till sonen John Sjöstrand.

” - Tack för ditt kärkomna efterlängtade bref, hvaraf jag finner att dina dyra högtidsdagar äro nära förhanden. O! hvad det kostar på mig att vid dessa icke få vara hos dig, men så var det äfven vid Gustafs konfirmation. - ”

Farfar Wilhelm tillträdde kyrkoherdetjänsten i Lenhovda 1874.

Den 16 november 1874 från Gustaf Sjöstrand i Uppsala till systemen Sara.

” - Fortfarande måste jag hålla mig vid sängen och kanske ännu 8 à 14 dagar, har doktorn sagt. Som jag visst nämnde i mitt sista bref till Pappa hade knäet börjat svullna. - Jag skall hafva 3 slags ”massage” på knäet 4 gånger om dagen. Massage kallas, som du kanske hört, den nya metoden att med piskning, knådning och gnidning återställa dem i normalt skick. Doktorn påstår att det är reumatism i knäet. - Söderbom (*Arvid, äldre halvbror till Anna*) fortfar att 2ne gånger om dagen smörja och piska min höger sida och ben och denna är mycket bättre, sedan jag fick kloroformlinimentet - Ofta (är jag) litet modlös, då jag tänker på att jag fått afbryta kollegieföreläsningar och laborationer. - Linnet och stöflarna är det nu icke så brådtom med, då jag nu ligger till sängs. Nattskjortor är det svårt med, men jag begagnar dagskjortorna. - Söderbom har tandvärk - Få se om jag hinner skriva några rader till Hanna. Helsa hemma eljest som lilla Far och Mor och Maria. - ”

Den 21 juni 1875 från Amalia Nyberg till väninnan Ulla Sjöstrand.

” Min älskeliga Ulla! - Jag hade inte läst många rader förr än jag påträffade det kära ordet: ’resa till Skartofta’ - utropade jag så en piga hörde det ’O så roligt’. - Nu skall jag baka. Ack om det vore ni söttnosar som skulle smaka på mina bullar. - Välkomne till Skartofta. - ”

Den 16 juli 1875 från fm Ulla Sjöstrand till maken Wilhelm.

Hon var på besök hos vännerna i Skartofta.

”Älskade Wilhelm! Som vi i går kväll lyckligt anlant till de kära vännerna här, kan jag icke längre afhålla mig från att näst det jag i min skröplighet hemburit vår käre himmelske Fader mitt innerliga tack för hans hulda beskydd på den långa snabba färden, även säga dig mitt hjärtliga tack som tillstadde denna resa. Du kan ej tro, hur innerligt ljuft det är bland dessa kära bandomsvänner att få språka om nytt och gammalt, framför allt att få prisa Herren för all den nåd oss vederfaren är under de 30 år vi varit åtskiljda, men ett fattas, och det är det, att icke du är med, utan att jag emellanåt undrar, hur du, som ofta säger dig vara klen, kan befinna dig, och frampressar denna suck ur mitt hjerta, ”jag kan mitt hjertas vän ej sjelf åt mig bevara, bevara honom Gud för dold och öppen fara”. Han allena kan göra det, och det är nu min bästa tröst. - Be Hanna, att hon icke glömmar att lägga in krusbär i de burkar, som har täta glaslock. - Älskade min gubbe, måtte Herren vederkvicka dig i dina mödor att du icke måtte bli illamående efter söndagens ämbetsresa, utan att dessa rader träffar Eder alla kära hemmavarande vid hälsan, önskar din usla kvinna Ulla.”

Den 24 juli 1875 från ff Wilhelm till dottern Sara, som troligen var med i Skartofta.

” - Din Köpenhamnsresa medgifves och 15 i st. f. 12 sändes. Om fredag den 30, ej den 31, återvänden I således till Vexjö - och kl. 5 på Lessebo, den skjuts, vill Gud, möter. -

Knapphändig blir skrifvelsen; ty kl. 5 till Kosta återkommen, utmattad efter nattvardsundervisningen, hes och halssjuk, torde vidlyftighet ej påräknas. - ”

Den 25 september 1875 från Gustaf Sjöstrand i Stockholm till system Sara.

”Tack, mycken tack för dina bref jemte den stora strumpsändningen med Arvid. - (Jag) måste åsidosätta allt för att hjälpa min discipel (den andre i ordningen) Adolf, som skall söka inträde vid Sjökrigsskolan. För att hjälpa honom har jag ock varit här se'n i tisdags morgon. Adolf går hvarje dag och tenterar och om måndag är den egentliga examen. Jag har de bästa förhoppningar att han skall gå igenom, ehuru 20 täfla om 8 à 10 lediga platser. Om måndag qväll eller tisdag morgon reser jag åter till Upsala. Baronen och grefvinnan ha varit inne ett slag i Stockholm och vi voro då alla på theatern och såg den ”Bergtagna”. Vi sutto nära den kungliga logen, der kungen, Prinsen af Waldeck (?) jemte tre af dennes döttrar paraderade. - Farbror (*troligen Farfars bror David?*) är kry och rask. Han har nu icke mer än 2 små rum, så att han icke kan mottaga några kineser. - Helsa Hanna mycket från mig och bed hennes skriva till mig och berätta något om alla sina eröfringar i Wexiö. - Om du ville ställa om, att jag finge ett prestbetyg hemifrån med bevis, att jag är oförhindrad att begå Herrans hel. nattvard, vore det bra. - Ville du kanske också vara snäll och bedja Pappa att om åtta à fjorton dagar sända mig 100 kronor samt anteckna mig dessutom för strumpornas värde. - ”

Den 23 mars 1877 kallades Wilhelm Sjöstrand till ledamot av Föreningen för Smålands fornminnen och kulturhistoria.

Brev i februari 1878 från fm Ulla till sonen JJB, som troligen då hade plats som lärare i familj.

” - Jag gick just och var i bekymmer om hur du skulle trivas på ditt nya ställe, om du förkylt dig och blifvit sjuk efter den långa färden. - Vilja vi tillhöra Herren så möta oss dagligen nya prof vid vår(t) umgänge med den(n)a werlden(s) människor. ”Men var du snäll och vaka i i(n)värtes bön” skref en god vän till mig, då hon vis(s)te jag skulle på kalas i mina unga dar. - Men en högfärdig människa är enhvar besvärlig. Hedra enhvar i sällskapet, men räds icke för någon, ty Gud är större än du och han. - Var icke sorgsen och tvär i sällskap utan glad och älskvärd, ty sådant vederqvicker enhvar. - Intet ögonblick bör du stadna der, om du ej har annat ändamål än att fördrifva tiden. - Herren välsigne ditt arbete med dina 3 deciplar. - Julaften kändes saknaden efter våra käre gossar icke obetydligt. - Kanske kommer David nu snart hem till oss. - ”

Den 8 april 1878 från ff Wilhelms broder David Sjöstrand till brorsdottern Sara.

”- Ditt tiggeri, såsom du kallar det, är icke oblygt, borde icke heller hafva varit dig plågsamt; det villfares gerna. - Omkring den 10 juni nästkommande skola tillräckliga medel komma dig tillhanda. (*Varför bad hon om pengar?*) - Ledsamt att du sjelf skall vara så krasslig; jag skulle så gerna vilja veta någon bot särskildt för ditt lidande. - ”

Den 19 september 1878 från David Sjöstrand i Stockholm till brodern ff Wilhelm.

” Min käre Broder! Mycken tack för ditt bref med 240 kronor. Din skuldsedel återsändes öfverkorsad. Det var ledsamt att höra, att din helsa icke är alldeles god. September är här en kinkig månad i afseende på väderlek och helsotillstånd, emedan då mycket tvär brytning inträffar i klimatet. Om jag kunnat bidra i någon mån till att förljufva sommaren för dina flickor, då är detta mig synnerligen kärt. - Det var ledsamt för din John (*Farfar*) att hans, såsom jag hörde, särdeles fördelaktiga anställning tog så snart slut. Han hade kunnat göra undan en god del af sin examensläsning under vistelsen på landet. Med flit och kraft går det nog. Gustaf har haft många lärlingar på samma gång och hans examen har nog till en

väsentlig del derigenom blifvit fördröjd. Utom att tiden är synnerligen brådiskande i sept., hafva vi nu här rektorsmöte hvori utom rektorerne i Stockholm alla de från de fullständiga (oläsligt?) i landsorten deltaga. - Det är ganska trefligt att återse gamla bekanta, men tiden är grufsamt knapp. I går gaf statsrådet Axelsson middag för hela sällskapet och i morgon gifves större festlighet för honom. I afton är mötet hos kanslirådet Widmark. - Här äro afstånden långa, så att den som icke har annat än apostlahästarne att tillita, kommer hem först efter midnatt. - ”

Utkast till predikan (25 sidor) söndagen den 6 oktober 1878 i Ekeberga kyrka av Gustaf Sjöstrand.

Den 1 mars 1879 från Gustaf Sjöstrand på Sperlingsholm, nära Halmstad, till någon av systrarna.

”I går anlände jag kl. 2 på morgonen till Halmstad och hemtades der till Sperlingsholm på förmiddagen. Resan var mycket obehaglig och hade jag ej haft Fars pels, hade man väl varit genomförkyld. I tisdags middag reste jag (efter att ha af mina närmaste vänner i Upsala blifvit ”afäten” under en präktig middag med vin och champagne) från Upsala och ankom med nattsälltåget till Lamhult följande morgon. Nu började tråkigheterna. Svårt att få skjuts till Vernamo, dyr betalning, kallt och ruskigt väder, svåra snödrifvor och långsam färd. I Vernamo fick man den glada underrättelsen att troligen inga tåg komme att gå till Halmstad före måndag, samt rådet att med skjuts resa till Smålandsstenar nära 6 mil från Vernamo. - På gästgifvaregården måste man således lefva och i missmod fattade jag beslutet att resa med skjuts till Forsheda, dit min studentkamrat Ljunggren, som nyss begrafvit sin fader, inbjudit mig. Jag var således en natt i Forsheda, der jag blef väl mottagen i den trefliga men i sorg försänkta prestgården och omhuldades väl af den hårt pröfvade prestänkan och af hennes begge söner. Dagen derpå fortsattes den obehagliga resan genom snödrifvor och i snöstorm till Smålandsstenar, der en rätt tråkig dag tillbringades under svårighet att på det nyanlagda stället få något i magen. - Sperlingsholm, ja, det är ett af södra Sveriges största och naturskönaste egendomar, slottslig byggnad, präktig park och trädgård, sekelgamla träd och alléer, allt propert och elegant inomhus, 2 präktiga pianos, betjenter och ridhästar, allt vittnande om rikedom. Kammarherren tyckes vara en (oläsligt) karl, mycket rask och liflig, ser oakadt sina 63 år ut som en 40-åring i besittning af alla sina själsförmögenheter. Han är naturligen konservativ i hög grad. Frun är något skarp, tyckes mig, men för öfrigt äro både herre och fru för mycket verldsvana för att kunna lära kännas på en dag. Pojken tyckes det ej vara fara med, ehuru han är den ende sonen, enda barnet i 2a giftet. (7 ur boet utflugna döttrar i 1sta giftet.) Man kan lätt tänka sig att föräldrarna skola vara svaga för pojken, men de tyckas vara alltför förståndiga för att egentligen skämma bort honom. Således är man åter på en kondition. Att början är tråkig är naturligt, ehuru ”pikantsås” nog finnes till anrättningen. Nog är det litet underligt att efter 3 års obundet lif i Upsala plötsligt fjättras vid en familj och dess landtställe, utan något umgänge med jemnåriga. - ”

Fortsättningen av brevet saknas.

Den 15 november 1879 från fm Ulla till dottern Maria i Växjö.

” - Jag har genom dina bref fått spörja af Sara att du varit frisk och sträfvar dagligen med ditt skrivande och räknande. Mätte du deraf få nytta i framtiden. Nog längtar jag al(l)t ibland efter din hemkomst. - Tack vare den älskeliga Faster Ulla som är så kärleksfull och vill ha dig så länge. Gud löne henne! - ”

I samma brev skriver Sara till systemn Maria.

”Nu Maria lilla kom stadsbud som har brådtom som alltid naturl. Lilla Mor hade i går börjat skriva. - Litet potatis och bröd följer. - ”

Den 18 november 1879 från Gustaf Sjöstrand, Stockholm, till någon av systrarna, troligen Sara.

”- Hjärtlig tack för ditt vänliga ömma bref, som för länge sedan blifvit besvaradt, om ej detta modfällande profår ännu mera tagit bort lusten för det sympatetiska, d.v.s. här brefskrifning. Till Far skref jag i går om huru min tid är ganska upptagen, och orolig som jag är att ej göra min sak (profvet) illa, gör jag mig lite större besvär än behöfs. Du kan dock ej begripa, huru mycket man får bereda sig för att undervisa i de allra simplaste saker. - Du inser, att man måste hålla sig styf i korken, annars duger det ej. - Jag har fortfarande att kämpa med penningenöd och kommer derföre ej att öka julklapparna. Men roligt skall det blifva att åter en gång få tillbringa julen i hemmet ibland föräldrar och syskonen. - Jag är egentligen lugnare och belåtnare med min verld än jag på länge varit, ehuru motgångar ej saknas, och är, tror jag, litet mildare stämd mot menskligheten. - ”

Den 31 januari 1880 från JJB i Lund till modern Ulla.

”Nu börjar jag som först känna mig belåten med min lilla verld, d.v.s. mitt rum. - Just nyss slutade jag med upppackningen af mina saker. Jag har ej förr kunnat företaga denna process, ty först i eft.m. fick jag lägga in mattorna. Ack, hvad jag känner mig tacksam mot lilla Mor för de välsignade mattorna. De kläda upp mitt rum, så det kan mamma aldrig tro, och att de äfven skola utestänga kolden, har jag allt skäl att hoppas. - Resan hit gick i allo lyckligt. Den vagn jag reste i, var så varm under hela vägen, att jag ej behöfde hafva kappan på mig. - Tant (Björkholtz) blef nästan litet stött, då jag bad att pigan skulle få hjälpa mig ställa i ordning. Min vilja fick jag dock fram, och nu blef det ett dammande och tvättande i alla vrår. Jag är verkl. glad öfver att nu hafva fått en sådan hygglig piga till uppasserska. Alma, så heter pigan, var mig en god hjälp att få allt som jag ville. Sedan på förmiddagen i går alla möbler, dörrar, kakelugn blifvit rengjorda - jag gnodde så att svetten lackade - och alla vinklar och gömmor dammfria, skurades - en generalskurning - på eftermiddagen. En sådan rengöring som den i går har detta rum icke undergått kanske på årtal. - ”
Fortsättningen av brevet saknas.

Den 13 februari 1880 från fm Ulla till sonen JJB.

”Tack min älskling för kärkomna brefvet. Vi voro just vid dess ankomst sysselsatta med det för mattorna(s) skull uppskjutna grisslagtet. Roligt att du är förnöjd åt dina mattor. - Den torsdagen du reste från oss fick jag bref från morbror Carl om att hans yngsta dotter, den älskeliga Maria, föregående måndagen den 26 januari kl: ½9 på morgonen fick en häftig blodstörtning och inom ett par minuter var hon icke mer bland de lefvande på jorden. - Alla 3 flickorna skrifver till dig, men lilla Far och David förenar sig med mig i hjertliga helsningar, din dig älskande til(l)gifna moder Ulla Sjöstrand.”

Den 17 september 1880 från fm Ulla till sonen JJB.

”Älskade gossen min! Det var snällt att du så snart skref till lilla Far, han tycker al(l)t att här är tyst efter alla de kära barnen äro borta. Äfven jag höjer en suck af saknad jemte bön att Herren vill vara när eder med sin nåd. - Tack för din utförliga beskrifning om ditt Skartofta besök. - Blott det ena paret stöflar var möjligt att laga. - ”

Den 5 januari 1881 från T.J. Hartelius till Wilhelm Sjöstrand.

”Då ett nytt år begynt ger det mig anledning att göra mig påmint genom att uttala min hjertliga välönskan öfver Dig och Din familj. Guds välsignelse hvile alltid öfver det lugna herdetjället. - Vi glädja oss åt löftet att få se Fröken Sara hos oss. Kanske Du gör ett besök i Stockholm? - Din vän och lärjunge T.J. Hartelius”

Den 26 januari 1881 från fm Ulla till sonen JJB.

” - O huru ofta jag tänker på dig och är ledsen öfver att du ej är riktigt frisk. - Ifrån mitt 15 till mitt 25 år drogs jag med en beständig ohelsa, i synnerhet om jag åt fläsk eller drack svagdricka och ännu värre om jag drack öl. - Jag sörjde då al(l)t ibland öfver att ej ha ett modershjerta att luta mig till, ty min styfmoder trodde al(l)t ibland att jag icke var så sjuk. - ”

Den 2 februari 1881 från Karl Lindsten i Lund till ff Wilhelm och fm Ulla.

Karl L. var troligen studiekamrat till JJB i Lund.

” Goda vördade Farbror och Tant! Hjärtligt tackar jag för hemma och all den godhet, som mig så oförskyldt bevisades under de härliga dagarna i Lenhofda prestgård. - John har jag träffat och kan helsa så mycket ifrån honom. - Jag fann honom vid godt lynne, helst jag naturligtvis först och sist talade med honom om hemmet. Af alla breffen han fick, behagade honom dock allra mest hans älskade moders. - ”

Den 13 februari 1881 från JJB till modern Ulla.

”- Af hjertat tack för det lilla, men ”naggande goda” brefvet af kär moders hand - eller rättare - hjerta, ty ett hjertligare o varmare kunde jag väl ej önska mig. Det är ett litet mästestycke och skall med tacksamhet läggas till den lilla samling af samma slag hvilken jag har, för att i sinom tid kanske blifva ett understödsmedel att frambringa den frukt, det åsyftar. Sanning att säga hade jag ej på lång tid känt mig så glad och hoppfull, som jag blef efter genomläsandet af allas edra bref, hvilka jag i fredags åtta dagar sedan erhöi. En ande af förnöjsamhet, glädje och trefnad måtte sväfvat öfver hemmet den stund, edra händer fattade pennan. - Dagen efter sedan Lindsten kommit hit, gjorde han mig ett kärt besök och det kl. ½7 på morgonen. - Betagen som han är i hela her(r)skapet Sjöstrand, öfverflyttar han på mig en del af den vänskap, han skulle vilja visa eder. Wi äro mycket tillsammans. - Det ser ut som om ett olycksaligt öde hvilat öfver mina klass- o studentkamrater. Redan äro fem döda: Kroon, Herrlin, Westerdahl, Rylander och Liedborn, äfven en Johnsson (den sjätte), och en åtminstone står vid grafvens rand. - ”

Fortsättningen av brevet saknas.

Den 3 april 1881 från Ulla Sjöstrand på Kråkenäs till brorsdottern Hanna.

”- Tusen hjertliga tacksägelser för tvenne kärkomna bref. Mycket kärt och efterlängtadt är det att stundom få spörja till eder, det är blott alltför sällan och alltför kanpphändigt, men det är bäst att nöja sig med de smulor som falla på ens lott, förthy det är icke allom beskärt att få stora stycken. - Vi må, som jag förmodar gödboskap bruka må. - Det var sorgligt med broder Jakob. Jag blef ganska häpen vid underrättelsen. Man kan nu, mera lugnad, ej begripa hvad han skulle ”yxa till”. Det instrumentet trodde jag ej kyrkoherdar ofta begagnade. Men Jakob har visst alltid varit mycket road af praktiska sysselsättningar. - ”Men hvem kan för olyckan fly.” - Hvad Gustaf är tyst! Ibland känns det litet malörtsblandat att jag ej fick träffa honom, hade han blott gifvit mig en aning om att han var så många dagar i staden hade jag kuskat in. - Men hvad tänker du på, gamla tanklösa faster, som dröjer ända tills nu med sitt hjertas varma tack för det utmärkt vackra gungstolshänget - Ja, tusen, tusen hjertliga tacksägelser käraste mina flickor för hvart stygn ni tagit på det. - Sara och jag spinna benen ur led för att sluta tågorna tills om onsdag, då det skall bykas. - Katten frodas vid Marias (*fosterdottern*) hulda omvårdnad, och nu har jag intet mer att sladdra om, därför farväl, helsa stora och små frånvarande och närvarande från gamla till kroppen frodeliga men eljest upptorkade faster Ulla.”

Den 22 april 1881 från fm Ulla till sonen JJB.

” - Sedan skärtorsdagen har jag lidit af re(u)matiska krämpor, i dag som först tycks det vilja bli litet bättre, Gud ske lof! Stackars min käre Nonne, som icke skall slippa sitt hufvudsus. - Ofta har jag tänkt på den allvarliga fråga du gör, då du omtalat de många af dina kammerater, som gått ur tiden. ”Hvad väntar mig?” Samma fråga framställde sig för mig ganska allvarsamt, då jag inom 2 och ett halft år begravt Fader (1845), dotter, bror, svärfar (*Theodor Sjöstrand avled 1846*), svåger (*Wilhelms bror Peter Samuel, död 1846*) och en tjänstgosse, som blef klämd mällan kördonets målstick och en liten gran. Inom 15 månader hade vi fyra begravningar på Åsg(j)öl. (1844-1846 bodde ff Wilhelm och fm Ulla hos fff Theodor i Åsgjöl.) - Den sista gång jag då var på Algutsboda kyrkogård, låg der en hop döskallar, jag var tillåchmed i fara att trampa på refben, som icke hadde kom(m)it att bli nedmyllade, utan gömda i snön, som nu var bortsmältad. - Din enfaldiga dig innerligt älskande moder Ulla Sjöstrand.”

Den 19 juli 1881 från Ulla Sjöstrand på Kråkenäs till brorsdottern Hanna.

”Hjertligt deltar jag i din sorg, min lilla kära Hanna. - Tro dock icke att jag är så kall och likgiltig det understundom kan synas. Wisst känner jag att hjertat med åren alltmera krymper ihop och egoismens köld alltmera blir förhärskande, den gamla mamsellen tränger sig alltmera på, den frusna droppen blir alltmera svårupptinlig och solstrålarne drar sig alltmera undan. Men ändå, Hanna lilla, när någon gång ett varmt hjerta klappar mot detta isberget, kännes det lif under isen. - Jag har alldrig känt mig så gammal som i år, oakadt jag är alldeles frisk och plågfri. - Maria (*Faster Ullas fosterdotter*) anlände väl lyckligen till eder i går? Hon behöfde så väl sol och värme. Skulle det vara alldeles omöjligt för eder att följa henne hem. Nu hafven I ju en lätt familjevagn. - Broderskärleken förde icke hit Jakob. Jag hoppas han icke fick Åsheda, alla säger att det vore hans olycka. Han lär ha det mycket bra i Hinneryd och af kronofogden Granqvist hörde jag att han har 4000 Kr. i lön och då bör man ej klaga och oron och missnöjet lär komma från frun (*Anna Brita Blomén*) som väl fått något af systrarnas beryktade fåfänga. och det är ej så lätt att krysta ned arfsynderna i (oläsligt), de flyta nog ofvanpå. - ”
Se Släktkrönikan, sid. 41.

Den 6 september 1881 från John Sjöstrand (nu kyrkoherde i Asby, Ydre härad i Östergötland) till brodern ff Wilhelm.

I släktkrönikan sid. 26 ff berättas om John och hans familj.

”Käraste broder! Lyckligt anländ till hemmet är det mig ett behof att tacka eder för all broderlighet, vänskap och nöje, som vi hade under vårt för oss alltför korta besök i edert trefliga hem. - Gud låte nu din reumatism gifvit med sig och du blifvit befriad från dina svåra plågor! Sök i tid genom bad och alla möjliga medel få denne fienden fördrifven! - Resan från Lenhofda gick raskt. Efter att ett par timmar hafva blifvit lekamligen och andligen förfriskade i Korsberga, anlände vi i god tid till Hvetlanda, der vi på gestgifvargården fingo ett rätt godt natthärberge. Thorsdagsmorgonen begåfvo vi oss af kl. 7 och efter några timmars uppehåll i Eksjö kommo vi hem kl. 6 på aftonen. - Här har varit och är bråttom efter hemkomsten. I söndags predikade jag här och i morgon skall jag predika i Westra Ryd på kontraktets missionshögtid. Om 14 dagar skall här blifva visitation och denna kräfver, som du vet, hvarjehanda tillredelser. - Rågen är skuren och står på krake (?) och vårsäden, d.v.s. hafren är grön. - Framför våra hjertliga helsningar och tacksägelser till din kära Ulla och dina snälla flickor! Och slutligen – tänk på resan till Asby! Wi hafva nu visat, att hon icke är omöjlig.”

Den 20 september 1881 från fm Ulla till sonen JJB.

”- Det har hela sommaren varit mig en saknad efter dig. Natt och dag tänker jag på dig i mina böner, och lefver både Far och jag i det glada hopp, att du snart kommer hem till oss. ”

I samma brev skriver Sara:

” - Stackars jag har allt blifvit bra mycket klenare igen, men detta är väl det beständiga regnvädret orsak till. Far har ännu ute en 40 trafvar (?) höstråg, som tyvärr börjat gro, och af vårsåden har hittills intet kommit under tak. - Landtmännen äro ängsliga och dystra i hågen, då de tänka och tala om sina skördeutsigter. - Men jag skall nu ej längre upptaga denna gång din dyrbara tid. Gud vare dig nära och skänke lycka och framgång till din stundande examen! - ”

Den 31 oktober 1881 från David Sjöstrand, Elgabäck, till systemen Hanna.

” - Såsom jag förut nämnt var exekutiv auktion på Elgabäck den 29de på kansliet i Jönköping, och funnos inga flera spekulanter än Hypotheken och Länsmännen. Hypotheken bjöd 48.000 kr. för Elgabäck och Länsmännen 49.000 kronor och äro därför sistnämnde åter egare af Elgabäck. - Jag var äfven med vid auktionen för att bevaka min och folkets fordringar, men fick dock ingenting. - Emma (*hushållerska?*) och jag komma troligen att stanna qvar härstädes, dock är ännu ingenting med säkerhet bestämdt. Jag blef för en vecka sedan erbjuden plats på en gård som heter Fredriksholm, samt eges af en kyrkoherde Gemzell och skötes för närvarande af dennes son Fabian Gemzell. Det vore meningen att jag först till våren skulle komma till omskrifna ställe för att sköta densamma. - Fredriksholm är ett utmärkt vackert ställe, samt ligger mycket nära intill stranden af den stora sjön Myckeln och i Stenbrohults församling. Här hafva vi vinter med klingande slädföre. - ”

Den 20 februari 1882 från Ulla Sjöstrand på Kråkenäs till fosterdottern Maria.

Maria vistades då i prästgården i Lenhofda.

”I går hade jag bref från den vänlige Pontén (*läkare*) som försäkrade att du nog snart blir frisk. - Då du sköter dig så wäl, gymnastiserar, motionerar och spinner och derjemte tar mediciner så hoppas jag att Herren skall lägga välsignelse dertill. - Mycket glad blef jag äfven att du ville stanna qvar i Lenhofda. - Och tänk så roligt (*kusinen*) Maria och du ha tillsammans. Din beskrifning om edra promenader, samtal och sång var så älsklig att mitt hjerta klappade af fröjd. Och så får du ju vara med om allehanda sysslor som sällan eller aldrig förekomma i mitt hem. Ja, min kära lilla älskade Maria, vi ha så mycket att fröjdas åt. - Och låt oss komma ihåg att Herren räknat all vår hufvud hår. - En märkvärdig nyhet har jag att omtala, den neml. att patron Svanvik vill till vår Kyrka skänka en altartafla som profesoren Nordenberg skall måla. Den lär komma att kosta 2000 kr och skall bli färdig i sommar. Församlingen behöfver ej bekosta mer än predikstolens flyttning. Ännu är det ej afgjort om den skall stå på karl- el. fruntimmersidan. Äfven har Svanvik lofvat skänka en tornklocka. Här är neml. icke mer än stor- och lillklocka och församlingen önskar så mycket en mellanklocka.- ”

Ulla Sjöstrand i Kråkenäs skriver ofta brevpapperet alldeles fullt, och på alla håll och kanter.

Den 8 april 1882 från JJB, Lund, till systemen Maria.

”Syster Majken! - Förliden lördag (1 apr.) råkade jag Emma Lindblad och Amelie Nyberg, hka bjödo mig till Skartofta öfver påsken. Men dessbättre hade jag tentamen bestämd till i går, så att jag hederligen kunde afslå inbjudningen. Till Blomstrands blef jag ej i går bjuden. - Och så hade jag nog fått tillbringa min påskafton solamente, om jag ej, då jag återvände från prof. Rosenius - hos hken jag jemte 3 andra gossar bestått en ganska vacker tentamen i själavårdslära - träffat på professor Billing. Ty sedan vi promenerat en stund, sade han helt enkelt: ”Nu följa herrarne med mig hem och äta ägg.” Tack! svarte jag och efter någon protest

äfven Lundgren (en den aktningstvårdaste skånsk teologie studiosus man vill se), och så gjorde vi prof. sällskap hem, mottogos vänligt af hans fru (född Bring), rullade ägg, drucko punsch, åto konfekt, ägg, gröt (den allra charmantaste risgrynsgröt) etc. etc. En bland de trefligare aftnar jag tillbragt i Lund! - ”

Måndag, 2dra dag påsk, kl. 12 fm.

” - Om $\frac{3}{4}$ timma resa jag, Oskar Olsén, Teodor Blomstrand, Rudolf och Albert Hagström (Elghultsbor) till den gamla biskopskyrkan Dalby, en mil från Lund, för att höra prof. Billing predika och bese den krypta, som finnes under kyrkan. - ”

Den 24 april 1882 från Gustaf Sjöstrand, Stockholm, till system Sara.

” - Något brev från Hanna om verandan har jag ej erhållit. Jag förstår ej alls mig på verandabyggnad och har här förgäfves sökt få se något mönster. - Kanske jag om onsdag hinner att resa ut något åt skjergården och se på villorna. - Majsfrö sändas, men de komma väl för sent. Jag hade ej aning om att majsborna voro så dyra. - Roligt att trädgårdsplanteringarna kommit till stånd. Hur är det med de gamla krusbärsbuskarna? Ha de fått flyttas? - Roligt att John tycks vara frisk och vid godt mod samt slutar redan den 15 maj. - Davids ställning är mycket oklar för mig. Hvad har han nu egentligen att göra? Huru länge är han anställd och i hvilken egenskap? - ”

Den 12 maj 1882 från Emmy Sjöstrand, Hinneryd, (f. 1866, dotter till Jakob Sjöstrand, se Släktkrönikan sid.41- 42) till kusinen Hanna.

” - I förra veckan voro vi ute i trädgården och arbetade som alltid är roligt, om bara träd och buskar allt, hvad man planterar, växer, så att det lönar mödan. Snart ha vi den sköna sommaren, då vi hoppas att faster Ulla o. Maria komma till oss. Kunde Ni ej komma med då? Det skulle vara så ”rysligt” roligt. - Det är så roligt för mig så länge Anna (*äldre syster, född 1863*) är hemma, hvilket troligtvis ej kommer att vara så länge. Anna och jag läsa om dagarna. - Snart vänta vi Karl (*äldre broder, f. 1864*) hem från Halmstad. - Lille Ernst (*född 1867, tjänstgjorde i flottan*) har ännu ej börjat de egentliga sjöturen utan arbetar nu i vikarna i närheten af Karlskr., men om ett par månader skall han troligtvis göra en resa till Stm. o. Gotland. - Hur är det med lilla Sara? Våren frestar väl henne mycket, i synnerhet nu i löfsprickningen. Är lilla Farbror och Faster raska och krya? Mammans bröst har i vår varit rätt klen; men Pappa deremot blir i sin fot raskare för hvarje dag. 1 half mil går Pappa som ett intet nu. Jag tycker det är så förfärligt länge sedan jag var i Lenhofda. Jag riktigt längtar dit. - Från Asby spörja vi alltsom oftast genom en skolkamrat till Anna. - ”

JJB avlade prästexamen 1882.

Den 15 oktober 1882 från JJB till modern fm Ulla.

Brevet är avsänt från Holsbyholm, Skede, Alsheda församling, 1 $\frac{1}{2}$ mil nordost om Vetlanda. ” - Jag låg i allsköns lugn på min långa soffa – hon är 1 $\frac{1}{2}$ gång så lång som jag - och läste 16 kap. i Apostla Gern. - (*Då kom han att tänka på att*) ... min moder af mig begärt att vi hvarje dag skulle mötas i Arndts Skattkammare. Då slog mig samvetet, ty vid den nödvändiga gallringen blef i hastigheten Arndts skattkammare dömd att stanna hemma. Då tänkte jag: kunna alltså min mor och jag ej mötas för närvarande i Arndts skattkammare, så kunna vi mötas i Bibeln, o det är intet sämre möte. - I dag har jag för första gången tjänstgjort i Alsheda; jag höll skriftermål o nattvardsgång (10 ringar) tillika. Tack vare husförhör och ohelsa hade jag en ytterst dålig predikan att bjuda på, så nog alltid fick det myckna folket straff för sin nyfikenhet att gå och höra den(n)a nye presten. Alsheda kyrka är mycket stor, mycket god att tala uti från predikstolen, åtm. när det är mycket folk uti henne men deremot mycket svår från altaret, ty hvarje ord som säges upprepas af ekot från läktaren. - ”

Den 31 oktober 1882 från JJB till modern fm Ulla.

”Hjerteligen tack för brevet, som jag riktigt erhöi i Korsberga. (K. ligger cirka 2 mil söder om Vetlanda.) - Just de 2 dagarne, jag var i Korsberga, var jag så illa sjuk, att jag rent af inte kunde (oläsligt) mig på något vis. Att de Korsbergiter tyckte mig vara en genomledsen figur, förundrar mig ej. - Jag kunde inte vara annorlunda med den förfärliga tyngden o yrseln i hufvudet o mattheten i alla ledamöter o sinnen. Inte tror jag att jag vidare blir begärd såsom adjunkt i Korsberga. Emellertid hade min krasslighet den följden, att jag talade med Farbror Pontén om mitt elände, hvilket jag annars inte tänkt. Han ... trodde, att jag skulle bli frisk, dock ej fullkomligt förr än jag varit vid Ronneby. Sålunda, om man lefver, har man den utgiften att tänka på. Nödvändig är den emellertid, ty om jag icke redan är fullkomligt otjenstbar, så blir jag, om detta fortfar. Allt tankearbete är för mig omöjligt, hvarför mycket af det mitt embete hörer, går på skrufvar. Farbror Pontén hade straxt förut varit hos biskopen och begärt adjunkt. - Hvad mig angick lär biskopen yttrat, att ”när han blir ledig från Skede, behöfva vi honom i Käfsjö eller Hamneda”. Ett mera lämpligt kontraktprosthus än det Ponténska kunde Östra härads presteskap ej önska sig. Alla der äro sällskapliga o galanta. - I Hultsvik (där fm Ullas bror Carl Spånberg med familjvar bosatt) var jag ej. - Om inte Selim (son till Carl Spånberg) redan är förlofvad, håller han visst på att göra det. - I onsdags åtta dagar sedan var prosten Rogberg här och låg öfver natten. Det är en rörlig prest, en prest, som håller sig uppe. - Smålandsposten, ja - nog har jag prenumererat på henne, men ibland får jag ej lördagsnumret förr än följande söndag. Väl kommer post till Skede 4 ggr i veckan, men som det sällan eller aldrig mer än om söndagarne går bud dit, ha vi här i Holm inte stor nytta deraf; och att sjelf dänga af 1½ fj.v. efter posten, orkar jag ej. I dag har jag utverkat mig lof att resa till Skede för att hemta post. - ”

Fortsättningen av brevet saknas.

Den 1 december 1882 från Betty Sjöstrand till maken Johns brorsdotter Sara.

Brevet är åtta sidor långt.

”Jag vill först begagna tillfället att fastän sent, säga dig, dina föräldrar och systrar det innerligaste tack för all trefnad, kärlek och välvilja vi alla i så rikt mått fingo njuta af under det kära besöket i Lenhofda för mer än ett år sedan. - Der var så mycken frid från ofvan och ädel sträfvan och därför ock så mycken sann glädje, att man måste känna sig väl, när man dertill blir omfattad med så mycken kärlek som vi blefvo det. Innerligt roligt var att se huru nöjda och lugna Vilhelm och Ulla nu kunde framlefva sina gamla dagar, stödda af sina döttrars trägna omsorger och arbete för hemmets bästa och trefnad. Ännu roligare hade det varit om vi hade träffat Vilhelm frisk. - Just i dessa dagar ha vi genom tidningarna sett Gustafs utnämning till adjunksplats i vår goda stad Linköping. Han kommer nu närmare Asby, och vi kunna då äfven ha större förhoppningar att någon gång få se honom här. - Nu till de egentliga anledningarna till mitt bref, hvaraf den vigtigaste gäller vår kära faster Ulla och hennes Maria. Jag måste då att börja med omtala, huru jag hela förra vintern förgäfvades väntade bref från Ulla. - Jag bad Anna (Johns och Bettys dotter) skriva till Faster, ty det just anade mig att något ledsamt var å färde. Då fick jag snart nog bref af Ulla, deri hon helt klart berättar, att Marias helsa sedan i julas varit störd, att hon vändt sig till professor Ribbing, - och att Ulla, tillrådd af Professorn dertill, stod i begrepp att fara hem och hålla auktion, samt sedan bosätta sig i Lund för att Maria skulle få erforderlig vård. Allt i högsta grad förvånande och ledsamma underrättelser. Ulla sade sig ha haft en mycket svår sommar men tycktes vara nöjd med beslutet att flytta. - Jag ville nu bedja dig, snälla Sara, om litet upplysningar huru Marias senaste sjuklighet förhållit sig, om den varit af samma art som 1879. - I bref är alltid Ulla mycket förbehållsam angående Marias helsa, och jag hoppades att genom dig kunna få litet reda på sanna förhållandet med henne. - För min del hyser jag en viss fruktan att hon ej

skall kunna bli fullt bra någonsin. - Emedlertid känns det så tomt att ej veta Ulla vara kvar på det vackra Kråkenäs. - Mitt andra ärende är att att härmed få sända eder Johns och mitt fotografikort. (*Kan det vara fotona på sid. XIV i Släktkrönikan?*) - För två år sedan lyckades jag öfvertala John att fotografera sig, men som jag ville vara honom följaktig, har hans kort fått vänta. Mitt togs sistlidna maj, då jag var i Linköping. Det vore roligt om ni kände igen oss. Anna har ämnat skicka sitt kort till Maria, när hon närmast skrifver, men som hon påstår att Maria dröjde 7 månader sist innan hon skref, bör Anna mindst vänta till nyåret dermed, men skall då äfven presentera sig i bild. - Den vackra sommaren var så tjenlig att upplifva domnade krafter, och i 5 veckor vistades jag vid en liten brun(n)sort i Vimmerbytrakten, der det finnes förträffliga gyttjebad, och der jag drack Porlavatten och skötte mig på bästa sätt. Anna var mig följaktig som hjälp och sällskap. John sjelf är frisk och kry. - Gossarne (*John och Hjalmar, se sid. 28 i Släktkrönikan*) sträfva hvar på sitt håll. John (*född 1854, bruksförvaltare*) har mycket förtroende och mycket arbete på sin plats, men har rätt bra lön också, neml. 1200 kr., och allt fritt. - Hjalmar (*född 1860*) har varit hemma denna hösten och far ej till Upsala förr än i början av februari. Han har läst rätt skarpt under hösten. Då han tagit sig tid, har han läst högt för oss om qvällarne, och treflig är han alltid. -"

Den 5 februari 1883 från Anna Sjöstrand (dotter till John och Betty Sjöstrand i Asby) till kusinen Maria i Lenhovda. Brevet är 17 sidor långt.

"Lilla snälla Maria! Nu sedan jag dröjt tillräckligt länge för att utkräfvat en billig hämnd för din tröghet i brefskrifning, vill jag nu åter skriva litet till dig. - Du skrifver verkligen så målande och lifligt, att jag riktigt kunde följa dig såväl på födelsedagsuppvaktningarna i Dädesjö som på det angenäma partiet till Kronoberg. - Mamma är nu rätt kry, ehuru krafterna just ej äro stora. Mamma och jag voro 6 veckor på sommaren vid en liten brunn för att sköta vår helse. - Hösten tillbringade vi hemma i all stillhet och gjorde endast några små utfärder såsom till vårt f.d. hem Adelöf. - Hjalmar har varit hemma hela höstterminen, hvilket varit mycket roligt för mig. - Det är så roligt att kusin Gustaf är så nära oss som Linköping. - Jag tycker att det är mycket roligt att få göra litet bekantskap med släkten. - Julen tillbringade vi mycket angenämt tillsammans. John (*brodern*) kom hem natten till julafton och var sedan hemma en vecka. - Julafton var det särdeles roligt, ty litet hvar hade betslat sin pegas, så att det var verser på hvarje paket - en del i den komiska genren, men en del verkligen vackra. - Efter nyår kommo baler och bjudningar haglande öfver oss. Thursdagen efter nyårsdagen voro vi på bal hos häradshövding Åstrand. Der var utomordentligt roligt - det enda som var att anmärka är att rummen der just ej äro så stora, så det var något trångt, i synnerhet i françoiserna. Dagen derpå voro Hjalmar och jag på skridskoparti hos kammarjunkare Rääfs på Bulsjö. - Sällskapet samlades redan på förmiddagen. Sedan man pratat en stund, intogs en fin middag, och derefter begaf man sig ut på isen. - Större delen af sällskapet gingo på skridsko, men några unga damer, deribland jag som ej kunde det, skjölade (?) i små slädar af herrarne. - Det var utmärkt roligt och på skämt och skratt var det ingen brist. Efter att hafva varit en 2 timmar på isen gingo vi in, och efter en stund började dansen, men som vi äfven följande dag skulle på bal, skiljdes vi temligen tidigt åt. Dagen derpå, trettondagen, voro vi på bal på ett ställe, som heter Tånby, hos en patron Du Rietz - utmärkt roligt. På måndagen voro vi åter på bal hos våra närmaste grannar, fru Löwenhielm på Norrby. - Dagen derpå voro vi också på bal hos kammarherre Ridderborgs på Ribbingshof. - Detta var också den sista "svängen" inom vårt umgänge. - Jag är så rysligt road af dans, men nog fick jag en liten blick i, hvad man kallar ytligt lif. - Sedan voro vi hemma några dagar, men derpå voro Hjalmar och jag på ett s.k. kälkparti. Det tillgick så, att vi och några andra ungdomar samlades på Norrby på förmiddagen, voro sedan ute och åkte kälke ett par timmar i en stor backe, hvarefter vi intogo en munter middag tillsammans, derefter dansade vi litet; supé intogs tidigt. - Härmed sänder jag dig mitt porträtt (*sid. XIV i Släktkrönikan?*), alla här tycka att det är

mycket likt. –J ag kanske just nu har förändrat utseende litet, ty jag har ändrat mitt hår och satt upp det på det moderna sättet i en knut högt upp i hufvudet. - Det skulle vara roligt att träffa dig - jag tror bestämdt att vi skulle sympatisera, - ty vi hafva ju båda intresse för det goda och sköna i lifvet. - Från Anna i Hinneryd (*Jakob Sjöstrands dotter, född 1863*) har jag ej haft brev på länge. - Hjalmar reste i fredags och det är nu mycket tomt efter honom.- ”

Den 22 maj 1883 från JJB till en av systrarna, troligen system Sara.

Brevet är avsänt från Malmbäck.

”- Af egen sorglig erfarenhet vetande hvilket tungt kors det är att ständigt vara sjuk, skröplig och orkeslös, har jag behjertat systrarnes önskan att komma till Ronneby. Af tre jern, jag för denna önskans uppfyllande lagt i elden, är nu ett glödgadt. I dag erhöj jag näml. brev fr. farbror David, i hvilket följande stodo att läsa: ”Hvad nu först dig sjelf angår, så önskas dig all framgång af vistelsen i Ronneby. Vi skola åtminstone hoppas det bästa. Men systrarne böra få följa med, det är alldeles gifvet. - Något vill jag göra för det goda ändamålet, t.ex. ett tillskott af 200 kr. Lika mycket får väl söta far släppa till.” - Ett groft streck i mina räkningar var, att jag ej får ett öre för min tjenstgöring här under maj o juni, ej heller min reseersättning .- Hvad tiden för resan beträffar, så yrkar jag bestämdt, o gifver i det fallet icke med mig, att så snart det blir riktigt varmt o full sommar, skall hon företagas. Jag har tänkt begära tjenstledighet fr. den 15 juni. Dagen derpå ville jag vara i Rby, alldenstund jag icke har någon tid att söla bort. - ”

Odaterat brev (där första delen av brevet saknas), troligen den 12 augusti 1883, från en vän till JJB.

Denne vän har tydligen vistats i Ronneby under sommaren vid samma tid som JJB. Han hade då märkt att JJB och en flicka vid namn Hilma varit intresserade av varandra. Nyligen har vännen varit på besök i prästgården i Lenhovda, där samtidigt Hilma var på besök. Nu har han emellertid blivit ”postillon d'amour” för Hilma och en annan person vid namn Hörberg.

” - Så mycket jag kunde sökte jag encouragera henne och samtalade mycket med henne om er båda; frågade bland annat (om jag fick) skriva till dig i en mera hoppfull ton. Härpå svarade hon genast: ”Nej, gör inte det, det blir i alla fall omöjligt!” - Nu på qvällen, när jag kom hem, låg ett brev mig tillmötes fr. Hörberg. Här fick jag veta saker, som jag aldrig anat. Blef jag förvånad öfver Hörbergs brev till Hilma, så förvånade det mig ännu mer att höra det hans anbud af Hilma antagits. - Aldrig såg jag hela den tid jag var i Ronneby, att de hyste några ömma känslor för hvarandra. - Jag instämmer Kihlbergs önskan (fr. ho(no)m har jag haft brev): ”Måtte John nu hafva lugnat sig och hans kära Hilma för honom vara endast en täck lilja i minnets krans”. - Kanske du i sjelfa verket alls icke blifvit lycklig med Hilma. - ”

Den 17 augusti 1883 från JJB, Visby, som svar på ovanstående brev.

” - För såvida icke något särsk. hinder stöter till, stannar jag här ... ända till den 6 sept. Doktor Melander vill nödvändigt behålla mig kvar. I eftermiddag var han t.o.m. så nedlåtande att han gjorde mig ett besök i sällskap med grefve Liljencrantz. Jag bor också så trefligt, att jag kan taga emot hvem det vara månde. Då jag ej vet, under hvilka tysthetslöften Hilma meddelat dig sitt hjertas hemligheter, så kan jag icke af dig kräva några bestämda uppgifter, om hvem den lycklige är, som fästat henne. Så mycket kan du kanske dock upplysa mig om: Är Hilmas förbindelse äldre än året eller har den kommit till stånd detta året och i sådant fall före eller under hennes vistelse i Ronneby denna sommar? - En ”Nemesis divina” är alltid öfver mig, så snart jag kommer in på det gebitet, som kallas kärlek. - Emellertid skall den dagen ligga fjerran fram i tiden, hvars vare sig morgon- eller aftonrodnad eller middagssol

skall se mig inbegripen i älskog af något slag som helst. Icke tänker jag flere gånger utsätta mig för dylika obehagligheter. - ”

Brevet är icke undertecknat och kanske aldrig avsänt.

Den 26 augusti 1883 från JJB i Visby till system Sara.

” - Tack vare ”mina komministrars” tjenstvillighet har jag kunnat fatta det beslutet att stanna här till den 4 sept. om Gud så vill. - Nu vill jag bedja dig vara god skriva till mig med torsdagsposten, om du än icke skulle hinna underrätta mig om mer än huru ni mår samt hvilka som sökt Pjetteryd. Här finnes näml. ingen smålandstidning. - Hvilken af ” flickornas Ronnebyväninnor” var det som besökt Lenhofda? Eller rättare besöker, ty jag hoppas, hon är der än. Är det icke en glad och treflig flicka? Sådana hittar man icke i alla byar. Skada blott, att när något här i verlden är ”godt åt”(?), så är det vanligen ”abonneradt”. Under den nuvarande ”kampen för tillvaron” vill det till att vara ute i tid, annars blir man utan. - Ack, käraste syster, om jag hade dig här! Du kan aldrig tro hvad min bostad och dess omgifningar te sig härliga en sådan afton som denna. Du som svärmade för solnedgångarne i Löfsjösjön, hvad skulle du ej njuta af solnedgångarne i hafvet. - Hade jag varit rik, hade jag för länge sedan skickat efter dig. - Fastän Visby har så mycket skönt att bjuda på - väl äfven helsa enl. hvad man påstår, om också jag nästan fått erfara motsatsen - så längtar jag dock mer hem till Malmbäck, till min verkningskrets. Äfven ledigheten och hvilan blir enformig i längden. Arbete, om än under suckan, kräfvdes för att vi skola befinna oss väl. Nog återgår jag till mitt arbete väl så modlös som jag lemnade det, men ”det tar sig väl”, sa' pojken om skriandet (?). Nu har väl Gustaf rest till Linköping från både fästemo och hem. När skall brölloppet stånda? - Maria är nu den enda, som ej varit i elden. Måtte hon bete sig vettigare än vi öfriga (oläsligt ord)! Faster Ulla och hennes Maria resa i afton. Kanske komma de att dröja en dag på Orrefors. - Fastän vi just ej varit roliga för hvarandra, kommer jag dock nog att sakna dem. Godt är att her(r)skapet Linnér från Sandseryd (oläsligt ord) till thorsdags afton. I deras sällskap trifs jag förträffligt. Hvad jag skulle blifva glad och tacksam, om Gud ville styra det så för mig, att jag finge honom till kyrkoherde. Jag har näml.sökt Pjetteryds komministratur.” Pjetteryd ligger strax sydväst om Jönköping.

Den 15 september (?) 1883 från (oläsligt namn, säkerligen en ämbetsbroder) till ff Wilhelm.

” - Aldraförst min hjertligaste tacksägelse för det öfvermåttan präktiga kalaset -, hvarigenom Du gjort alla efter dig blifvande konferensvärdar och värdinnor inkapabla att ens tillnärmelsevis följa Er. Biskopsmiddagar äro dyra och alldeles öfverflödiga, då Biskopen saknas, för hvilken de anställas. Jag flyttar mig från middagsbordet hos dig till den oefterrättelige bokbindaren i ditt grannskap och får på det vänskapsfullaste bedja Dig, som genom din förbön i fjol vållade att jag icke stämde honom för att återfå mina böcker, att Du ville vara god bevaka honom så att han icke reser från orten, innan han till dig levererat mina böcker antingen inbundna eller i obundet skick. Jag kan icke annat än misstro hans ärlighet, då han i många år behållit dem och jag hvarken med lock eller pock kunnat återfå min egendom. - Om Du täckes visa din gamle vän denna tjenst och genast efterhåller ”bockabinnaren” att ställa allt i reda och ordning, så blir jag dig skyldig ytterligare tacksamhet. - Helsa din oförlikneliga matmor ”med bugning och kyssande på handen” å mina vägnar och säg henne, att vi fattige landsprester äro hvarken gourmander eller frossare. - Helsa ock dina tärnor, de glade, snabbfotade värdinnorna i miniatyr!”

Den 25 november 1883 från JJB (på besök hos sin farbror David i Stockholm) till sina föräldrar och syskon.

”- Farbror sänder eder sina hjertevarma helsningar. - Just i dessa stunder lider han svår andnöd. Han tycker att helt nyss skett en förändring i strupen som något försämrat hans

tillstånd. - Farbror ser döden käckt i ögonen; ”mitt hjertas innerligaste bön är”, säger han ”att Herren genom sin närvaro gifver mig visshet om att jag segrat.” Käre, skrifven hvad edra deltagande kärleksfulla hjertan drifva eder att skrifva. Du kära moder! som har bödens ande framför de fleste, bed för vår käre farbror. - Ack, hvad det rosslar i den stackars Farbrors hals! - I dödens stund, hjälp oss, milde Herre Gud! - ”

David Sjöstrand avled den 29 november 1883, 64 år gammal. Dödsrunor i flera tidningar finns bevarade. I testamente hade han förordnat att av hans efterlämnade egendom skulle bl.a. utbetalas 5000 kronor i underhåll till hans avlidne halvbror Carls dotter Maria Sjöstrand.

Den 30 januari 1884 från ff Wilhelm till sonen JJB.

” Handlingarna (*betr. arvskiftet efter David Sjöstrand*) erhöll jag i går. - Jag finner ej underligt utan helt naturligt att min David (*Farfars son*) icke ifrågakoms, enär alla gossebarn uteslötos från arfsrätt; men att du, som hade uppoffring m.m. icke erhöll någon gratification, var oväntadt. - Penninguppbörden går långsamt. Huru gerna jag vill, kan jag säkert icke under detta år hjälpa dig annorlunda än med mitt namn, om det något kan gälla. - Den klena vintern försämrar förvärfvet och gör penningatillgången knapp. Bror Ds kksfulla (*David's kärleksfulla*) åtgärd bidrager säkerl. icke litet att minska brödbekymret. Hd (*Hvad*) jag åter kan erhålla åtgår att tillfredsställa Mr (morbror) Carl i Hultsvik, som redan klappat på. - Anna Söderbom på Kosta (*JJB:s blivande hustru*) är under året inackorderad såsom Saras elev. - Arvid Söderbom är nu i Sto(c)kh(ol)m. I Norrland lär han förtjent under 13 månaders vistelse der 9000 och några hundra kronor. Under sådana förhållanden är ej pinande att samlat skulder. Andra fleste tjänstemän få knoga och försaka merendels hela sitt lif igenom, för att kunna uppehålla lifvet och omsider göra hvar man rätt. - ”
Som ett PS är tillskrivet: ”Ekedahl i Tolg har en dotter Maria ogift.”

Den 5 februari 1884 från ff Wilhelm till sonen JJB.

” - Allt här som vanligt, undantagandes att jag befinner mig i ständigt aftagande både till kropps- och själskrafter. - Biträde är ej att hoppas, så länge ej full redlöshet infaller. - ”

Den 17 februari 1884 från JJB, Sjögård, Tenhult, till system Maria.

” - Huru står det till med lilla Sara; jag är verkligen orolig för henne. - Jag vill ej blifva af med henne för mycket guld. - Hvad nu ”paradiset” och ”guldgrufvan” Forserum angår, så torde det vara tvifvelaktigt hvem som skall göra sorgliga erfarenheter. Forserumsborna äro väl i närvarande stund enhälligt för mig, men det hinner blåsa många väder, innan valet sker den 20 april. Den 30 mars skall jag i Jersnäs moderkyrka aflägga prof, om jag har helse och krafter och se'n får det gå som Gud vill. - I dag kl. 11 f.m. reser jag till Jönköping - Falköping - Mösseberg. Jag är nämligen bjuden till doktor Melander på sistnämnda ställe. Då han har mig så nära, så vill han se, hvilka sköna frukter hans medicinska teorier burit hos mig och min kroppshydd. - ”

Den 12 mars 1884 från JJB, Sjögård, Tenhult, till system Sara.

” - Min värd har näml. spelgille. Som jag icke kan eller vill deltaga uti detta, men dock för pratets skull, som höres väl upp i mitt gemak, icke kan företaga något af mera tankeanstängande natur, så har brefskrifning blifvit min tillflykt. - Vill han (*Gud*) hafva mig i Öggestorp, så är jag nöjd. - Flyttningen från Malmbäck hit har kostat mig icke liten försämring till både kropp och själ. - Om du så vill, kan du helse Hanna, att jag skulle skatta mig lycklig, om hon ville beqväma sig att bli förstyret för mitt hus, när jag får något. Hennes lugn, hennes allvar och besinning skulle - jag är säker derom - inverka välgörande på mina ömtåliga nerver och mitt oregelbundna blodomlopp. Och kanske kunde äfven Hanna draga

nytta deraf för sin helse. Att Ronneby ej kan hjälpa hennes åkomma, synes mig efter många års kur vara uppenbart. - Mer än en gång har jag afundats min älskade moder hennes konst att kunna kasta sig förtroendefullt i Guds armar. Gud välsigne den kära, dyra kristinnan! Mången gång öfverfaller mig en så stor längtan att få komma hem och vara hemma en tid såsom Fars biträde. - I bref från Faster Ulla i dag får jag veta, att Maria är frisk och snäll. - Helse kär Fader från mig och säg att om det ej passade sig så illa, skulle jag vilja gräla på honom. Att han som är en så förståndig och praktisk man icke inser att det är oförnuftigt och mot alla andra faders praxis att stänga in sina giftas vuxna döttrar som dufvor i bur. Nej. "Ut! Ut!" borde han i stället ropa och arbeta med händer och fötter för att hans kära döttrar måtte blifva kända för all verdens hyggliga ungar. Bringa honom min hoppfulla helsning, att han bättrar sig, och härnäst förslag till någon resa göres, ropar med sin klangfulla stämma "res, res!" samt gör en dertill passande gest med båda sina vackra händer. - Det är väl att de ej genom motvilja för besök hos grannar och vänner göra sig såsom undertecknad till en "ynkeliger visa" i hela trakten. - Jaså, Far tänker på hästhandel. Finge jag Forserum och Far tänker byta om hästar vore jag ej ohågad att köpa hans putte, "Ragnar" vill jag minnas han heter. - "

Den 4 april 1884 från ff Wilhelm till sonen JJB.

" - Du synes ej vara nöjd med ditt prof. Bäst få lemna denna och alla våra angelägenheter åt den utgång, som vår H(erre) styrer till; ty Han, som ser hvad oss nyttigt är, styrer vårt lifs händelser visligt och till vårt bästa. Måtte du återvinna din helse. - "

Den 13 april 1884 från ff Wilhelm till sonen JJB.

" - Ehuru kärt det skulle blifva för oss alla här att snart få återse dig, anser jag mig dock böra afråda dig att taga vägen häråt vid din flyttning till Malmbäck af skäl 1) väglaget är häromkring på flere mil mycket besvärligt och någon synnerlig förbättring är under denna månad neppel.(igen) att påräkna, 2) utom olägenhet och kostnad blottställes äfven helsan under 2 à 3 timmars färd o mil i kanske ruskig väderlek. Ändamålsenligare om du vid Ronnebyfärden från Vexjö, der du hemtas, kröker häråt och du skjutsas till Lessebo, hvarifrån du med tåget går till Karlskrona och derifrån sjöledes till bestämmelseorten. Huruvida n(å)g(o)n af oss kommer i sommar till brun(n)sorten är ännu ovisst. - Gustaf kommer säkerl. till hemmet före midsommar och kanske önskar vistas här ett par månader. Wi få försöka med Karlstads(?) eller något annat mineralvatten och bad i sjön stärka krafterna. Wi hafva här alla någorlunda helse och hålla oss uppe med tålmod och Böckers magthé. - Doktor Nilsson är betänkligt sjuk i ansigtsros. - Läkare väntas från Lund. Ingen eskulapi (*läkare*) kunde sändas från Vexjö; men en från Calmar blot på några stunder. - "

Den 4 augusti 1884 från Hanna Sjöstrand, Visby, till system Sara.

Hanna och JJB var på hälsokur i Visby.

" - Ifrån doktors föreläsning på eftermiddagen följdes John och jag åt till Elementarskolans stora festsal, der doktor Kerfstedt höll ett föredrag i anledning af Visby stadsmissions årsfest. Oh, hvad han är värtalig! - Bäst jag njöt af lugnet tillsammans med John härhemma komma Anna och Maria Sjöstrand (*kusiner, döttrar till ff Wilhelms broder Jakob*) och frågade, om vi ej ville med ut och njuta af den härliga aftonen. - I en af ruinerna skulle bli tableaux och studentsång, då, då glömdes trötthet och allt ondt och vi iväg till Sankt Nikolaus, som var upplyst med många rader kulörta lyktor. O hvilken anblick! - Alla tycktes också högtidligt gripna, ty fastän en sådan menniskomassa samlats der, rådde nästan helt och hål(le)t tystnad, snart bröts den dock af "Vårt land" som uppstämades af sångarna som stodo dolda bakom en pelare. - O, hvad de sjöngo väl! De sjöngo några nummer och nu rådde åter stillhet. Den bröts åter men nu af den härligaste mansröst, som uppe från ett högt sittande fönster i ruinen

deklamerade, jag tror den hette ”Tornväktaren i Maria”, ja, så grant, så grant att jag ej gjort mig föreställning att en deklamation skulle kunna göra ett sådant intryck. Nu kom tredje afdelningen: templet upplystes af bengaliska eldar och i fonden en zigenartrupp med sitt tält (ej mycket passande i en kyrkoruin, men praktfullt så det förslog). - Den 17de resa släktingarne och då följer åtminstone jag med. - Huru går det, du och Maria möta mig naturligtvis på Orrefors?! - Jag har nu återfått mitt onda i sidan, det gör mig en smula modlös. - Oh hvad jag ångrar att jag ej gick till slottsruinen i Borgholm, när jag reste bort, jag känner mig så frestad stanna der en dag, då jag nu vänder näsan mot hemmet. Dock deraf blir nog intet, slottet i Kalmar vill jag försöka om jag kan hinna bese. - ”

Den 2 oktober 1884 från JJB, Lenhovda, troligen till en präst, hos vilken han tidigare arbetat.
 ”Högtärade, wördade Farbror! I fulla drag njutande af mitt goda hems glädje och behag flög min tanke till Ökna och Hottby (?) Räfsgård, och jag betogs af en oemotståndlig lust att skriva till Farbror, hvilket Farbror icke får förtycka mig. Fastän jag mer än väl vet, att Farbror ej i allo var belåten med mig, så är jag likväl med tillgifvenhetens band fästad vid Farbror. Det är något i våra karakterer, i vår naturel, som sympatiserar, äfven om vi genom ömsesidig skröplighet stört denna sympati. - Farbror Forvelin(?) - vi voro 5 veckor tillsammans i Ronneby sommaren 1883 - brukade säga till mig: ”Det är något hos dig, min käre John, som gör att du måste bli kär för alla gamla.” - Jag sjelf känner mig mera dragen till de gamla än mina jemnåriga. - Jag är i mitt hem: ja, det är en stor Guds nåd att få vara i sitt hem, då detta är så verkligen godt som mitt. Det är härligt, lugnande, stärkande, stödjande att städse vara omgifven af de sina kära. Ofta då jag känner mig uppvärmd och glad i kretsen af Far, Mor och syskon kommer jag att tänka på min käre aflidne Farbror David, som måste på sin dödsbädd erkänna att huru rikt hans lif än varit - han lefde i Stockholm i en stor vänkrets - så hade det dock varit i ett afseende fattigt: han hade icke något eget hem. Sitt föräldrahem måste han tidigt lemna och försynen beskärde honom ej den lyckan att bilda ett eget hem. Icke en utan några gånger samtalade vi om detta båda sommaren 1881, då jag hos honom i skärgården sökte upplifvelse i fiske och hafsbad, och i höstas då jag satt vid hans dödsbädd. - Farbror minns väl, att Farbror mången gång visade mig förtroendet att uttala sin ledsnad öfver att Farbror ej kommit att bilda eget hem och att Farbror understundom kände det tomt och ensligt. Jag minns väl den (oläsligt) Farbror i sammanhang härmed uttalade: ”Uppskjut ej att skaffa dig en fästmö, ty börjar man dröja, så blir det se'n aldrig af”, en varning som äfven Farbror David en gång skriftligen tillställt mig.”
 Här slutar brevet utan underskrift. Kanske blev det aldrig avsänt.

Den 29 november 1884 från fm Ulla till dottern Maria på besök i Linköping.

”Hanna och jag voro just sysselsatta med att skära talgen efter vårt koslagt; sedan har göromål hindrat min skrifning. Så kom kölden och frosten, då måtte jag förkyllt mig - jemte flera andra afbrott, som ständigt för mig inträffar. - Det är bra kärt att ofta få underrättelser om de 4 käre i Linköping, omkring hvilka min bön dagligen manar Guds goda englars vård. - Stackars John, hans täta Ekebergaresor har icke förbättrat hans hälsa, icke har lilla Far häldre haft mycket ledigt. - Nog har man varit frestad att harnas mer än en gång öfver Palmgrens capriser. John har skrifvit till domcapitlet att han ej står ut med att fortsätta. John har i dag fått bref från honom, att han i morgon behagar predika. Nu sitter Hanna och Anna (Söderbom, senare JJB:s hustru) och spelar, Sara syr, John läser tidningar, Far läser kyrkhistoria, David sitter och gungar sig i gungstolen, alla förena de sig med mig i hjertliga helsningar till vår lilla kära älskade Maria. - Nu ha vi en rätt bastant köld, åtminstone äro Far och jag rätt frusna af oss. Denna lördagen för 40 år sedan flyttade jag ur mitt föräldrahem. Den adventssöndagen predikade Far i Morbror Wetterlings ställe i Wrickstad.”

Den 27 februari 1885 från JJB i Mösseberg till modern fm Ulla.

”I morgon är det moders namnsdag: Maria. Det namnet lär genom sin betydelse påminna om bittra erfarenheter. Och dock bars detta namn af den ”välsignade bland qvinnor”. - Lilla kära moder! Du har fått göra många bittra erfarenheter och kanske stå ännu flere åter. - Den förflutna natten har varit mig svår. - Jag är så klentrogen. Mitt sinne är så sjukt: jag vet ej hvad Gud vill göra med mig. - Jag kan ej fatta honom. Han är mig fördold. - ”

Den 9 mars 1885 från JJB i Mösseberg till modern fm Ulla.

” - Mitt tillstånd kommer ännu länge att vara sådant, att jag ej kan vara någon till glädje utan till tygnd och pröfning. - Men nu till bestämmande af min hemresa. Jag vill hem ju förr desto hellre och föreslog redan i förra veckan att jag skulle resa hem, men doktorn ville ej höra talas derom. - Hvila är väl för mig en hufvudsak och jag rädes för själsarbete o predikande, men att gå alldeles utan all sysselsättning o som löshäst har jag heller ingen ro till. - Sålunda i denna veckan är jag hemfärdig. - ”

Den 10 mars 1885.

” - Denna dag (har) varit jemförelsevis dräglig, så att den t.o.m. åtm. stundtals låtit hos mig framspira en förhoppning, att jag åter kan bli mig sjelf och så småningom återeröfra allt det myckna, som sistförflutne året röfvat ifrån mig. Kunde jag blott bli en Herrens fri bekännare af hjertat, så vore det en stor vinning. - Ett förloradt år anser jag 1884, om jag ej nu genom de erfarenheter det inbragt mig, kommer till afgjord kristendom, Kristusbekännelse och Kristuslif. Derfor längtar jag ock hem, ty jag känner mig behöfva kristet umgänge. - Gud gifve eder alla den frid till kropp och själ, jag ännu saknar. - ”

Den 11 mars 1885 från fm Ulla till sonen JJB.

” - Jag gläder mig af hjertat att nu snart få återse dig här, det blir icke mycket öfver 3 veckor din vistelse på Mösseberg, om du nu enligt Fars önskan anländer i god tid till Wexiö måndagen den 16 mars. - Densamma måndagen är, om Gud vill, meningen att Hanna skall resa till Wexiö för att sedan fortsätta resan till Linköping. - ”

Den 11 april 1885 från JJB, nu i Lenhovda, till en läkare.

”Gode herr Doktor! Herr Doktorn är hjertl. välkommen och välbehöflig här. Långtifrån att förbättring inträdt har jag näml. blifvit så dålig att jag fruktar hjernuppmjukning och ryggmärgstvinnot. Sömnen är mig fräntagen nästan helt o hållet sedan 14 dagar, och lider jag af en sådan förfärlig nervös oro att det är mig alldeles omöjligt att vara stilla. - Anledningen till denna försämring har jag ej rätt kommit underfund med förr än i går. Den är troligen att de 3 halfbad jag tagit se'n jag kommit hem varit för kalla, näml. 24 à 25 blott. Att så kalla bad tagits beror åter derpå att ingen ordentlig badtermometer finnes. - Välkommen därför herr Doktor! Doktors konst kan kanske något uträtta, ehuru jag tviflar derpå! - Var i sådant fall god att pr telegraf till Säfsjöström (vår närmaste jernvägsstation) underrätta då herr Doktorn kommer... Säfsjöström ligger blott en mil från vårt hem. Mitt tillstånd är förtvifladt och torde jag kanske ej kunna stå ut till Doktorn kommer, men kom ändock om möjligt genast. - Willfar min begäran; det är kanske den sista. Eder nödstäl(l)de John B. Sjöstrand ”

Den 25 april 1885 från Arvid Söderbom till svågern JJB.

” - Tack för ditt bref. Jag finner deraf, att du lider mycket af din sjukdom. Jag skickar beskrifning på en dekokt, som I kunnen hemma tillaga. Tankearbete kan du tills vidare lemna men bör om dagarna syssla med annat arbete, vara mycket ute i fria luften, promenera, skaffa dig förströelse genom att helsa på bekanta här och der. - ”

Arvid Söderbom, född 1853 och äldre halvbror till Anna Söderbom, var läkare.

Den 23 juli 1885 från Arvid Söderbom till svågern JJB.

” - Ingen kan innerligare än jag önska Er lycka på Eder nu beslutna väg och om några dar hoppas jag få det nöjet att muntligen gratulera Er. (*JJB och Anna hade bestämt att förlova sig.*) Ringarna äro beställda. Jag satte John S. och Anna S. i dem.- ”

Den 29 september 1885 från fm Ulla till sonen JJB, som nu tillsammans med fästmön Anna Söderbom vistades i Stockholm.

” - Du kan ej föreställa dig vår ångest vid underrättelsen om tilldragelsen vid Christina Nilssons sång (*flera personer trängdes ihjäl vid ett av hennes framträdanden i september 1885*). ”O tänk, om John och Anna varit med och blifvit skadade i trängseln”. Med dessa tankar somnade jag i lördagskvällen och vid hvarje uppvaknande under natten. - Tack och lof att du alla redan varit hos Docktor Wästerlund. Det var ju raskt, han har ju icke sagt att ditt onda är obotligt. Du kan ej tro hur beständigt jag tänker på dig och din Anna. Rådgör med Arvid (*Annas broder*) huru länge du bör dröja i Stockholm. - Lycka till att ha fått förslag till Gnosjö. - Far sträfvade gudskelof raskt med tjenstgöringen i söndags. - Om Gud vill ämnar han sig till Ekeberga nästa söndag, för att sedan under veckan vara med vid de 4 läsmötena der. Sedan ämnar han hålla 3 i hvarje vecka här.- ”

I samma brev skriver Sara.

” - I händelse du tänker köpa julklapp åt din fästmö, vill jag underrätta dig om att hon mycket önskat sig ett fickur. - ”

Odaterat brev från Maria Sjöstrand till brodern JJB. Början av brevet är borta.

” - Far och Mor må godt, Gud ske tack. Sara äfven, men med lilla Hanna är det ej alldeles bra, hon lider af reumatism. David är flitig och snäll. Helsa Anna mycket, då Du skrifver till henne. Adieu! 1000tals hjertliga helsningar från oss alla! Din tillgifna syster Maria. - ”

Den 27 februari 1886 från Anna Söderbom, Lenhovda, troligen på besök i sin fästman Johns föräldrahem, till brodern Gustaf, född 1869.

” - Kära bror Gustaf! Stackars lille pojk som har haft så ondt i dina händer. Vet du att jag har ej varit ute på fjorton dar. Jag blef i söndags åtta dar sen sjuk i skarlakansfeber. John tycker att det är alldeles utmärkt att jag inte får gå ut, ty han säger ”att det är bra att öfva tålmodet.” Du helsas hjertligt af din syster Anna. - ”

Odaterat brev (där första delen saknas) från JJB till modern fm Ulla.

” - Nu får jag ej skrifva mer i denna timman, ty jag måste gå o besöka en sjuk gumma. - Guds ord är kraftigt och det är ett härligt kall att få bringa tröst g(eno)m detta ord. Detta kall kännes dock många gånger tungt. - Nu har jag blott två husförhör igen. Jag har hållit sju och under dessa mottagit så många bevis på folkets bevågenhet, att jag ej kan önska mig större. - Måtte Far få den helsa han behöfver för husförhören och andra göromål. - Jag tycker att Far ju förr dess hellre borde fråga en skicklig läkare för sitt onda. Goldkuhl i Wexjö är en pålitlig karl. - ”

Handling den 16 juli 1886, upprättad av ff Wilhelm Sjöstrand, som upptar ”Utgifter för mina båda söner Gustaf och John Sjöstrand.”

Däri upptas bl.a. utgifter för Gustaf under åtta år i Vexjö Elementarläroverk, utrustning till Akademien i Upsala och hela första året där. ”Utom desse expenser mångdubbelt öfverstigande hvad hans syskon kunna af sina föräldrar i motsvarande ersättning erhålla, har Gustaf flere månader under många år såsom myndig afgiftsfritt vistats i sitt hem, der hans systrar flitigt och outtröttligt arbetat för att för sin bror förfärdiga och gifva linne, strumpor och andra för honom behöfliga saker; i följd häraf måste denne son medgifva, att han,

förstfödd, mest och framför de öfrige syskonen blifvit gynnad samt att han i sitt mindre bemedlade föräldrahem rundeligen undfått sin arfvedel ... - Sonen John har under sin åttaåriga studietid i Vexjö erhållit samma uppfostran, utrustning och påkostnad som sonen Gustaf, men för studentresan och under Academie vistelsen föga mer än sexhundra kronor; men dock tillsammans vida mer än hans öfrige syskon hafva att påräkna; hvarför äfven honom icke kan tilldelas någon vidare arfvedel efter hans föräldrar. - ”

Den 27 juli 1886 från Anna Söderbom, Kosta, till brodern Gustaf.

” - Käraste Gustaf! Som du ser är jag nu hemkommen från Lenhofda. Medan jag var i Lenhofda företog vi ungdomar i prestgården tillsammans med ---- en liten lusttur. Onsdagen den 30 juni kl. 6 på morgonen reste vi från Lenhofda. Vi hade 3 skjutsar, första vagnen drogs af Prinsen och Bruna. Andra vagnen drogs af en liten häst från Sunagården som kallas Blända och tredje vagnen drogs af en häst från Nöbbledbyn. Först reste vi till Kråkenäs. Der åto vi först frukost i en bondgård, sedan besågo vi Kråkenäs herrgård. Du kan ej tro, så förtjusande der var. Den stora sjön Innaren går alldeles intill herrgården. Middag åto vi äfven i Kråkenäs, men ej inne utan i det gröna. Nu må du inte tro att vi togo oss mat var vi kommo, utan vi åto matsäck hela tiden. Kl. 5 på aftonen fortsatte vi till Hof, där bor Strömbergs, släktingar till Sjöstrands. Efter intagen qvällsvard begåfvo vi oss till Vexjö. Följande morgon fortsatte vi till Kronoberg och sedan hem. Med få ord säger jag om resan, att den var treflig och angenäm. - ”

Den 27 november 1886 från JJB i Lenhovda till fadern ff Wilhelm.

Wilhelm och Ulla Sjöstrand var troligen på besök hos familjen Söderbom i Kosta.

” - Att lilla ”Pi” leds vid, gör hon enligt mitt tycke dumt uti. (”Pi” är tydligen fästmon Anna, som bodde hos sin bror Arvid för att sköta hushållet.) - Hon sade (i sista brevet till JJB) att hon längtade efter att läroåren hos Arvid vore slut, så att hon finge ”tjena” hos mig. - Unga flickor skola icke vara så pjunkiga, att de längta eller ledas bort sin tid. - Jag skrifver nu icke till henne, förr än jag fått bref från henne. Jag har skrifvit fem (säger 5) bref, sedan hon reste. - Fruntimmerna arbeta med får- och svinslagt. Helsa Mor, Janne (Söderbom) o hans folk. - ”

Enligt faktura den 31 december 1886 har ff Wilhelm Sjöstrand under året i Axel Quidings bokhandel i Växjö inköpt böcker till ett värde av 52 kronor 52 öre, bl.a. Nordisk Familjebok 94-103, två sångböcker, tre almanackor, en fickkalender, en svensk-engelsk ordbok, Lantbruksskalendern, ”Svenska biblioteket”, ”Starbäcks Historia”, ”Ur lejonets mun”, ”Kyrkans utveckling”, ”Kontoristen”, ”Brehms Kräldjuren”.

Den 10 januari 1887 från mm Charlotta Söderbom, Kosta, till JJB.

” - Mottag sjelf och framför till Föräldrar och Syskon våra hjertliga tacksägelser för i går. Jag har nu delgifvit Far Johns och mitt sista samtal i går och han har tillsammans med mig den önskan att edert bröllopp skulle bli framflyttadt till i juni, så hunne vi stöka undan vår flyttning och Far att tvätta sig riktigt ren från Hyttsoet. Äfven tro vi att tiden kan väl behöfvas för att få ett om än aldrig så trefligt hem i ordning. - ”

Odaterat brev, troligen i början av år 1887, från fm Ulla till sonen JJB.

” - Nu har du för andra gången i år fått genomgå den felslagna förhop(p)ningen att du ej fick Nye. - Det gläder mig att du är nöjd med din plats i Angelstad. - Jag undrar ej på att Arvid Söderbom ej vill släppa sin syster (Anna), ty oskylld(a) är oskula, ett troget öga är ofta att sätta stort värde på i ett hushåll, mig synes dåck att moder och fästman har ändå större rättighet. - Någon gång kunde du väl skrifva till Far, han suckar ofta öfver din otur. - Herren blifve när oss önskar skröpli(ga) modren Ulla ”

Den 1 juli 1887 från Alfred Carstensen, Rydaholm, troligen till ff Wilhelm.

”Högvördiga Herr Kyrkoherde! - Med tacksamhet har jag begagnat mig af herr Kyrkoherdens medgifvande att erhålla några dagars ledighet och inträffar i Wexiö måndagen den 4 juli, samt är då färdig att anträda färden till Edert hem och tjänst, vid den tid på dagen, som finnes vara lämpligast. - Skulle den nu rådande torkan och värmen vara ihållande skulle jag vara tacksam att få uppskjuta resan till aftonen nämnda dag. Med vördnad och högaktning Alfr. Carstensen.”

Den 3 januari 1888 från fm Ulla till sonen JJB.

”Tack för det vänliga lyckönskings brevet på vår bröllopp(s)dag. - Många helsningar har jag till dig från Gustaf och Augusta. - Julaftonsbrevet (*från dem*) oroade oss, emedan de omnäm(n)de att Gustaf var öfveransträngd och förkyld och hade feber men hoppades kunna bada bort den. - 3djedag jul hade vi visit af häradshöfdingen Pettersens med fru. Nyårsdagen hade vi gran(n)arna till middag. - Nyårsafton vigde Far 4ra brudpar. - Nu kom(m)er ju snart din Anna til(l) dig, hälsa henne kärt och välkomna hit. - ”

Den 29 mars 1888 från Gustaf Sjöstrand, Linköping, till fadern ff Wilhelm.

” - Efter 3½ veckas tjänstledighet, under hvilken tid jag hållit mig inne, är jag nu ganska kry och dugtig, ehuru reumatismen i rygg och refben ej vill ge med sig och ej är bättre än för 1 månad se'n. - På de sista dygnen har jag ej haft feber, äfven om temperaturen gått upp ½ grad öfver den vanliga. Det är således en s.k. smygfeber som förut sugit musten ur mig. - Magen, som den första läkaren ansåg sjuk, ansåg den andre frisk, då jag hade så god matlust. Och jag har ätit sex gånger om dagen. - Oskummad mjölk i mängd, råbiff 2 ggr om dagen, kakao o ägg om morgnarne, porter på fm., öl och kummin till middagarne, allt hvad jag kunde stoppa i mig, magen har väl skött sina åligganden och laxermedel har endast ett par gånger användts. Emellertid har det varit en sorglig och dyrbar tid. 70 kronor till vikarien, omkr. 50 kr till apoteket och så kostar gödningen inte så litet. Dessutom har jag måst afsäga mig alla lektioner och orkar väl ej med några efter påsk. Två läkare skola ock aflönas. - Augusta och barnen äro friska. - Vår rektor hoppas vi bli af med i o med denna termins slut. Oaktadt biskopen nu fullständigt genomskådat den lögnaktige mannen och är ytterst förbittrad att så länge ha varit förd bakom ljustet samt för departementet gifvit honom det intyget, att han är olämplig till rektor, emedan han ej kan vinna sina medlärares aktning och förtroende, så söker dock den illistige mannen genom hvarjehanda knep att hålla sig qvar ss. rektor trots biskopen. Få se, om sanning och rätt segra! - ”

Den 7 juli 1888 från fm Ulla till sonen JJB.

”Hjertligt tackar jag för dina lyckönskningar på Ulladagen (4 juli). Din kära Anna kom ock hit och firade den. Den 25 juni kom Gustaf med sin fru och de hurtiga gossarne. - Gustaf pustade al(l)t ibland, men det blef alldrig af att jag frågade honom, om han kände plågor. - Den 27 juni var Maria och jag med Far och David åt Åsheda. (*Där hölls ett möte för kontraktets präster med familjer*). Maria och David sjöng en Davids psalm. - Att du kallar din lilla Anna för flickbyting, tycker jag icke om, jag tycker hon är rätt allvarsam och snäll. - Uppskofvet af bröllopet bör du icke låta förtryta dig, det blir ju nu lagom vid din återkomst från profresan, som stämmer öfverens med då Arvid kan bli ledig att vara med. Jag minnes väl att det var sista gången vi 8 syskon voro församlade kring vår Fader vår andra bröllopsdag. Sedan flytt(ad)e jag långt bort och fick icke ens var(a) med vid hans begrafning. Det var den tiden icke så lätt komma iväg som det (är) nu på sina håll genom jernvägsnäten. Sara är ännu i Wexiö, Faster vill ej släppa henne för(rä)n studentkonserten varit. - ”

Den 25 juli 1888 från fm Ulla till sonen JJB.

” - Lilla Far var åt Ekeberga i söndags, klagar nu mycke(t) öfver att han är rådbråkad efter den resan, att jag frucktar det blir icke gott att få honom att resa till brölloppet. - Nog finner jag att ålderdommen tar ut sin rätt. - Frambär nu emedlertid vår hjertliga tack för bjudningen till Annas föräldrar. Korten kommo i går. Här är nu stor brådska med slåttern. I lördag och måndags kom mycke(t) hö in. - ”

JJB Sjöstrand och Anna Söderbom gifte sig den 31 juli 1888.

JJB erhöll tjänst som vicepastor i Angelstad, cirka 6 mil väster om Växjö; bostaden låg i Nådult.

Den 25 september 1888 från faster Ulla Sjöstrand i Växjö till brorsdottern Sara.

” - Du har väl fått ett bref jag skref från Wisby? Derifrån kommo vi d. 7 dennes, vänligt emottagna af vårt wärdfolk. - och blef jag surprenerad med att ha fått vattenledning - Du skall tro det är en präktig sak i stad, helst då man ej har piga. Den 14 blef jag öfverraskad med att det kom ekipage från Jonsgård med förfrågan om vi ville resa till dem. - Det var naturligtvis en alltför stor frestelse för att kunna säga nej. - Den 22 köpte vi lingon, hela dagen gick åt att rensa dem. - I går kokte vi lingon - på eft. hade vi besök af Mina Fleetwood, voro hos Lundgrens och hörde på föreläsningen som hölls af lektor Andersson och var egentligen för den kristliga qvinnoförening som är bildad i staden. - Hur tog John sin nya otur. (Förmodligen hade han inte fått en plats han sökt.) - Ja, då man som John anförtror sin sak i Guds hand kan man vara säker att det som sker är det bästa och nyttigaste. - Vi ha intet hört ett dyft af dem sedan bröllopet. - Hur går det - får jag hoppas på ett besök af dig och din älskade moder? - ”

Den 10 november 1888 från fm Ulla till sonen JJB och hans hustru Anna.

” - Tack nu som först för de angenäma bröllopsdagarna och för brefvet, tack äfven för brefven till systrarna, åt hvilka äfven jag fröjdat mig, att du är glad och belåten med din kära Anna och ditt nya hem. Måtte din kyrkoherde länge få lefva, så hafven i nu säkerligen allra lugnast. - I desse dagar (har här) varit en särdeles brådska. Vi hade till låns fru Carlssons på gästgifvaregårdens symaskin och hon måste hafva den åter til(l)s de i går flyttade till Wexjö. - Far predikar rätt ofta oaktat hans mage ofta är rätt orolig och stör hans nattro. Carstensen är sig lik, gör oss ofta oro och bekymmer. (Han var tydligen vicepastor i Lenhovda.) - ”

Den 5 december 1888 från mm Charlotta till dottern Anna.

Annas föräldrar hade nu flyttat till Hofmantorp.

” - Jag gratulerar dig så mycket på Annadagen. Jag påminner mig den första Annadagen, sen du var född, så kom Farmor och gaf dig en karamäll och den gömde jag tills du blef så stor att du kunde taga den. Hvar har åren mellan då och nu tagit vägen, och de hafva ilat fort. - Jag undrar så mycket om du skulle hinna med att sticka far en maglapp till jul. Färgen får du bestämma, blott ingen giftig. - Från Arvid har vi haft bref. Det blef inget af med Fars Kostaresa. Jannes vill vi skall komma dit till jul, men det vill ej jag, ty det är så förfärligt oroligt på Kosta. Farväl med dig för denna gång, min lilla Pi. Hälsa John så hjertligen från oss. Gud vare med oss alla önskar din Mor Charlotta. - ”

Den 3 januari 1889 från mm Charlotta till dottern Anna.

” - Kära älskade Barn! Tack för julklappen och brefvet. Ett godt nytt år önskas eder av Fader Johan och Mor Charlotta. Vår julafton förflöt i stillhet och lugn men bra tomt och besynnerligt att vara bara far och jag vid julaftonsbordet. Ida klädde en riktigt ståtlig julgran

och den lilla söta julängelen jag fick af dig har sin plats i den. Gerna vill jag uppfylla eder önskan angående litens kläder. - Från Arvid och Gustaf hade vi bref till jul och nyår. - Glöm nu ej att sköta om dig och var lugn och vid gladt mod samt i rörelse och värksamhet så långt dina krafter tillåta. - ”

Wilhelm Sjöstrand har gjort upp en förteckning över sina fordringar 1889.

Den 8 januari 1889 från ff Wilhelm till sonen JJB.

” - Dina goda nyårsönskningar reciproceras af allt hjerta. Måtte god helsa, framgång och välsignelse blifva din och din Annas dagliga rikedom och glädje och den väntade glytten ett glädjebarn, begåfvad med visdom och gåfvor. - Den 3 hade vi besök af vår häradshöfding, plus baronen Rappe med friherrinna, sednare på dagen säfsjöströmsboar och Knutssons, hos hvilken sednare vi i söndags gjorde återbesök. För öfrigt lugnt och stilla. 4de i adv., jul- och nyårsdagen tjenstgjorde jag i min skröplighet. Gustaf med de sina synes nöjd med sin lott och kämpar så som vi, med energi för sitt dagliga lefvebröd. - ”

Den 20 februari 1889 från fm Ulla till sonen JJB och hans hustru Anna.

” - Det var innerligt kärt att eder älskeliga moder Charlotte kom och blef hos oss från torsdagen till söndagen. - Allt mer och mer håller jag af den kära Charlotte. - Pastorn (*Carstensen?*) älskar just icke sin prästerliga värksamhet, om sjuka är han dock alltid öm. Predikar gör Far lik så mycke(t) som han. - Jag fick Korsblomman (*en religiös tidskrift*) af Far i julas, Hanna fick ”Den heliga striden”, Maria ”Sten sture den äldre och hans samtida”, David ”Berättelser från vildmarken”. Sara har vis(s)t icke ännu ärhållit den hon önskat. - Om lördag skall Fasters Maria komma hit, Far har lofvat att David skall möta dem i Åsheda. - Vid jul sjöngo Maria och Sångarne Hosianna, Åra vare Gud ... m.m. - Hästarne äro snälla. Hanna har kört Bruno både bort och hem från Säfsjöström. Pastorn har en gång kört Prinsen med belåtenhet. Kattorna trivas gott; fast hundarne just nu funnits ha lite ohyra, springa de helt krytt(?) i snön. - I dag har Far varit i Hökhult i socknebud. - ”

Den 8 maj 1889 från ff Wilhelm till sonen JJB.

”Måtte eder lille förstfödde glytt få uppväxa med helsa till eder glädje! Dina lån i Lenh. Sparbank med borge(n)smän äro: *följer en uppräknig av 6 lån till ett sammanlagt värde av 1668 kronor.* - Davids Amerikafärd blir säkerl. för året inställd. - ”

Våren 1889 från mm Charlotta till dottern Anna.

” - I förra veckan bykte jag och denna har jag styrt i ordning metvurst. Far är och fiskar allt ibland och hvar gång säger han ”den som ej hade så långt till lilla Pi, så skulle jag skicka henne fisk” - I tisdags handlade Janne (*son till fm Johan Söderbom och hans första fru*) af Otto i Ormeshaga plan till glasbruk. - Hur långt har du kommit med litens utstyrsel? Mina tankar äro hos eder både bittida och sent. - ”

Den 17 maj 1889 från fm Ulla till sonen JJB och svärdottern Anna.

” - Tack för er vänliga bjudning, det skulle visst varit obeskrifligt kärt att kunnat efterkomma den, men du vet att Far undviker långt kortare resor, derföre att det är ett lidade för honom. Äfven jag, ehuru 3 år yngre (*71 år*), känner ålderdomsskröpligheterna rätt allvarsamt. Knäna känns darrande och gången blir osäker och vacklande, att jag ej i Angelstads kyrka skulle våga bära eder lille käre gosse, men på bönens armar har jag burit både honom och hans föräldrar. Den kära Mormor Charlotte har bättre vigyr att bära lille dottersonen till det Heliga Dopet. - Roligt att Anna är kry och har gott om di. Altid din dig älskande Moder Ulla. - ”
Denne förstfödde son Bengt avled samma år.

Wilhelm Sjöstrand avled den 4 juni 1889, 74 år gammal.

Den 6 juli 1889 från fm Ulla till sonen JJB.

” - Det gjorde mig så godt orden ”Nu är Far fullkomligt plågfri”. - Saknadens tårar har jag än(nu) ingen dag kun(n)at återhålla.- Du var snäll som låt(er) din Anna bli kvar hos sin moder, som ty(c)ktes så trött för di många hon hade omkring sig. - Och nu kommer väl din Anna hem till dig och firar din 33je födelsedag. - ”

Sara skriver i samma brev.

” - Skulle du inte vilja resa till Vexjö för att till vår fördel tala med Biskop och konsistorienotarie, och kunde du då äfven titta hem en dag skulle det för oss alla vara kärt och tröstesamt. - ”

29 juli 1889 från mm Charlotta till dottern Anna.

” - Lilla kära Anna! Jag tänker så ofta på eder och önskar så ofta, att vi skulle var lite närmare hvarandra, men så tänker jag sedan att jag syndar, när jag önskar och säger så, Gud förlåt mig.- ”

15 augusti 1889 från mm Charlotta till dottern Anna.

” - Tack för brefvet men det var ej långt. När du skurit börnorna och saltat dem skall de stå och safta sig. Sedan skall de saltas om men ej taga mera af den laken Du stretar väl ensammen kan jag tro medan piga är sjuk. - Hit kom i går ett sigenarefölje tolf man långt, de äro ej roliga att taga emot. Gud vare med oss och hjälpe oss alla önskar Mor Charlotta. ”

Den 14 september 1889 från JJB i Angelstad till modern fm Ulla.

” Om jag ej missuppfattat mig gifna underrättelser, så är du nu, Mor lilla, utan dina flickor, hvilka pröfva på lifvet i Wexjö. - Gråter med ögonen gör jag ej mycket, men med hjertat begråter jag ofta min dyre fader. - Ädel var han, ja när jag jemför honom med andra menniskor som mött mig i lifvet, tillstår jag gerna, att han förefaller mig som den ädlaste jag råkat. - Hvilken medgörlig o saktmodig man var han icke till exempel! - Sina känslor visade han just icke mycket men hade dem djupare än mången som var rik på ord. Hans kärlek var icke ord, utan kraft. - Huru stilla o tålig o fördragsam! Huru litet berörd af ärelystnad o fåfänga! Det är i sanning ljuft att minnas honom! - Hvilken samvetsgrannhet ådagalade han icke i alla sina göromål! Ordentlig var han som få! Påpasslig och trogen. - ”
Brevet slutar utan underskrift.

I handling den 18 oktober 1889 bifaller Kungl. Maj:t fm Ulrika Sjöstrands ansökan om ett extra nådår ”vid kyrkoherdebeställningen” i Lenhovda och Ekeberga församlingar.

I oktober 1889 emigrerade JJB:s broder David Sjöstrand till USA:

Brev i oktober 1889 från fm Ulla till sonen JJB med hustrun Anna.

” - På det allra hjertligaste hembär jag till eder min innerliga ta(c)ksägelse för min glada vistelse hos eder, all mot mig visad kärlek och uppoffringar. - Sedan jag icke längre såg eder i Visslanda hade jag en gråttund. - Innan jag visste ord af voro vi i Allvesta, men då blaskade det. - Maria kom så jag fick stödja mig vid hennes arm. Fasters Maria och Hilddur mötte vid statjonen Vexjö, men vi måste sitta en lång stund i väntsalen för det strida rägnets skull och många jupa pölar var det att man kom rätt våt om förter, tjolar till vår lilla vänliga Faster Ulla, som kärleksfullt mottog oss och var nitisk om att torra kläder skulle aflösa de våta och vi fingo åtnjuta en god middag. Sedan kom ett par omgångar med visiter. - På onsdagen vid 11-

tiden begåvo vi oss på vår återresa till Lenhofvda och voro hemma mellan 5 och 6. - Jag motser nu med längtan underrettelser om Davids afresa, om John slapp resa längre än till Malmö och så fort som möjligt fick komma hem till sin kära snälla Anna. Det var så ljufligt att se eder kärlek till hvarandra, måtte ni länge få behålla hvarandra! - ”

Sara skriver i samma brev.

”- Tack äfven så hjertevart för blomsterlökarna, kära syster Anna - både för lökarna sjelfa och för din vänlighet att tänka på mig med detta kärleksbevis! - ”

Den 16 november 1889 från fm Ulla till dottern Maria, som vistades på Kråkenäs.

”- Jag tycker att jag har så mycket att tacka och lofva Gud för som sänder den ena hjälpen och bönhörelsen efter den andra ; måtte han framför allt vinna sin afsigt med våra själers räddning. I morgon är det blott en vecka till prestvalsdagen (*säkerligen prästvalet i Lenhovda*). - Hälsningar till vår goda Faster och hennes Maria och dig från din gamla dig innerligt älskande moder Ulla.”

Den 16 november 1889 från fm Ulla till sonen JJB och hustrun Anna.

” - För ditt kärkomna bref som du skref i Mallmö tackar jag på det hjertligaste. Herren vare högeligen lofvad för sin stora godhet, som lyckligt ledsagatt David till sin platts! Då jag nu om qvällarne ser det lysa på gästgifvaregården, behöfver jag ej frukta att han är der och ådrager sig vanära. Herren är också utsägligt god som böjt konungens hjerta att bevilja vår nådårsansökan. Hade vi nu ar(r)endator som vore redbar och snäll och kunde gå ut med sitt ar(r)ende utan egen skada och så vi fick dig till wise pastor, om du kunde flytta med din vackra och kära Anna utan förlust, kunde man ingen kärare önskan ha. Men hvad skulle de mot eder snälla Angelstaboerne säga, om ni i förtid tänkte flytta från dem, då de ju så snäl(l)t reparerat up(p) er bostad. - I morgon är det blott en vecka till valdagen här. - Från Gustaf hade vi bref i föra veckan. - Skulle jag gå bort och mina flickor då kom(m)a i mindre goda omständigheter och du möjligtvis få det bättre, hoppas jag du nog har brodershjerta för dem, om de skulle komma i trå(n)gmål. - ”

Odaterat brev, troligen hösten 1889, från JJB till modern fm Ulla.

” - Varen glada, jag är fullständigt lugn för Ekeberga. Ty jag litar på Guds kärlek. Men jag inser att Gud får icke blott tänka på mig. - Det är ju mycket möjligt att jag är den minst lämplige för Ekeberga. Alltså ske Guds vilja ! Jag skall nu till Angelstad, som ni kanske sett i Smålandsposten. - ”

Odaterat brev, troligen hösten 1889 , från fm Ulla till sonen JJB.

” - Jag blef så glad åt ditt åt Gud hängifna bref som du skref på morgonen innan du reste till Angelstad den dagen valet skulle hållas i Ekeberga. O huru lätt blir vi icke inledda i frestelser att icke vara nöjde med Herrens tilstädjelser att bepröfva vårt tålamod. - Sara och Maria (*Hanna kanske redan har flyttat till Alfred Carstensen som hushållerska?*) förena sig med mig i hjertliga hälsningar till din kära Anna, dig sjelf och de kära små. - Gamla farmor Ulla.”

Den 4 december 1889 från fm Ulla till sonen JJB och hans hustru Anna.

” - Tack för ditt bref. Rett många tårar prässade det ur mina ögon följande morgonen, då jag ricktigt tänkte öfver att mina förhoppningar måste ramla att få dig hit. - Jag undrar just hvilken Herren skall tackas sända till oss. - Wid prästvalet kändes det bäst att få tiga med min röst. - Vi ha frågat en annan bonde .. om icke han skulle vilja taga (*arrendet*). - Han lofvade ge svar om en vecka, men nu är det 14ton dagar se'n. Det blir väl till sist kanske ingen annan råd än att lysa ar(r)ende auktion till den högstbjudande. - Hur gick det med den gossens

inackordering som var fråga om, då jag var hos eder? För kläders luftning och torkning får ni väl ibland begagna den stora sockenstugan? - ”

Brev omkring nyår 1890 från fm Ulla till sonen JJB.

” - Sysslorna är ju jag oduglig till men min brådska var att stoppa gamla gardiner för att kunna hänga upp dem der de behöfvdes. - Sedan min sjukdom deri min hörsel blef försvagad och det plågade mig att fråg(a) om hvad som afhandlades, har jag icke mycket vetat om hvarken den enes eller andres tankar. Men det hörde jag Far säga att då du beslutat gifta dig utan att fått någott egen lägenhet: ”De veta icke hvad de göra”. - När Far nyss var död, frågade många mig ”nu skall väl pastor John komma hem?” - Der (*i Lenhovda*) är ju högst få som icke älska drickandet. Dessa tycka helt bra om den (*prästen, Carstensen ?*) vi har. Hur länge han kan komma att stanna här vet Gud. Skulle du lyckas få Ökna, vore det ju på detta hållet, men jag ömkar Pålson ifall han söker, om du skulle undantränga honom. - En god fortsättning på högtiden, gott slut på det gamla året och god början på det kommande. - ”

Upptages i domboken från sammanträde *den 15 januari 1890* vid tingsstället i Lenhovda: *Inbördes testamente den 8 februari 1884* mellan Wilhelm Sjöstrand och Ulla Sjöstrand, där de förordnar att efter bägges död barnen Sara, Hanna, David och Maria skall ärva dem.

Den 18 januari 1890 från Carl Spånberg till systemen Ulla Sjöstrand.

Carl Spånberg var född 1823 och bosatt i Hultsvik, cirka 5 km söder om Korsberga, 7 mil sydost om Jönköping.

”Min älskade syster ! Guds frid ! I detta nya år ! Mottag mina hjertliga tacksägelser för ditt kära brev med alla underrättelser om Eder och edert. Nu ha ni väl haft flera brev från David och att han mår godt. Det var väl roligt och godt för dig att få resa ut litet, när du orkade med det. Må vi snart väll få sluta den sista resan, då vi alltid få hemma vara när Herran, som här varit vår frid. - Det har väl ej ännu blifvit afgjort, hvilken som får Lenhofda. - Jag är ej frisk. (*Han var 67 år.*) Det är väl den gående epidemien och det milda fucktiga vädret som gör att jag har ondt ömsom i mage, hufvud och lite hvarstans och svettas om nätterna. Anna (*hustrun*) är som vanligt. Influensan tycks vara liksom att Gud lyfter handen till riset . - Vi ha väl förtjent straff. - Här är alltid sorg, frucktan, väntan och på sistone döden. Ack, att vi hemma vore. Jag kan ej mycket skrifva, ty jag är ständigt sorgsen. - Herren hjelpe att ni få arrendator. Det är svårt att hafva behof af tjenare i denna tiden. De äro både dyra och svåra mången gång, så att behållningen för den som hetes vara husbonde blir ofta ingenting, men oron dermed rätt stor.- ”

Kvitto den 5 februari 1890 av David Sjöstrand, Willsborough Essex Point, att han av sin moder Ulla Sjöstrand mottagit 128 kronor 43 öre (som en delbetalning av Davids arvslott i boet efter fadern). I kanten står antecknat att 100 kronor = 26\$.

Den 1 mars 1890 från fm Ulla till sonen JJB.

” - Från David har vi haft brev 2 gånger i år, han säger sig trivas godt men tycker sig ha liten lön för sitt stränga arbete och att han omgås med flyttning(s)planer. - Wi anmodade commis(s)arien Gustafson att lysa i åtskilliga kyrkor ar(r)ende auktion på bostället, men det kom inget enda bud derpå. Nu vis(s)te vi oss inget annat råd än att til(l)bjuda Elg, som är en ordentlig och stadgad man och har en duktig och sparsam hustru. - Jag tycker i min enfald att det är en vanära för församlingarne att klaga öfver prästvalen och icke vörda Herrens beslut. - Influensan har också mycket sysselsatt oss. Jag har legat mällan lakan 2 omgångar. - Sara har också så ofta varit rätt klen. Hon och jag har icke på 3 vickor varit nere vid måltiderna. - ”

Den 3 april 1890 från David Sjöstrand, Park street 723, Evanston, till systemen Sara.

” - Min resa från Willsborough till Evanston gick lyckligt o väl, jag reste från Ellis den 20de mars och var i Chicago på lördagsmorgonen den 22 mars kl. 9 och kom till Evanston vid middagstiden samma dag. - Kuskplatsen hos Cooks erhöll jag icke, emedan Cook tyckte jag var för klen och kunde tala alltför litet engelska. - Jag har hyrt in mig hos en svensk familj härstädes som heter Persson. Det är ett snällt och hyggligt folk o trifies jag här alldeles förträffligt. Evanston är en liten mycket vacker stad med sundt läge. Evanston ligger invid den stora sjön Michigan. - Här äro många kyrkor och ibland dem en svensk luthersk kyrka, der jag afhör en svensk predikan 3 gånger i vickan, hvilket är mycket nöjsamt. - Med de infödda amerikanarnes gudsfruktan är det tyvärr ganska skralt, de flesta äro kattoliker. De tänka endast på att förtjena penningar och det verldsliga och arbetar såväl om söndagen som andra dagar. Jag trifieds väl hos Ellis, men det var så mycket söndagsarbete, att man knappast visste att det var söndag. Nu deremot, då jag slutat mitt arbete för dagen, får jag sköta mig som jag vill. Jag börjar mitt arbete kl. 7 fm och slutar kl 6 em. Tre dagar i veckan är här bibelförklaring i kyrkan. - Mitt arbete för närvarande är att piska mattor åt stadsboarne tillsammans med en annan svensk. - Jag förtjenar 1,50 om dagen men hoppas få 1,75 - Detta arbete varar ungefär en månad. Jag förtjenar mera nu än om jag stannat qvar hos Ellis. - Här äro nu en myckenhet svenskar, så det är nästan som om man vore i Sverige. - Evanston är en hygglig stad. Här finnes ingen enda krog eller ölstuga. Innevånarne i staden kunna därför icke få någon spirituosa på annat sätt än att de sjelfva hemtar sådan i Chicago. Här finnes ej heller någon fabrik. - Om vintern är det svårt efter arbete. - Då mattpiskningen tager slut, tänker jag gå till en engelsk man som har tagit a(c)kord på en väg härstädes. Han ger sina arbetare 1,75 per dag. Han lär vara en god man. Alla hans arbetare äro svenskar. - Jag ångrar icke ett tag på att jag lemnade Willsborough, ty vill jag till en farm kan jag nog få plats på en sådan. - Ellis var ej ordhållig mot mig. Han skulle gifva mig 8\$ i månaden, men en tid före ...”

Fortsättningen av brevet saknas.

Den 21 maj 1890 från fm Ulla till sonen JJB.

” - Underliga äro Herra(n)s vägar. Nog hade jag inte tänkt annat än att antingen Pålson eller du skulle fått Ökna. - I morgon blir det 14 dagar sedan jag intog sängen helt hastigt. Den gamla yrslen som började nyår(s)natten för 5 år sedan har i vår varit mera svårartad än vanligt. Med svåra qväljningar och kräkningar, då de infinna sig, är det som det skulle blifva min sista stund. - I dag steg jag upp fram på förmiddagen och har varit ute och gått på eftermiddage(n). - Körsbärsträden har måst blommat om och aplarne börja visa sina blomknoppar. - ”

Den 8 juli 1890 från fm Ulla till sonen JJB.

” - Från David ha vi nu icke på län(ge) haft bref. - ”

Den 25 juli 1890 från fm Ulla till sonen JJB.

” - Just idag är en af dina namnsdagar. (Jakob) - I för(r)går reste Augusta (Gustaf Sjöstrands fru) med sina små ifrån oss. Det är rätt tyst efter dem. Det är ett ständigt under för mina ögon att se lilla Yngves (född 1887) friska kropp, som i fjol (g)jorde det hemska fallet från tredje våningen i stengatan. Han är stundom helt glad men var ock ofta den kinkigaste. Stackars Augusta, hon hade ofta stor oro om nätter(n)a för honom, så nog blef moderskärleken frestad mer än en gång detta året. Gustaf har endast (g)jort oss korta besök här. - På onsdagskvällen kom Morbror Carl hit och var här till söndagsmorgonen, då han återvände för att bevista gudstjensten i Nottebäck. - Morbror bjöd oss till Hultsvik, då päronen bli mogna, äpplen lär det ej blifva många i år. Tack för dina kära rader om David. Äfven vi ha fått bref om hans sjukdom. - Här sträfvast ock med all iver med slåttern. Gräset är ovanligt ymnigt i år. - ”

Den 1 augusti 1890 från Carl Spånberg till systemen fm Ulla .

Se sid. 30 i Släktkrönikan.

”Min kära älskade syster, Guds frid. Jag vill nu hembära min hjertliga tacksägelse för vistandet hos Eder, det var både ljuft och vederkvickande. I äro alla så vänliga och kärleksfulla mot alla, som komma till Eder. Må vi alltid älska vår Jesus som älskat oss in i döden. - Min hemresa gick lyckligt och väl, jag kom just, som det ringde samman till Nottebäck och var efter gudstjenstens slut till middag i prestgården. - I hemmet var allt godt. - Våra päron bli nog ej mogna förrän i början av september, regnet försenar nog deras mognad. Äpplekarten har mycket fallet ner, troligen för det myckna regnandets skull. Höbergningen är väl slut hos Eder, men här är ännu ej allt afslått och rågen är snart mogen, körsbären hafva börjat mogna och de äro rätt många i år. - Herren vare vår hjälp i allting och nu serskilt, att vi få snälla, gudfruktiga prester i våra församlingar både här och i Lenhofda. - Låt oss derföre bedja med och för hvarandra om ”trogna arbetare i säden, ty säden är mycken, men arbetarena äro få”. - Din älskande broder C.B. Spånberg”

Odaterat brev, troligen hösten 1890, från fm Ulla till sonen JJB.

”- Gerna unnade jag Maria den glädjen att fått resa till eder, men Marias resor och vistelser i Wexiö kostar oss så mycket att hvarje utgift som icke hör till nödtorften måste försakas. Det var oturligt att min och Saras sjukdom orsakade att hon ej i vintras fick fullända sin kurs. - Vår pastor Olander var i måndags i Wexiö. Han var för att rådföra sig med hög(a) vederbörande om ett förlofvat par som det lyst för, men nu vill hon blifva fri. Olander hade då han hemkom den nyheten att berätta att du var kommen på förslag till Hamneda men fruktade att du fått svåra medtäflare, emedan båda är hänvända åt den nya riktningen, hvilket Hamnedaboerna ällska. - ”

Maria skriver i samma brev.

”Mottag mina hjertliga lyckönskningar till att ega en liten dotter! Tack för bjudningen till eder! Det vore nog kärt samt för mig angenämt, men kassan säger stopp.- ”

Den 23 september 1890 från fm Ulla till sonen JJB och hans hustru Anna.

” - Innerligt vill jag tacka och lofva Gud som hört min dagliga bön, att det gått lyckligt med eder lilla flickas födelse (*Elsa*). - Det var eget att hon just skulle komma och fira sina morföräldrars silfver bröllopsdag. De voro äfven så vänliga och ville att vi på den dagen skulle kommitt till Hofmantorp, men fredagskvällen förut kom jag och Maria hem från Hultsvik, så nu behöfde jag hvila, och päronen som vi så frikostigt der ärhållit fordrade vård, om vi skulle få någon nytta af dem. Så skulle lingon ränsas och det på köpet hade vi stor byk förrätta, att Hanna, som har Martas bekymmer, såg ingen väg att flickorna häldre kunde få resa. Måtte nu din Anna vara försiktig. - Jag hoppas väl att Mormor icke längre dröjde, innan hon kommit till sin kära dotter för att välkomna sin lilla dotterdotter. - ”

Den 29 oktober 1890 från Hanna Spånberg, dotter till Carl Spånberg, till kusinen Sara Sjöstrand.

” - Wi ha nu haft mycket att göra med frukt och annat. - Det är ofta så oroligt och ledsamt på jorden nu. Så mycket synd och så mycket nöd, men Jesus är kommen att uppsöka och frälsa oss. - O att vi älskade Jesus mera för all nöd och barmhertighet oss vederfares. Lilla älskade Sara, jag behöfver mycket mer än du bedja om förbön. Bed för mig att jag inte blir tillbaka på den stora Herrens Jesu dag utan att vi med glädje får mötas i det saliga hemmet i Himmelen. - Det var så glädjande att få se lilla snälla Faster (*fm Ulla*) och Maria en gång till. - Det var roligt att hemresan gick väl. Vi var rädda att Faster skulle förkyla sig i det ruskiga

vädret. Mamma ber mig helsa så innerligt till Faster att vi mötas vid korset. - Wi vilja mötas vid korset och sedan i Himmelen. - En ringa vän och kusin Hanna Spånberg.”

Två kvitton, den 18 september, resp. den 19 november 1890, av David Sjöstrand att han av sin moder Ulla Sjöstrand erhållit 100 kronor, resp. 10 kronor.

Den 4 november 1890 från fm Ulla till sonen JJB .

” - Vi har hyrt en liten smånätt våning en liten bit från Allvestads statthjon. Om jag upplefver flyttningen dit, skall det blifva kärt få se dig och dina käre! Både du och Gustaf måste ju taga den vägen då ni skola besöka edra svärföräldrar. - Tror du det kan bära sig att du kan komma hit vid auktionen? - Det var en kär sypris att se din kära Anna och moder (och) broder och fästmö, fast det var så kort att det alldeles (oläsligt) som en dröm. - ”

Den 28 februari 1891 från David Sjöstrand, Evanston, till system Maria.

”Min kära lilla rara yngsta syster Maria! - Jag saknar mycket att aldrig få sjunga tillsammans med dig. - Huru bra det dock är här i Amerika, är eller blir det aldrig så trefligt som hemma i Sverige. - Dålig har jag varit en lång tid förra sommar och en lång tid på hösten. - Men Evanston är dock ingen helsosam place for dem som hafva reumatism eller svagt bröst, emedan det stundom från sjön uppstiger dimma, som innesluter hela slätten. Landet här i trakterna kring Evanston och Chicago och långt inåt vestern er plan som en bordskifva. - Luften i Chicago är mycket förpestad, och kommer man dit en varm sommardag ... kan man knappast andas der af brist på frisk luft. - I en af dessa parker finnes många handa slags djur af alla slag, dock alla inom bur. - Chicago är en farlig stad och är man ej säker der för att ett tu tre blifva öfverfallen på ensliga gator. - Det finnes ingen dag utan att mord och rån eller något dylikt inträffar der. Ja, jag tror att det är den ofrefligaste stad näst London som finnes i verlden. Jag har sport att du varit eller är i Wexiö och tagit undervisning i bokhålleri. - Jag bor hos en norsk familj och mannen är inne hos mig ofta och språkar om hvarjehanda saker både om gamla och nya verlden. Han har varit sjöman. - Jag bor straxt intill jernvägen, som går emellan Chicago och den fjerran Western. Här går tåg fram och tillbaka ständigt i hvarje halftimma, natt som dag. Här är dubbla spår. - Lokomotiven och passaskerarvagnarne äro dubbelt så stora som i Sverige. - Jag har låtit inskrifva mig i en svenskluthersk församling här i Evanston. - Denna församling börjades för 2 år sedan och är den ej stor. - De flästa svenskar som bor här äro annars methodister och babtister, on part mis(s)ionsvänner. - I morgon eftermiddag är jag bjuden till Bernssons, der jag rätt ofta är o spelar o sjunger. Det är en snäll familj. De hafva inga barn. De hafva mjölkaffär på så vis att han har kor och kör omkring o säljer mjölk. - De hafva två stora hästar och en fölunge, nära två år gammal, som heter Prinssen. - Den svenska ungdomen som uppfödas här i Amerika, kunna icke sjunga en svensk sång riktigt, de kunna ej öppna munnen så att man hör hvad de sjunga och dertill bidrar det engelska språket. - America är ett bra land, men här finnes så mycken olikhet mot i Sverige. Här är så mycket bedrägeri och humbug. Jag trifves godt här men önskar mig dock tillbaka en gång. - Får jag plats som kusk eller dylikt, så kan det nog komma att dröja. Men önskar jag dock mest kunna köpa ett torp eller (oläsligt) land i Sverige. Der är lugnare och säkrare. Ja, jag vill tillbaka der jag har alla mina släktingar, ty här har jag inga. - Om du kunde komma hit ett slag till mig i köket och brygga dricka. Det blir ej mindre än 3 tjenarinnor, hur skall jag kunna styra dem. - Du talade ej om hur det var med det du packade i Angelstad, om allt var helt. Så roligt att folket i Tofteryd ger er mat. Den goda ostkakan ville jag varit med om att äta opp. Jag hoppas att innan årets slut, om Gud så vill, få komma och hälsa på eder. Jag kommer nog då äpplena bli mogna. Så roligt att Elsas utslag blir bättre. Det lilla kära barnet, hvad det är roligt minnas hennes joller. När hon säger Mormor, så tala om det för mig. Skulle det vara en oöfvervinnelig kostnad att fotografera henne? Jag var i tisdags i Chicago, kom då

händelsevis till ett agentkontor. Jag gick dit och frågade huru mycket en biljett kostade från Chicago till Göteborg eller Malmö och fick till svar att efter kursen idag kostar biljetten 35 \$.

- Det är nu på denna min sista förtjänst jag lefver, då inget arbete förnärvarande finnes. -"

Under åren 1891-95 var JJB vicepastor i Tofteryd.

Odaterat brev, troligen våren 1891, från mm Charlotta och mf Johan till dottern Anna.

Charlotta: " - Att dina armar voro förbi efter att så många timmar bära Elsa undrar ingen på (Elsa född i sept. 1890). - Det har tagit sig litet med bageriet och vi skall väl tro att det blir allt bättre och bättre då det hinner att bli känt. (Har de alltså satt upp ett litet bageri?) Vi tänka behålla Ida för det vi kan lita på att ej några slantar -- i hennes ficka och så får hon hafva försäljningen om hand och biträda i bageriet, men så få vi ha en till för att hjälpa. - "

Johan: " - Mor har legat sedan i går men är nu bättre. När hon blir bra är det första hon gör, så skrifver hon till Elsa. Jag är så "krank" i alla mina leder. Så fort mor blir bra, så reser jag till Nybro och badar. Mor leds mäst efter den lilla grinollan. Mycken lycka på edert nya ställe. Många, många kära hälsningar önskas eder af mor och fader Johan. - "

Den 13 maj 1891 från JJB i Tofteryd till modern fm Ulla.

"Käraste Moder ! Jag måste med några rader underätta, att jag mår bra och trifies. Anna är i Hofmantorp, tillika med Elsa och (oläsligt namn). Trakten här är ganska vacker, vackrare än både Angelstad och Lenhofda. Kyrkoherdens äro litet konstiga, som det synes. Der en Ekedahl finnes, finnes alltid konstigheter. Jag är för närvarande inackorderad hos skollärare och organist Bjerstedt, ett hyggligt folk. Min förhyrda bostad ligger vid kyrkan, men är mycket tarflig, så att jag är klen belåten med den. Flyttningen har gått galant och blef billigare än jag trodde. Sakfrakten gick icke till mer än 58 kronor. Min reseersättning bör uppgå till minst 40 kronor. Härifrån lär vara 4 mil till Barnarp och 4½ mil till Jönköping. - Kanske reser jag till Wexjö och Hofmantorp om måndag, beroende på huru mina affärer kunna rangeras och om jag skall söka Uråsa. - "

Den 20 maj 1891 från fm Ulla till sonen JJB.

" - Jag tar för gifvet att du fått skrifvelse om att din kära Anna och Elsa trifvas i det kära hemmet i Hofmantorp. - Här är och har varit lite brådska i dagarne. Doctor Brattström har anhållit om att få a(c)kordera in sig och sin husförestånderska ett par månader, til(l)s läkare bostaden blir i ordning. - Det vore roligt om det vore Herra(n)s villja att du kunde få Uråsa. - Stackars organist Carlson. Just under confirmatjonen dog hans hustru. Han var nere hos henne i början af förhörett, men fick ej vara hos henne till sista stunden. Märkvärdigt styrkte Herren honom, han skötte sin tjänst lika ordentligt som om ingenting hade hänt honom, men han lär sorga grufligt. Man kan ej undra derpå, det är barndoms kärlek. - I dag ligger Maria i feber men hon såg helt leende ut, då jag nyss var inne hos henne. - "

Den 7 juli 1891 från JJB till systemen Maria.

"- Ledsamt att Mor är dålig. - För hennes egen del tycker hon säkerligen det vore en förlösning att få lemna denna verlden. - Jag vet icke, huru Mor betraktar den förestående flyttningen från Lenhofda pastorat, (oläsligt) hvilket hon tillbragt 40 år. Kanske hon hellre flyttade från jorden med ens än flyttade från Lenhofda till en annan plats på denna bistra jord. - Jag betraktar henne i all hennes kroppsliga svaghet likväl som en pelare bland oss. - I hela vår vidsträckta släkt på såväl Fars som Mors sida samt inom de släkter som genom giftermål blifvit med oss förbundna är vår Mor no 1 i andligt-religiöst hänseende. Jag vet åtminstone ingen släkting att ställa vid hennes sida. Ja, jag höll på att säga: jag känner icke mer än en verklig kristen på jorden, och det är vår Mor. - Från David har jag ej haft bref. Det är litet

oroligt, men å andra sidan är det allas erfarenhet, att när svenskarne varit i Amerika någon tid, skriva de icke mer. - För öfrigt är ej nu som för femtio år sedan så stora skäl att vara orolig för dem som äro i Amerika, allra minst i Illinois. De trakterna äro lika civiliserade som Sverige. - Anna och Elsa kommo hit midsommarafton. Vi må godt, om vi än känna oss trötta af det besvär Elsa gör oss genom att ej vilja soffa med någon reda. - ”

Meddelande den 3 september 1891 från Emma Laurin, Husqvarna, till halvsystemen fm Ulla Sjöstrand

(se sid. 30 i Släktkrönikan).

”Att min dyre älskade Wilhelm, efter ett svårt lidande, nu gått in i den eviga hvilan, får jag den smärtsamma pligten delgifva dig. - Hoppas Ni komma till begrafningen. Din djupt bedröfvade syster Emma.”

Kvitto den 24 oktober 1891 av David Sjöstrand att han av sin moder mottagit sju kronor.

Den 22 december 1891 från fm Ulla till sonen JJB och hans hustru Anna.

” - En lugn och fridfull jul tillönskas eder af varmaste hjerta! - En liten tygbit sändes till lilla Elsa, om det kan räcka till en kjortel. - ”

Den 28 december 1891 från Faster Ulla Sjöstrand i Växjö till svägerskan Ulla Sjöstrand och hennes döttrar Sara, Hanna och Maria.

”- Emottagen min och Marias hjertliga tacksägelser för eder högt värderade vänlighet att ihogkomma oss julafton med icke endast kärleksfulla julönskningar utan ock den alltid goda och intressanta Korsblomman. Det har varit en verklig vederqvickelse att läsa den. - Tillståndet här är oförändrat och skola vi som tänkt på nyåret resa till Lund, något måste göras. . - Maria anser sig ej kunna skriva till Maria utan ber mig framföra hennes tacksamma helsning. och nu får jag af innersta hjerta tillönska eder ett godt slut på det gamla året och Guds frid och rika välsignelse under det kommande året! - Måtte eder flyttning gå lyckligt och ni finna all möjlig trefnad i det nya hemmet! - ”

Den 26 april 1892 från mm Charlotta till dottern Anna.

” - Kära älskade barn! Tack för hemma! Min hemresa gick lyckligt. Härhemma voro de friska och vid godt mod och välkomnade mig hem. Ni må tro att Far och Gustaf fingo en glad uppsyn när jag sade att om vädret blir så varmt att Elsa och Bärtel kunna vara ute, så kommer hela sjöstrandska familjen i Tofteryd hit, när John skall profva till Ljuder, ja måtte det bli så. Jag ber dig så innerligt, min lilla snälla Anna, var tolig och nöjd och betänk att det för dig kunde vara mycket värre än det är och genom otolighet och missnöje blir lugnet och friden störd. - ”

I maj 1892 flyttade fm Ulla Sjöstrand med döttrarna Sara, Hanna och Maria till Alvesta efter ett par ”nådeår” i Lenhovda.

Odaterat brev, sommaren 1892, från fm Ulla till en ” Innerligt älskad barndomsvän”.

” - Icke förrän den 19 maj lämnade vi Lenhofda pastorat, der vi vistats i 41 år, det vill säga vi voro 25 år i anaxen det kära Ekeberga. Mycket brått och bråkigt hade vi innan vi kommo åstad och alt (oläsligt)? uppackningar och iordningställande i vårt nya hem som ligger högt, så att vi har en vidsträckt utsigt öfver sjö och land. För ungt och friskt folk (är det) en 20 minuters väg från Allvestads station. - Får vi bara veta när vi få ditt innerligt kära besök, skola vi nog försöka få en häst som möter. Det skulle blifva en riktig högtid särdeles för mig som nu fyllt mina 74 år. Pingstafton är den 4 juni i år min älskade Wilhelms dödsdag. 3 år har

då rundat sitt lopp. Saknadens suckar är ännu icke lätta att qväfva, bäst går det när jag brukar den kära bönen. - Herren har visat mig så mycken oförskyld nåd i både andligt och lekamligt afseende att vi nu lyckligt öfverstått vår flyttning. Mina flickor äro snälla och ömma om mig. - Icke är vi långt från kyrkan än jag i sakta mak kan gå dit. - ”
Brevet är inte undertecknat och troligen ett utkast.

Den 12 augusti 1892 från fm Ulla till sonen JJB.

” - Min och Marias Ullrikadag firade ni särdeles högtidligt med att jag fick se edra käre småttingar och den kära Mormor Charlotta. Jag tänkte med någon oro på hur det gick med de kära barnen, när ni skulle åka utan tak öfver hufvudet efter häst. - I årets Korsblomma står en liten rolig berättelse om Luther och hans kära Kätthe, då han dagarna före jul satt i sitt arbetsrum och tänkte på den julpredikan han skulle hålla. Han hade alldeles fördjupat sig i den underbart stora hemlighet, att Gud stigit ned till jorden och blifvit människa, då dörren hastigt öp(p)nades och Kätthe nästan förebrående sade: ”Der sitter nu herr docktorn så upptagen att han alldeles icke hör huru hans lille son Hans ligger och gråter i vaggan, så att en stör borde kunna röras. Jag är upptagen med att ställa i ordning för högtiden, men nog kunde du en stund lemna al(l)t ditt skrifvande och sjunga det stackars barnet i sömn.” Glad och förnöjd, med hjertat ful(l)t af tacksamhet öfver Kristusbarnet, engelen och den lofsjungande härskaran gick Luther och satte sig vid barnets vagga. Men då han ville sjunga sin gamla välkända vaggsång, kom vaggan i en helt annan takt och till den nya tackten kommo nya ord och snart ljud från hans läppar: ”Af himlens höjd oss kommet är, ett bud som frid till jorden bär. Stor fröjd i skolen höra få, det eder grant bör ackta på.” - Sången har ofta varit min bästa tröst för att få bar(n)en lugna. Jag minnes i mitt föräldrahem, en sommar brukade jag sjunga mina små halfsyskon i sömn nästan hvarje afton med 433. Ni reste från oss en dag förrän ni bort. Jag vis(s)te icke bara om tuppen som du presentat oss med. Derföre kommer min tacksägelse icke förr än nu. Den mojade vi oss med då vi hade fru Pål till mid(d)ag den dag ni rest ifrån oss. - Min hörsel har ett par veckor varit särdeles svår. Då jag i lördags 8ta dar se'n var åt kyrkan hörde jag nä(s)tan ingenting. - ”

Sara skriver i samma brev.

” - För ett par timmar sedan öfverraskade Gustaf oss med ett besök.- ”

Den 23 augusti 1892 från mm Charlotta till dottern Anna.

” - Dagen efter jag sist skref till dig föddes Jannes (*halvbror till Anna*) flicka och döpt är hon för länge sen. Jag höll henne till dopet i stället för dig, och hon fick namnen Gerda Ulrika Charlotta (*Gerda, senare gift med Ernst Foghammar*). Om Elsa ändå vore så stor så hon kunde komma till Mormor, skulle det vara roligt. Är hon snäll om nätterna och talar hon mycket? Börjar Bertil ta snusdosan, och är han fortfarande lika snäll om nätterna som han var här och tycker han om att vara ute. - Lugn och stark värme ha vi om dagarna och det tycker landtmannen om. Många kära hälsningar till eder och mina kära småttingar. - ”

Odaterat brev, troligen hösten 1892 från fm Ulla, Alvesta, till dottern Hanna och fästmannen (?) Alfred Carstensen.

” - På det hjertligaste hembär jag min tack för de rara bären och safterna af de sköna bären. Ni har gjort alldeles för mycket uppoffringar. - Dagligen är jag hos eder i mina tankar. - Jag har Gud vare storliga prisad, nu en tid fått vara tämligen frisk att jag åtskilliga gånger fått komma till kyrkan. Dermot har Sara varit så klen att hon blott 3 gånger kunnat komma dit.- ”

Den 18 september 1892 från mm Charlotta till dottern Anna.

” - Kära Anna lilla! Gratulera min lilla rara tös (*Elsa*) från mormor.- I dag ha vi snickare här och de slår och bankar på många håll så jag kan knappt skrifva. Kan Bertil ta fast dosa ännu? -

I förgår blef det genom kort oss tillkännagifvit att Hanna Sjöstrand är förlofvad och jag vill i dagarna skriva och lyckönska henne. Gif lilla tösen en lång kyss från mormor och morfar. - ”

Den 12 november 1892 från Anna Sjöstrand, dotter till John Sjöstrand i Asby, till kusinen Maria Sjöstrand.

”Kära snälla Maria! Hjertligt tack för ett bref af den 3dje oktober. Till vår ledsnad hörde vi då att både Tante och Sara varit dåliga. Hjerteligt hoppas jag att allt nu är bättre igen, då stor brådska skall vara rådande nu till Hannas bröllop, kan jag väl tänka mig. Säkerligen blir din tid nu då Hanna lemnar Er ganska upptagen, då du väl får mor och syster att sköta om. Ja, du får ju i sjelfva verket en ganska maktpåliggande verksamhet. Här står det - Gud ske lof - fortfarande bra till. Föräldrarna äro märkverdigt krya på alla sätt. Från dina syskon i Linköping kan jag framföra alldeles färska helsningar. De voro krya både gamla och unga. Jag har varit i Linköping öfver ett par dagar i denna veckan och bodde jag då hos dem. Faster Ulla har nu lemnat oss. Hon reste härifrån d. 3 november, och befinner hon sig nu i Ås. - Rätt kry var hon ju till kroppen, men lynnet var nog nedstämdt och ojemnt ibland och ej var det underligt, då man betänker hvilket lidande hon haft och ännu har. - Om tisdag skola vi hafva slag, och så har jag några rätt stora arbeten till jul. - Den 18 okt. bevistade jag ett mycket fint bröllop här på orten, då en fröken Du Rietz sammanvigdes med en godsegare Stjernspetz. - Roligt skall det bli att efter Hannas bröllop få höra något från Eder. Jag hoppas att det lilla paketet jag sände, kommit fram till Hanna. - ”

Den 21 november 1892 från Carl Spånberg till systemen fm Ulla.

”Älskade syster, Guds frid! - Tack för underrättelsen om edert nya hem, som lär vara rätt vackert, men jag har undrat, när jag gått och plåckat in våra fruckter, om ni har någon trädgård och någon eller mycken frukt i den. Här har blifvit ganska mycket bär och plommon, men ej så mycket äpple och päron. - Vi äro nu någorlunda till hälsa, så länge Gud vill. - Ägaren till Näshults herregård har låtit bygga en qvarn i sommar och för några dagar sedan gick han nära någon vaxel och blef indragen i den och krossad till döds, så att qvarnen blef hans baneman. Måtte han varit redo för en sådan bråd död. - Jag ser att dina söner varit hemma hos Eder i det nya hemmet. - Vi önska Hanna lycka till förlofningen som vi fått notification om. - ”

Odaterat brev, troligen senhösten 1892, från fm Ulla till dottern Maria, på besök hos Faster Ulla på Kråkenäs.

” - Jag var rätt missnöjd med oss att vi icke fått dina näsdukar manglade, då de kom och sade att nu kunde vi få stassbu(d), men det var redan mörkt. - Måtte det i dag lyckas att få bud och måtte din rygg nu vara beskedlig. Den lilla kära faster och hannes Maria skämmer väl alldeles bort dig. Vad hon är god som till och med vill ha dig kvar öfver julen. Jag tillstår att det blir allt en saknad att då icke få se dig hemma. - Sara som har kassan omhand är ofta orolig för de många utgifterna. Vår käre fader hade icke sällan samma oro. ” Han kan vara glad att han lyckligen är ifrån allt ihop”, skriver John i sitt sista bref. - Du önskar höra något om valet (till kyrkoherdetjänsten i Lenhovda). Derom tycker jag är just icke mycket att säga. - ”

I samma brev från Sara Sjöstrand till systemen Maria.

” - Nu fingo vi bud och medsända dina näsdukar, 2 par strumpor och 3 par gamla kalsånger. 5 kr. följa. Hushålla ! Sy ett par tofflor åt Hanna ! Jag hinner ej. Du kan förstå, huru mycket man har med alla bestyren ... samt endast en ovan liten tjenarinna. Vi ville gerna ge lilla Mor till julkapp en stark bra och praktisk lykta med glas att skjuta upp. - ”

Den 4 oktober 1892 från mm Charlotta till dottern Anna.

” Kära älskade Anna! I morgon skall Gustaf resa bort att sälja glas till Stockholm, Göteborg och Kristiania. - Far håller på att plocka upp löken, ni skall få nån smaklåda. Ja ack, du gode

Gud om ni kunde komma oss litet närmare. Var tolig och förbida Herren och låtom oss först söka efter Guds rike och hans rättfärdighet, så faller oss allt annat till. - Jag skall försöka köpa dig till en rullgardin, när jag reser till Wexiö. - Säg min lilla Elsa att mormor blef så glad för att hennes mor sade att hon är snäll. Bertil har väl inga tänder än? - Gif mina småtingar en kysspluring från Mormor. - ”

Den 29 november 1892 gifte sig Hanna Sjöstrand med Alfred Carstensen.

Odaterat brev, troligen december 1892, från fm Ulla till sonen JJB och hans hustru Anna.

” - Då nu det lilla brölloppet både eder närvaro och Gustafs saknades och Hannas flyttning äntligen äro öfver, är det tid på att jag till eder hembär mina hjertliga tack för den sköna osten. Det gläder mig att edra församlingsbor visade eder sin välvillighet. Hannas flyttning blef oss dyr att vi nog kommer att få känning af det hela året. Men nu har hon emedlertid fått sig ett eget hem och en gubbe som hon är helt nöjd med. Hon har skrivit en gång.

Kyrkoherdens hästar mötte dem med droska. - ”

På samma brevark skriver hon *till sonen David*.

”- Brölloppet var det minsta som var möjligt, det skedde den 29 novämber. Du skulle sett Hanna. Hon var i mit tycke en rätt vacker brud. De påstod i min hembygd att det skulle vara goda tecken till lycka och att jag såg best ut af mina systrar som brud och nog kan jag till Guds ära säga att jag blef lyckligare än mina stackars systrar. Måtte de nu vara hemma der ingen mer klagar och gråter - ej vore äfven jag der. Hanna har skrivit en gång. Kyrkoherden skickade hästar med droska, vid Stockaryd station 2 äreportar och brudgrana(r) voro resta till deras välkomnande och deras hem var pryt med gerlanger och kaffebord var dukat med många goda saker updukat, och kyrkoherdens syster med flera mot(t)ogo dem vänligen, äfven skafferiet vart begåfningar med smör, mjölk och kött m.m. och mycken prisade Hanna sin gubbe som sågat ved och tänt en sjön brase som väntade på hans lilla fru. Slutade han sjelf brefvet med några rader gemte sin ta(ck)sägelser til(l) oss här i Allvesta. Ja, det kan ju bli lyckligare än man vid första påseendet har tyckt. - Det var ledsamt att du varit kras(s)lig till hälsan. - ”

Odaterat brev, troligen i januari 1893, från fm Ulla till brodern Carl Spånberg.

” - Tack för kärkomna brefvet af den 21 novämber. Det kom kort före Hannas bröllopp som du väl vet genom den bjudning som sändes. - Ja, det var en tid jag riktigt fasade för en dylik förening, men då det nu gällde, blef det någorlunda drägligt. Han har de 2 sista åren blifvitt en mera förståndig människa. Då jag yttrade till Hanna mitt bekymmer fick jag till svar ”Det vet väl Mamma att när man gifvit ett löfte måste man hålla det”. Jag vet att jag i god tid varnade henne för detta vågspel, så hon har ingen annan än sig sjelf att skylla, om hon blir olycklig. Du torde väl ha sport att han är kyrkoherde Mobergers medhjelpare, som är nära sina 80 år. Hans syster som är äldre är hans hushållerska. Det var tröttsamt för henne att ha en sådan ungherre i huset, att de med al(l)t allvar dref på detta gifte. Saras helsa har varit klen, att hon af läkare afråddes att fortsätta med elefvers undervisning, varföre vi nu inga ina(c)korderingar har, så nu är Maria vår hushållerska, då Hanna tog tjänst för lifstiden. - Allting är här *(fortfarande bor de i Alvesta)* dyrare än i Wexiö. Björkveden kostar här 10 kronor famnen och 2 kronor för att få den huggen. Barrveden 6 kronor, en och 50 för huggningen. Dock är det för min del motbjudande att tänka på att flytta från landet, men tvingar nöden måste man ju underkasta sig. Vi tänkte att vi hade kunnat bespara oss att icke ha någon tjänarinna, men här har vi funnit att det icke skulle låta sig göra, för här är för långt efter vatten. - I Wexiö har de vattenledning som gör det lättare att undvara tjänarin(n)a. Faster (*Ulla*) har blott en uppas(s)erska vissa tider på dagen. - ”

Dessa två brev är ej undertecknade och är troligen utkast.

Den 15 februari 1893 från Carl Spånberg till system fm Ulla.

” - Tack för bjudningen till bröllopet, må Herren vara med dem . Det skall väl vara svårt att vara prest utan att sinnet är vändt till det presterliga kallet efter Andan, men Herrens högra hand kan allting förvandla. - Kall vinter ha vi äfven nu, men ved ha vi godt om, stackars ni som skola köpa den. - Sedan jag sålde skog, 5000 träd, som gallrades ut, de bäste, fick vi mycken vedskog, som vi måste upprödja och sälja, nu till en trämassefabrik något öfver 1 mil härifrån ; i vinter ha vi lofvat lemna för nära 1000 kronor, om föret varar ännu en tid. - Skada att vi bo så långt ifrån, vi behöfde hvarandra både andeligen och lekamligen. - Waldenström predikade i måndags 8 dennes i Hvetlanda missionshus, han hade sagt, ibland annat: ” Man får ricktigt kryssa sig fram om man icke vill stöta emot troende Guds barn, hvart man reser, alltid träffar man troende.” Men vi som sitta hemma vi föra ett annat språk. -”

Den 28 april 1893 från mm Charlotta till dottern Anna.

” - Nu gör jag eder ett förslag och det är att om det ej är John emot, du och barnen resa hit så långt före John skall resa och profva. Om du vill vara här och John, då han varit och profvat reser häråt och så följer du och Bertil med hem, och Elsa stanna här, tills du behöfver mig, då komma Elsa och jag till eder. Halfva resan bestå vi och så kan du få litet hjälp med, om du har något som skall sys och hjälp till barnen skall du få, ty i år ha vi ej så stökigt som i fjol. Du behöfver alls icke tänka att du är på det viset (*uttryck för att Anna väntar barn; Eva föddes i augusti*), ty här är många som gör dig sällskap. Skämt åsido, är det vår innerliga önskan att ni kommer. Resan blir dig väl icke så dyr, om du tänker rätt på saken. Omkring den 15 maj komma Arvid (*Annas halvbror*), Gerda (*hans fru*) och Märta (*Gerdas tvillingsyster*) från Tyskland. De komma troligtvis till oss öfver en enda dag. - I går kom här 8 tum djup snö, det är så vackert. Rädisor och ärter ha vi uppe, potater, morötter. Rädisor och ärter ha vi uppe, potater, morötter, palsternackor, lök, persilja äro äfven i jorden. Om måndag skall Johanna Elmlund och Carl Per och Clara resa till Amerika. Denna veckan har jag lappat linne, och i och med detsamma lagat i ordning till dig lappar som bli nyttiga framdeles. Nya kökshanddukar skall du äfven få några. Tänk ut det på bästa vis, bara ni kommer. Vi önska det så mycket. Ni få ej bli onda på mig för mitt kax, men vår längtan är så stor. Säg min lilla Elsa att hon får se oxar och hästar och höns om hon kommer hit. Hälsa John och barnen så innerligt från oss och varder du hälsad från Morfar och Mormor. Skrif snart! - ”

Den 7 maj 1893 från mm Charlotta till dottern Anna.

” - Alldeles ensam hemma från kyrkan och efter min enskilda gudstjenst och medan middagen kokar, skrifver jag till dig och tackar för ditt bref. Vi tycka allesammans att det blir roligt, då du och barnen komma. John väntar vi då han profvat. - Spinneriet är i gång och man kan få garn, då man lämnar in ullen och bara betala spinnlön. Om du kunde åka efter häst till Stockaryd, så du sluppe att ligga i Näsjö öfver natten, så blefve resan dig billigast. – Det är litet främmande att vänta Arvid för att Gerda och Märta äro med, emedan de äro så godt som obekanta. - ”

Den 22 maj 1893 från Gustaf Sjöstrand till modern fm Ulla.

”- Af innersta hjerta frambär jag min och de minas hjertl. lyckönskningar på Mors 76te födelsedag. - I sommar hoppas jag att emellanåt få helsa på under mina resor i trakten. Augusta reser väl med barn till Småland omkring den 8de juni och stannar väl på resan någon dag i Alfvesta. - Lilla Ingrid är snäll och rar, så att Augusta får någorlunda nattro. Yngve och Signe äro jemförelsevis klena efter sjukdomstiden. - Folke, som var värst medtagen af skarlakansfebern, tycks vara kryast. Han blef litet efter i sin läsning under sin 2 månaders

bortovaro från skolan. - I höst hoppas jag Mor och Sara göra oss ett besök i vårt hem här i Linköping. Jag beder att i st. f. födelsedagspresent få betala resan. - Jag har så mycket arbete, extra arbete med revisioner och alla möjliga kassor och inrättningar att jag aldrig har någon ledig stund. I dag har jag måst arbeta 10 timmar. - ”

Kvitto den 28 december 1893 av David Sjöstrand att han av system Sara mottagit 77,68 kronor.

Den 29 januari 1894 från Carl Spånberg till system fm Ulla.

” - Först en god fortsättning af det började året och sedan en fråga : hur är det med dig och dina flickor? Vi äro nu alltmåra kläna till hälsa men särskilt har influensan drabbat uppå mig mycket hårdt så att jag längtar efter förlösning från denna tidens vedermödor. Den har ju varit lång nog, i morgon fyller jag 71 år och är nu ej mera till någon nyttig utan jag öfverlefver mig sjelf och blir andra till tunga. - Jag var i Stensholm och Spånshult i somras, troligen för sista gången. Emma hon var som förr, tänker icke på Gud eller läser något Guds ord. - Hos Villhelms är det ju i högre grad detsamma och der finns visst ej ett Guds ord, men Dorés plancher har trängt sig fram på förmaksbordet. - ”

Odaterat brev från fm Ulla till dottern Hanna och svärsonen Alfred Carstensen.

” - Jag kan ej längre uracktlåta att betyga min fröjd öfver Guds stora godhet mot eder att så snart beskära eder ett eget ställe. Annat fick Wilhelm och jag veta af. Vi voro i 7 år ett fattig(t) comministeradjungts folk. Då vi flyttade till Löfsjö var det 3dje gången vi flyttade med hushåll. Sara var på 5te året och Gustaf på det andra. - Jag tänker dagligen på alla de mödor och besvär som eder flyttning har med sig. - ”

Brevet är ej undertecknat och därför troligen ett utkast.

Möjligen var det vid denna tiden som familjen Carstensen flyttade till Målarp i Kråkshults socken mellan Vetlanda och Vimmerby.

Den 10 mars 1894 från Gustaf Sjöstrand till system Maria.

” - Augusta och jag sända våra fotografier. En tafla med tjenstemännen i Hypoteksföreningen har gifvit anledning till fotograferingen. - Vi äro alla friska, om jag undantar min reumatism i axlarna, som gör att jag måste ha hjälp med påklädnigen. - ”

Den 12 augusti 1894 från fm Ulla till systersonen Carl, född 1844.

Carl var troligen son till Ullas syster Matilda Strömberg och blev som liten omhändertagen av farmor och farfar.

” - Jag vill tekna några rader att du i sinom tid får veta att jag den dag du fyllt dina 50 år mitt hjertas tankar varit hos dig, det är icke för bittida. - Jag tillönskar dig all nåd, frid och hälsa på din födelsedag och alla kommande år som vår käre himmelske Fader finner för gott att tilldela dig. - Min hälsa har nu en tid, Gudskelof, varit så mycket bättre att jag åtskilliga gånger kunnat gå till kyrkan och längtar jag innerligt, önskar jag att det måtte så fort fara til(l)s det blir nattvardsgång att jag äfven då fick den nåden att vara med! - Din innerligt älskande gamla moster Ulla.”

Brevet är troligen ett utkast.

Den 25 augusti 1894 från fm Ulla till sonen JJB.

” - Lycka till den nykomna sonen (Olof). Måtte ni få glädje af eder rickedom på barn i både andligt och lekamligt. - Sedan vi blifvit gifta (och) blott varit koministers adjungt i half 7de år, tillträdde vi Löfsjö och flyttade dit med 3 barn. Vi hade då haft Sofie Alström till fosterbarn i nära 2 år, sedan fingo vi i augusti Carl Strömberg, så att vi hade 4 barn, innan

David var född. Samma höst som vi på våren kommit till Löfsjö, fick Wilhelm närrffeber, äfven jag var nedlagd i den i 3 veckor, men Far låg minst 9 veckor. Vi måste ha adjungt ett halft år på sommarn, sedan var Far vid Ronneby hållsobrunn för att kunna bli någorlunda återstäl(l)d till hälsan. - Folket voro så välvilliga och frikostiga mot oss med al(l)t hvad de kunde; för att få julbröd måste vi bedja Mugghultarne, som hade sina vägar förbi oss, att lämna sin tionde på förhand, så litet afkastade bostället, innan det uppbrukats. - Jag undrar om mormor Charlot(t)e skall fägn oss med en titt på sin färd till eder. - Gustaf, som i början af sommaren lofvade att i slutet af juli göra oss besök, kom icke förn den 23dje augusti och stannade blott en 8 eller 9 timmar. - Måtte den käre Guden af nåd lika lyckligt hjälpa vår Hanna igenom sin nedkomst, som din Anna. Hannas första resa lär varit mycket svår, skedde med instrument. - De lär hafva en präktig t(r)ädgård på sitt boställe i Målarp, att de har gott om körsbär. - Som du väl min(n)s, hörde du väl talas om att Hanna i vintras gjorde oss här ett kärt besök, då jag blifvit så hastigt sjuk. Det var då glädjande att se Hanna så frisk och kry och belåten med sin Alfred. - ”

Den 7 oktober 1894 från David Sjöstrand i Cheltenham, USA, till modern fm Ulla.

”- Jag vill hoppas att Gud vill spara vår Moder ännu en tid åt oss, och hoppas därför att Mamma är bättre och ännu kan blifva frisk och kry. Jag är som ni ser kvar på min plats och kommer nog att stanna vintren öfver, men får då endast 5 \$ i månaden, hvilket dock är bättre än ingenting. Jag har nyligen haft bref från John, han har fått en pojke mer och alla äro friska. - Och nu farväl kära moder min – mammas tillgifne son David Sjöstrand”

Den 17 oktober 1894 från Hanna Spånberg, dotter till Carl Spånberg, till fastern fm Ulla.

”Goda älskade Faster ! - Pappa har varit sjuk sedan i november förlidet år, hela vintern och våren var han ibland uppe och ibland sängliggande, till midsommar då blef han så sjuk så vi var rädda att han gick ifrån oss, men nu har han varit lite bättre en tid. - Men Gud är vår hjälp, hans nåd är var morgon ny. Vi få lyfta våra ögon upp till bergen der ifrån oss hjälp kommer ifrån Herren den Himmel och jord gjort hafver. Mamma är allt klen till helsan och ledsen ibland, men hon går uppe emellanåt och hjälper oss lite. - Emil Spånberg (*kusin till Carl och farmor Ulla*) var här öfver en natt, när han var på mötet i Korsberga och det var roligt att få se och tala vid honom. - Vår kyrkoherde Linér är snäll men det är inte ofta han kommer till oss och han är så mycket med om missionshusen, så vi tycker inte det är så roligt. Vi får ofta känna oss ensamma och vi saknar våra gamle snälle lärare och vänner, den ene efter den andre går till vila. Men jag kommer så ofta ihåg dem, hur de talade, bad och sjöng, det var ingen sådan trög kristendom som nu. - Det vore så roligt om lilla snälla Faster komme till oss ibland, men vi får väl inte se varandra mera här på jorden. O att vi då med glädje finge mötas alla i det saliga hemmet der uppe och med alla kära gudsbarn i Himmelen enigt fullkomna lofvet. Pappa beder mycket helsa Faster att han väntar sin förlossare. -”

Julafton 1894 från Hanna och Alfred Carstensen och "lille Gustaf" till "Lilla Mor, Sara och Maria".

”Di hjertligaste helsningar om julefrid och julefröjd. - ”

Kvitto den 30 december 1894 av David Sjöstrand, att han av brodern Gustaf Sjöstrand erhållit "räntan af kapital 725 kronor".

Den 1 maj 1895 tillträdde JJB Sjöstrand komministertjänsten i Kånna, ½ mil söder om Ljungby.

Den 6 juni 1895 från Hanna Spånberg till fastern fm Ulla.

”- Den kära julhögtiden fick vi fira i frid tillsammans. Pappa blef så mycket bättre att han kunde gå ned till oss en stund ibland och julaften fick vi vara alla tillsammans, då vi vid den tända granen läste julevangeliet och till orgeln sjöng våra sköna julpsalmer och Pappa slutade med en kort bön. - Dagen efter trättondedagen blef vår kära pappa så sjuk så vi trodde att han skulle gå ifrån oss och vi hemtade docktorn. - Nu är han så mycket bättre att han går uppe halfva dagarne och går ut ibland, men vår lilla Mamma blef snart efter jul mycket sjuk och klen. Det började med svulnad i fötter och ben. - Det har blifvit svårare och svårare mest i bröstet och hjertat, det bultar och slår så hårt i kroppen. - Docktor Pontén som vi förr rådfrågat sade att det var stor blodbrist och hjertat var för svagt. - Vi frågar varandra varför Gud gör så med oss. Men jag lyfter mina ögon upp till bergen och beder om tålmod att vara nöjd med Guds vilja. -”

Odaterat brev, troligen i juli 1895, från fm Ulla till brorsdottern Hanna Spånberg.

” - Ja, äfven jag känner liksom bror Carl en slags trötthet, när det är frågan om att skrifva infinner sig lätt en yrsel i hufvudet. - Det är en kostelig ting att veta att denna tidens vedermöda är icke lika mot den härlighet som på de troget kämpande christne uppenbaras skall. - Saras onda har hitintil(l)s varit ihålligar(e) än ifjol. Hon har ej än(n)u vågat sig till kyrkan. Den stora nåden har jag redan fått njuta 4 gånger. Karstensens skrifver och ber oss vara välkomna till Målarp, men så länge Saras onda så fortfar, är ej att tänka derpå. Man måste fara järnväg till Hvetlanda och sedan är det 3 mil att fara efter hästar. -”
Brevet är inte undertecknat och är troligen ett utkast.

Sommaren eller hösten 1895 från fm Ulla till en ”innerligt älskad barndomsvän”.

Det är skrivet på baksidan av en bokfaktura och är troligen ett brevutkast.

” - Mitt hem kunde jag omöjligen ännu fått hos John, ty han är själf särdeles trångbodd med sin stora familj. Han har 4 barn som lefver. Det första dog när han var några veckor gammal, den hette Benkt Sebastian, det andra var en dotter som heter Ellsa Ulrika Charlotta, så en son som heter Bärtil, så åter en dotter som heter Eva Maria, åter en son som heter Olof Emanuel. De äro nu så förnöjda över att ha ett eget boställe och att ha en egen liten häst. Det påminner mig om Wilhelms och min glädje då vi kom till Löffsjö. Visst är komministerlönen icke stor. - Julbrödet fick vi bedja de närbelägnaste bönderna lämna sin tionde på förhand. - En af de torraste, hetaste i juni månad inträffade att rett 10-tiden hadde elld fatt i vårt värdfolks lagård. Då jag blickade ut genom fönstren mötte mig den fasansfulla synen att halmen var utbränd på taket och brädvirket stod klar insvepta i lågorna och då jag lade handen på fönsterglasat till vårt rum brändes det. I den brunn som fanns var knappast en liten vattendroppe. Jag har... -”
Fortsättningen saknas.

Hösten 1895 flyttade fm Ulla Sjöstrand med döttrarna Sara och Maria till Växjö.

Den 12 oktober 1895 från Carl Spånberg till systemen fm Ulla.

”- Tack för du skrifver till Hanna så att vi få litet veta om dig och dina. Anna och jag äro något lindrigare sjuka, men nog äro vi under agan, må den lända till själens salighet. - Jag orkar ej mera utan Hanna fortsätter.”

Från Hanna.

” - Det är glädjande att få bref ifrån Faster. Jag har ingen mer sådan vän som skrifver sådana bref som Faster. - Wi har fått så mycket bär och frukt i trädgården. - Hur är det med lilla snälla Sara ? Har Faster kunnat resa till Målarp till Hanna och Carstensen. Det är svårt att få några bra tjänarinnor, nu den vi har haft i 4 och ett halft år skall flytta och en 18-årig flicka kommer i stället. - ”

Den 9 december 1895 från fm Ulla, Växjö, till sonen JJB.

” - Hjertlig tack för ditt kärkomna, länge efterlängtade brev. Ofta har jag undrat huru ni befunno eder vid er hemresa i rägnet och rusket och hvad ni hade natthärberge. - Vi äro nu så innerligt tacksamma, att vi ha bra mycket lungnare och bekvämare än i föregården, en snäll uppas(s)erska har vi. - Sara har visserligen ofta kännning af sitt onda men är dock nu mera förnöjd här. För min del har jag al(l)t påminnelsen om mina krämpor. - Skaka gatorna måste hon (Maria) ofta göra både bittida och sent, när det i hast kommer någon främmande, när man icke har tjänarinna beständigt. Jag såg det på faster Ulla, den vecka i augusti vi var hos henne. Innan man vis(s)te ordet af var hon ute och sprang för att förse sig med något för hemmets behof. - Det var roligt att du fått dig en så pålitlig dräng till gårdens skötsel. Det var också min käre Wilhelms bemödande att sköta väl om gården, så att dess afkastning kunde bidra till familjelifsförnödenheter. Tänk den sista tiden der innan vi flyttade från Löfsjö, hade vi på vår del 14ton kannor mjölk om dagen och hade flera cr(e)atur med oss än vi kunde vinterföda i Lenhofvda. - ”

Sara skriver i samma brev.

” - Nu sänder jag ½ dussin prestkragar men hinner ej tvätta dem, om jag vill ha dem med i dag. Lefver jag, vill jag längre fram sy det andra halfdussin. - ”

Den 10 december 1895 från JJB till modern Ulla.

”Käraste Moder! Mycken tack för i dag erhållet brev med löfte om öfvertagande af besväret med min vaxel den 16 dennes. Härmed sändes femtiofem kronor, hvilka jag hoppas skola räcka till omsättning och ränta. Hasteligen Mors tillgifne John B. Sjöstrand.”

Kvitto den 13 januari 1896 av David Sjöstrand, Cheltenham, att han av brodern Gustaf Sjöstrand mottagit 75 kronor ”utgörande två års ränta”.

Den 16 januari 1896 från Carl Spånberg till systemen Ulla.

” - Det var glädjande att höra, att ni fått det så godt genom flyttningen till Vexjö! Det är ju säkert att det är mycket bekvämt i städerna med vatten och hvarjehanda. - Vi äro fortfarande temligen krya så att vi ligga ej hela dagarne. Jag ligger till kl. 11 och är uppe till kl. 7 men har mycket ondt af kolikplågan. - ”

Från Hanna Spånberg i samma brev.

” - Pappa och Mamma har skrivit testamente sig emellan att hvilken som lefver efter skall sitta i orubbat bo. - Mamma är ledsen ibland för hon vet inte hvem vi skall vända oss till om Pappa dör. - Faster är så öm och snäll. - Kyrkoherden har varit här mycket när Mamma och Pappa velat gå till Nattvarden. - En af dagarne före jul var ett stort antal fattige bjudna till kyrkoherdens på kaffe. Kyrkoherden talade Guds ord för dem och de fick med sig hem en köttbit, 2 kakor och en krona var. - Jag önskar Faster och kusinerna ett godt och välsignadt nyår, att vi alla tillsammans der uppe en gång få fira ett evigt nyår. - ”

Den 20 mars 1896 från fm Ulla till sonen JJB.

” - Mormor Charlot(te) var här en liten stund i mediet af februari. - Hon sade att hon lofvat Elsa få följa med till Farmor, men nu hade det inträffat att hon fått hosta och snufva. Icke hvar det hällre så vackert väder, att de kommo öfverens om att vänta til(l)s hon blef ricktigt frisk. - Maria var svårt förkyld att docktor Lun(d)gren förbjöd henne att icke ens gå ut i köket. - Jag har ofta gladt mig åt att det varit så blid vinter, när jag tänkt på att ni blott haft en stor bondspis i ert stora rum. - ”

Den 2 juli 1896 från Ulla till brodern Carl Spånbergs barn.

” - O huru djupt rörd blef jag icke, då Sara kom till mig och sade: det blef ej af att vi i går qväll skickade morbror Carls bref, nu lönar det sig icke, han är död och hon visade mig 1 juli numrets Smålandspåst, hvarefter jag själf läste det, men nu skickar jag ändå till eder hans bref, ehuru jag blyges öfver att jag så länge dröjt med att hembära min tack för nottefickatjonen, men under de heta junidagarne var jag så vanmäktig, att jag icke orkade skriva, men hadde jag anat att han så fort skulle flytta efter sin älskeliga maka, nog hade jag då försökt anstränga mig. Lyckliga de som nu genomkämpat den sista striden. Hjärtligt deltagar både jag och mina käre flickor i Eder säkerligen icke ringa saknad efter de älskelige hemgångne. - Mina flickor frågade mig om jag ville vi skulle skicka en krans för att pryda Morbrors likkista. Visserligen rörde det mig rätt mycket till tacksamhet då så många människor prydde min käre Wilhelms kista, men man vet ju icke om den kommer till ort och ställe i rätt tid, förrn kistan är nedmyllad. - Huru fort försvinner ej dess fågring då om den blir lagd på grafven. Den avlidne har säkerligen ingen fågnad af den.- ”
Hon sände i stället ett exemplar av tidskriften ”Korsblomman”.

Den 8 juli 1896 från fm Ulla till sonen JJB.

” Älskade John. Frid vare med dig, ditt hus och al(l)t hvad du hafver, är mitt hjertas välönskan på din födelsedag då du nu är vid tröskelen af ditt 40onde år. Det gläder mig att att barnens kikhosta icke var af den svåraste sorten. - Roligt att dina åkrar ter sig hoppgifvande. - Jag minnes ett år i Löfsjö, då åkrarne stod särdeles hoppgifvande ut. Så kom det en dag fram i juli, en varm qvallmig dag. Far vandrade med de 4ra barnen, en Carl Strömberg, Sara, Gustaf och David till Kosta. Jag kunde ej följa, då jag hade lite bestyr. - Men rätt som det var blef himlen så svart och jag tyckte jag alldrig hade sett honom så nära jorden ...åskan mullrade och i stor hast kom en störtskur med hagell som slog sönder en hop fönster. Jag satt just då med Hanna vid bröstet, hon var 11 veckor gammal. Hagel stora som potatis kom rullande till mina fötter. - Vi hade öfverenskommit att jag skulle komma efter til(l) Kosta på aftonen åkande på den stora buttevagnen, som skulle till smeden. Och när jag omtalat för Wilhelm att så många fönster voro utslagna, var hans första ombestyr att få glas och glasskärare som snäl(l)t följde med oss hem och skar och kittade fast, att alla blefvo insatta innan vi gingo till sängs. Men så lätt kunde det ej gå med de nedslagna sädesfälten. Dem fick länsmannen besiktiga, så att vi fingo ärsättning af hagelskadebolaget och den sköna rågenåkren måste afslås som annat hö. - Morbror Carls makas död och hans var blott 20 dagar, då han fick följa efter henne. - Det är underligt att jag, som var den sjukligaste af mina syskon, skulle lefva längst. - ”

Den 13 juli 1896 från Hanna Spånberg till fastern fm Ulla.

”Goda älskade Faster. Innerligt tack för brefvet och tack lilla snälla Faster, Sara och Maria för den vackra kransen och edert varma deltagande för oss i vår dubbla djupa sorg. O så tomt och ledsamt det är efter våra käre föräldrar. Vi hade knappt hunnit att få undan Mammars begrafning förrän Pappa blef sänre. - Gerna vill jag så godt jag kan skriva något om mina käre föräldrars sista dagar. - I början på mars månad fick hon svår hosta. - Hon hade mycket ondt i bröstet och i hela kroppen. - (*Följer en lång beskrivning om moderns sista tid, med mycket religiösa betraktelser.*) Den 17 juni var vår lilla Mammars begrafningsdag. När den blomsterhöljda kistan bars ut ur likrummet sjöngs 487:6 v, och kyrkoherde Linér höll tal öfver Rom.bref 8:18. Sedan sjöngs 7 v på samma ps. När vi gick till grafven sjöngs ”jag går till Himlen var jag går”. Från grafven gick vi in i kyrkan, der sjöngs först 243:6,7. Sedan höll pastor Linderholm likpredikan öfver Timot. 4:7,8, derefter sjöngs 464:5 och sedan 459:9. Vår lille käre Pappa sade inte mycket, men vi såg att han sörjde Mamma. - Pastor Linderholm sade i liktalet öfver Pappa att Pappas sista helsning till Mamma var ”jag kommer snart efter”.

- Midsommardagen fick han uppkastning och mot qvällen frös han så vi fick hölja på honom 2 täcken och en filt, men han kastade snart af sig. Han kunde inte äta någonting endast lite bär och mjölk. De 2 sista dagarne smakade han inte ens vatten. (*Lång beskrivning av faderns sista dagar.*) Nu är han der hemma och tillsammans med Mamma och 6 sina barn lofsjunger Gudi och Lammet. - Den 7 juli var vår lille käre Pappas begrafningsdag. (*Detaljerad beskrivning av ceremonien.*) Mammans och Pappas långa sjukdom och död har varit mycket ansträngande både till kropp och själ för mig och Hilda (*en syster till Hanna*). - Tack för Faster tänker på ett hem till oss. Vi vet inte ännu hur det kan blifva ställt för oss.-"

Den 28 september 1896 från Hanna Spånberg till fastern fm Ulla.

" - Den nyvalde rikstasmannen (oläsligt namn) i Fageräng och nämndemannen som förrättade bouppteckningen var snälla vid oss. De sålde gården till Selim (*broder till Hanna och Hilda*). - Vi ha löfte att stanna här till 14 mars ett år till. - Hilda och jag vet inte än var Gud har utset vårt hem. Vi är så vana vid landtlifvet, så vi vill inte gerna flytta till någon stad. Vi ville helst köpa oss ett litet hus nära en kyrka. - Nu har pattron Johanson erbjudit oss att köpa sitt nybyggda hus nära Korsberga kyrka. - Min lilla kära Mamma och min lille käre Pappa, jag är så ledsen att jag inte varit så snäll vid dem som jag hade bort och velat vara och jag ville så gerna hafva fjärde budets välsignelse. Sara och Maria är lyckliga som ännu har sin kära moder att tala vid. -"

I samma brev

Från Hilda Spånberg till kusinen Maria Sjöstrand.

"Lilla snälla Maria. Tack för brefvit och bjudningen. Det vore roligt att få träffa lilla kära faster och kusinerna. Jag får ofta ontt i mitt hufvu när jag reser lång väg. - Jag är ledsen efter lilla Mamma och lilla Pappa att jag icke har visat dem kärlek, men jag vet att de älskade mig och nu gläder jag mig åt om jag får möta dem i himmelen hos Jesus, att vi ej behöfva skiljas mer - ."

Odaterat brev, troligen senhösten 1896, från fm Ulla till brorsdottern Hanna Spånberg.

" - Jag önskar och hoppas att du och Hilda icke behöfver ångra beslutet att stanna i Korsberga. Ni kommer icke som vi, då vi kom till Alvesta som främlingar. Ni har råd att hålla en ordentlig tjänarinna. "

Brevet är inte undertecknat och förmodligen ett utkast.

Den 30 november 1896 från Hanna Spånberg till fastern fm Ulla.

" - .. pattron Johanson ville hafva svar. Det huset som han erbjudit oss att köpa ville inte hans fru och flickor att han skulle sälja, för de vill bo der om pattron dör. I stället ville han bygga ett annat likadant något mindre och litet billigare på andra sidan vägen. Vi dröjde att svara för vi ville se om det var Guds vilja. Wi försökte att tala vid Selim och få honom till att hjälpa oss men det gick inte. Emmi (*Selims fru*) är så mycket emot oss och hon får inte hjälpa oss. Hon var inte snäll vid Mamma och Pappa. Faster kan inte tro hur ensamma och öfvergifna vi kände oss. - Pattron sade att Pappa och han var vänner och han ville göra det som till sina barn. Vi har fått kontrakt på att det skall vara färdigt till inflyttning med en liten trädgård omkring 1 oktober nesta år. Den som skall bygga huset var här - .. och han skall vara en kristen. - Vi har inte mycken glädje att vänta oss på jorden, men der uppe i himmelen är glädje tillfyllest. - Selim har fått gården billigt, här är så mycket skog, så han får sälja för 20tusen eller mer. Emanuel (*en annan broder*) har köpt ett hus i Ramqvilla församling med litet jord omkring och han flyttar i vår. Han är snäll vid oss nu och vill hjälpa hvad han kan. De är inte snälla vid honom. Både han och vi vill helst flytta så fort vi kan. - Gud har gifvit oss en snäll och trogen piga. Hon har varit hos oss ett år. - Tack Faster lilla för Fasters ömhet om min käre broder

Selim, jag är så ledsen för honom ibland. - Nu tillstundar den fröjdefulla julhögtiden och vi vilja bjuda Jesus till gest i vårt hjerta och hem. - ”

Den 2 december 1896 från fm Ulla till sonen JJB.

” - Natt och dag tänker jag på eder och den kära Mormor Charlotta som blifvit så klen till hällsan. - Det var kärt att få se din kära Anna en skymt, då hon varit med sin kära moder hos läkaren. - Kommer du icke in nu till den 16 december, tiden är ju då ute för din växsell, tyvärr kunna vi ej bisträcka med mynt. - Sara sänder 6 prästkragar, måtte du få slita dem med hällsan. - ”

Den 17 december 1896 från fm Ulla till sonen JJB.

” - Jag tänker mycke med bön på ditt sträfvande med hästen och vedhuggandet, måtte du vara försiktig, så att då du blir upphettad icke går och förkyler dig och blir öfveransträngd. - ”

Den 23 december 1896 från Gustaf Sjöstrand i Linköping till modern fm Ulla och systrarna Sara och Maria.

”Älskade lilla Mor och systrar Sara och Maria! Julefröjd och julefrid med helsa och allt godt tillönskas eder af Augusta, mig och barnen. Vi äro alla friska och glädja oss åt julen. Augusta har, som mödrar med många barn, ofantligt mycket att styra med, bakar, stryker och fejar. - Jag sender 15 kr och beder eder använda dem efter godtycke. Jag skulle ha velat ge Mor en god bok. Du Sara kan bättre än jag välja en bok, som Mor tycker om.-”

På baksidan av samma papper svarar fm Ulla.

”Älskade Gustaf! Tusende hjertliga tacksägelser för kärkomna brefvet, den flotta julpresenten. Jag alldeles blygs att du skall dela med dig så mycket af dina mödors lön åt (din) gamla moder. - Du borde göra som engelska drottningen Wiktorja. - Då en minister ville samtala med henne om ett regeringsemne svarade hon ”icke idag, är det söndag, men i morgon om ni vill komma kl. 7”. - ”

Detta brev är inte undertecknat och förmodligen ett utkast.

Den 3 januari 1897 från JJB till modern fm Ulla.

” - Det värsta julbråket och julrucklet är nu öfver, så att man kan få så pass mycket tid, att man hinner sända några rader jemte en innerlig önskan om ett godt nytt år. - Julen har varit ganska angenäm för oss här, och småttingarna i synnerhet hafva fröjdats mycket öfver gran och klappar. Arvid (*Annas äldre halvbror*) var som vanligt frikostig. Kläder till hela huset både små och stora samt nyårsdagen 100 kr. till mig till hjälp med nyårsräntorna. - I går voro Anna och jag, Elsa och Bertil på middag hos en glad, frispråkig trädgårdsmästare i Ljungby. Han hör till ledarne i det frireligiösa lägret, är separatist, men en duktig karl, som inte himlar sig, men är oförskräckt, när det gäller att kämpa för hvad han tror är rätt. - ”

I samma brev: *Den 6 januari.*

” - Ja, för en stund sedan - klockan är nu 7 e.m. - reste den der trädgårdsmästaren härifrån efter att hafva varit hos mig hela dagen och bevistat gudstjensten i kyrkan. Farligare separatist är han icke än att han sätter ganska stort värde på statskyrkan, och han vill icke för allt i verlden att statskyrkan skall ramla. Prester sällskapar han i synnerhet gerna med. Han har en liten hygglig, ödmjuk fru, som söker vara sina medmenniskor till tjenst på allt sätt hon kan. - Tack för Mors erbjudande att få sända häften af Fjellstedts bibel och få dem inbundna! - Får se, om jag skulle komma åt helsa på i Wexjö och Hofmantorp ett slag. Det är synd äfven om stackars Mormor. - Ja, verlden är en jemmerdal för många. - ”

Våren 1897 från fm Ulla till sonen JJB.

” - Roligt att eder jul var angenäm. Gud löne den snälle Arvid, som är så outtröttlig i sin frikostighet. Den trädgårdsmästaren du omnämner måtte vara en särdeles liflig själ. - I söndagsafton fick Sara ett kärkommet brev från David; icke att de lekamliga utsigterna tyckes blifva ljusare. Han har ingen tjänst, utan han hyr en liten bostad för sig sjelf. Men som du kanske förut hört, har han köpt sig en maskin, som han kan skära små saker och nyttiga (oläsligt ord) men der är ondt om penningar, så det är icke godt att bli af med dem, men han hoppas på bättre tider till sommaren. Om han hade sin maskin i Svärge, tror han han skulle förtjäna mer. - ”

Ett utkast till ovanstående brev finns bevarat.

” - Hjertlig tack för det kärkomna brevet på nyåret. - När jag tänker hur enkelt det var i mitt föräldrahem. Vi hade alldrig någon julgran. Vi fingo blott ett litet ljus mitt för var sin julhög i en stake af jern som var tillvärkad i Fars smedja och så en liten stenskål till att lägga namn i, russin och mandel medmera. Hade någon af oss lyckats ha sin 8ta styfvers stenskål hel från föregående år, fick han 8 styfver. Från Mormor fingo vi flickor var sitt litet förkläde och en iturklipt halskläde. Gossarne fingo något som för dem passade. - ”

Utkast till brev från fm Ulla till dottern Hanna.

” - Nu har jag dock föresatt mig att på de(t) hjertligaste gratulera dig på din födelsedag och lyckönska dig till dina små gossar. Jag har wist icke skrifvi(t) sen lille Gustaf föddes (1893). Lille Bo tänkte jag mycket på då du önskade få något gott råd mot hans magplåga. Jag ricktig(t) blygdes öfver min okunnighet, ty det var min käre oförgätlige Wilhelm som viste besta rådet och gaf barnen medicin då den behöfdes. Nu skulle jag också hembära dig och Allfrid min tack för alla sjöna bär, safter och sylter. - ”

April 1897 från JJB till modern fm Ulla.

” - Nu har jag glädjen omtala, att i natt strax före tolf föddes åt oss en välskapad flicka (*Kerstin*) på nära tolf skålpund. Hvad man känner sig förnöjd och tacksam, när den fruktade stunden väl är öfver! - ”

Den 17 april 1897 från fm Ulla till sonen JJB.

”Älskade John. Guds frid, hjerta och hus! Tack för kärkomna brevet. Lycka till att nu ha en 3dje dotter, som just kom och firade sin Farfaders namnsdag. Innerligt önskar jag att Anna efter lätnaden efter sin tunga börda måtte icke vara allt för my(c)ket medtagen utan i sinom tid återvinna sin vanliga raskhet och få glädje af sin lilla dotter. - Men jag bäfvar alltid vid minnet af den sorg som lade den mörka färgen på mitt lifs tafla, då min hulda moder födde en liten dotter den ena tisdagen och i följande veckans tisdag blef hon död. Hon hade hela vintern varit klen. Så inträffade olyckshändelsen den 8 (*april*) att min Far blef fördärfvad i sitt ena öga och låg i 7 veckor inne i Jönköping under läkares vård, till att börja med i svåra plågor. Ögat blef för alltid förloradt. Så inträffade den 21 juli då lilla flickan föddes och dog på torsdagen, begrafdes på söndagen. Då grät jag grufligen när lilla systren begrafdes. Men följande söndagen då Mamma begrafdes kunde jag icke gråta. Jag var nyss fyllda 11 år.- Grufligt sörjde min Far, min Mormor, mina mostrar och mina 4ra syskon. Jag var Mormors gud(d)otter, så att det dröjde icke länge förn hon tog mig till sitt hem. - Du tycker väl att jag är en gammal gumma som ger mig till att skrifva sådana der gamla tilldragelser. - ”

Den 26 juni 1897 från Hanna Spånberg till fastern fm Ulla.

” - Det blir en stor saknad, när jag inte längre får några brev från Faster. Men vi hvet inte hvem utaf oss som först får aflägga den jordiska hyddan. - Det är alldeles så som Faster säger om Emmi och Selim. Mamma sade detsamma. Pappa och Mamma såg med sorg att hon vann

honom mer och mer på sin sida. - På sista tiden var det mycket sällan att Selim och Emmi gick in till Mamma eller Pappa. De frågade ofta efter Selim. - Jag vill säga för Faster att de har gjort oss stor orätt vid bouppteckningen och när Selim köpte gården. - Hilda sade att Pappa hade sakt att här var mycken skog. Men Selim och Emmi sade att här är ingen skog som var något värde med. - Nu har Selim fått skog för 19,500 kronor och här är ändå mer. - Nu hade vi auktion och arfskifte före midsommar. Då kom pastor Linderholm och han och rikstasmannen försökte att få Selim till att lofva oss 5,000 till. Men de kunde inte få mer än 3,000. - Och den snälle pastor John Sjöstrand, som får vara dräng sjelf. Det kan inte vara så godt för honom. - Hanna har det väl bra. Emanuel hade sitt lilla bröllopp den 26 maj. De vigdes i sitt eget lilla hem som ligger på Emmas föräldrars ägor. - Emma är inte gudfruktig. Men hon är förståndig och snäll till att sköta om sitt hus. - Vi tror att Emmas mor är en kristen och hennes morbro(r) är en gammal kristen. - ”

Den 8 juli 1897 från fm Ulla till sonen JJB.

” - I morgon har vi ju den nionde juli. Allt godt tillönskar jag, Sara och Maria dig på din födelsedag. ”40 år på nacken och streta i besvär”, brukade moster Hallenberg säga. Jag är viss på att du medger att ordspråket är sannt, men kärleken till maka och de käre små barnen hoppas jag försöttmar vidrigheterne. - Jag undra(r) ofta om torrkan tagit hårt på ditt lilla hem? - ”

Den 17 juli 1897 från fm Ulla till sonen JJB.

” - Hanna skref i sitt sista bref i juni att hon mycket tänkte på att glädja oss med ett kort besök, men hon omtalade också att om hon ej hann komma åstad innan bären blef mogna, kunde hon ej resa bort. - De ha ej egen häst och 2 à 3 mil till någon statthion. Det är (oläsligt ord) att ej någon gång få se de kära barnen och barnbarnen. Du kom icke heller som du lofvade. - ”

Den 27 augusti 1897 från fm Ulla Sjöstrand till sonsonen Folke Sjöstrand (född 1884).

” - Gamla farmor är ock en stackare som har svårt att höra utan det särskilt talas till henne, men känner djupt sin oduglighet att kunna uppfylla den plickt som vi gammle uppfodras till i de käre Davids psalmer. - Du är ju också mitt äldsta barnbarn och som det idag är din 14tonde födelsedag har jag särskilt beditt till min käre Gud ... att du icke måtte försumma Guds nåd som är hvarje morgon ny. - ”

Odaterat och ofullständigt brevutkast 1897 från fm Ulla med okänd adressat.

” - 19 september med mycket kostnad och besvär hade vår goda stads innevånare gjort sig att (fira?) denna vår kungs jubilidag, och man var barnslig nog att göra sig en promenad. Alla lampor voro tända, kan man icke förneka att det var ståtligt. För min del hade jag alldrig sett någonting dylikt. Den elätriska belysningen är för mina ögon särdeles beundransvärd, dock kan man icke återhålla Salomo uttryck ”alt är dock fåfänglighet”. Men nog kan den som är så gammal som jag storligen beundra de många nya uppfinningarne som i sedna tider kommit mänskligheten till del både till nytta, nöje och bekvämlighet genom jernvägar, telegram och telefån. När jag för 10 år sedan för första gången såg den elätriska belysningen, hölls den ju för att vara utsökt rar, men nu 1897 har den blifvi(t) ännu mera förbättrad. Nu är hvare lampa som en fullmåne och lyser in i vårt hem som månsken. - ”

Odaterat brev, troligen 1897, från fm Ulla till sonen David Sjöstrand.

” - Du kan ej föreställa dig huru innerligen glada vi blir, när vi får bref från dig. Särdeles sorgligt föreföll oss det långa dröjsmålet efter det du skrifvit att bristen på arbete kanske nödgade dig att gifva dig af på annat håll i detta Amirika, der menniskorna äro så mordlystna

och lite ackta ett menniskolif. - Jag visste icke om att det blef så många människor döda sista utställningsdagen i C(h)icago. - ”

Brevet är inte undertecknat och troligen endast ett utkast.

Odaterat brev, troligen hösten 1897, från mm Charlotta till dottern Anna.

” - Tack för ditt bref. Ack, om jag nu kunde skriva som jag ville, men det kan jag ej. - Anna lilla, detta brev är innehållslöst, men räkna ej med mig, jag kan ej bättre. Glöm mig ej beder mor Charlotta. - ”

Den 1 november 1897 från mm Charlotta till dottern Anna.

” - Tack för ditt sista brev. Jag har dröjt så länge med att skriva, ty jag känner mig så kraftlös och skälvandes i kroppen och ingenting blir af för mig. Hur långt har lilla Kerstin nu kommet, nu har hon väl blifvit något snällare. Af varmaste hjerta lyckönskar jag dig på födelsedagen. Anna lilla, jag blir alltmera vimsig och kan icke tänka. Var helsad från din ömma mor Charlotta. - ”

Den 5 december 1897 från David Sjöstrand , till systemen Sara.

” - Jag har flyttat öfver till Deutsches, min gamla plats, på hvilken jag arbetade i två år, jag har mat och husrum, men ingen betalning. - Wi hafva rätt kallt nu men icke mycket snö ännu. - Tiderna äro här fortfarande dåliga, dock nästa sommar blifver det nog bättre. Jag går omkring i husen och hugger ved och allt möjligt arbete för att förtjena en cent. Nu hafva vi snart jul och jag önskade kunna flyga öfver till eder under helgedagarna. - Jag har nu varit i detta landet i 8ta år och de hafva gått mycket fort. - ”

Den 25 januari 1898 från Hanna Spånberg till faster fm Ulla.

” - Innerlig tack för det vänliga brefvet som jag mycket väl kan läsa och det är mig kärare än alla andra bref. Derfor att jag vet att det inte kostar lilla kära Faster så liten möda att skriva det och snart kan det vara det sista. - Det vore så roligt att hafva ett fotografi af Faster till ett minne. Det är ledsamt att vi inte har något af våra käre föräldrar och syskon. Wi bad dem men det blef inte af. Den 21 oktober flyttade vi in i vårt nya hem. Det heter Elim. - Flyttningen var mycket ansträngande. - Kyrkoherden och alla här var så vänliga vid oss och välkomnade oss när vi kom hit. - Snart efter sen vi var hit komna, kom en Fosterlandsstiftelsens Kålpörtör Dangelson till Korsberga. Då bad vi honom hålla bön hos oss en afton. - Wi tyckte det var en rolig stund. - ”

Kvitto den 3 april 1898 av David Sjöstrand, att han av brodern Gustaf Sjöstrand mottagit kapitalavbetalning och ränta, tillsammans 103,25 kronor.

Odaterat brev i maj 1898 från ”stora och små i Målarp” (Hanna och Alfred Carstensen; den senare har skrivit brevet) till fm Ulla.

” - Kära älskade lilla Mor! - Hade vi litet bättre om mynt kommo vi helt visst hela raden om onsdag (*Ullas 80-årsdag*) för att gratulera vår älskade lilla Mormor. Nu få vi nöja oss med att sända detta lilla brev med våra innerligaste lyckönskningar till födelsedagen. - När vårarbetet är öfver vill jag försöka om jag ej kan slita mig från hemmet en 3 à 4 dagar och komma ensam till Wexjö i sommar. Barnen vågar jag ej ensam taga med mig, de små ostyringarna, jag är rädd något skulle kunna hända dem! De måla nu blommor som de skola sända Mormor, de små kladdarne. Lille Gunnar och Bo bestå sig med hosta, så det är förfärligt, stackars småtingar. - Vi ha ondt om foder och önskade få släppa ut våra djur, men vi kunna det icke, det finnes ännu intet bete för dem. Ja, det är en strid här i verldem. - ”

Den 5 juni 1898 från JJB till system Sara.

” - Jag föreslår, att Ni kommer hit till Kånna i morgon åtta dar, d.v.s. måndagen den 13 juni, i hvilket fall jag möter med skjuts vid Ljungby station vid det tåg, som dit anländer mellan 4 och 5 e.m. - Mycket välkomna! - ”

Den 5 juli 1898 från JJB till modern fm Ulla.

”Tack för hemma! - Anna och Elsa voro mig tillmötes i Ljungby. - Jag har litet svårt att skriva i dag, ty jag skar mig i tummen i går, då jag slädde. Ett dåligt slätterväder hafva vi. Regnar hvar dag. Skulle vi få sådant här väder, så afråder jag eder ifrån att resa hit, ty I mår då vida bättre i staden i edra trefliga rum än att stängas in i denna gamla dåliga stugan. Blir det åter vackert väder, så tillråder jag på det hjertligaste resan, ty då är här oändligt mycket skönare än i staden trots dess prydighet. - ”

Den 6 juli.

”Här afbröts brefvet. Och nu stå Anna, Bertil och Olof till reds att fara till Ljungby, hvarför jag blott tillfogar en kär helsning och ett hjertligt välkommen! - ”

Den 9 juli 1898 från fm Ulla till sonen JJB .

” - Härjemte vill jag nu lyckönska dig på födelsedagen. - Du är den enda af mina barn som blifvit född den tidiga morgonstunden, alla de öfriga på eftermiddagen eller sena q(v)ällen. - Vanligen vaknar jag vid 4ra tiden, men då äro icke flickorna vakna båda på en gång. - Någon gång händer det att jag somnar in en liten tur, försofver jag mig då öfver 6, då äro mina kära flickor försvunna, den ena till köket, den andra till pianot. Då blir jag snopen . - Sånär hade jag glömt att tacka (för) förnyad bjudning att komma till Kånna. - I dag pläckas här till byk, det kommer mycket an på hur dant torkeväder vi får till den och hur Sara befinner sig för att våga sig åsta(d). - och vi icke bli al(l)t för besvärliga gäster fö(r) eder. Det var väl ett nöje för Anna att ha sina små äldsta söner med sig, det vill akt till (att) reda sig med 2 så små, skulle hon vara ensam och sjelf vara kusk. - ”

Odaterat brev, sommaren 1898, från fm Ulla till sonen David Sjöstrand.

”Älskad(e) David. På det hjertligaste hembär ja(g) dig min tack för ditt kärkomna bref som var mig en kär su(r)pris på min åttionde födelsedagsbricka de(n) 23 maj. Jag fick äfv(en) gratulatjon från Gustaf och Augusta, Hanna och Carstenson. - Deremot John som förr icke lät någon namnsdag eller födelsedag gå sig förbi utan att skriva, glömde sig i år. Jag undrar vis(s)t icke derpå, han som har så många kära småttingar om kring sig och har sitt gårdsbruk att bestyra om och sitt dyra själsförsörjare kall som ju bör gå framför allt. - En gång just den sista juni var vi ute i skogen som tillhör den så kallade skogslyckan, då foro vi förbi sköna klöfverfält som vis(s)t icke tycktes ha lidit af torkan. - Jag hade tänkt jag skulle skriva så att du fått mit bref på Olofsdagen med min och flickornas lyckönskningar på din na(m)nsdag. Ja somlig(a) tycker att namnsdagen har mindre betydelse än födelsedagen. Mig förkommer ofta att det namn som vi (i) dopet fått oss bör påminn(a) om den dyra lott oss Christus med sin död förvärfvat. - Vi äro ju af naturen vredens barn men i döpelsen blifva vi ju tvagna ifrån synden till evigt lif. - Ja, det är nu ett ljuft och kärt min(n)e att Hanna har jort oss ett kär(t) besök under 5 och ett halft dygn. Hon hade sina små söner med sig. Den äldsta var en ovanligt vackert och än(n)u snällt, märkvärdigt tänkande barn, den yng(s)te lille Bo hade ständigt tränad till sin moder. - När vi sista gången omfamnade hvarandra hade jag rätt gråten i hallsen. - Det var nu något på 4de året sen vi sist råkades. - ”

Brevet är inte undertecknat och troligen ett utkast.

Den 26 augusti 1898 från fm Ulla till sonen JJB.

” - Den 6 augusti fick vi besök af Gustaf med hustru och äldsta flickan (*Signe, född 1889*), som var årsbarn med din lilla Bengt. De reste på lördagen till Grimansmåla (*till Gustafs svärföräldrar*). Sedan for Färdinand Lindegren och Gustaf på resorna för Tule. Augusta reste tillbaka förra veckan, men Gustaf kom ej åter hit förn i går qväll. Just som jag satt och undra(de) om jag alldrig i Smålandspåsten skulle få se när profven till Ekeberga skulle afläg(g)as .. så fick jag just höra Gustafs röst bakom mig ... Då var det Gustaf som tog upp sin minnesbok och berättade att Johan Bergs profdag inträffar just nästa söndag och således din profdag den följande söndagen. Nu önskar jag dig hjertligt välkommen till oss vid denna resa. - Mina flickor reste idag med tåget til(l) Evedal, der hafva de i sommar varit åtskilliga gånger. Sara har funnit sig tämligen väl efter dessa resor att hon till och med efter sista lysning till nattvardsgång vågade sig upp för de många långa trapporna i lärovärkshusets bönesal, att vi fingo den stora, efterlängttade nåden att njuta den(n)a dyra vederqvickande nådens måltid. - Till någon resa till Kåna är nog intet värdt i höst, huru mycket jag i början af sommaren gladdes att få se edra käre småttingar tillsammans. - ”

Den 30 september 1898 från fm Ulla till sonen JJB .

” - Du har väl sjelf sport hvad vi från åtskilliga håll sport, att Wärneströms prof mycket förtjust sina åhörare. Så håller herrarne ord att rösta på den bönderna tycka om, så blir det väl han som får platsen. - Ofta har jag undrat hur det gick med Elsas tandvärk. - Det är kärt att veta att du är afhållen på den plats Herren satt dig. - ”

Sara fortsätter.

” - Det är genom en flicka här i staden jag hört att Verneström skulle ha säker förhoppning att bli vald i Elkebega samt afhört Verneströms profpredikan och åhörarnes omdöme, som då strax var enhälligt: ”Honom skola vi ha.” - En af våra bekanta sade häromdagen: ”John skall snart bli kyrkoherde samt slippa öka sin skuld med att flytta till Ekeberga. Ni har väl fått oblatasken och Elsas näsduk? - ”

Kort till fm Ulla Sjöstrand med inbjudan till bröllop mellan halvsystem Emma Laurins dotter Berta och Karl Lindemalm i september 1898.

Odaterat brev hösten 1898 från Ulla Sjöstrand till system Emma Laurin, född 1831.

” - Tack af hjertat för din slägtvänlighet att bjuda din gamla 80-åriga syster till din dotters bröllopp. - Min gamla moster Sofi brukade säga att ”jag icke kan komma på bröllopet (men) fägnar det mig att få ett kort, då vet jag ju när deras högtidsstund är förhanden ...” - O ja, måtte vi till sist få råkas vid det himmelska bröllopet i det nya Jerusalem kring vår himmelske brudgum. Å mina barns vägnar hembäres hjertliga tack för den slägtvänliga bjudningen, men alla har laga förfall. Aldrig kan jag glömma din barndoms oskulds dagar. Skola vi aldrig få återse hvarandra?”

Brevet är inte undertecknat och är troligen utkast till ett svarsbrev.

Den 11 oktober 1898 från JJB till system Sara.

”Härmed 30 kr och ny vexel. I ären väl snälla ombestyr(a) vexelomsättningen. - I edra bref begärden I få veta något om oss. Men våra små hvardagligheter passa ej för bref. Vare det nog sagt, att vi söka bära vårt kors med tålamod. - ”

Den 15 oktober 1898 från mm Charlotta till dottern Anna.

” - Kära Anna! Nu ändtligen är den långsamma väfven i ordning, hoppas den är bra. Angående din slagtning kan jag ingenting säga, du kan nog reda dig sjelf. Moster Mina hade visserligen velat lämna en beskrifning på metvurst, men hon sade att ”jag tycker icke om den

sjelf, så jag vill ej rekommendera den". Garnet får du ej någon räkning på än så länge. Farväl, skrif snart till mig. - "

Kvitto den 18 december 1898 av David Sjöstrand, att han av brodern Gustaf Sjöstrand mottagit 100 kronor i avbetalning å lånekapital.

Brev i december 1898 från JJB till modern fm Ulla.

"Julen är snart inne. - Här behöfva vi uppbjuda all förmåga för (att) i tålmod och undergifvenhet fördraga våra villkor. - Detta lifvet har just icke något vidare att bjuda under de omständigheter, i hvilka (vi är) fastnade. - För oss har hela vår tillvaro här i Kåna varit ganska (oläsligt ord). De 3 sistfödda barnen (*Nils, född 1896, Kerstin, född 1897, och Birger, född 1898*) hafva för oss ökat både de ekonomiska svårigheterna, oron, omtanken och tröttheten. - Någon vidare fröjd af lifvet såsom många andra har oss icke beskärts. Alltid har det varit besvärligt och tungt. Min helsa, alltid osäker och vackande så långt jag minns tillbaka, har gått ytterligare tillbaka, och de senare två åren hafva icke gifvit hopp om ett bättre; snarare tvärtom. Jag måste nu, efter 41 års lefnad, aflägga den förödmjukande bekännelsen, att jag icke förstår Guds hushållning. Min värsta frestelse för närvarande är att tycka icke blott mitt lif, utan hela verldsordningen förfelad. - Under sådana frestelser och kroppslig svaghet blir det omänskligt nedtyngande att tolka "det glada budskapet". Mina lungor tyckas äfven tröttna på det, ty mitt bröst, som annars varit temligen starkt, har sedan den 26 juli 1896 visat ganska plågsamma tecken till försämring. Men kära! några misslyckade existenser måste det ju alltid finnas i alla stånd. det hör ju till verldsordningen. - "

Brevet är inte undertecknat. Varför?

Den 26 februari 1899 från David Sjöstrand, till system Sara.

"- Det gläder mig att ni alla äro någorlunda friska. Medicinen som jag fick af Gustaf var förträfflig, ty benekemasken har jag blifvit af med och känner mig nu ganska frisk och kry. Wi hafva här haft en förfärligt kall vinter, den kallaste de haft i America på 26 år. Fråsten i jorden är 4 fot djup och vattenledningarna till husen har frusit, så att i de flästa husen hafva de inget vatten. - Jag tänker det var bäst för John att icke få Ekeberga. Löfsjö (*komministerbostället*) ligger alldeles för långt aflägsset och är svårt att bruka. John var en huggare till att bestå sin sista pojke med många namn (*Birger*). Min jul firade jag i lugn och frid. Julottan var jag i en svensk kyrka. - Här äro många sjuka och döda af influensa. - Arbete har jag haft några dagar hos en man som lägger ned vattenpipor, men det är hårdt arbete, emedan fråsten är djup. - "

Odaterat brev från fm Ulla, troligen till sonen Gustafs familj i Linköping.

" - Jag blöder när jag tänker på vår sorg öfver David, då han så ofta lät låcka sig af falska kammerater till gästgifvaregården. En gång då han (*maken Wilhelm*) såg mitt hjertas ångest och det var ljust i öfvra våningen der borta på jästgifvaregården, (sade han)" Sörg icke så mycket, för Gud är ingenting omöjligt". - Jag fruktar att det grep honom sjelf. (Den) svåra dödssjukdommen infan(n) sig ock kort här efter. - David har nu skrivit. - "

Brevet är förmodligen ett utkast.

Den 28 mars 1899 från Hanna Spånberg till fastern fm Ulla.

" - Warenda dag kommer jag ihåg lilla kära Faster och all hennes ömhet. - Det är roligt att Fasters helsa är bättre vid så hög ålder. - I januari och februari dog och begrafdes här 12 personer. Det kändes så sorgeligt när den ene efter den andre går bort utan hopp om evigheten. - Jag ser i Fasters bref att lilla Sara är klen till helsan och att lilla Maria haft ett svårt lidande den tid då det är brått med julbestyren - Wi har inte köpt några dyrbara möbler

som Selim och Emmi har gjort. - Det växte så bra i vår lilla trädgård, så det var många som sade: "Det är underligt att det kan växa så första året". - Vår broder Selim på Hultsvik, de har det mycket bra, de förtjenar så mycke(t) på gården. Selim är här ofta. - Äfven Emmi och barnen har varit här några gånger. - Wi hade bedit Emanuel och Emma komma till oss i jul eller efter, men de kom inte. Vägarna var svåra och Emanuel tål inte så mycket. - Han har sakt att det vore roligt att helsa på Faster en gång, när han reser till Wexjö. Emanuel säger ofta att han är glad åt sitt hem och att Emma är snäll vid honom. - Det var roligt att få veta något om Hanna, Jon och Gustaf och David. Det var ledsamt att han inte är frisk och långt borta i ett främmande land. - "

Den 2 april 1899 från Gustaf Sjöstrand till systemen Sara.

" - Din fontanellsalva följer. Måtte den vara bra. - Får du reda på en hygglig (*tjänsteflicka*) åt oss till hösten, vore det bra, helst en ej alltför ung. Augusta skjuter gerna upp till sista stund och vi har icke på många år haft någon ordentlig piga. - Arvid Söderbom har varit här i Linköping några dagar. Han var sig lik. Jag var bjuden på två festmiddagar av honom. - Om John talade han ej mycket. Han hoppades att John skulle genom det nya förslaget om prestlönerna få det litet bättre. David har ej skrivit till mig. Godt att maskuren gjorde verkan. Om David kastade sig på landtbruk i Amerika, skulle bestämdt ej vara så galet, såvida hans krafter nu räcka till. - "

Den 22 maj 1899 från JJB till modern fm Ulla.

"Älskade Moder! Klockan är strax tio. Jag måste ned i kyrkan. Dessförinnan nedskrifver jag, att vi alla här förena oss i en djupt känd önskan om frid och glädje för vår gamla kära moder, som i morgon ingår i det 82dra året. Vi veta väl, att för Mor själf vore det en vinst, om åren icke blefve många till. Men för oss känns det tryggt och godt, så länge Gud låter oss behålla vår älskade moder. Bland alla förluster jag hittills lidit, vet jag knappast någon större än förlusten af Far. - Anna har manat på mig flitigt, att jag skulle resa till Wexjö till Mors födelsedag, men jag är ej rustad. - "

Den 8 juli 1899 från fm Ulla Sjöstrand till sonen JJB .

" - Min mages kinkighet har mer än en gång under vintren och våren varit tålamodsfrestande för både mig och mina kära flickor. Några dagar blef jag särskilt klen, att de tyckte att själfva min röst var underlig när jag talade. Men just på födelsedagen var det som både mina kära flickors up(p)märksamhet och alla de kära breffen från barn och barnbarn, släktingar och vänner hade lifvat upp mig. - Med innerlig kärlek tänker jag på din älskeliga Anna, som manade på dig att besöka din gamla moder på födelsedagen, men jag förstår så väl dina ord "jag är ej rustad". Ja, bristen på mynt låter äfven mig känna "jag är ej rustad". - Vore ej denna brist hade ni längesen haft besök af oss i Kånna. - På Ullrikadagen var vi i den sköna gamla Baumgartska trädgården hos Faster (*Ulla*) på 11-kaffe, men Maria och jag trifvas bättre på vattentornsinhägnaden, men Sara är hos Faster var eftermiddag. - "

Den 28 juli 1899 från JJB till modern fm Ulla.

" - Anna passerar Wexjö i morgon vid 3-tiden och medför då en liten fårstek, hvilken Ni torde vara goda afhemta vid stationen, då hon kommer. Antagligen ligger den insluten i en liten kappsäck, så att den som möter vid tåget kan utan olägenhet bekvämt bära den genom staden. - "

På baksidan av samma brev skriver fm Ulla någon vecka senar till sonen Gustaf Sjöstrand.

"Älskade G. Ofta har jag bedit min kära Gud aatt du icke måtte bli för öfveransträngd som åtter blifvit nödgat att åter antaga arbetet för Tule (*försäkringsbolag*). - Då Sara frågade mig

om jag skulle skriva, svarade jag nej, jag tiger och talar med Gud om honom i stället, men nu när halfva dagen förflutit kom din sonliga kärleksfullhet mot mig så lifligt för mig att jag måste säga dig för all din huldhet emot mig. - I förra veckan fick vi ett kärkommet besök af Joh(n)s kära Anna jemte deras äldsta och yngsta dotter, den sednare med himmelsblå ögon och gullgula låckar, frisk och liflig. De voro här ett knappt dygn på återfärd från Hofmantorp. Innerlig beder jag till Gud att Herren måtte hjälpa Augusta att få det bättre ställt med tjänarinna till kommande år. - ”

Brevet är ej underskrivet och är troligen ett utkast till brev.

Den 16 september 1899 från fm Ulla till sonen JJB.

” - Det är til(l)börlikt att jag säger dig min tack för sistkomna brefvet, steken och dina käres besök. - Men när vill du sjelf komma? Jag tycker det är så längesen du var hos oss! Tänker du söka Allguds boda? - Jag har ej varit i kyrkan mer än 2 gångo, jag hörde ej predikan, derföre tycker jag har mer behållning, när jag sitter i min vrå och läser Schartau och Johan Arndts Sanna Christendom. Om du vill framdeles komma till oss, vill vi gerna betala reskostnaden. - ”

Den 21 september 1899 från JJB till systern Sara eller Maria.

” - Har du lottsedeln kvar till Nordiska museets lotteri den 1 okt. 1898? Låt mig då med omgående veta numret! - Från dragningen 1 okt. 98 äro outtagna 815 vinster. - Sänd allrahelst lottsedeln hit med omgående! 30 september är sista dagen. - ”

Den 10 december 1899 från David Sjöstrand till modern fm Ulla.

” - Jag har arbetat för ett Electrixt Street Cars Company i 3 månader, men har för närvarande inget stadigt arbete. - Jag håller nu på med att göra ett dockhus åt en tysk dam här i Cheltenham. Det skall blifva julprecent för hennes dotter. Häromdagen arbetade jag med att lägga ned matten hos en engelsk präst i två dagar. Wi hava här en mycket blid vinter utan snö. - ”

Utkast till brev, troligen i början av 1900, skrivet på baksidan av brevet från JJB den 11 oktober 1898, av fm Ulla till brorsdottern Hanna Spånberg.

” - Ofta har jag varit missnöjd med mig sjelf att jag så länge dröjt att besvara ditt kära bref. Det har dock icke kom(m)it af glömska, ty det är ingen dag eller natt som(jag) icke i min bön i all min skröplighet ropar till vår käre himmelske Fader för släkt och vänner, ja hela mänskligheten om hans hulda ledsagande. - Det glad(d)e mig derjemte att Selim ändå hälsar på er; han rår således icke för sin hustrus ovilja, det bör glädje er att hon icke alldeles förmått döda syskonkärleken. - Roligt var det naturligtvis också att få i det nya hemmet mottaga broder Emanuel. - Jag kom så långt bort från mitt hem att det icke mycket föll på min lott att råka mina syskon seda(n) jag blef gift. - John var hos oss ett slag, sista gången hade han sina 2 äldsta barn med sig, Elsa och Berthil. John har icke mindre än 7 barn, 3 flickor och 4 gossar. Den yngste (*Birger*) föddes den 27 oktober (1898). Den 3 november (1899) fick Hanna sin 4de (*Gunnar*). Som den förstfödde dog, så nu har hon ändå 3 lefvande, så nu har jag 15 barnbarn att anropa om Herrans förbarmande öfver. Från David har vi ej haft bref sen kort före jul. - ”

Utkast till brev, troligen våren 1900, från fm Ulla till sondottern Elsa Sjöstrand.

” - Icke trod(d)e jag då jag mot(t)og ditt kärkomna nyårsbref, för hvilket jag nu hjertligt tackar dig, detta ej skulle ske på 4ra, ja nu på 5te månaden. - Det glädde mig att du säger att nu 4ra af Fars barn går i skola. - ”

Odaterat brev från fm Ulla till Anna (troligen dotter till någon av ff Wilhelms bröder John eller Jacob).

” - Din huldade broder har varit så vänlig och tittat till oss et(t) par gånger sedan du reste. Sista gången kom han på Ullrikadagen och gratulerade och gaf mig den fina presenten af biskop Strömbergs bilder om Balderfästen. Det var längesedan jag läste eller hörde om dessa hedniska gudar och gudinnor. De kunde äfven icke göra mig någon fröjd, ty tidigt lärde mig min farmor om långfredagens betydelse, det var en fäst som gick mig djupt til(l) hjertat. - Men tro derföre icke att jag vill vara otacksam för din vänliga gåfva. Jag har icke läst den med ovilja, fast jag känner mig innerligt manad till tacksamhet mot vår kä(r)leksrike himmelske Fader som bringat högre ljus än det mörker som då rådde i vårt fädernes land, när denna fäst firades. - ”

Den 10 april 1900 från Hanna Spånberg till fastern fm Ulla.

” - Wi är alla friska utom lite förkylning ibland och trivves godt i vårt lilla hem under Guds faderliga vård och beskyd(d). - Roligt att David fick hjälp. Gud tänker på honom i det främmande landet. Att den snälle John redan har så många små. Det är roligt att se hur Gud försörjer dem alla. - Glädjande var det att pastor Pålson fick commenstraturen i Allgutsboda. Wi känner dem inte, men vi har hört lite om dem, att han är döf och frun sjuklig. - Men så sorgeligt att sonen och 2 döttrar blef sinnesrubbade i ett så allvarligt kristeligt hem. - Det kommer många svagsinte hit till Korsberga. De som bor närmast omkring oss har flere styckna gemt, och det gör oss ofta ondt att se dem, för de blir inte så välbehandlade. Folket här bara tänker på att förtjäna pengar på dem. - De sinnessjuka får gå och arbeta åt dem, och så får de betala högt för sig. - Nu tillstundar den stora Jesu lidande, död och uppståndelses högtid, då vi i tankarne få följa får käre Frälsare till korset och grafven och på påskdagens morgon höra ängelens fridshelsning. - Wi har samma piga kvar än som var hos oss när Mamma och Pappa dog. Det är nu 5 året. - ”

Doktor Pontén var en föregångsman inom psykiatrivården; i samarbete med St. Sigfrids sjukhus i Växjö ordnade han att psykiskt sjuka utackorderades i värdfamiljer. I några brev talas också om en *prost* Pontén. Det är oklart, om doktorn och prosten är samma person.

Den 10 maj 1900 från JJB till någon av systrarna Sara eller Maria.

” - Elsa kan emellertid icke i vår inställas för inträdespröfning. Hvarken Anna eller jag kunna i denna vårbruksbrådska vara borta en enda dag. Min vaxel förfaller den 17 dennes. Jag har emellertid planlagt att denna gång betala den helt. - ”

Den 10 maj 1900 från fm Ulla till sonen JJB.

” - Om det kan bära sig för dig att som Maria i går skref komma till oss, har Sara bedt mig bedja dig vara snäll att taga oblater med dig. - ”

Maria har fortsatt brevet.

” - Men, käre John, om liten Elsa ej får komma till pröfningen nu i vår, finnes kanske icke någon plats kvar för henne till hösten. Om du kunde komma på söndagafon och på morgonen den första dagen vara henne följaktig till skolan, kunde du ju sedan lemna Elsa kvar; också finge Mamma och Sara sin önskan uppfylld. - ”

Den 13 maj 1900 från Gustaf Sjöstrand till modern fm Ulla.

” - Mottag min och alla de minas hjertliga lyckönskningar på den 83dje födelsedagen. Måtte lilla Mor ännu många år få behålla helsa och krafter till glädje för barn och barnabarn. - Först den 8de juni slutar skolan, men först den 12 juni kan jag komma ifrån. Vi bo i Rimforsa även denna sommar. Augusta och småflickorna få väl resa ned till Småland i juli, om styfrarna räcka till. Sjelf får jag väl försaka nöjet, då det är en synnerligen dyr tid som nu råder. Det är

ej lätt vara familjefar och söka anskaffa allt, som familjen och andra fordra af en. Helsa hjertligt till Sara och tacka henne för allt hennes besvär med pigor åt oss. En årslön på 180 kr förutom städja, julpengar och resa är mig för mycket. - ”

Den 29 maj 1900 från fm Ulla till sonen Gustaf Sjöstrand.

” - Mot(t)ag mina hjertevarmaste tacksägelser för ditt kärkomna brev med lyckönskningarna på min 83je födelsedag. - Måtte utflyttningen åt landet blifva till välsignelse. Det skall bli kärt att få mot(t)aga Augusta och småflickorna. Att Signe är klen påminner hur det var. Jag (var) den klenaste bland mina syskon men har fått up(p)levvat den högsta ålldern. - 4de söndagen efter påsk hade vi nöjet att få Johns äl(d)sta flicka till gäst. - Till hösten är meningen Elsa skall bo hos oss och gå i flickskolan här i Wexiö. - I början av juli kommer nog Elsa att vista(s) hos oss. Det gamla huset skall då tillbyggas och förändras att ingen kan bo der då.- ”
Fortsättningen av brevet saknas; det är troligen ett utkast till brevet den 18 juni nedan.

Den 15 juni 1900 från mm Charlotta till dotterdottern Elsa.

” - Tack för ditt brev. När du nu kommer till Mormor, så får du lof en lördagsafton att resa hit samt taga Elsa Söderström med dig. Ni blir två damer i ett sällskap och kan ni nog resa ensamma utan att behöfva någon kammarjungfru som passar eder upp. Två sådana små snälla damer som ni är, reser nog så lång väg ensamma utan att Mormor behöfver vara orolig för eder resa? Mycket frukt synes det ut att blifva i år, så nog skall jag spara på bären till ni kommer hit. Jag skulle önska att mor Anna komme med och hade dina små syskon (6 stycken! -Bertil, Eva, Olle, Nils, Kerstin, Birger) med sig, så att de finge smaka och se på Morfars vackra krusbär. Sedan längre fram får du komma hit, äfven då en lördagsafton, och plocka äpplen samt päron. Många kära hälsningar till dig, alla dina syskon samt far och mor från Mormor och Morfar samt morbror Anton (*Flammén*) och moster Mina (*syster till Charlotta*). - ”

Anton och Mina Flammén hade nu flyttat till mf Johans och mm Charlottas hus.

Den 18 juni 1900 från fm Ulla till sonen Gustaf .

Brevet är skrivet på baksidan av ett brev från JJB av den 5/6 1898, ej undertecknat och troligen även det ett utkast.

”Min varmt älskade Gustaf! På det hjärtligaste hembär jag min tack för det kära brevet med alla de goda lyckönskningar på min åttiandra födelsedag och för presenten du på förhand sändt mig. - ”

Hon skriver även *till svärdottern Augusta.*

” - Måtte du nu lika lycklig(t) genomsträfvat utflyt(t)ningsbestyren. - Det fägnar mig att du nu skall återfå din forna tjänarinna. Sam(m)a ärfarenhet fick jag mer än en gång göra af trohet och duglighet gemfört med de unga oförståndige. Det var ju roligt att Yngve i år blef flyttad. Det var ju best som skett att Folke fick sitta kvar. - ”

Den 8 juli 1900 från fm Ulla till sonen JJB.

” - Med tacksamhet har jag ofta tänkt på din vänliga önskan att vi skulle få se försommaren(s) skönhet i Kånna; vi veta icke hvad framtiden bär i sitt sköte, om vi lefva kanske det kan bli nästa sommar. Jag undrar nu hur det går med det påtänkta bygget, då skulle ju Elsa komma hit. - Din 44de födelsedag är förhanden, på hvilken jag tillönskar allt både andligt och lekamligt godt. - Midsommardagen vederfors mig den nåden att kunna gå till kyrkan och hembära mitt tack och lof, men predikan kunde jag tyvärr icke höra, emedan jag kommit på olämplig plats. - Följande söndag var jag så lycklig att få en bättre plats att jag kunde höra en stor del af det goda unga Lekander hade att säga oss! - Hjertligt tackar jag dina käre flickor Elsas och Evas brev, de gladde mig mycket. - ”

Sara fortsätter.

” - Ha ni inte tänkt titta hit ett slag? Och när kommer Elsabiten? Eva kunde väl ock, åtminstone hon, men helst flera af eder, helsa på oss ett slag? - ”

Här följer några utdrag ur brevkast från fm Ulla Sjöstrand, troligen år 1900, till kyrkoherden i Lenhovda, efterträdare till Wilhelm Sjöstrand. Breven är ofullständiga, med många överkorsningar och ändringar. Någon, Sara eller Gustaf, har gjort rättelser i dem. Då Ulla Sjöstrands efter nådeåren flyttade från Lenhovda begärde hon, att den tillträdande kyrkoherden skulle ersätta henne med 182 kronor. Hon erhöll vid avflyttningen 1892 endast 100 kronor och hon upprepar nu sin begäran att erhålla resterande 82 kronor.

”- Vi hadde förr både präcktig(t) med både kål och alla sorter(s) grönsaker. Huru skulle vi annars kunnat reda oss med vårt stora hushåll. Mina tillgångar blefvo små. Det kunde bouppteckningen intyga. Lösöreboet gick mäst åt till skullderna. - Då vi bodde i Alvestad var det så ofta vi måste ha beständig tjänarinna. Nu ha vi blott en uppasserska morgon och afton. Ehuru hyran här är större, har vi icke så ofta behöft anlita läkare. Endast en vecka då jag låg i lunginflammation. Mina döttrar äro så ömma och rädda för att mista sin gamla skröpliga moder, oaktat de tvi(n)gas att dela med af sina små tillgångar (de fingo ärfva efter Farbro(r) David som var räcktor vid Maria skola i Stockholm), der min enkehjelp icke räcker till. - Kyrkoherden näm(n)de att han var grufligen ansträngd över de många sträfvanden med konfirmatsjonsundervisningen och förberedelser till installatjon och alla utgifter m.m., för hvilka han fruktade sig komma på obestånd. Nu vill jag bedja till honom som i Esai 1:17 gjören icke enkor och faderlösa orätt... - Gud är mitt vit(t)ne att jag alldrig önskat herr kyrkoherden något ondt ... Tvärtom beder jag morgon och afton för alla lärare, synnerligast de som ingått i min älskade Wilhelms arbete. - Det är nu på 7de året sedan jag ärhöll det (nämligen 100 kronor) med de många goda välönskningar och välsignelser mig tillönskades. - Jag i min enfald tänkte att det var ej ful(l)t san(n)ing då jag afspisades med blott de 100 kronorna och de 82 kronorna näm(n)des blott som orättmätig fo(r)dran, men jag kan icke få i mitt snart 82-åriga huvud annat än att Gustaf(s) påstående var rättmätig(t), som hade sett sin faders må(n)ga dyrbara ante(c)kningar och omkostnader som jordts och ovi(l)korligen måste komma en efterträdare til(l) godo. - Det myckna ogräset i köksträdgården kan omöjligen skrivas stjärhusets räkning. Den våren vi flyttade 92 tvangs vi att stanna qvar ända till den 19 maj för Sara(s) och min sjuklighet(s) skull. - Ja(g) har dessa 6, nu på 7de året bedit att kyrkoherde(n) måtte slippa frå(n) den mis(s) ta(n)ka att komma på obestånd, hvad en fat(t)ig enka bör tillkomma. - Ofta har jag blifvit påmind att värkställa denn(a) skrifvelse, men det har för(e)fallit mig så svårt, men nu tvi(n)gar mig (oläsligt) ..”

På ett annat brevark:

” - Jag har icke mindre än 15 barnbarn. I mitt föräldrahem bod(d)e min Farmor. Jag kan alldrig glömma huru hon målade för mig långfredagens betydelse och Christi lidande och död på densamma vid mina 8ta år. Men nu bor jag icke i något af dessa 3 hem, der des(s)a barnen finnas, men de som börjat kun(n)a skrifva och tänka, försumma icke att skrifva lyckönska gamla Farmor på hen(n)es födelsedag och juletid. Då har jag ofta tänkt, o att jag hade de der fattiga ränte styfrarna af de 82 kronorna ville jag ge dem någon liten kristlig bok, som kunde uppmuntra dem att älska vår dyre Frälsare och gerna vilja läsa Böckernas bok, den käre bibelen, jemte docktor F(j)ellsteds förklaring. - Skulle Herren anse att dessa styfrar är min til(l)hörighet och böja kyrkoherdens hjerta att försaka dem, har jag bestämt dem till endast välgörande ändamål, det har på sednare tid kostat på mig att de nödtorftiga behofven så skall taga öfverhand, att de velat hindra gifva någon skärf till missionen och nödställda sjuka. - Det (har) varit mig motbjudande att komma med detta kraf, men i sedna dagar har det kommit

besträffande för mig att jag nedgrävt mitt pund och nu inser kyrkoherden, hvarför jag icke längre kan tåga. Nu kommer det an på hvad kyrkoherden som en Andans man betraktar denna sak och hoppas jag på ett - ”

På ett annat brevark.

” - Jag har icke mindre än 15 barnbarn. Gustafs äldste gosse är 16ton år, jag har ofta tänk(t) mot jularna, om jag hade den lilla ränte styfrarna af de 82 kronorna, ville jag ge de barnbarn som sjelf börja läsa och tänka en i christlig afseende uplifvande bok, Fjelstads bibell har jag skickat till dessa 3 hem(m)en ... - ... men mina timliga tillgångar minskas allt mer, men skulle det vara Herrans vilja att böja bästa herr kyrkoherd(ens) hjerta att förära mig dem, är min föresats det är nu på 4de (7?) året sedan jag afspisades med de 100 kronorna. Jag yttrade i mitt svar att jag högeligen förvånades över att 82 kronor näm(n)des endast såsom en orätt fo(r)dran. - Ingen visste bättre reda på hvad uppoffringar stärbhuset jort på Lenhofda än (den) som sett de af Fars jorda antikningar. - ”

I ett annat brev.

” - Det sårade mig djupt att de 82 kronor näm(n)des e(n)dast såsom en orättmätig fordran. Hvem hade bättre reda på de många antekningar och uppof(f)ringar som gjorts på boställets förbättring än Gustaf, och nog min(n)s äfven jag huru utsug(e)t boställ(et) var då vi tillträdde, emedan den afträdande arrendatorn mest egnadt sig åt att skjutsa diligensen, som ofta gick fram och til(l)baka förbi Lenhofda den Tiden. - När hösten kom kunde vi ej vinterföda de kreatur vi haft med oss från Löfsjö. Nog fingo vi ärfara många stora brister, men icke föll det Wilhelm in att företrädarens dotter derföre skulle bli lidande, utan kommo förvaltare Slättengren och min man väl öfverens utan al(l)t prut i all vänskap och kärlek utan att anlita någon synerätt. - Då tänkte jag på hvad kyrkoherden skref att han kände sig öfveranstängd och fruktade att komma på obestånd ... (Det) påminde mig om hur det kändes för oss, då vi tillträdde Lenhofda. Det var också under våra 2 söners studietid, så man riktigt fruktade för omöjlighet att kunna göra hvar man rätt. - I min snart utslitna vigselring står citeradt Josua ord ”jag och mitt hus vill tjäna Herren”. - ”

Odaterat brev, troligen skrivet hösten 1900, från fm Ulla till sonen Gustaf Sjöstrand.

Brevet är ej undertecknat och är därför troligen ett utkast.

” - Jag kan ej afhålla mig från att nu på din 52andra födelsedag tillönska dig all Guds frid och välsignelse. - Det var kärkommit att få det kära besöket af Augusta och barnen. Yngve han var snäll och kom redan på qvällen, det var mig särd(el)es kärt, men (han) hade icke växt mycke(t) sen jag sist såg honom. - Yngve talade mycket aktningsfullt om sin käre faders myckna arbetsamhet. - Mycke(t) har jag denna sommar tänkt på och bedit mina svaga bön(er) för den käre Folke, på den viktiga konfirmapjans beredsetiden. - ”

I samma brev skriver fm Ulla till sonsonen Folke.

” - Din födelsedag är nu förhanden. Nu får jag ej längre tåga utan att säga mina hjertliga lyckönskningar för ditt jordiska och himmelska väl. Inför Herren har jag synnerligen hela detta år legat med mina skröpliga förböner vid den viktiga beredsetiden för din första nattvardsgång. - ”

Odaterat brev, troligen hösten 1900, från fm Ulla till väninnan Amalia Nyberg.

Brevet är ej undertecknat och är troligen ett utkast.

” - Den förste augusti hade vi ett kort besök af min äldste son G. De kom kl. 10 förmiddagen och reste kl. 3 eftermiddag. De skull(e) för att den 2 augusti grattulira hans svärfader på hans födelsedag, ja då var det glädjefäst, men natten mellan den 3dje (och) 4 vart han död, så att de fingo äfven öfvervara hans begrafning, innan de återvände. Lika kort blefvo de hos gamla

farmor på återfärden. Gustaf är ständigt öfverhopad af göromål, agent för Tule liffförsäkringsbolag, är siffergranskare för Östgöta Hypotek utom sitt arbet(e) i Linköpings skola, privat läsning m.m. - Han var ett så älskeligt barn, när han var liten gosse. Han är ännu rätt älskelig. Han(s) hustru är mycket ordentlig, arbetar troget med sina barn att vara ordentliga, men Guds ord är jag rädd att hon ej älskar. Kort innan Wexiö stifts prästmöte skref John att du skulle ha tänkt på att hälsa på mig. Hade vi då ej haf(t) en gäst hos oss från Callmar, en präst som i 6 somrar varit ina(c)korderad hos oss, då vi bodde i Lenhofda, hade jag skrifvit och frågat dig, om det icke skulle rogat dig att komma hit vid prästmötet, men nu var vårt gästrum upptagit. - Af prästmötet fick jag ej den fröjd som jag hade hoppats. Just natten förut blef jag så sjuk att jag till min ledsnad blef ett hinder för mina flickor. - Sara försakade allt och blef hemma hos mig. - 3 präster fingo (vi) korta besök af, nemligen Jacob Sjöstrand, den enda af Wilhelms bröder som ännu lefver (*född 1822*) och hans måg komminister Björnberg och en kyrkoherde från Callmar stift, en gammal bekant från hans studenttid, då han predikade i Ekeberga och Lenhofda. - ”

Ett annat odaterat brev från fm Ulla till Amalia Nyberg.

Brevet är ej undertecknat och är troligen ett utkast.

Ulla ursäktar sig för att hon dröjt länge med att skriva. Till jul var hon tvungen att hjälpa Sara att få broderier på gardiner färdiga.

” - Det hör ju till vår gamla natur att hetta på ursäckter, men hvad jag nu skall hetta på som låtit ditt kärkomna bref ligga hela månaden obesvarat vet jag just icke annat än min ållderdomsskröplighet, att jag (oläsligt) vaken mi(n)st ett par timmar hvarge (natt), ja ofta kanske 3.4 (timmar). När jag sedan på förmiddagen börjar komma i ordning (och) vår lilla morgonbön är öfver, är det liksom naturen ville taga ut sin rätt. Att om (jag) då skall skrifva blir ögonen sömntunga, då kan jag bet(t)re hålla mig vaken vid min stickstrumpa til(l)s mid(d)agen blir öfver. (Sedan) öfverfaller mig sömnen ovil(l)korligt. När jag sedan vaknar började det snart bli mörkt. - Men älskade Amalia, hvad jag blyges, när de stygga få lefva längst. Det har just sin san(n)a tilläm(p)ning på mig. Jag känner ingen styggare, ingen som bet(t)re behöfver ligga i stoftet, att tigga nåd i Jesu blod. - Mina flickor äro särdeles ömma och rädda om mig, men jag vill dock bedja min käre Gud om möjligt är att de blifva skonade ifrån att få mig liggande lam som bror Jannes enka. Hon bor just hos syster Mathildas dotter Augusta. Barnen betala dagligen 1 och fämtio till hennes sköterska, men hon är för fin att bort(t)aga hennes orenligheter, det måste Augustas piga göra. ”

Odaterat brev från fm Ulla till sonen David.

Brevet är ej undertecknat och är troligen ett utkast.

”Du kan ej föreställa dig huru inne(r)ligen glada vi blir, när vi får bref från dig. Särdeles sorgligt föreföll oss det långa dröjsmålet efter det du skrifvit att bristen på arbete kanske nödgade dig att gifva dig af på annat håll i detta Amirika, der människorna äro så mordlystna och lite ackta ett menniskolif. - Jag vis(s)te icke om att det blef så många människor döda sista utställningsdagen i C(h)ikago. - Det är svårt för dig att det skall vara ondt om arbete. O måtte du få arbete! Så du slipper lida nöd! - ”

I ett odaterat brev skriver fm Ulla till sonsonen Folke.

Brevet är ej undertecknat och därför troligen ett utkast.

” - Jag så ofta, då jag läser de kära David(s) psallmer får en påstötning om skyldighet att tala med barnbarnen om Guds star(k)hets arm ... - Redan vid nyss fyl(l)da 11 år, dog min hullda Moder, då lade sorgen den mörka färgen på min lefnads tafla. - Du kan ej föreställa dig hur mörkt det blef i huset. Hon dog i juli, min far sörgde djupt. Vi voro fem syskon, men den följande julen var den sorgligaste jag uppleft. Hur kunde vi vara glada, när Far sörgde så

djupt. - Vi kan ju i sanning säga att Her(r)en al(l)t hitintil(l)s underligen hulptit oss, icke minst med att förläna Gustav så mycken håg och krafter till att arbeta och för att befria sig från skulder och väl försörja sin familj och äfven så raskt kun(n)at sända medel till en stacka(rs) David. - Min käre Wilhelm var så nitisk med att säga sina nat(t)vardsbarn att hvarge stund vi kan få tillfälle åhöra och läsa Guds ord. (Det) är ett vådligt ansvar att försum(m)a sig, skall icke blifva ostraf(f)att på en annan tid. - ”

Den 10 november 1900 från David Sjöstrand till systemen Sara.

” - Hos agenten Gustaf Broberg i Chicago har jag varit och hört mig för angående biljet för hemresan, som går till \$45,00 utom krigsskatten \$3,00, som hvar och en får erlægga då de lemnar amerikansk mark. Jag tycker det är alldeles för mycet att resa bort och jag vet icke om det är skäl i att resa just nu. Derför bättre vänta tills priset blifver billigare. War god underrätta John att han skaffar sig en man för vintern, ty det är osäkert jag kommer hem före jul. - Vår gamle president William Mc Kinley blef åter vald för 4 år längre och goda tider väntas, de bästa tider som varit på 40 år. Jag röstade på Mc Kinley. Min villja är att resa hem. Men de 200 kr räcka icke till, måste derför vänta tills efter jul, då biljetpriset faller. Bed John att han skrifver några rader till mig. Han har ej skrifvit till mig på 3 à 4 års tid. Hvilken jernvägsstation är närmast Kånna? - P.S. Helsa lilla Elsa, hon är ju hos eder. - ”

Den 29 december 1900 från JJB till systemen Maria.

” - Årsskiftet, som snart förestår, tillika ett århundrades skifte enligt mitt förmenande, ger ock osökt anledning till välgångsönskningar. - Vår jul har förflutit mycket lugnt och stilla såsom en hvilotid. - När måste Elsas terminsafgift betalas allra senast? Vi hafva en julgran, som verkligen är mycket fin. Jag plägar just icke göra affär af julgranarne, men i år måste jag stanna inför den i njutning öfver dess skönhet. Julklappar! Anna och jag tacka mycket Elsa för hennes små händers arbeten. Barnen här hemma fingo hvar sin jultidning, lite kakegubbar och andra gubbar, Olle ett par känger, Birger skor, Tuttan (*Kerstin*) förkläde, nya kläder öfverlag, hvar sin anteckningsbok, Birger en mössa af sin gudmor, hvar sin gubbanäsdruk. - När ni träffa Faster Ulla, så bringa henne vår nyårshelsning. Säg henne att Anna blef synnerligen förtjust i de der goda lakanen jag fick. - ”

Kvitto den 2 oktober 1901 av David Sjöstrand att han av systemen Sara mottagit 200 kronor.

Den 20 oktober 1901 från David Sjöstrand till modern fm Ulla.

” - Här har varit mycket torrt och varmt i sommar och skörden har ej blifvit så god. Sedan den 6te july arbetar jag för en ung amerikansk family, de heta Taylor. De äro mycket snällt folk, och det är den bästa plats jag någonsin haft. Jag har haft mycket att göra, får stiga upp kloc 5 och går till säng kloc 10, men arbetet är ej hårdt. Familjen består af mr Taylor med fru, en liten 9 månaders gammal son, en 60 års gammal gumma som sköter om sonen. Tjenstepersonalen är jag och en piga, så hushållet består af 6 personer. Mitt arbete är att hålla trädgården och garden in order, samt fodra hönsen m.m. Stället ligger mycket nära Michigansjön, nästan för nära, ty när det stormar hårdt går vågorna nästan upp till staketet. - Taylor är agent för en stor handelsfirma. Jag kommer att stanna hos Taylor så länge han behöfver en man. Han är icke mycket hemma, är borta från hemmet i vecktals. Jag är derför nästan min egen bas och gör saker och ting så godt förståndet räcker. - ”

Farmor Ulla Sjöstrand avled 1901.

Den 3 februari 1902 från Gustaf Sjöstrand till systemen Sara.

” - Härmed 75 kronor till lilla Elsas inackordering hos eder. Genom Johns bref kunde jag sluta att du och Maria äro krya och att jämte Elsa äfven Bertil är hos eder.- ”

Mormor Charlotta Söderbom avled den 1 juli 1902.

Den 12 juli 1902 från mf Johan till svärsonen John.

” - Min sorg är gränslös. Jag vet intet vad jag gör eller skrifver. Mina ekonomiska affärer är också svåra och dåliga. Jag ämnar begära urarfva konkurs samt beder dig att insända till mig den rästerande fordran du har att fordra af mig, så att jag har den nästa tisdag, då jag ämnar att hafva bouppteckning. Eder sorgsne fader Johan. Jag längtar att hälsa på eder alla, men jag är så utfattig, så att jag ej kan, har intet att resa med. - ”

Fm Annas fader och bröder hade skaffat ett eget glasbruk men klarade inte av affärerna och fick gå i konkurs. Arvid Söderbom hade generöst skrivit på växlar åt fadern och bröderna och måste därför själv gå i konkurs hösten 1902.

Den 4 oktober 1902 från Arvid Söderbom till svågern JJB.

” - När auktionen skall bli är ännu obestämdt. Du undrade, huru jag kan sköta praktiken under alla dessa svåra omständigheter. Det går nog, ty det är det enda, som kommer mig att glömma bekymren och det enda som gläder mig och intresserar mig. Det värsta är att jag börjar känna mig så gammal. - ”

Den 7 december 1902 från David Sjöstrand, Cheltenham, till systemen Sara.

” - Omkring den 4de december i fjol drömde jag att Mamma var död. - Jag erhöll ditt bref i januari månad och när de ropade på mig och sade jag hade bref från Sverige vis(s)te jag förut det innehöll ett dödsbud. - För närvarande bor jag hos ett folk som heter Holden. De hafva 2 stora två vånings hus jemte sjön Michigan o jag och en annan svensk ser efter husen och annan egendom och derfor hafva vi fri hyra, ved och kol. Herrskapet sjelfva äro flyttade till Milwake uti Wiskonsin öfver vintren. Här är nu kallt och snö. - Jag ser af de svenska tidningarne att tiderna i Sverige äro dåliga och att det är hungersnöd i norra Sverige. - Jag arbetar nu för hvar och en som behöfver en man, tvättar fönster och innanfenster. Men innanfenster kallar de här för window, derfor att de sätter dem på utsidan i stället för insides. - ”

Den 1 maj 1903 tillträdde JJB Sjöstrand kyrkoherdertjänsten i Barnarp.

Den 30 maj 1903 från JJB till någon av systrarna.

Han skriver om sina lån och växelaffärer.

” - Till den 1 oktober har jag nämligen icke mer än 400 kr. i inkomst. Naturligtvis måste jag ytterligare låna pengar, huru det då skall tillgå. - Hos Vilhelm (*Spånbeg*) var jag i måndags. Han var då ännu kvar i staden, men i onsdags flyttade han ut till Spånhult, dit man kan gå på 45 min. Han är ohjälpligt döds kandidat: växande hjärta, dålig mage, ägghvita, ja, så sägs det; själf talade han blott om sitt växande hjärta med deraf följande olägenheter: andtäppa, söndersprängning af blodkärl i lungorna, kyla om fötterna, så att han beständigt använder värmekrus, sprängning i benen, hvilken plågar honom allra mest. Emellertid var han lika sällskaplig och var som alltid, ehuru han var sängliggande. Han är en man, som förstår göra sig älskad af många. Två små gillen ha vi haft se'n vi kommo hit. Om det första kan ni läsa i närslutna tidningsklipp. Kommer ni hit i sommar? - Biskopen lär 1899 hafva yttrat, att han då ännu icke hade sett vackrare prästgård i stiftet. Trädgården tarfvar dock nästan fullständig nyanläggning. Ladugårdshusen ligga för nära m.m. - Godt man nu finge lefva och se om man möjligen skulle kunna bli skuldfri. - ”

Ur *tidningsartikeln*: ”En angenäm afton tillbragte i onsdags kväll hos nyutnämnde kyrkoherden i Barnarp J.J.B. Sjöstrand dennes till prästbostället hörande underlydande m.fl.,

hvilka till ett antal af omkring 30 personer inbjudits att, efter den vackra välkomsthälsning, som häromdagen ägnades kyrkoherden och dennes familj vid ankomsen till Barnarp, närmare komma samman med sin nye husbonde. De inbjudna trakterades först med kaffe och sedermera med supé, hvarefter aftonen tillbragtes under den hjärtligaste stämning. Kyrkoherden läste Guds ord ur några goda skrifter och värdinnan underhöll med vacker sång och musik. - ”

Den 19 augusti 1903 från Arvid Söderbom till svågern JJB.

” - Det är nog meningen att Olle skall komma tillbaka ett år till. Sedan skall Sten till Linköping och Dagny i flickskolan. Roligt att hussynen aflopp så bra. (*JJB hade nu tillträtt kyrkoherdetjänsten i Barnarp.*) Jag undrar om Olle pressar några växter? Det kanske intresserar Olle att veta, det vi nu ha 65 st. kycklingar och att det nya hönshuset är färdigt samt att bina ej svärmat i sommar. men att vi skattat dem på många kg honung. Likaledes tycker han nog om att höra om våra talgoxar, som hade bo i trädgården. Tre af dem komma in i salen, när vi äta och få mat också. En af dem har nu blifvit så tam att han stannar inne om nätterna också och har sin plats på lampan vid taket, der kedjorna äro fästade samt bryr sig ej om att vi tända och släcka lampan. - ”

Den 30 augusti 1903 från David Sjöstrand till systemen Sara.

” - Jag har alla möjliga slag arbeten, piskar mattor, stora och små, tvättar fönster, kättar(?) gräs med maskin i gårdarne, hugger ved m.m. För närvarande arbetar jag på en electrisk spårväg. När arbetet tager slut der, måste jag försöka få mig en anställning för vintern. Jag lefver i ett stall samt kokar min mat sjelf men betalar ingen hyra. - Ja, det är ju intet orätt att fordra räntan af John för de 10 förflutna åren, det är ju hans skyldighet. Det gläder mig att John blifvit kyrkoherde och kommit i bättre omständigheter, han har en stor familj att försörja. - Jag önskar mången gång att vara hemma i Sverige, emedan jag börjar blifva gammal och skrynklig samt får stundom arbeta hårdt, men jag hörer nu detta landet till såsom medborgare. - ”

Den 28 december 1903 från David Sjöstrand till systemen Sara.

” - Min jul har förflutit i stillhet och frid. Juldagen fick jag middag af folket som jag bor hos och qvällsmat fick jag af folket som bor straxt intill. De sände den till mig i en korg. I korgen var kalkon stek, smörgås, sylt, pai, potatis, konfäkt och nötter. War det icke snällt af dem? Något arbete har jag ej haft på en och enhalf månad och det ser ut som om jag icke skulle få något heller. De penningar som jag sparat hop i sommar äro snart slut och vet ej huru till att reda mig öfver vintren och önskar därför att du ville vara god sända mig 100,00 kronor, om du kan och det är möjligt. Här i närheten är en stor fabrik, der de gör jernvägsskenor. Denna fabrik har stoppat, emedan der måste blifva en stor reparation och tusentals arbetare har blifvit lagda af. Detta gör att arbetsbristen är mycken. Här är snö och kallt 16 % under zero. Det var glädjande att Faster Ullas Maria har blifvit återställd. Hon har vari borta en lång tid, 11 år. - ”

Den 15 december 1904 från Gustaf Sjöstrand till systemen Sara.

Första delen av brevet handlar om praktiska åtgärder betr. hyresvärdens hotelse om vräkning av Sara och Maria, se sid. 59 i Släktkrönikan.

” - Du har redan afsändt dina pojkar och snart dina flickor, så att det blir väl litet lugnare en tid, ty äfven om vräkningsansökan inlämnas, torde den tillbakavisas. Vårdens och hans galantas väsen är den van vid. Låt bli att lyssna till deras skrik, så slipper man förarga sig, men anteckna dag och omständigheter, då du har vittnen, om du skulle vilja anklaga värden o gemålen för hemfridsbrotten. - ”

Den 26 december 1904 från David Sjöstrand till systern Sara.

” - Platsen på hvilken jag arbetade i somras från juni tills den 10de octobe(r) måste jag lemna, ty folket jag arbetade för voro både stygga och elaka. Jag arbetade 1½ månad utan betalning och är därför i behof af penningar, har svårt för att gå lång, emedan här är icke mycket arbete under vintren. Derfor måste jag bedja dig sända till mig de penningar du insatt för min räkning på sparbanken i Wexiö. - Juldagen var jag bjuden på middag och qvällsmat hos mitt värdfolk Deutszh. Julafton var jag här i närheten hos en familj och tvättade fenster och golv. - Här i stallet hvar jag bor utan att betala hyra, har jag gjort mig ett varmt och godt rum, med en bra jernspis samt gasoline stov och är därför i den vägen bargad för vintren. Det är ledsamt att ni skall hafva bråk och bekymmer med folket på platsen der ni bor.

P.S. A bright a blessed Christmas and a glad new year be thine

and may the sun of glory upon thy pathway shine.

Each season show thee dearer dearer

the path thy Saviour trod

and each new Christmas find the nearer

the paradis of God. - ”

Den 11 januari 1905 från Hanna Spånberg till kusinen Maria Sjöstrand.

” Jag tyckte alltid det var roligt att få brev från lilla kära Faster och sedan har ni mina kära kusiner alltgämt varit i mina tankar. Det gläder mig innerligt höra hur vår käre himmelske Fader sörjer för eder att ni hafva så många barn ina(c)korderade, lilla Sara var ju så klen. - En vecka före midsommar föll jag och skadade min högra arm på öfverarmen och i axelleden. I öfver 6 veckor fick vi lägga om kalla omslag. - Då skulle jag en qväll gå ut och glömde då att vår kökstrappa var hal och så slant jag ned för hela trappan och skadade samma sida. - Eder ringa vän och kusin Hanna Spånberg”

Kvitto den 2 februari 1905 av David Sjöstrand, att han av system Sara mottagit 50 kronor.

Kvitto den 2 mars 1905 av David Sjöstrand att han av system Sara mottagit 50 kronor.

Den 21 maj 1905 från JJB till en läkare, trol. en doktor Eurén:

” - Herr Doktor! Mitt tack för i går! - Jag har själf aldrig misstänkt att någon allvarsammare åkomma skulle kunna vara tillfinnandes i hjärtpartiet af min stackars tämligen skrala kroppshydd. Däremot hafva läkare gjort väsen af mitt hjärta, utan att jag själf gjort mig en affär däraf. Så blef jag t.ex. ”kronvrak”, emedan mönstringsläkaren ansåg att jag hade hjärtfel. När jag tänker efter, så är det möjligt att åtskilligt, som jag under årens lopp känt af kroppsvedermöda, tyder just på hvad Doktorn kallade ett skrabbigt hjärta. 1885 t.ex. var jag i det närmaste totalt förbi af ängslan och en kväljande orosfullhet --- jag antog att en hela fysikens nedsättning hade orsakats af att jag klämde till med att sköta ett pastorat på två socknar, mellan hvars kyrkor är 1 ¾ mil och i hvilka kyrkor jag predikade hvarje helgdag. Det gällde ock att hösten 1884 hålla husförhören i båda socknarna. - Högaktningsfullt John B. Sjöstrand. - ”

Den 2 juli 1905 från David Sjöstrand till system Sara.

” - Ledsamt att ni alla varit så hårdt ansatta af kikhostan. Jag trodde det var endast barn och yngre personer som hade ondt af den sjukdomen. - Det är glädjande för dig att alla barnen som du och Maria har uti eder omsorg gör goda framsteg, hvilket bevisar att de äro anförtrödda i goda händer. Helsa John och Anna från mig och tacka dem för det de vill se mig hos dem. Hvilket som är klokast att resa hem eller stanna qvar här vet jag knappast, men om hemresan skall ske, är bättre vänta tills i höst, ty nu är ju halfva sommaren gången.

Streikoroligheterna här i Chicago äro förfärliga. Det är ingen dag utan de skjuter ihjäl en eller 2 personer och en hel mängd bli sårade. I sjelfva affärsstaden finnes det godt om banditer och småstjuvar, som rövvar folk dag o natt. Det är ständigt krig mellan dem och poliserna. Här är ständigt någon tågkatastrof. Här om aftonen vid 9-tiden blef en af de nyligen insatta 18-timmarstågen mellan Chicago o New York vrak vid stationen Mentor i Ohio och nitton dödades och ett stort antal passagerare fingo skador af lättare eller svårare art. Tåget ilade fram med svindlande fart. Midt för stationen fanns en vaxel. Denna var öppen. Tåget störtade in på sidospåret, vräktes i nästa ögonblick från skenorna och slungade mot godsmagasinet, som slogs i spillror. Wraket fattade eld och brann häftigt, försvårande räddningsarbetet. Anna, Johns fru är ett litet starkt och godt fruntimmer. Hon skulle hafva medalj. Om hon vore här skulle president Roosevelt gifva henne det. Han har gifvit medalj till ett fruntimmer här i landet som fått 13 barn. Gustafs äldste son vill bli militär, det tycker jag ej illa om honom för. - Du säger det är 16 år sedan Fader begrovs och i october denna höst har jag varit i America 16 år. - ”

Den 29 juli, utan angivet årtal, kanske 1905, från Hanna Carstensen till systemen Sara.

” - Stackars John, har han nu kommit in på ”ätarefunderingar” i jän. Därmed började hans förra krankhet. - Stackars Anna! Väntar hon ”småfolk” nu igen. Det behöfs att hon är ung och stark. - Gossarne hälsa på det hjärtligaste. De äro krya, dock har Bo sett blek och litet medtagen ut nu en tid, fast jag ej vet hvad det beror på, kanske han blef kall vid sista badet i förra veckan eller också att han kanske äter för mycket sura vinbär, nu de enda bär vi hafva kvar. - Bo är fortfarande ohjälpligt trög att läsa, får alltid snufva och hosta och läser nog därför sämre än han eljes kan. - Gud hjälpe honom den lille slarfvern. - När kommer edra barn, ty jag får väl lof komma litet i förväg, så ni slippa hafva besvär af mig, då de andra komma. Sara lilla, huru många par lakan äro kvar i Wexiö - var det inte 4 och ett half(t) par och huru många örngott? - Rönndrufvan börjar redan något lysa i rött. Och snart skola vi skiljas från gossarne. - Åh hvad det kännes svårt för Alf och mig. Godt så länge man får lämna dem i eder vård. - ”

Den 9 december 1905 från Arvid Söderbom till systemen Anna.

” - Sänder här ett recept på bröstdroppar. Det gläder mig för Johns skull att en så skicklig läkare som Dr Eurén är, har konstaterat att det ej är något hjertfel. Säg John att de der känningarna öfver hjertat mycket väl kan komma från det der arbetet, i det att en muskelfiber eller något dylikt brustit. - ”

Den 13 februari 1906 från JJB till svågern Arvid Söderbom.

” - Jag har dag och natt kamp att undertrycka den fysiska ängslan som särskildt stundvis vill taga öfverhand. Jag behöfde en lifmedikus, som ständigt vore till handa. Måtte Gud förbarma sig öfver oss, att vi ej gå under! Äfven Annas hälsa är ej densamma. De ekonomiska förhållandena plåga oss icke håller litet. Omöjligt är det att få namn, som förr, till nya lån till betalning af växlar. Från fem burgna präster, till hvilka jag skrifvit om borgen på 1000 kr., har nekande svar ingått. Det är inte ens hjälpt med att knallarna lämna en tålmodig kredit och om de inte gjorde det, så skulle vi ofta vara i saknad af det nödvändiga, när kassan ibland är totalt utlänsad, och ändock lefva vi lika änkelst som en arbetare, kläda oss sämre, åka sämre än den fattigaste bonde samt hafva aldrig några depenser på främmande. På det hela taget må vi sämre psykiskt, fysiskt och ekonomiskt nu än som komministerfolk, i synnerhet som jag förlorade ditt namn, hvilket alltid var mitt bästa stöd. Ack, de stackars pojkar Martin, Janne och Gustaf (*Söderbom, Annas och Arvids bröder*) hvilka ruinerade sina föräldrar och bragte oss alla i sämre omständigheter (*Arvid Söderbom fick gå i konkurs, Memoarerna, sid. 17*)

Konkursauktionen efter morfars konkurs och därmed förenade omständigheter glömmar jag aldrig. Det var ohyggligt. Den arme gubben! - ”

Kvitto den 18 mars 1906 av David Sjöstrand, Cheltenham, att han af systemen Sara mottagit 100 kronor.

Den 20 mars 1906 från David Sjöstrand till systemen Sara.

” - Det var ledsamt att du fått reumatism in i kroppen. - Sedan den 4 mars har jag skött ångpannan och varmledningen som värmer upp ett 3 våningar högt tegelhus eller det Svenska huset som var på verldsutställningen här i Chicago 1892-93. Dess egare är en jude som har ett stort klädbutik jemte flera andra hus i South Chicago. De köpte det i höstas och gaf \$9.000,00. Jag har 2 rum i båttenvåningen, men min månadslön för närvarande är endast \$ 9,00 och på dem måste jag föda och kläda mig. - Det var bekymmersamt för eder att att ni skulle hafva besvär med det gamla och usla packet till värdfolk. - Om resan hem kan jag icke bestämma något just nu, sedan jag har stadig plats, och ifall jag kan sköta den till mitt husbondefolks belåtenhet och Gud i nåd låter mig behålla helsan, stannar jag qvar här ännu några år. - ”

Den 6 april 1906 från Arvid Söderbom till svågern JJB.

” - Om 10 år ungefär har jag nog hunnit att betala mina skulder. Till dess är hvarje öre nästan på förhand placerade och kontanter finnas ej. Att hjälpa dig är omöjligt. - ”

Den 5 juni 1906 från Gustaf Söderbom (på Aktiebolaget Hofmantorps Nya Glasbruks papper) till systemen Anna.

” - Kära syster Anna! Med Bertil i dag sänder jag begärt glas och någon betalning därför behöfver du ej tänka på. Helsingar tillgivne bror Gustaf. - ”

Sommaren 1906 företog JJB en resa till Värmland till en ”helbrägdagörare”.

Den 24 juli 1906 från JJB:s syster Sara till svägerskan Anna.

” - John skref att han tänkte resa till Värmland, därför adresserar jag detta bref till Anna. Med posten den 20 fick jag en hel bref och gratulationskort, bl.a. från Josefine Hermanson, hvilken som namnsdagsgåfva sände underrättelsen att vår ansökan till Pauvres-Honteux-asylen blifvit antagen, och att vi sålunda få vårt ålderdomshem där. Varma hälsningar från Maria och mig, tillgivna syster Sara. Både dag och natt tänker jag på eder, anropande Gud att Han för Jesu skull må hjälpa Eder. - ”

Den 24 juli 1906 från JJB på resa till Värmland, i Laxå, till hustrun Anna.

” - Obehagligt är ju att jag ännu icke vet, om Boltzius (”helbrägdagöraren”, som JJB läst om i en tidning) finnes i Skåre. Kanske var det dåraktigt att lita blott på en tidningsnotis. Herren hjälpe till det bästa. - ”

Samma dag från Karlstad.

” - Boltzius är i Skåre. Jag reste direkt ut dit i kväll och han satt på trappan, en gammal ganska ful gubbe med hängande underläpp. Hur det nu för öfrigt blir, så var det ju bra att gubben fanns. ”Är ni predikant”, frågade han. ”Jag är präst”, svarade jag. - Senast fredag afton 8,15 är jag i Jönköping. - ”

Den 25 juli 1906 från JJB i Skåre till Anna.

” - Jag kom hit i dag igen kl. 8,30 f.m. och blef af B. med olja rikligen smord kl. 6 e.m. Han har under dagens lopp ingalunda uppmuntrat mig. Tvärtom. Jag har mest tigit gentemot honom, understundom samtalat med andra närvarande. Slutligen frågade han mig, om jag hade tro till hälsa. Då svarade jag fort och bestämdt: ”Jag tror, jag tror.” Gubben sa’ då: ”Det

är bäst att gå in då.” Öfverkroppen afkläddes naken, hvarpå han först under bön lade på händerna och svettedukar samt därpå alltjemt bedjande smorde bröst, rygg, nacke och hufvud med olja. Sedan var det som något tvingat till djupa andningar, ben- och armrörelser och kroppsböjningar och samtidigt förnams en behaglig känsla af kraft, ledighet och mjukhet. Så skönt har icke känts att andas på månader. - ”

Den 10 augusti 1906 från Arvid Söderbom till svågern JJB.

” - Neurastenien kan komma till utbrott helt plötsligt. Din hade börjat redan, när jag var hos Eder förra årets pingst. Det är en sjukdom, man bör bedja Gud bevara sig ifrån. Du är sjuk och har en besvärlig sjukdom. Hvad jag tror att du tål, det är en hastig afrifning med våt handduk hvarje morgon. - Då vi under denna månaden äro på resande fot, är det väl bäst, att du kommer, när Annas resa (= *förlossning av Arvid*) är öfver. Den går nog bra. - Sjukbetyg närslutes. - ”

Några dagar därefter reser JJB till svågern Arvid i Ulricehamn för att få vård.

Den 14 augusti 1906 från Anna till JJB i Ulricehamn.

” - Allt hitintills har Herren hulptit! Barnen bådo i går afton högt och förtroendefullt: Gif Far en god sömn så att han i morgon känner sig bättre, gif Far helsa så att han snart kommer hem. I går var bref från Arvid och från din bror Gustaf och min bror Gustaf. Olle är välkommen till Linköping den 28 dennes. Många hjertevarma helsningar från oss alla till dig, käre John. Din tillgifna Anna.”

Den 16 augusti 1906 från Anna till JJB i Ulricehamn.

” - Vi glädja oss mycket åt att du sofvit godt om nätterna. Det var en märkvärdig skickelse att du skulle komma i apotekaren Thavenii hem, där du säkert trifves mycket bättre än hvad du hade gjort hos Arvid. Här går allt som vanligt, fastän allt nog kännes litet besynnerligt att just nu vara ensam med hela den här stora barnaskaran (*11 barn och höggravid*). Vi tro och bedja att Gud hjälper oss igenom, och sen när tiden är gången är allt svårt glömt.- I morse kl. 5 reste Bertil (*14 år*) och Olle (*12 år*) till staden för att hemta en telefonarbetare. I går var disponenten sjelf uppe med bud från dig. - Telefonen kommer nog att sättas in i yttre rummet. Brita (*4 år*) undrar mycket på att far skall vara borta så länge. Barnen äro färdiga att gå i skolan. Många kära helsningar från oss alla! Din tillgifna Anna.”

Den 19 augusti 1906 från Anna till JJB i Ulricehamn.

” - Eva (*13 år*) och Kerstin (*9 år*) äro i slöjd. Bertil, Birger (*8 år*) och Nils (*10 år*) äro i staden för att styra om pojkarnas strumpor samt Bertils klocka. Smöret betala vi icke, men pengarna smälta ihop. Till Bertils resa har jag nog pengar, men huru det går med Olle vet jag ej. I går var Pelle (*2 år*) litet dålig, i dag är han åter kry igen. Brita ligger emellanåt i dag. I torsdags qväll kom brefkort från Vexjö om beviljad tjänstledighet. I Vexjöbladet och Jönköpingsposten har allt äfven stått. Brita ligger på din soffa och säger till Sture (*5 år*): ”Bed Jesus att jag blir bra och att Far snart blir frisk.” - ”

Den 20 augusti 1906 från Anna till JJB i Ulricehamn.

” - Jag hoppas att då detta bref är hos dig, så är lilla Märta kommen till verlden (*det blev en liten Arvid samma dag*). Redan i lördags morgon började jag känna mej litet dålig, men jag sade ingenting förrän i går vid 4-tiden, då jag bad Kerstin köra efter fru Friberg. - ”

Den 24 augusti 1906 från JJB i Ulricehamn till Anna.

” - Käraste Anna! Så är väl då pojken döpt och har fått namn. - Tacka Elsa (16 år), Nils och Kerstin för deras brev, lilla Brita icke förglömmas. Elsa frågade särskildt om mitt hufvud. Ja, det är icke helbrädda, det märks. Det tål intet. Hugnesamt att Brita tycker så bra om både lillebror och äpplena. Vi hafva all anledning tacka Gud för: 1) att du väl genomgått din förlossning, 2) att pojken är välskapad, 3) att vi äro omgifna av många goda bedjande vänner, 4) att Gud icke öfvergifvit oss utan tvärtom vill ha oss närmare sig, 5) att vi ha vårt dagliga bröd, 6) att jag är något bättre, 7) att evig frälsning står oss till buds. Din ömt tillgifne John”

Den 25 augusti 1906 från JJB i Ulricehamn till Anna.

” - Just nu slöts samtalet med Elsa. Det måste ändock erkännas, att det är en stor förnöjelse, värd pänningar, att kunna få några minuter samtala med sina närmaste. - Jag hoppas Elsa rätt uppfattade, att Olle om tisdag får sällskap med fröken Rignell. - Gustaf i Linköping har lofvat ytterligare 75 kr. till Sara, och dessa 75 kr. har Sara lofvat offra såsom två månaders inackorderingsavgift för Elsa. Skulle arbetet i hemmet bli för svårt, måste man söka få fatt i någon lämplig hjälp. Lef väl! Akta dig väl! Stig ej upp i otid! - ”

Den 27 augusti 1906 från Arvid Söderbom till systern Anna.

” - Af telefonmeddelandena har du reda på att John är bättre, måste man säga. Oron är ju nästan totalt försvunnen, sömnen oklanderlig och aptiten god. Han är tjock och fet, glad och språksam, skämtsam med ibland. Men han behöfver lång hvila, för att icke besvärigheterna skola komma tillbaka. Du har väl ej hört något om Gertruds (*brodern Jannes dotter*) bröllop. Det var, med Jannes sjelf, 48 middagsgäster. Vi åto ute i en stor löfsal, dekorerad med flaggor. Ett ståtligt, präktigt bröllop i alla afseenden. - ”

Den 28 augusti 1906 från JJB i Ulricehamn till Anna.

” - I telefon hörde jag en hviskning af Elsa: ”Han frågar om mor är uppe än?” För all del var försiktig. - Jag känner mig klenare än jag var före Bolzii-resan. Arvid tror nog att jag är bättre. Min mage är så otreflig se’n jag kom till Arvids. Det är som dieten och matordningen icke passade honom. Elsa torde du under alla omständigheter icke böra släppa ifrån dig. Hon är ett godt stöd, en varm bedjerska och ömt hjärta samt så gammal att man kan dela sin smärta med henne. - Gerda (*Arvids fru*) är betydligt snällare och trefligare än jag trott. - Den som vore Er så nära, att ni kunde komma till mig ibland. Det har varit rart att få höra barnen i telefon, inte minst lilla Brita. - Arvids tid är så sönderplottrad, att han har egentligen ingen tid för mig. När du blir stark nog, torde du sköta mig bäst. Därför är det af vikt, att Elsa blir hemma, så att du får tid och förmåga att egna dig helt åt mig. - ”

Den 29 augusti 1906 från JJB i Ulricehamn till Anna.

” - Hvad otron kan bli hårdt straffad. Hade jag haft tillit till Gud, hade jag sluppit denna Ulricehamnsfångenskap. Tro på Gud är en dyrbar ägendom. - Att slippa tjänstgöra i Barnarp har jag egentligen intet emot, ty nu åtminstone synes mig otroligt, att icke hela Barnarp med all dess färd för all framtid blir mig tämligen odrägligt. Att här också är förtvifladt tråkigt är ju klart för en hvar. En glad människa kan jag väl för öfrigt aldrig mer bli någonstades. Skeppsrottet är tämligen fullständigt. Thavenius arbetade oförtrutet under den halfannan vecka jag var under hans tak, att få mig fram till frid, tröst och glädje i Gud. Hälsa barnen! Din John”

Den 29 augusti 1906 från Anna till JJB i Ulricehamn.

” - I dag sitter jag uppe och känner mig ganska kry. Elsa skall nu sköta lille pojken om nätterna. Han är rätt snäll, i natt var han blott vaken en gång. Ack, vi glädja oss så mycket åt att du är bättre. - ”

Den 30 augusti 1906 från Elsa till JJB i Ulricehamn.

” - Jag sköter lille Arvid, som är ganska snäll både natt och dag. - I dag hafva vi tagit ned sötäpplena, ty i går hade vi påhälsningar af pojkar, som ruskade ned många utaf dem. Nu är vår hafre inkörd. - I onsdags skickade vi af Fars kragar. Många kära hälsningar Fars tillgifna Elsa”

Den 3 september 1906 från Arvid Söderbom i Ulricehamn till systemen Anna.

” - Allt godt och bra. John sofver i allmänhet utmärkt, har god aptit, tycker nog det är litet besvärligt att ligga ständigt. Någon gång har han känning af sina nerver, men det går snart öfver. När ni nu skrifver få ni inte alls skrifva och säga, att ni längta efter honom. Då börjar han sjelf vilja hem, en sak som han på inga villkor får, om han skall bli frisk.- ”

Den 4 september 1906 från JJB i Ulricehamn till Anna.

” - Som det är den för mig tillåtna skrifdagen i dag, så sänder jag härmed några rader och underrättar, att jag i dag flyttat tillbaka till Thavenius, hvarest jag trifves mycket bättre. I dag är jag ock något bättre; annars har jag lidit af den där otäcka oron med därtill hörande hufvud- och hjärtsvårigheter samt kroppshetta. Från Bertil har jag haft bref i dag. Från Olle hade jag bref i går. - ”

Senare samma dag.

” - Nyss gick Arvid. Han har intet emot din resa hit. Jag föreslog jag skulle få följa med hem om lördag. Det ville han ej gå med på. Här i Ulricehamn kan jag icke vara längre, ty jag kan icke hänga på Thavenius längre och hos Arvid blir jag totalt förstörd. - ”

Den 5 september 1906 från JJB i Ulricehamn till Anna.

” - Tack för i dag erhållna bref från dig och Birger! Tänk att Birger (8 år) kan skrifva så pass redan! Duktig gosse!. Jag har nu en hel vecka legat mellan lakan oafbrutet. Man säger, att jag börjar bli fet. Jag väger 58,6 kg. - Det var ju bra, att Lykanders blefvo faddrar till pojken. - Huru är det egentligen med dig? Har det tagit denna gång värre än föregående gånger? - Kragarna äro lyckligt framkomna. Tack! Hvila dig nu grundligt och låt flickorna styra om så mycket som möjligt, och affärerna sköter Lykander. - ”

Den 9 september 1906 från JJB i Ulricehamn till Anna.

” - Käraste min Anna! Det skulle vara nöjsamt att få se lille Adam (ibland kallad Uno, född 1905) börja sköta sig själf genom sina försök att stå och gå! - Naturligtvis äger du ordna med din kyrktagning huru du vill. Det är viktigt. Men akta dig för för mycket kaffe samt för förkylning! Arvid säger att numera förekommer neurasti mycket bland allmogen på landet, och orsaken är kaffet. - Jag medger att det var litet försmädligt för Arvid, att jag ej ville bli där. De försökte nog rätta sig efter mig så småningom, då jag däremot här hos Thavenius blir passad och omhuldad så att jag slipper tänka på någonting. Ja, jag blir skött så utmärkt med diet och allt, att det vore oss omöjligt åstadkomma liknande hemma. - Omhulda gamla Stina i fattigstugan allt hvad ni kan! - Jag undrar så mycket, om och när du kommer hit. - ”

Den 11 september 1906 från JJB i Ulricehamn till Anna.

” - Käraste min Anna! Ny ansökan om tjänstledighet på ytterligare en månad afgick i går. - Arfvid synes nu, visserligen ej på religiös grund, men på vetenskaplig, att, om jag vidhållit i

tron, utan andra läkeprocedurer, hvad jag ansåg mig vunnit genom Bolzsius, så hade jag, om än under mycken kamp, tillkämpat mig seger öfver min sjukdom genom trons inverkan på nervlifvet. - ”

Nästa dag.

” - I dag har jag fått brev från Bertil. - Huru har det gått med köks- och kokspis-historien? Det måtte väl ej vara något eldfarligt! - Har ni fått fatt i några lingon? Här äro de sällsynta och ganska dyra. - Om söndag är det G. och A. Thavenius bröllopsdag. Hvad skall man hitta på för en uppmärksamhetsåtgärd? - Männe äpplena i trädgården fara illa af nattfrosten? - Jag väger nu 59,3 kg. Jag ökar i vikt ett hekto pr dag. Många innerliga hälsningar! - ”

Den 13 september 1906 från Anna till JJB i Ulricehamn.

” - För en stund se'n var Lykander här. (*Han hjälpte Anna med familjens affärer, då JJB var hemifrån.*) Vår kassa är 25 öre, jag kom mig ej för att bedja Lykander om några pengar. - (*Ang. bakugnen:*) Något eldfarligt är det väl ej. Det har ju rukit så hela våren och sommaren. - Några lingon ha vi ej fått, de äro så rysligt dyra i år. Den fattige får i år försaka dem. - Vid äppelledtagningen få vi väl försöka reda oss sjelfva. Lykander har så brådtom. Det lilla trädet som står bredvid jasminbusken är riktigt fröjd att se på. Det liknar ju oss - rikt på afkomma. På det stora trädet åt kökssidan till, med de rödgröna juläpplena, sitta äpplena så tätt att man knappast kan se ett enda löf. - Lille pojken sofver bra om nätterna. - Hvarifrån skall jag få tyg till pojkabyxor, både Nisses och Birgers äro trasiga? Jag har icke fått (tillbaka) någon företagsam arbetslust, tiden går och jag uträttar knappast någonting. - ”

Den 13 september 1906 från JJB i Ulricehamn till dottern Eva.

” - Min lilla rara snälla Eva! Tack för i dag erhållna brefvet! Tacka lilla Brita med, det var mycket nöjsamt med hennes lilla trefliga bref. Ja, nog blir jag utmärkt passad här. Jag har min alldeles särskilda uppasserska, apoteksdrängen Stenbergs hustru, som bor i samma gårdsbyggnad, i hvilken jag har min mycket trefliga duplett. Jag funderar mycket på om jag icke likaväl skulle kunna ligga hemma och sköta mig. Egentligen är det blott ett som afhåller mig, nämligen den bedröfliga otrefnadens dagar, som tyvärr fallit öfver hela Barnarp. - Nu när Elsa sträfvar med pojken, jhör hon icke drifva läsningen så att hon öfveranstränger sig. Nils bör emellertid vara så flitig som anses tillbörligt. Han bör tänka på sin framtid. - Omvexlande sällskap saknar jag icke. Här afläggas besök af predikanter, snickare, fruar och många slags folk. Anna och Gottfrid Thavenius besöka mig alltid en à 2 ggr om dagen. Din älskande fader J.B. S-d ”

Den 15 september 1906 från Anna till Maria, troligen JJB:s syster i Växjö.

” - Vill Maria som vanligt vara snäll styra om Johns växel. John har beräknat omkring 70 kronor till den, de öfriga penningarna äro för Bertils räkning. Vi spörja ofta till John. Han ligger som ni vet till sängs och tyckes deraf må väl. Han har ökat i vikt nära 6 kg, sedan han kom till Ulricehamn. John har nu fått ytterligare en månads tjenstledighet. Om han kommer att tillbringa hela sin ledighet borta vet jag icke ännu. Många kära helsningar från oss alla till eder och Bertil.- ”

Den 15 september 1906 från JJB i Ulricehamn till Anna.

” - Min älskade Anna! Det var ju förtjusande roligt att få höra din kära stämma. Du telefonerar ju fullt ut lika bra som någon annan, men jag vet ju väl huru svårt jag hade öfvervinna oron vid första telefoneringen. Det var hjärtans väl att jag lyckades besluta mig för att bryta doktors bud (att inte gå upp och ringa), ty annars hade jag legat och plågat mig här i dagar öfver att du inte hade mer än 25 öre. Medan jag var uppe, passade jag på att väga mig till 60 kg. - När äpplena skola tagas ner, så var icke du med på sådant sätt, att du skadar dig.-”

Den 19 september 1906 från Anna till JJB i Ulricehamn.

” - Icke blott Arvid utan också doktor Motell, Palmberg, fru Thavenius m.fl. råda dig till fortsatt liggning och att du skall stanna länge i Ulricehamn. - ”

Anna gjorde ett besök hos JJB i Ulricehamn.

Den 2 oktober 1906 från Anna till JJB i Ulricehamn.

” - Vår resa gick i allt lyckosamt. Elsa, Nils och Sture mötte med Docka vid stationen. Vill du helsa så mycket och tacka Apotekaren och hans kära Anna för vår vistelse i deras hem. Jag känner mig nu så lugn för dig. - Adams bula i hufuvudet har brustit i idag. Brita och Sture ha i dag haft förtjusande roligt. - Petter har varit i staden med potatis, både i går och i dag. Han har då tingat bort 60 tunnor. - Det gjorde mig något litet ondt att du missaktade Arvid och hela hans hem. Gerda var synnerligen vänlig mot oss, Arvid kanske öfveransträngd och i följd deraf litet retlig. - ”

Den 6 oktober 1906 från Anna till JJB i Ulricehamn.

” - Ifall vi hinna styra om en låda äpplen i dag, har jag tänkt göra det. - Jo, jag måste tala om för dig att i söndags gingo omkring 40 personer till nattvarden. - ”

Den 8 oktober 1906 från JJB i Ulricehamn till Anna.

” - I dag har jag tagit en timmas maklig promenad och mådde synnerligen väl däraf. - ”

Den 8 oktober 1906 från Anna till JJB i Ulricehamn.

” - Jag känner mig oduglig som tröstarinna, sjuksköterska m.m., ja förresten till allting. Jag har under alla dessa åren suttit såsom ingrodd och bara skött småbarn, jag känner mig därför så bortkommen. och oduglig. Fröken Nordborg tycktes låta påskina att man icke har rätt att skaffa så många barn till verlden. Hade man visst att man skulle blifva medel till att så många lif blifvit till, hade man nog aldrig gift sig, helst som man icke hade någon tränad derefter. Emellertid har man fått, får och kommer nog att få höra många speord af alla slags menniskor för den rikliga afkomman. - ”

Den 10 oktober 1906 från JJB i Ulricehamn till Anna.

” - Tack för bref och låda! Jag har fått rock, kalsonger och tröja samt päron. - Huru kan du säga att du är oduglig till allt? Tvärtom skulle flertalet kvinnor uppgått i ilska öfver det försakande, arbetsamma lif du fått och får föra. Vi tacka Gud, både jag och barnen, för hvad han gifvit oss i dig. Att barnen äro många är icke att sörja öfver. Jag glädes öfver dem alla och aktar dem såsom Guds gåfva till oss. För öfrigt lydde det första bud Gud gaf menniskorna så: ”Varen fruktsamma, föröken eder och uppfyllen jorden.” Nej, låtom oss tacka Gud för våra rara, älskade barn. När Gud gjort mig frisk, vill jag mot mina älskade, dyrbara barn vara en kärleksfullare far än hittills och äfven dig, Anna lilla, vill jag söka bevisa litet mera kärlek än du kanske hittills fått. Din ömt och hjärtevarmt älskande John - ”

Den 12 oktober 1906 från Elsa till JJB i Ulricehamn.

” - I dag har det ringt på telefonen 3 gånger. Den tredje ringningen var ju från Far. Mor har genom herr Lykander öfverlämnat växeln till Mattson. I går skickade vi 25 kronor till fastrarna, ty Bertil skref och bad i sitt sista bref, att han skulle få pengar till sin terminsafgift. Vi ha tagit upp alla våra grönsaker. Jag tänker vi fingo en hel tunna morötter och 61 kålhufvud. Petter har i kväll slaktat får, mor har af honom beställt ett helt får, som vi skola

moja oss med. - I natt skall Betty ha Arvid, hon och jag ha honom hvarannan natt nu. Eva har Adam (Uno) om nätterna, han är mycket snäll och sällan vaken om nätterna. - ”

Nästa dag.

” - I dag äro Eva och Kerstin i slöjden, mor skall baka rågröd. Nils trakterar oss ofta på fin musik af ett munspel, som han i går köpte sig på marknaden. Mor har i dag satt in många blommor, som ännu äro vackra, t.ex. astrar, löfkoror och flocks. - ”

Den 14 oktober 1906 från Anna till JJB i Ulricehamn.

” - I dag ha Brita, Nisse, Birger och jag varit i kyrkan. Jag frös om fötterna, de ha icke ännu börjat elda. - Några husförhör äro icke ännu lysta. Mantalsskrifningen är den 30 november.-”

Den 16 oktober 1906 från JJB i Ulricehamn till Anna.

JJB hade flyttat tillbaka till svågern Arvid.

” - I dag var jag riktigt mycket bättre än förra veckan. Arvid hyser godt hopp om att det icke är fråga om återfall i sjukdomen. Ni ha väl nu träffat herrskapet Thavenius, som helt hastigt beslöto sig för en Barnarpsfärd. - ”

Den 17 oktober 1906 från JJB i Ulricehamn till Anna.

” - Det var ytterst förhastat och vid olämplig tid att företaga omflyttningen (till Arvids) i lördags. Ehuru Thavenius och fru bemötte mig med all vänlighet mäktade de dock icke afstyra att jag efter en tröttande dag begaf mig ut i regn och mörker för att gå till Arvids. - ”

Den 19 oktober 1906 från Anna till JJB i Ulricehamn.

” - Ledsamt att försämring inträdde, just då du fått riktigt känna dig bättre. - Nu har jag varit ute och talat med Petter om stadsbud. Vi äro mjöllösa. - I dag har Nisse fått upptuktelse af Elsa, hon klädde honom rätt bastant. - ”

Den 21 oktober 1906 från JJB i Ulricehamn till Anna.

” - Älskade min Anna! Huru länge skall det dröja, innan vi åter få vara tillsammans?! Jag är så stel och öm i alla muskler och ledamöter. Därtill kommer grämseln öfver den sjelfförvållade försämringen, då ju rätta sättet hade varit att antingen bli kvar till Thavenius eller ock flytta till Arvids först på måndag f.m., då den befarade sängklädsfukten borde varit uttagen. Bäst synes det ha varit, om de aldrig funnits (*han menar Arvid med familj*). Till apotekarens kan jag ej vidare återgå. Då nu emellertid gång på gång visat sig att bortovaro ej bringar bättre resultat än hemmavaro och man ju fullkomligt känner läkekonstens resurser i detta sjukdomselände, så undrar jag, om det icke vore bättre, att jag ju förr desto bättre fraktades hem. Skötsel i hemmet från början hade bestämt varit bättre. Hela Ulricehamnsresan var en olycka. - Tåla Elsa och Eva vid att skära hackelse? Glöm ej att använda telefonen! - ”

Den 27 oktober 1906 från Anna till JJB i Ulricehamn.

” - Af anteckningarna å närslutna lapp ser de att det icke är mycket kvar af höstuppbörden i Barnarp och Månsarp. (*Hon skriver en del om olika växlar som måste skötas.*) Hvarifrån taga pengar till riksbankslånen? Slagtaren Sven Svensson vill ha pengar 40 kr. Ja, pengarna gör en hufvudyr, jag tror jag vill blifva socialist. Men strunt i det, kommer dag, så kommer råd. Ja, Gud hjelpe oss väl igenom denna världen. Har Gud skapat oss och alla våra barn, så får han väl också vara så god och gifva oss vårt nödtorftiga dagliga bröd. Jag skulle vara nöjd, om jag kunde få affärerna så ställda att jag kunde göra alla uppköp kontant, så att hela lönen sluppe att vara uppäten i förväg. - Elsa och Eva hålla nu på att bada. Brita ligger i sin säng och ser på. Alla de andra barnen sofva. En del pojkar springa utanför och knacka på fönstren.

Godt så länge de nöja sig med att dörrknacka. Värre ha de haft det som fått stenar inkastade till sig. - ”

Den 31 oktober 1906 från Anna till JJB i Ulricehamn.

” - I söndags voro de 7 äldsta barnen hos Lykander på kaffe. - I dag har jag haft brev från Olle. Han tycks vara vid godt humör. Han berättar bl.a. att Sten och han varit i någon skog för att skjuta ekorrar. - Från Bertil hade Elsa brev i går. Brita sitter här brevid mig och ritar gubbar. Kerstin skriker för tandvärk. Det går öfver förväntan bra att reda sig med blott en tjenarinna, men Eva hinner icke läsa något. Nu glädja vi oss åt att du kommer hem till nästa vecka. Men res icke hem för tidigt för vår skull. - I dessa dagar skall jag resa till skomakaren med pojkarna, de äro nu så trasiga om fötterna. - ”

Den 2 november 1906 från JJB i Ulricehamn till Anna.

” - Visst förefaller det mina ögon, som om hela denna Ulricehamnsvistelse vore alldeles bortkastad. Min nerfåkomma har icke blifvit botad. Däremot har genom liggkuren alla organ gjorts så ömtåliga och försvagade, att jag som kunde springa uppför backar i somras, nu ej kan, utan att få andan i halsen och brännande hjärtklappning, gå ett litet stycke, hvarefter det blir liggning och liggning, hetta och oro och dålig sömn. Ack, hvad edra hjärtan såväl som mitt måste svida af det gång på gång svikna hoppet att få vara tillsammans. (*Han kan inte resa hem nu som han sagt i förra brevet.*) - Vi ha i dag börjat med arsenikvatten och uppskört med benen samt tagit den första fotafrifningen. - Beträffande Olles och Stens ekorrskjutande har Märta (*Arvids fru Gerdas syster, i vars hem i Linköping Märta systerson Sten Söderbom vistades*) i dag tillsänts brev från Gerda med uttalad önskan att Sten och Olle må afhållas från färden med bössor eller i bössmäns sällskap. - Beträffande galoschhistorien så bergar jag mig icke bra länge till i de små sommargaloscherna. Antingen måste jag köpa mig ett par andra och då räcker icke respengarna. Blir det snö, kommer jag väl ingenstans utan snowboots.(!) - Jag har frid med Gud men smakar icke mycket af den Guds frid som öfvergår allt förstånd. Ack, ännu älskas nog icke Gud af mig så högt som jag älskar min hustru och mina barn. - ”

Den 4 november 1906 från Anna till JJB i Ulricehamn.

” - Du har för dålig tro. Då Arvid säger att du är bättre och att nyttan af din Ulricehamnsvistelse kommer efteråt, skall du hoppas och visa tro att det blifver så som han säger. En frisk själ i en frisk kropp önska vi att du skall få. - I går voro Elsa, Eva, Kerstin, Brita, Sture och Betty i missionshuset (*på försäljning*). Jag skickade med dem en liten korg äpplen och ett dussin af näsdukar. De fästade på tårtor, äpplen och ostkakor. - Nu till veckan äro alla husförhören utlysta. - I fredags var muraren här och tittade på bakugnen. Petter har lofvat att styra om nytt brunnskar. - Din mustaschkam kunna vi efter mycket sökande icke hitta. - Äpplena som ligga underst äro ämnade till Dagnys julgran. Barnen äta och fröjdas åt äpplena, sjelf äter jag sällan något. Jag har hackat jordgubbarna och buskarna rena från ogräs och omgrävt alla landen nere i trädgården. Nu borde vi ock göra alla gångarna rena. - ”

Den 6 november 1906 från JJB i Ulricehamn till Anna.

” - Gerda och Dagny be hälsa och tacka för frukten. Nu först ett ord om affärer (*två sidor om lån, växlar och andra affärer*). Du får inte arbeta för hårdt i trädgården. Har Petter gjort ut sina fem dagsverken för året? - Hvad mitt hälsotillstånd beträffar, så har Arvid i dag erkänt, att det aldrig varit sämre men att han icke har skäl antaga annat än godt slutresultat. Han tror, att Gud skall göra mig helbrädda. Detsamma trodde G. och A. Thavenius, som i dag besökt mig. - Ack, hvad jag längtar efter eder. Det enda som torde vara att vänta på är att se hvad resultat hypnotismen kan ha! Ha ni mod därhemma att taga emot mig sämre än jag reste och bära min nöd med mig? - ”

Den 7 november 1906 från Anna till JJB i Ulricehamn.

” - Det känns orosfullt och svårt att veta dig vara så plågad, men vi veta att Gud är mäktig hjälpa när nöden är som störst. Kunde den här försämringen bero på omflyttningen? Hvad väger du nu? Hvarför längtar du efter oss? Du har det mycket bättre hos Arvids. I våras och somras hade du icke någon ro eller något sällskap af oss, du sökte blott då sällskap utomhus. Visst ha vi mod att taga emot dig, hurudan du än kommer. Nog blir det mera än en tåreflod, men det får du icke fästa dig vid. - Uno går nu rätt bra, vågar sig ensam öfver hela golvet. - Nu är Spånbergarnas grafplats omhändertagen med ett staket, som är prisbelönt med guldmedalj vid Norrköpingsutställningen. - Ack att jag kunde skrifva något tröstefullt till dig! Jag känner mig så oduglig, om jag ändå kunde sköta dig så bra som Anna T. skulle kunna göra. Jag får bedja om vishet och förstånd att hädanefter kunna vara dig till mer glädje och nytta än jag hittills varit. Men se alla dessa barnen ha hängt efter mig som iglar. Blifva de nu blott goda och välartade, så få vi ju tro att de äro en Guds gåfva. - ”

Den 7 november 1906 från JJB i Ulricehamn till Anna.

” - Jag har sport ditt telefonerande med Arvid i dag. Det var klokt af dig att låta Arvid stilla din oro. Nu har jag haft 2 läkare och 2 ställen att flytta emellan och så är jag sju gånger sämre än jag någonsin var hemma. Men Gud har väl velat så för att han fann det nödvändigt för ens fostran. - På din födelsedag i morgon önskar jag, att vi snart måtte bli i glädje förenade i vårt goda hem med alla våra kära små barn. Min hemlängtan är outhärlig. Jag helt enkelt orkar inte vara uppe och ligga är lika outhärligt. - Må vi tacka Gud hvarje dag för att det är som det är. Vi kunde ju ha det mycket värre. Eder lidande John ”

Den 8 november 1906 från JJB i Ulricehamn till Anna.

” - I vänstra sidan, vänster om hjärttrakten, känns bränning i en linie ända uppifrån hjärthöjden och ned till magen och i den linien alstras hjärklappning där och i hela kroppen vid minsta rörelse. Så nedstämd och eländig har jag håller aldrig varit. Men det vet man ju, att därest Guds vilja är, att hela går det. Oupphörligen plågas jag af de tre farhågor, att bli ständigt otjänbar, bli till förståndet omtöcknad eller rent af duka under. Gud vill blott lära oss tålamod, hopp och uthållighet, där allt synes förgäfvat. När jag är riktigt sjuk, har jag glädje af ingen men plågar alla. På samma gång bäfvar jag att vara ensam. Jag har en förmimelse som om jag skulle explodera. - ”

Den 10 november 1906 från JJB i Ulricehamn till Anna.

” - Att söka trösta mig är som ösa vatten i ett såll, såvida icke försäkran kan gifvas om återställelse och snar hemresa. Att Arvid i själfva verket har stor medömkan med mig är otvifvelaktigt, men dels är han så förfärligt upptagen, dels anser han nog lönlöst att syssla med mig vidare än när nödvändig behandling kräver det. Gerda som har öfverflöd på tid, tar däremot mycket notis om mig och passar mig vänligt och tåligt. - Mina ögon och ansiktsuttryck vittna att jag är en olycklig människa, som gärna kunde blifvit hemma, ty så svårt hade jag det aldrig hemma som här. Jag dömer mig ock feg och ömklig som på en läkares råd reste ifrån min stackars hustru och barn just då de behöft mig bäst hemma. - I dag har jag kunnat läsa litet. Jag har näml. för ovanlighetens skull läst en roman. - Arvid vidhåller att jag kan resa hem, när som helst trots den svåra nervösa hjärklappningen. Jag förvånar mig öfver Arvid, att han såsom läkare kunde föreslå mig att komma till sig tillbaka, då han visste, att han icke hade hvarken en ordentlig säng eller sängkläder att lägga mig uti. Hade han varit rätt ödmjuk och klok hade han rådt mig stanna kvar hos Thavenius till min hemresa. - ”

Den 11 november 1906 från Elsa till fadern JJB i Ulricehamn.

” - I dag är det härligt väder, solen skiner vackert. Domherrar i mängd hoppa omkring, ekorrar springa upp och ned för lönnarnas stammar. Johan i Skäggebo har nu lagat vårt dasslås, så att vi kunna ha dörren stängd och låst. Om kvällarna taga vi in nyckeln i köket. - I dag ha Nils, Sture och Brita varit ensamma uppe på rummet och lågo på knä och bådo om Fars hälsa. Ja, Far blir alldeles säkert frisk, fast det kanske tar tid. - ”

Den 13 november 1906 från Eva till fadern JJB i Ulricehamn.

” - Mor, Nils, Brita, Sture och Pälle äro ute och köra bort det sista löfvet från trädgården. I denna veckan får jag en ny klädning af mor. Brita, Per och Uno hafva fått nya. - I går hade vi storstädning i våra 6 rum och kök. - Jag törs ej svara i telefon. Mor sitter och syr knappar i nya förkläden åt Sture, Brita och Per. Uno är rätt snäll, han går rätt bra men håller sig hellre i möblerna och går rummen rundt. Nils har varit och huggit en julgran nu. De kläda den med märken som de klippt ut i tidningar. De leka redan jul, de hafva redan lagat till åtskilligt med julklappar, men det är ju bara skräp. - Får Birger köpa ett kort? Småskolebarnen hafva fotograferat sig. Det kostar 1,25. - ”

Den 13 november 1906 från JJB i Ulricehamn till Anna.

” - Hälsa flickorna och tacka så mycket för deras välkomna bref. I dag skulle jag liksom vara litet bättre. - ”

Den 18 november 1906 från JJB i Ulricehamn till Anna.

” - I dag har jag varit 1½ timma i missionshuset och hört evangelisten Ekman från Huskvarna. Tänk, det var den andra gången jag på 13 veckor varit i en andlig samlingslokal! Om onsdag reser Ekman hem. Jag finge då trefligt sällskap med honom ända till Jönköping. För det fall att jag får resa hem om onsdag, behöfver endast Docka och vår gamle ..?.. möta. Kan du köra själf är det så mycket trefligare. Tag Nils eller någon annan hjälpare eller hjälperska med dig, så att min kappa kan läggas in i första klass väntsal en stund, innan jag skall taga henne på mig. Hjärtliga hälsningar om snart gladt återseende. Din ömt tillgifne John ”

Den 16 juni 1907 från David Sjöstrand till systemen Sara.

” - Warmledningsbefattningen lemnade jag i början af mars. Det var ett smutsigt arbete och liten betalning män många besvärligheter. Jag bor nu hos två damer som heter Lord. De ega flera hus rundt here. Jag hyr ett rum af dem i undervåningen och hyran betalar jag genom att arbeta en timma för dem hvarje dag. Men om de behöfva mig mera skall de betala mig 25 c i timman och dessutom betala \$5 i månaden. Mitt mästa arbete har hitintills varit mattpiskning, som är hårdt och smutsigt men betalas med 25 c i timmen. - Det är svårt för Johns att han är sjuk, måtte han snart blifva frisk. Det gläder mig att du hyrt en lägenhet, der ni trivs och som är passande för eder verksamhet. - Det skulle vara obeskrifligt roligt att komma hem och träffa eder alla, men det kostar så mycket penningar, det minsta 200 kronor. Dock om du will sända mig dem kommer jag hem i höst. Som du vet är jag nu 55 år och börjar snart blifva för gammal att vara här samt känner mig belåten af America. Dock America är ett godt land för ungt folk och äfven för äldre, om de hafva penningar, ty kläder och föda är billigare här samt lättare att få än hvad det är i gamla Sverige. Faster Ulla är ju snart så gammal som vår kära moder var före hon dog. - ”

Den 13 december 1907 från David Sjöstrand till systemen Sara.

” - Tiden här är för närvarande icke mycket god, ty folket vet icke hvad de skola slå sig nu på förr än i vår, då vi skola här hafva en ny president. Jag har fått löfte om en stadig plats i början af januari och jag tror det vara bättre stanna qvar här i America, men skulle äfven

önska att träffa eder alla hemma i Sverige. Dock, om jag komme hem kunde jag icke stanna hos eder. Jag ser i tidningarna att konung Oskar är död. Kära Sara; nu önskar jag att du sänder mig de 160 kronor som Gustaf är skyldig mig samt de 40 kronor som du ville sända mig, ifall du kan. Jag behöfver en ytterrock och en ny beklädnad m.m. - ”

Den 12 mars 1908 från JJB till svågern Arvid Söderbom.

” - Här är forfarande samma kamp. Lika många timmar som dygnet har, uppstiga farhågorna, att det slutligen skall gå som det plägar gå med sjuklingar af denna sort. Har man blifvit sjuk och naturliga medel visat sig kraftlösa, har man i regel endast döden att hoppas på. Hvad min åkomma beträffar blef den af obotlig natur samma dag Thavenius firade sin födelsedag 1906. Man kan förundra sig öfver att Gud låter dylikt ske eller ock stanna vid det närmast liggande, att ingen Gud finnes alls. Men en Gud finnes .. det synes som det skulle blifva mer än till och med en Gud kan stå ut med. - ”

Den 4 juli 1908 från David Sjöstrand till systemen Sara.

” - Jag lämnade min befattning på 7850 Band ave i början af april och arbetar nu för en gardner. - Nu har du mistat alla dina inackorderingar, antager jag, och kan njuta någon hvila efter vårterminens avslutningar. Vi hafva här mycket varmt 94 % farinhajt i skuggan. - Här är för närvarande dåligt i alla afseenden för affärsmän och arbetare, tills vi får en ny president. Skall icke du och Maria helsa på hos Johns eller Gustafs i sommar. Huru är det med John, är han ännu sjuk. Tror du att han kan sända mig 100,00 kronor af hvad han är skyldig mig. Jag skulle önska han kunde betala alltsammans, ty kan jag ej få dem medan jag lefver, efter döden har icke jag någon nytta af dem. Mannen som jag arbetar för har 200 st höns, både små och stora, och han skall nu snart köpa ankor, gäss och kalkoner samt en hel mängd duvor. - ”

Den 16 november 1908 från Gustaf Söderbom (på Høvik Glasværks papper) till systemen Anna.

” - På födelsedagen de hjertligaste lyckönskningar! Jag trodde ni hade sport att vi flyttat hit igen. Hafva varit här sedan den 15 augusti och trives utmärkt godt och bra. Storartadt glasbruk samt snälla vänliga menniskor samt bekvämt inrättadt på alla sätt gör att vi ej känna någon saknad utaf Hofmantorp. I hast din tillgifne bror Gustaf.”
Gustafs fru Hedvig sänder också lyckönskningar i brevet.

Kvitto den 23 december 1908 av David Sjöstrand, att han av brodern John Sjöstrand mottagit 40 kronor.

Kvitto den 21 mars 1910 av David Sjöstrand, att han av brodern Gustaf Sjöstrand mottagit 59,41 kronor.

Den 3 april 1910 från David Sjöstrand till systemen Sara.

” - Det är bekymmersamt att du skall vara så sjuk och tillika hafva en hop sjuka skolpojkar. - Nu har vi det så varmt som om det vore sommar. - För närvarande begagnar vi icke någon värme alls i huset. Matlagningen sker vid stora gasspisar och in dem bakas äfven brödet. - Sorgligt att Hannas ögon äro så svaga och måtte Gud gifva henne syn åter. Redan nu och för mera än en vecka tillbaka hafva de här uti handelsbodarne alla slags af grönsaker till salu, jordgubbar, rädisor, spenat (spinach), sparris, lettue or salad, ny potatis, tometoes. - Här är så många som går rundt utan arbete och det blifver sämre år efter år. Men ute på landet hos farmarne finnes godt om arbete, blott de flästa stannar i städerna. - ”

Den 2 september 1910 från JJB till system Maria.

” - Själ sitter jag med sexton personers hushåll med fullständigt tom kassa, så att om jag icke hade ett enda tioöres frimärke händelsevis mig tillsända, skulle jag icke kunna sända af detta bref. Sedan ligga här väl obetalda räkningar och motböcker för omkr. 2500 kr., hvartill jag icke vet hvar medel skola tagas. Så hänger det ihop med det ”feta” pastoratet. - Hvad de där hotelserna (*antagligen fortfarande bråket med hyresvärden*) beträffar, så torde det vara skäl äfven undersöka, hvar orsaken kan ligga, att ni äro i så svåra omständigheter, ty det är nog för er som för mig, att det är synden som orsakat alltsamman, näml. den synden, som är alla andra synders källa, att vi icke älskat Gud öfver allting samt icke håller ännu göra det. - Att ni skulle kunna i längden bli kvar i Växjö betviflas. - ”

Den 23 december 1910 från Gustaf Sjöstrand till brodern JJB .

” - Yngve och Signe kommo hem i går och hade lyckats väl med sina arbeten under höstterminen. - Olle måste skrifva tyska i jul, annars äro hans betyg goda. - ”

Den 5 mars 1911 från Gustaf Söderbom (på Høvik Glasværks papper) till systerdottern Kerstin.

” - Tack skall du ha för bref och fotografi. Det var riktigt roligt få samma och skall ej dröja så länge innan jag sänder dig mitt. Det är öfver 11 år sedan jag fotograferade mig. Vi firade vår jul i all enkelhet härstädes. Julafton äro vi alltid nere hos min chef, disponent Ulstrup. Der är 3 barn. Annandagen voro Ulstrups uppe hos oss på soupé. och en dag i samma vecka hade vi en liten tillställning och som gäster, Kassören, Expeditören samt Fullmäktigen för sliperierna med barn och blomma. Dagen efter nyårsdagen satte vi den nya Glashyttan i gång. Vi äro nu i fullt arbete i 3 Hytter, med tillsammans ca 300 man, som står under min kontroll. Vi komma så godt öfverens, min Chef och jag. Under arbetstiden är endast tal om de löpande göromålen för dagen, men då den är slut, så äro vi ofta tillsammans, och då tager vi för det mesta fram schacket. - Det är ju raskt gjordt af Olle att han vid så unga år tager sin examen. - Du och Mor äro hjärtligt välkomna, när ni vill komma. Bäst vore på sommaren, så ni finge bada de sköna saltbaden. Vi få nu i sommar inlagd Elektrisk belysning öfverallt i bostäderna på hela bruket. Vi bo 4 familjer i samma gård och hafva vi vardera 3 rum och kök, jemt en liten veranda, så du må tro, vi hafva ej så stort svängrum som i en stor prestgård (men sämja ger rum). Min ställning är Hyttmästare. - I söndags voro moster Hedvig och jag samt Ulstrups barn in på Cirkus. Vi hafva ju ej mera än ½ timmes resa till Kristiania. Helsa nu hjertligen Far och Mor samt alla dina syskon och varder du sjelf helsad från din tillgifne Morbror Gustaf.”

Kvitto den 12 maj 1911 av David Sjöstrand att han av brodern John Sjöstrand mottagit 50 kronor.

Den 12 maj 1911 från David Sjöstrand till system Sara.

” - Wintren här i år har varit ovanligt mild och nu har vi det va(c)kraste vårväder man kan önska. Här är brist på arbete på många platser och det är många som går utan arbete. - Här kommer hvarje år till America så mycket folk från alla land att till sist America vill blifva up(p)fyl(l)d och arbetsbrist up(p)stå. - Stackars lilla Hanna som är lam och ej kan sköta sig sjelf. Nog önskar jag komma bak till Sverige, blott det kostar för mycket penningar. Jag vet icke nu hvad biljetten kostar, men det vill kosta 250 kronor. Jag arbetar nu med att flytta ett staket för att göra gården och trädgården 100+200 fot större. - ”

Den 19 december 1911 från Gustaf Söderbom till systerdottern Kerstin.

” - Tack för gratulationerna på min födelsedag. Nu önskar moster Hedvig och jag dig samt Far och Mor jemte alla dina syskon en fridfull jul samt ett godt nytt år. Inneliggande lilla slant kan du ju till julen köpa dig några godter för. Helsningar din tillgifne morbror Gustaf”

Den 9 januari 1912 från David Sjöstrand till system Sara.

” - Mången hjertlig tack för ditt kärkomna brev jemte inneliggande 50 kro. - Nykterhetsrörelsen har äfven här gjordt goda framsteg i många stat (er) och den vill gå framåt förr eller senare. Ett fruntimmer som är här gift med en man som dricker, så han är full och oredig och oresonlig, hans hustru kan gå till platsen der mannen köper sitt fyller och säga till säljaren, om du säljer mera fyller till min man stämmer jag dig. Om nu säljaren ger hennes man mera dryckum, han har att möta henne vid corten och efter som lagmannen dömmar, måste säljaren böta till mannens hustru, ibland \$ 1.000, 5.000, 10.000. Om en ogift man är en fyllerbult och icke kan hålla balancen, honom tager de först till polisstationen, tills han är nykter, sedan sätter de honom till reformfängelset för en månad eller tre. Så snart han kommit dit, måste han arbeta hårdt hvarenda dag, undantagandes söndag, men är icke fri. Staden Chicago är en osäker plats, tjuveri och mord hvarje dag. Glädjande är att höra Johns pojkar äro så duktiga och snälla. - ”

Den 11 juli 1912 från JJB:s kusin Emil Spånberg

” - Att skänka Dig mera åkerbruksredskap gör jag icke, och att lemna Dig, vare sig redskap på kredit eller lån, gör jag icke, enär Du enligt min tanke aldrig kan betala. - Jordbruket går aldrig ihop för annan person än den som sjelf kan gå i spetsen för arbetet. Dessutom var jordbruket redan innan Du fick det, så ruinerat att det kostar stora pengar att ställa prestgårdsjordbruket i skick och det har Du icke rygg till. - ”.

Hanna Carstensen avled 1912.

Den 8 december 1912 från David Sjöstrand till system Sara.

” - Det kännes hårdt och smärtsamt, när syskon och vänner kallas från detta jordelivets bekymmer, men det är godt för dem, som en lång tid legat sjuka och hjälplösa att få skiljas hädan och få go till ett bättre hem, der all plåga och vedermöda äro borta och der blott frid och glädje bor. - Det är svårt för Carstensen och hans gossar att blifva af Hanna, men det vore hårdare för gossarne, om Carstensen hade blifvit tagen ifrån dem. - Nationalföreningen gör godt då de försökte lägga hinder i vägen för emigrationen. Här är nu så mycket folk som icke har något arbete, och priset på födoämnenena stiger högre hvarje dag. Det är dubbelt nu mot 3 års tillbaka. Nästa år 1913 vill här blifva en ny demokratisk precedent, så efter vanligheten vill här blifva hård tid med strajks all ofver. - Folket som jag arbetar för har för närvarande ingen piga, så jag får vara både eldare och piga. - ”

Kvitto den 16 juli 1913 av David Sjöstrand att han av brodern Gustaf mottagit 55,59 kronor
”som var hans skuld till mig”.

Den 16 juli 1913 från David Sjöstrand till system Sara.

” - Jag antager ni nu är ute på landet hos Carstensen och der inandas frisk landluft. - Här är nu odrägligt varmt och vi har ej haft regn för en och en half månad. - ”

Brev i januari 1914 från David Sjöstrand till system Sara.

” - Det är glädjande för mig att du och Maria äro friska och trifves godt i eder nya lägenhet. - Folket i America firar endast juldagen. - Judarne firar icke jul, men de ger sinsemellan

julpresenter. Juldagsmorgon hade jag för frukost sill o bröd, smör o kaffe, men icke en beta af den godda galten. Här är dåliga tider för arbetsfolk här i vinter. Tusentals här i Chicago och rundt, som icke har något arbete, ej heller få något, men staden Chicago måste hjälpa dem, så de får mat. Stålfaktoriet 3 blocks från hvar jag bor, har aflagt 5000 arbetare. Äfven här i America arbetas mycket för absolutism. I congrässen och fruntimren vill taga sperutuosan bort, ty de har rösträtt i år. De flästa staterna i America är hvad de här kallar dry. - Af folket som bor i tredje våningen fick jag till julklapp en låda Havana cigars. De äro icke judar men americanare och heter Ruffenbergs, ett mycket snällt trefligt folk. Kahns bor i andra våningen och är jude i alla vägar och fasoner. I första våningen bor och en jude med familj; han är apotekare och heter Stajn, har 3 pojkar och en flicka omkring 17 år. Stajns 2 söner äro vuxna och de äro virtuoser på piano, och har jag därför fin music som kan önskas. - Förmöget folk har nu automobils i stället för hästar, men när man nu måste corsa en gata se upp för att ej blifva dödad, hvilket händer här ofta. Om jag går hem till Sverige? Hvar skulle jag då stanna, hos John eller Carstensen, ifall de skulle behöfva hjälp och jag deras. - I så fall kunde vi icke råkas ofta, ty hvar och en har att fäkta för himsjelf. - Af de 50 kr som du var god översände mig, fick jag \$13,25, men jag har en lifförsäkring här, som vill svälja dem och mera. Om broder John kunde sända mig 100,00 kr till hjälp, ty jag har lånar \$25 af en person för att hålla lifsassicurancen upp och icke förlora den, samt till kläder o skor. m.m. - ”

Sara och Maria Sjöstrand flyttade 1914 till Pauvres Honteux i Stockholm.

Den 30 april 1915 från Arvid Söderbom till system Anna.

” - Några rader som svar på Olles bref, för hvilket du skall vara snäll och tacka honom. Jag är nu lyckligt och väl hemma samt fullt återställd efter operationen. Mottagningen börjar jag åter i morgon. Jag har varit borta från praktiken 3 månader i år. - ”

Den 7 oktober 1915 från JJB till någon av systrarna.

” - På 14 da'r har jag utlaggt 1500 kr., hvaraf 700 kr. i anledning af biskopsvisitationen, hvilka annars kunde besparats. - Bertil har rätt åtminstone hvad Eva beträffar; ty hennes arbetsintensitet låter sig uttänja ungefär lika långt som det föreliggande arbetet kräfver. Kerstin tog sig lof från skolan och skaffade folk - hvilket icke är det lättaste här - samt dref på, så att den icke obetydliga trädgården, hvilken låg där och väntade på höstrengörningen, blef i ett huj som fin nyfjädrad kyckling. Ja, för öfrigt äro dessa barnen ett sånt där arbetshurtigt släkte, som tidigt vänjas att vara med i allehanda slags sysselsättning, och undan går det, ty vår Herre har varit synnerligen nådig vid dem både med afseende på den yttre skapnadens smidighet och själskrafternas rikedom. - Visitationen hade annars inga svårigheter med sig. Biskopen var i hög grad belåten och tillfredsställd. - Han var här i tre dagar, var gemytlig och lätt att sällskapa med, icke onödigt frågvis; aldrig trött eller tröttande. - Anna var hela tiden i staden för att slippa det hela, och inga fruntimmer voro bjudna till söndagens middag. Tal höllos de sedvanliga till biskop, församlingar och assistenter, vederbörligen besvarade. Kl. 8 e.m. for biskopen till staden efter mina grå hästar. - ”

Den 7 december 1915 från Hedvig Söderbom (hustru till Gustaf) till svägerskan Anna.

” - På namnsdagen mottag från oss båda en hjertevarm lyckönskan. Antager att du nu fått lemna stadshushållet och rest hem till julbestyren. Ja, det skulle varit oss en glädje, om kassa och tid tillåtitt fått resa till Barnarp att jula. Det är ingen svensk Jul för oss här. Ulstrups mena ju så väl och har i alla dessa år bedt oss ned julafton. Jag hade nog bra mycket hellre velat fira den här hemma för oss sjelfva. I år har doktorn förbjudit mig alldeles rusta till Jul. Allt är nu så dyrt så det är att inskränka sig till det allra nödvändigaste för dagen. Jag har en för eländig

kroppshydda, ty rätt hvad det är ligger jag der igen. Roligt höra om er alla, då lilla Kerstin ibland tar till pennan. Det är så många Annor att skriva till, så jag hinner nu ej mera. De käraste helsningar till eder alla från oss båda. Må så alla tillsammans få fira Julen i glädje. Din tillgifna Hedvig”

Anna Sjöstrand vistades under en period, troligen år 1916, vid Torshults brunn.

JJB skriver i brev till en läkare där.

” - Med stor åtrå väntar jag min hustrus hemkomst. Hon är för mig omistlig, att jag lefver knappt ett halft liv, då hon är borta. - ”

Den 9 januari 1917 från David Sjöstrand till system Sara.

” - Det är smärtsamt för gossarne Carstensen att hafva förlorat sin fader. - Jag antager att Carstensen på senare tiden af hans lif ej kunde utan stor svårighet tala och predika. Tiderna äro här i America ganska goda för närvarande, men alla födoämen äro 3 gånger högre än för två år sedan, och detta är kriget orsaken till. America sänder kulor, krut och gevär öfver till England och de öfriga krigsmakterna. De arbeta här i fabrikerna dag och natt för att få alla beställningar redo och afsända i tid till gamla landen. - Jag har mycket att bestyra, ty jag sköter om 3 ångpannor i två 3-våningshus och ett 2-våningshus på Band ave. Jag måste stiga upp klockan 4 hvarje morning och icke gå till hvila förr än 10. Dessutom måste jag gå till handelsboden för Kahns och mycket annat spring. Min andtäppa är bättre. - Jag kommer icke att arbeta för Kahns i sommar, ty de vill ej betala nog för arbete. De vill jag skall arbeta för bara maten och för min tvätt. - Judarne är snåla och knusliga. - Somliga tider har vi ej något regn på en hel månad och även längre, och då måste trädgården vattnas hvarje morgon och afton med en guttaperkaslang 150 fot lång. - ”

Den 24 januari 1917 från David Sjöstrand till system Maria.

” - Wi fick behålla vår presedent Wilson, som är democrat och han är god så lång kriget varar. - Jag arbetar på 3 platser och sköter om värmen i husen o har besvär med aska och sot efter ångpannorna, emedan askan och affall måste bäras ut till gatan hvarje tisdag och fredag, då en vagn kommer rundt och tager det bort. - Jag hade bref från Brita, Arvid och lille Wille i Barnarp, de voro alla friska. - Jag har varit sjuk ett par år i andtäppa och hade det hårdt, att jag var ej far från döden. - Wi börjar blifva gamla och some skröpligheter följer.- ”

Den 8 juni 1917 från JJB till hustrun Anna, som vistades i Växjö på grund av sjukdom.

” - Närsluter härmed trettio kronor för ditt eget behof. - Lintyg och strumpor samt pennknif, tvål, postpapper, kuvert sändas härmed omedelbart. Barnen hafva ju varit flitiga och skriva till dig, och då det ju påstås, att de för mödrarna gå öfver allt annat, har mitt skrifveri fått anstå. Att du börjar längta hem visar väl, att den där ensamma ron och hvilan icke längre räcker till att gifva tillfredsställelse. - Både Brita och jag voro i staden i går och afhörde afslutning vid läroverket. Birger fick 105 kronor och Sture bokpremium. Måtte du snart bli frisk såväl för din som min skull. Din John”

Den 10 juni 1917 från Eva Sjöstrand till modern Anna i Växjö.

” - Kära lilla Mor! I dag har Far på f.m. varit i Månsarp och nu strax kl. 6 är här gudstjänst. . Vi ungdomar, d.v.s. Elsa, Olle, Kerstin, Birger, Sture, Pelle, Arvid, Ville och Eva Sjöstrand, Ina Johansson, Allan och Gunnar Carstensen tänka gå till kyrkan. Gunnar kom i dag och reser med Elsa till Målarp på onsdag. - Tänk så härligt om Mors yrsel ginge bort fullständigt och Mor komme hem glad och pigg. Då finge Far en ny fru och det vore nog roligt, han får suckta så länge nu, stackars John. Tillgivna Eva”

I samma brev från Elsa.

” Kära Mor! Jag är hemma och mår utmärkt, men det fattas mycket här hemman, när Mor inte är hemma. Mor lilla, var kvar hela sommaren, om Mor trivs bra. I morgon skall jag tvätta, allt är smutsigt. Sara, Klara och Olle ha gjort fint i trädgården. Bara det komme regn. Kära hälsningar från Mors tillgivna Elsa”

I samma brev från Kerstin.

De hjärtligaste hälsningar från Mors Tuttan.

I samma brev från Ina Johansson.

” - Kära Tant. Är åter i Barnarp. Det är förtjusande, här är så härligt i prästgården. Ville växer för varje gång till oigenkännlighet nästan. Hoppas att vistelsen i Växjö blir det bästa resultat. Med varm önskan om hälsans återställande, hjärtliga hälsningar Ina.”

Den 13 juni 1917 från Wilhelm Sjöstrand till modern Anna i Växjö.

” - Kära lilla Mor. Vi skall sluta skolan den 14 juni. Vi ha låv i dag för att de skola skura och kl. 5 skall vi vara där för vi skall klä den och vi ska ha blommor med ås förstås. Det blir tre som får sitta kvar i andra klass och 6 i första. Hälsningar från Vilhelm”

Den 15 juni 1917 från JJB till hustrun Anna i Växjö.

” - Vilhelm klarade i går småskolan med öfverlägset vackra betyg, de bästa i klassen. Med hälsning John”

Brev i juni 1917 från Eva Sjöstrand till modern Anna i Växjö.

” - Ina är kvar ännu. Hon lägger in rabarber på flaskor i dag. Vi ha ännu inte fått något regn. Allting förtorkar snart. Nästa gång måste Mor skriva litet tydligare, för vi kunna knappast läsa breven. Hjärtliga hälsningar från Mors Eva”

Den 16 juni 1917 från JJB till hustrun Anna i Växjö.

” - Min lilla Anna! Tack för brefvet i onsdags. Visserligen är det ett och annat ord, vi icke kunna med säkerhet förstå, men kärt i alla fall att ofta få underrättelse från dig. Svårt att du skall lida af hemlängtan. Jag vet huru det kännes. Birger har idag fått sitt studentbetyg. Det är vackert. - ”

Brevet fortsätter *den 17 juni.*

” - I natt har Kajsa kalfvat ute, en vacker kviga, som förstått taga sig mat af mamman samt hoppade lefnadsgladt. Hästarna gå i Sjöheden. När jag i dag bittida besökte dem, gingo de mig vänligt till mötes och läto smeka sig. - Till middag skola vi äta hafslax. - Då du begär flere nattlentyg, hafva vi gissat att du legat och blifvit så fet, att de förra äro vordna för små. Välkommen snarast hem. Din ömt tillgifne John”

Den 19 juni 1917 från H. Goldkuhl (läkare på vårdhemmet i Växjö) till JJB.

” - Fru Sjöstrand har förbättrats betydligt. Hon längtar nu hem och får resa omkring den 5/7. Det är emellertid nödvändigt att fortsätta behandlingen hemma. H. Goldkuhl”

Den 20 juni 1917 från JJB till hustrun Anna i Växjö.

” - Käraste Anna! Ett älskligt bref från din mycket sympatiske doktor har i dag underrättat mig, att du ”har förbättrats högst betydligt”, en i sanning glädjande underrättelse. Därjämte meddelades, att du senast den 5 juli får resa hem, en icke minst för mig hugnesam meddelelse. Längtan är stor, som du väl förstår. - ”

Den 28 juni 1917 från JJB (på besök i Växjö) till dottern Eva.

” - Mor, som en mångfald nätter sofvit dåligt, har sedan min hitkomst haft så god ro, att hon i natt sof 8 timmar. Därför har jag gång på gång uppskjutit hemresan, då tydligen brist på beröring med hemfolket har gjort hemlängtan så bitter, att den förtagit både sömn och aptit. Emellertid måste jag hem och kommer till Jönköping i morgon. Du skall resa hit söndag e.m. har Doktorn bestämt, för att taga Mor med dig hem onsdag. Hälsningar JBSd”

Den 29 juni 1917 från JJB i Jönköping, på hemresa från Växjö.

” - Min lilla Anna! I Alfvesta åt jag smörgås och drack pilsner. Här hade jag en flaska portvin och ett par förtorkade grahamsbullar. - Lef väl! Blif kry! Jag skall med tjusning kyssa och famna dig, när du kommer hem så kry att du inte far alltför illa af min hetsiga älskogsifver. Sof godt och ät mycket! Din tillgifne John”

Den 20 augusti 1917 från JJB till hustrun Anna i Växjö.

” - Käraste Anna! Olle drog i dag kl. ½ 6 f.m. i väg till sitt logement. Nils och Birger hafva varit uppe och bommat på ånder. Nils kröp till kojs igen och jag icke ännu, kl. 10, träffat honom. - Födelsedagen i går (Valters, Olles, Arvids, Villes) firades i all stillhet. Eva, Allan och Brita voro i Rogberga och hörde Valter (*Pedro*). Vi åto lammkött. Slaktade nämligen i fredags en liten bagge, som vägde 7 kg. Just nu ringde Erik Sjögren, men Nils kunde ej svara. - Allt löper sin vanliga drill. Vi ha haft fläsk och doppa till frukost. Rätt mycket folk i kyrkan i går, i synnerhet ungdom. - Skall jag resa till dig? Eller huru kännes det att vara ensam? Det kanske smakar bra att vara fri från påhäng och hemoro. - Ytterligare pigerbjudanden hafva icke ännu kommit. - Gran har varit här två gånger. Han funderar på att låta föra in elektriskt ljus, eftersom ingen fotogen finnes att få. Han ville köpa af mig, men fick nej. De droppar vi ha, behöfva vi själfva. Som nu Nils skall äta frukost, bjudes visst på 11-kaffe. Men jag skall blott röka ut min pipa först. 1000 kr. och 1000 kr. därtill vore det värdt, om jag aldrig rökat och aldrig smakat kaffe. Allt onaturligt slafveri är synd, men alltså icke synd att vara sin hustrus slaf. Kärlekens fröjder äro fullt naturliga och böra icke afstås utan flitigt brukas. Din John”

Den 20 augusti 1917 från Eva till modern Anna.

” - Kära lilla Mor! Hur står det till i dag? Hoppas att Mor befinner sig väl och äter och sover bra. På onsdag reser Lina, det blir tomt och tyst efter henne. - Kan Mor tänka sig att Valter och hans fästmö kommo och hälsade på här i fredags. Han predikade i Rogberga i går. Han tog sig bra ut som präst, den snälle gossen. Nils kom hem i lördags och stannar till torsdag. Olle var hemma i fredags på sin födelsedag, och i går på Valters födelsedag firade vi både Olles, Villes och Arvids. Mors tillgivna Eva”

Den 24 augusti 1917 från JJB till hustrun Anna.

” - Käraste Anna! Om icke hinder möter, vore meningen att jag och Brita skulle komma till Växjö om söndag kväll. Följande dag, måndag, skulle vi återvända och hafva dig med hem. - I går åkte jag med till staden, där jag stannade och tog mig ett bad, så nu är jag rentvättad och fin för fruntimmersumgänge. - Idag var jag uppe en kvart öfver fyra. Vi ha i dag stark sol, så att det viner i fönstren och träden buga sig ödmjukt. Solen tittar fram då och då och luften är mild. Vårågen är afmejad och delvis inkörd, likaså hafren i trädgården. En del af vetet maskinslogs i går. - Kerstin har skrifvit och är förnöjd med sina dagar. Bosse har varit i Målarp och hugsvalat henne. - Ja, det var ju härligt att du slapp vara borta längre. Det är egentligen ett elände, när du är borta. Man far helt änkelt illa däraf, hvad min person beträffar. Mitt behof af dig är outrotligt. Högst tre dagar kan jag utan lidande undvara dig. Måtte vi slippa detta odrägliga att vara skilda åt till säng och säte. - Din John”

Den 17 mars 1919 från JJB till systemen Maria.

” - Ina har idag pr brefkort underrättat Elsa, att Sara är särkilt dålig i sina njurar. - Alla försök (att kunna bota hustrun Anna) hafva hittills varit synbart resultatlösa. Anna är sämre, skriker natt och dag som en fåne. Det oaktadt släppa vi ej, så länge det finnes lif i henne. - Ifall det blir för galet, gifva (vi) henne både sömnmedel och annan lugnande medicin. - I lördags uppsökte jag i Jönköping en pingstvänfamilj Karlstedt, om hvilken jag sport, att de äga trons och bönens gåfva i utmärkt grad, och det öfverenskomms att vi i morgon skola taga Anna till dem för behandling. - Den 29 april är här auktion, ty 1 maj lämnas jordbruket i arrendators händer. - ”

Anna Sjöstrand avled den 21 juni 1919.

Den 15 september 1919 från JJB till systemen Sara.

” - Jag var i Linköping på nedresan från onsdag middag till torsdag middag. Gustaf var rar, Augusta och Sigrid (Signe?) mindre angenäma. - Jag längtar oerhördt efter min Ina och tycker det är hårdt, att vi skola behöfva vara skilda åt, då jag har hem att bjuda henne. Hon skrifver många och rent rörande bref till mig. Hon är mig dyrbar öfver all befskrifning; ja, mer kärleksfull är hon än jag till en början trodde henne vara mäktig. Det är ju något enastående att en 34-årig kvinna kan så gripas af den stora kärleken till en 62-årig man, som hvarken har något anslående utseende eller egenskaper, hvilka kunna särskildt tilltala en så pass ung kvinna. Jag får väl anse, att hon är en Guds särskilda gåfva till mig att trösta mig öfver förlusten af en hustru, som icke var af det allra vanligaste slaget. Måtte jag nu blott kunna få henne till mig, innan jag blir alltför urgammal! Jag ville det skulle ske redan i sommar; och jag tror nog att Ina fogar sig efter min önskan. - Vet du, jag har tänkt, att jag ville vigas hos eder utan andra vittnen än du och Maria. - I dag har jag haft bref från Bertil. De flytta till London som i dag. Om 14 da'r reser Rut hem. Bertil stannar tills vidare kvar för studiero. Han blef icke mycket öfverraskad af underrättelsen, att jag bestämt mig för Ina, skrifver han. Ja, det är ju så, att Ina är så invuxen i vår familj, att ingen kunde vara mera välkommen som styfmoder än just hon. - Elsa hälsar, att nu har hon örngotten färdiga, som hon fick af eder. De äro mycket vackra, tre stycken. Birger har i dag börjat i Norrahammar med plan att blifva utrikeskorrespondent och med utsikt att få tillfälle göra utrikes resor för vidare utbildning. När ni ringa till Ina, så säg henne, att här i Barnarp sitter en stackars präst, som i saknad räknar dagarne till den dag, då han kan få träffa henne igen. - !”

Den 2 oktober 1919 från JJB till systrarna Sara och Maria.

” - För öfrigt är ej annat än hvardagstrivialiteter härifrån att berätta. - Ny vedbod, svin- och hönshus hålla på att uppföras. - Per läser med Maj Kollén och Ville samt är postillon d'amour åt mig och Elsa, ity han hvarje tisdag och fredag cyklar till staden, alldenstund vi de dagarna annars ingen post få. Elsa o jag äro rätt så ”heta på gröten”. - Ina har hela tiden klagat, att jag är alldeles för het. - ”

Den 27 oktober 1919 från JJB till någon av systrarna.

” - Du har dessutom en tro, som är orubblig och stark och afundsvärd. Min tro gick däremot i grafven med Anna, tyvärr! - ”

Den 3 december 1919 från JJB till någon av systrarna.

” - Sture skref något om att Linköpingsbornas galla strömmar öfver, muntligen hos eder och skriftligen till Inez. (Sture bodde under några studieår hos Inez Sjöstrand i Stockholm. Ang. familjerelationen med Inez, se Släktkrönikan sid. 42.) Däraf är jag alldeles oberörd. - För öfrigt kan ingen döma mig hårdare än jag dömer mig själf. - Ty att jag tänkt gifta mig har jag

ingen samvetsförebåelse för. - Anna anser jag mig icke alls hafva förnärmat, och jag är öfvertygad, att där hon nu är, ser hon förhållandet riktigt och icke annat än samtycker till att jag snarast möjligt satte mig i förbindelse med Ina. Ja, jag tror, att om hon icke sista tiden af sitt lif varit mållös, skulle hon bestämdt yrkat, att jag omedelbart efter hennes död vände mig till Ina för att få läkedom för det djupa sår, hennes sjukdom och död slagit i hela min varelse. Och hon visste och vet bättre nu, att det såret är djupt. Det är så djupt och bittert, att det ännu är oviss, om jag icke dör däraf. - Om fredag e.m. ha ni Ina hos er. Hon behöfver all den uppmuntran ni kan gifva henne, ty resan till Barnarp är henne sannolikt tung, emedan hon väl vet, att jag är icke densamme som för några månader sedan. Jag känner mig genomsjuk. Jag misstänker att det är höggradig nikotinförgiftning. Ensamheten och ledsnaden har jag nämligen sökt dämpa med snusning och rökning, hvilket tydligen min fysik ej tålt vid. - Snuset tänker jag försöka genast lägga bort, så snart Ina är här. - Hon kommer kanske i ”grefvens tid” och räddar måhända mitt lif därigenom. - ”

Den 4 december 1919 från JJB till systemen Maria.

” - Från Bertil har jag i dag haft bref. Han reser från London i dag, från England om lördag, stannar i Köpenhamn o Lund hvardera två dagar, hvarefter han inträffar på ett kort besök i Barnarp. Vore godt han komme så, att han kunde öfvertaga mitt parti vid ett stort nykterhetsmöte i Måsarps kyrka. - Om söndag ha' vi en större begrafning och man vill nödvändigt ha' ned mig till Norrahammar. Orten är frikyrklig och socialistisk men besynnerligt nog, ändock i viss grad intresserad af präster. - Okyrklig är man, men ha' prästen ibland sig, tycker man är mycket lämpligt. Prästen är ännu en dekoration, som ger en viss stil åt det hela. - På Stora Hotellet var härförleden ett stort bröllop i dess stora sal, och det var ett beklagande då efteråt, att jag icke behagat infinna mig. - ”

Den 5 december.

I dag kl. 11 skulle boutredningsmannen komma hit och göra förberedande undersökning om grejorna här för blifvande bouppteckning, som egentligen borde afslutats och varit inne vid tinget för 2½ månad sedan. - Annas död var äfven i ekonomiskt hänseende en stor olycka. - Arfslagarna äro knappast håller tillfredsställande. Det är ju egendomligt, att huru mycket barnen fått före dödsfall, får det icke afdragas från deras arfvedel. - ”

Den 5 december från JJB 1919 till systemen Sara.

” - Du har en mycket varm beundrare i Sture. Han har större nöje hos er än på andra håll, dit ungdom annars drages. - Sture är mycket betuttad öfver Linköpingsbornas beteende. Jag ler åt deras dårskap. - Meningen är att Elsa skulle komma hem på samma tåg som Ina. Luften däruppe i Hidingebro är synnerligen lämplig för henne. - Elsa själf, fastän mer betagen i sin fästman, är, tyckes det, ibland väl betänksam vid tanken på äktenskapets risker. - ”

Den 29 december 1919 från Ina Johansson till sedermera svägerskan Maria.

” - Jag vill nu å mina, Johns och barnens vägnar önska ett gott nytt år i dubbel bemärkelse. - Vi ha' ju här i prästgården haft en mycket härlig jul i avseende på både vackert väder och julmat och glatt folk. Vi äro ju överhuvud taget glada och roliga allesammans. - 2 barndop har jag varit med honom på, en gång körde vi o välte i drivan, men ingen tog skada. - ”

JJB fortsätter.

” - Det år, som nu snart har ett slut, har varit ett, lindrigast sagdt, egendomligt år: en sorgens dag med ljusa (oläsligt) hvad mig beträffar! - Dig kan man i sanning lyckönska, att du, trots allt, har kvar ditt glada gemyt, oaktadt de 59 åren, och att ditt intresse för allt i lifvet är så muntrande både för dig själf och för andra. - ”

Den 6 januari 1920 från David Sjöstrand till systemen Sara.

” - Ni behöver icke mera tänka på skulden till mig utan begagna penningarna för edra egna behov. Föda och kläder här i America är nu fem gånger högre här än det var före kriget. - Gubben Kahn, som jag arbetar för, dog den 25te augusti. Han var 73 år och dog af hjertförstoring. Gumman Kahn är yngre men är sjuk af andtäppa och hosta. Hon är dock i rörelse och sköter hushållet. Yngsta sonen Lemos Kahn är hemma hos gumman, och de andra barnen bor ej långt borta, är ofta rundt hvarje vecka. De eger ett stort klädes store i South Chicago. Gumman Kahn tycker ej om att vara ensam hemma och har ständigt company. Hennes namn är Dora. Jag hjälper henne upp i (oläsligt), sopar o skurar m.m., sköter om huset och håller varmt. Under sommaren är arbetet hårdare och efterhängset, från tidig morning till sen natt, blott de aldrig säger någonting, så jag mankar a lång bäst en kan. - ”

Den 13 januari 1920 från JJB till systrarna Sara och Maria.

” - I dag har Sture fyllt 19 år. Han skall försöka lägga bort att röka. - Ina har i dag förhört Sture hans pensum i geografi, och han kunde det verkligen ”som vatten”. Det är synnerligen välgörande för honom att han har eder att gå till om söndagarna. Det sätter stil på karlen. Hvad han torde särskildt behöfva är utveckling af sanningsinnet. Att han för öfrigt äger en eminent begåfning, är nog oförnekligt. Hans förmåga att ”skaka ur armen” humoristiska tal och verser är för hans ålder icke obetydlig. - Olle och Nils hafva förmodligen redan uppvaktat eder. Den förre reste i fredags, den senare i söndags. Kerstin far om lördag. Arvid har börjat i dag. Skygge är ännu kvar. - Julen har på det hela taget varit dräglig, men Anna, Anna! Hennes minne följer mig natt och dag. Allt mer inpräglas i min förnimmelse hvilken oerhörd förlust jag lidit. - Nu anser jag det rent af som ett misstag, att vi anlitade troshälbrägdagörelsens väg och därmed undandrog henne de lindringsmedel, som vetenskapen har att tillgå. - Ina har under den tid hon varit här utfört åtskilligt arbete till hemmets prydnad samt för Kerstins utrustning. Giftna sig tyckes hon vara mindre hågad för, förnämligast af en känsla af obehag af de äldre flickornas hemvaro. Hon tycker sig väl ej få makt med hemmet, så länge de äro i hemmet. Emellertid är hennes sällskap mig en god hjälp i sorger och besvär. Hon har ett synnerligen gladt och roande väsen. - Att det dock icke blir så alldeles billigt att giftna sig blir nog erfärbart, men för närmaste tiden går det väl dock bra, då endast 7/24 af tillgångarna behöfva arfskifte, och bouppteckningen visar en behållning af nära tjugo tusen kronor, hvaraf lösöret går till 4000 kr., så att kontanta behållningen skulle vara omkring 16,000 kr. Detta är rätt så märkvärdigt, ty ännu så sent som 1913 hade jag 16000 kronors skuld. Resultatet måste tillskrifvas Annas anspråkslöshet, omsider framtvingad laglig uppbörd och jordbruket. - ”

Den 15 januari 1920 från David Sjöstrand till brorsdottern Brita Sjöstrand.

” - Från Sara o Maria hade jag bref dagarne före jul, de äro båda sjuka o svaga. I går hade jag bref från Arvid, hvaruti han omtalar, att Pap John ämnar giftna sig. - Ni måste hafva haft en glad och nöjsam julhögtid, då alla bröder och systrar voro tillsammans. Jag antager ni hade lutfisk o kokta fläsklår m.m. - I går var jag inne i den stora staden Chicago uti en svensk bokhandel och köpte mig en psalmbok. Den gamla psalmboken, som Pap John köpte för mig i Malmö, då jag reste hit, är nästan in trasor. I Chicago är så mycket folk på trotoarerna att man har svårt för att tränga sig fram. Gatorna är fulla af hästar o vagnar, automobiler och der är 2 poliser i hvarje gatcorsning för att regulera trafiken. - Ni vill snart hålla bröllop för Eva och Pap John. När det happen, så sjung ”tralalililå, låt rulliansen gå”. - ”

Den 12 februari 1920 från Arvid Söderbom. till svågern JJB.

” - Nog blef jag förvånad, när nyheten om förlofningen kom. Jag förstår att ”det är bättre giftna sig än brinna”. Men hvad säger folket om bröllop, innan sorgeåret är slut? Emellertid önska vi

Er all lycka och hoppas få helsa på Er i Barnarp någon gång. Praktiken fångar mig helt och hållet, så att jag tycker att jag ej har tid till något annat än arbete. Och ännu intresserar mig arbetet lika mycket som förr. - ”

JJB Sjöstrand och Ina Johansson gifte sig i Stockholm i februari 1920.

Utdrag ur tal till brudparet, hållet av Wilhelm Sjöstrand.

” - Med glädje se vi Far denna dag stå vid Inas sida. Det är oss barn en tillfredsställelse att veta Far vara lycklig. - Jag som i min barndomsvår haft tillfälle att högt värdera henne (*Ina*), då hon ju vårdat mig med en moders ömhet, ville betyga min glädje över att få henne hem till Barnarp. - Det är som bekant skottdagen i dag! Det är därför ej utan att en man som jag känner mig lite ängslig till mods i en krets med sådan majoritet af damer! - Må de leva många år! Hoppas att de lyckan får, önskar Ville, Pappas lille kille.”

Den 29 februari 1920 från Ina Sjöstrand till svägerskorna Sara och Maria.

” - Eva hade det så fästligt för oss, med blommor o mat o ljust, och folket hade ordnat en vacker äreport samt sköto och hurrade. Vi voro ute och visade oss 3,4 gånger och tyckte bara att det var synn att vi ej hade brudstassen på oss. - Om bröllopet berättar väl Sture, då han kommer opp. Vi komma ihåg dig Maria på din namnsdag. - Vi skola nu snart dricka vårt eftermiddagskaffe. - ”

Den 10 april 1920 från JJB till systrarna Sara och Maria.

” - Emellertid tänker jag ofta på eder liksom på Anna, öfver hvars bortgång jag icke blott sörjer, utan efter hvilken jag dagligen känner ledsnad o saknad. På eder tänker jag med beundran på edert stora mod att bära edert öde så väl som I gören. Och ständigt känner jag så ofta tung sorg öfver att vår lefnadsordning i detta hus och bland samtliga dess medlemmar skulle genom några försakelser kunna gifva mycket mera tillfälle att vara eder till verksam hjälp. Det är så mycket bortsuddande af pengar, hvilka kunde varit till välsignelse, om de fått tjäna kärleken i stället för att offras på begärens altare. Det är en skam för oss här i Barnarps prästgård, som i decennier haft föredömet af den i allt försakande bortgångna husmodern, att vi fått så litet af hennes sinne, att vi kunna, den ene så och den andre så, gifva ut massor af pänningar, hvilka det aldrig skulle fallit henne in att utgifva för egen njutning eller trefnad. Hade hon fått lefva sund och frisk, är jag öfvertygad om att ni fått det mycket bättre, ty hon skulle sparat in med arbete och omhugsamhet och försakelse, så att det räckt till att gifva rikligen. Det är en besynnerlig Guds hushållning, att han så ofta tager bort just sådana människor, hvilka synas kunnat bäst tjäna hans ändamål. Hvad som många gånger också förvånat mig är att en sådan i alla hänseenden ofördärfvad varelse som Anna kunnat växa upp i ett så genomruttet samhälle som väl Kosta var i hennes barn- och ungdom. Förutom vår kära moder har jag knappast träffat en människa som varit likt Anna, så utan passioner eller extravaganta drifter eller vanor. Det förblir alltså bittert, att en sådan ädel människa skall i förtid blifvit den kalla grafvens byte. Sorgen däröfver fräter fortfarande på min lifskraft. I dag har jag haft bref från Bertil. Han och familjen må bra. Kerstin har rest i dag, Nils i onsdags, Eva i torsdags. Tjugo kronor närslutes. Det är blott en spottstyfver i jämförelse med de hundrakronor, som slösas bort på onödigheter. - I morgon skall jag på bröllop hos en skomakare. 55 (säger femtiofem) personer äro bjudna! Man kan hisna, när man tänker på att i ett frireligiöst hem slösas bort i frosseri, hvad fattigdom kunde hjälpts med! - ”

Den 21 juni 1920 från Arvid Söderbom till systerdöttrarna Elsa och Eva.

” - Jag har aldrig tänkt på att det var bestämdt, det ni skulle gifta Er till midsommar, förrän meddelandet derom kom i går. Vi vilja så gerna ge Er hvarsin lysningspresent. Vi sänder Er

75 kr. hvar, så att Ni sjelfva må kunna skaffa, hvad Ni bäst behöfva. Lycka nu till och helsa Era fästmänner. - ”

Den 23 juni 1920 hölls dubbelbröllop i Barnarps kyrka för Elsa och Claes Renhuvall samt för Eva och Allan Skygge.

Den 10 juli 1920 från JJB till systrarna Sara och Maria.

” - Det känns riktigt svårt att veta eder hafva det så svårt, medan vi härnere t.ex. som i går (på JJB:s födelsedag) lefva i högkonjunktur. Jag står icke ut med att låta bli att använda den möjlighet till lättnad för eder, som för ögonblicket erbjuder sig, och anhåller därför att ni ville taga emot närslutna sedel. - Vid tanken på eder känner jag detsamma som vid tanken på Anna, nämligen att allt jag o de mina gifver ut för behof, som icke äro absolut nödvändiga, är som en stöld från eder och henne. - Jag betygar eder emellertid återigen min djupaste högaktning för det föredömliga, utmärkta sätt, hvarpå ni bära eder i mina ögon mycket tunga lott. - ”

Den 13 september 1920 från David Sjöstrand till system Sara.

” - Här på platsen är mycket arbete, både i huset och trädgården, att man känner sig slapp o olustig. Gumman Kahn har ej nogon piga och kan icke få nogon. - Pigan här hade stiga upp hvarje morgon, dock 5, och gå till bädd efter 10 på qvällen. Hela dagen äro de i butiken och pigan hade huset och maten i bestyr samt tvätten. - I America o England är strajk i kolgruvor och jernvägar, så att kommunikationerna är slow. - America är hårdt efter röda ryssar, alla bolsheviks, många är sända hem och samtliga fångna, men oförlåtligt många lösa. Chicago har många banditer o tjuvar som stjäla automobils och rövar banker och folk på ljusa dagen. Polisen är god men icke stark nog att handla röveriet. - ”

Den 2 oktober 1920 från JJB till systrarna Sara och Maria.

” - Tack för senast! Angenämt att ha fått vara hos eder ännu en gång. - Eva har varit hemma ett slag. Tog emot oss på trappan, när vi i fredags morse förliden vecka kommo uttröttade fr. Stockholm. Hon är glad o belåten trots alla pänningkriser. Elsa är nu återställd tills vidare från sin astma. - Brita arbetar med seg energi för sin framtid. Dagen efter vår hemkomst voro Ina och jag hos fru Davida Spånberg (änka efter John Spånberg, se sid. 6a i Släktkrönikan.) i Lilla Spånhult på en finare middag, vid hvilken t.o.m. förekom champagne. - Vi kommo ej hem förr än kl. ½ 1 på natten. Att kunna kl. 11 samma dag f.m. predika öfver ”Det nya andelifvet” hör ju nästan till underverken, då man har 63 år på nacken och en hel vecka lefvat Stockholmslif med nattresa upp och ned i tredje klass. - Därjämte voro Ina och jag i måndags på kafferep i Tabergs turisthotell, där jag var enda ”tuppen” bland 13 ”hönor”. - ”

Den 16 oktober 1920 från JJB till system Sara.

” - Lifvet är ett invecklat maskineri, på hvilket man sällan blir riktigt klok. Så t.ex. ter det sig rätt egendomligt att Eva skall sitta borta i det ödsliga, vanskötta Stensnäs, då Skygge blott hade behöft räcka ut handen för att hafva fått det täcka Barnarp. Kanske satte han nosen litet för högt sista året i Barnarp. - Birger, som varit med om fältmanövern i Småland, är nu i Stensnäs. Den pojksens framtid ter sig ganska oviss. Det tyckes vara ett dåligt placerat kapital numera för en yngling att aflägga studentexamen, denna examen, som förr i världen ansågs som ett förbref på den tidens härlighet. Huru Kerstin skall kunna klara sina skulder är mig en gåta, slösaktig som hon är. Besynnerligt att barn, som sett sin moder spara i allt intill döds, ärf så litet återhållsamhet i skapande af utgifter. -

Den 8 mars 1921 från David Sjöstrand till systemen Maria.

” - Många hjertliga tackar ditt och Saras kärkomna bref af den 10 decemb., hvilket jag erhöll annandag jul. - Broder Gustaf, som har tre så charmanta döttrar. Jag har alldrig haft nöjet se dem, endast de bojs. Från broder Johns lilla Brita hade jag bref juldagen. Hon talade om att hennes nya mamma fått en pojk och var på hospitalet i Jönköping, samt att Brita och 2 bröder voro qvar hemma med två tjänstflickor. Brita säger, Elsa och Eva äro glada och mycket belåtna af att vara uti det äkta ståndet. Blott när de glyts börjar titta fram, då vill det be some great allarm. Mrs Kahn o döttrar reste den 4 november till California och vill komma tillbaka antagligen påsk. Nu är vi endast 3 personer hemma, yngsta sonen Lemos, en dotterson som går i högskolan och me. Wi äter och dricker samt sjunger, hven vi kän. - Affärsverlden i America är förnärvarande dålig. Faktorier och fabriker afskedar sina arbetare i tusentals all över. - ”

Den 23 mars 1921 från JJB till systemen Sara.

” - Gösta är en liten fin pojke och redan ganska väl uppfostrad. - Brita är nog inte så riktigt bra. Kontorsarbete suger unga otränade flickor. - Nils har i dag fyllt 25 år. Han är mig till ovärderlig hjälp vid folkräkningsbestyret, som måste vara avslutadt denna månad. Olle lär vara skral i halsen. Från Bertil kan jag hälsa. Hade maskinskrifvet bref förliden vecka. De äro nu uppe i bergen, förmodar jag, för hettidens skull. Långfredag ha' vi aftonsången här kl. ½7 e.m. vid elektriskt ljus. Det är ju rätt ovanligt för landsbygden. För Bertil har jag, liksom ni, stor beundran, men jag är dåligt öfvertygad om det riktiga i det kall han valt. Det kanske kunde funnits närmare plikter att fylla. Att forcera hednamissionen på bekostnad af uppgifter, som ligga närmare till hands och äro betydelsefullare för ens eget släktförhållande, synes ett tvifvelaktigt tilltag vara. Syskonskaran kämpar med stora ekonomiska svårigheter, och Bertil har själf kastat sig i dylika och därmed beröfvat sig och dem förmånen att kunna som äldste son vara tillhands med den hjälp han helt säkert skulle kunnat åstadkomma med de möjligheter han reste ifrån. - Det är nog och rent af lifsfarligt att bedrifva studier under ekonomisk misär. Tyvärr är jag för gammal och mitt lif alltför ovisst för att jag skulle våga gå i borgen för dem (*de studerande sönerna*). - Men Bertil, som är ung, skulle kunnat våga hjälpa dem med sitt namn, och hans inkomster lära här i Sverige kunnat omedelbart bli så stora, att han icke behöft allt för eget behof. - Icke ens religiösa skäl berättiga till flykt från dem (*de etiska plikterna*). - ”

Den 19 juli 1921 från David Sjöstrand till systemen Maria.

” - Wi ha här en ovanligt varm och mycket torr sommar. Wattenslangen måste begagnas både dag och natt. - For gurcor och musk melons måste vattnas med en kanna dertill passande. Fru Dora Kahn är hemma från California men har nu gott till en plats med namn Benton Habor i Michigan för en månad. Hemma är nu blott mig och yngste sonen Lemos, som var med i kriget. Han arbetar uti klädesbutiken i South Chicago, från 8 morgon till 9 qvällen. - ”

Den 19 juli 1921 från David Sjöstrand till systemen Sara.

” - Du bör icke bekymra dig öfver hvad skall betalas till mig, ty jag vill ingenting ha. Kan ni få någon hjälp af Carsensens, behåll det för eder egen räkning. Sparbanksboken på de 427 kro har väl broder John i sin ego och dermed godt. - Min aflöning här är mycket låg och är endast \$12 månaden till kläder, skor och tvätt. All tings här är ännu högt i pris. Här är dålig tid, melions personer utan arbete och de flesta utan medel. Chicago är en orolig plats, har så många tjufvar och banditer, att polisen har hårdt arbete för eget lif. Här i trädgården är gurcor, muskmelons, bettor och morötter samt tysk parstry med rots, stora som morötter. Dessutom är här sweet korn (majs). - ”

Den 13 augusti 1921 från JJB till någon av systrarna Sara och Maria.

” - Hvad mitt hem beträffar, så har det knappast varit ”godt” ända sedan Anna sommaren 1914 visade betänkliga sjukdomssymptom. Sedan dess har allt gått på skruvvar, planlöst och trassligt. Det har varit hvad Palmberg kallade ”ett söndrigt lif”. - Hvad tankar Anna i grund och botten hade om mig, lät hon mig ej egentligen aldrig veta. - Att Anna därför hade mycket att förlåta, är uppenbart, liksom jag har stark känsla af att behöfva hennes förlåtelse. - I hela mitt lif har jag knappt träffat en hänsynsfullare människa än Anna. När jag ser tillbaka på det förflutna, fruktar jag att hon teg ihjäl många af sina önskningar. - Hon var försakelse ända till öfverdrift. - ”

Ur samma brev *den 19 augusti.*

”Olle tog i tisdags sin licentiat med utmärkt beröm godkänd och börjar om måndag sitt arbete i Örebro. Ina är ännu i Halmstad och jag vill hon skall vara där ännu länge. Gösta håller på att få sin första tand. - ”

Den 17 oktober 1921 från JJB till system Sara.

” - 75 år! Det är icke lite det! - I våra tidningar har ingenting stått, men pr renommé hafva vi förnummit att Inez skall gifta sig. - Ina är just nu kl. 11 f.m. ute med Gösta, det lilla orospyret, af hvilket vi hafva så mycket sällskap. Han är nästan afvand och äter smörgås som en karl. - Han har ju 4 tänder i öfver- och 2 i underkäk. Per hjälper oss då och då att ligga hos honom om nätterna. Gösta vaknar nämligen i regel alltid en à 2 ggr på natten och vill alldeles upp kl. 6 om morgnarna, hvilket gör att Ina orkar ej med att hafva honom hvarje natt. Gösta går nog snart själf. Kryper gör han nu med mycken fermité öfver hela våningen. - ”

Den 19 januari 1922 från David Sjöstrand till system Maria.

” - Det måste vara ofantligt svårt för Sara, då hon icke kan ligga ned i bädd utan måste ständigt dag o natt sitta uti rocking stolen för att erhålla litet rest. - Fru Kahn, för hvilken jag arbetar, reste i början af november till California. Hon är gammal och kra(s)slig, har svårt för att stå emot källden i Chicago. Yngste sonen Lemos och jag är nu ensamma hemma i mellersta våningen. - Lemos arbetar i deras klädstore hela dagen, från kloc 8 morg till 10 på qvällen, så det är mycket sällan jag ser honom, ty han har middag på en restaurant. Från lilla Brita Sjöstrand hade jag bref under julen. Hon nämner ingenting om broder Johns nya fru, blott om pojken Gösta, den lilla speleekorren (?), som rogar dem alla. - Under år 1921 här i Chicago har de dödat 660 personer med authomobil. - ”

Den 16 mars 1922 från JJB till någon av systrarna.

” - I går hade vi bref från Bertil och Rut. De tyckas må bra. - Ina skulle i kväll komma tillbaka fr. barnbördshuset, hvarest hon varit sedan morgonen den 7de. Hon har en ny pojke med sig. Han föddes ½ 2 f.m. den 8de. Denna gång har jag ej gjort besök på B.B. mer än 2 ggr. - Gösta är nu ute i vagn en tre kvart timma hvarje dag och är nu åter kry efter några dagars krasslighet för 2 kindtänders skull. Han har nu 9 tänder. Sedan i förrgård är lockout vid pappersbruken, men ännu arbetar Brita med kontorsgöromål i Torsvik. Från Elsa var bref förra veckan. Ännu ha' de modet kvar. Davida Spånberg och hennes syster äro fortfarande mycket vänskapliga med öfverflödande gästfrihet. Som Ina är i ständigt behof af sällskap, uppehålles liflig förbindelse åt många håll. Godt att hon icke var med i vår fattigdoms tid, ty då hade jag icke lyckats lotsa skeppet så pass som gått, äfven om det i alla fall gått illa nog! Annas lifsgärning är något så utomordentligt stort, att den mäter sig med deras hvilka historiens häfder kalla ”stora män och kvinnor”. Bittert att hon icke skulle få upplefva i hälsa en tryggare ålders dag! Hon hade varit värd ett bättre öde. - Garderoben håller på att falla sönder. Jag har nämligen icke vågat skaffa mig några kläder sedan hösten 1919. - Nils har gått till staden medförande den sistföddes utstyrsel för hemfärden samt för att läsa ett par

timmar med två pojkar. - I midten af april skall han öfvertaga lärarplats vid fru Ullmans privatskola i Räppe. - ”

Den 2 maj 1922 från JJB till system Maria.

” - Genom bref i går fr. ”Ungen” (vem?) sporde vi något till eder. Hon tyckte att Sara såg mycket klen ut. Så vi bäfva dagligen för budskapet att hennes ande flytt. Ina har otaliga gånger manat, att jag borde resa upp till Stockholm, innan det väntade inträffar, men jag ser ingen möjlighet att komma ifrån, oberäknat att min egen kroppshydda protesterar mot en sådan resas strapatser. Inas omdöme har jag sorgligt lärt mig att icke hafva förtroende för, hvarför hennes maning i det stycket som i andra är mig värdelös. - Per skrifver för realen i dag. - Vare sig han lyckas eller icke, måste man försöka få honom ur hemmet, ty jag är uttröttad af det aldrig trytande kältet om att vi äro för många tärande i huset. Ina har aldrig nått upp till sannskyldiga moderskänslor för sina styfbarn. Hon är därtill alltför utprägladt självvisk och njutningslysten. Mot den bakgrunden blir förlusten af gamla husmodern dräpande både för mig och barnen. Man måste ju också medge, att det är odrägligt tröttsamt med dessa barnen, af hvilka det icke synes bli något godt åt, utan oupphörligen får hemmet försaka t.o.m. det nödvändigaste för att draga fram dem. Summor gå åt till höger och vänster för deras grejor, medan samtidigt husfar och husmor få afstå hvad de så väl kunde behöft. Barnen sakna också så ofta behaglig hänsyn, sparsamhet och ordentlighet samt väntad omtanke och intresse för hemmets behof och göromål, att det blir i längden mycket pröfvande just för husmodern! Deras mat och renhållning mångdubbla ju äfven både utgifter och fruntimrens arbete och omsorger, hvilka kännas så mycket tyngre, ifall jämsides skönjes drag af lättja och nöjesskötsel. - ”

Brevet fortsätter *den 16 maj.*

”- Per har emellertid klarat skrifningarna. Birger tillträdde i går plats på en månad hos disponent Strömberg i Jönköping, som skall fara med fru till Rivièran, dit rikt folk begifva sig denna årstid. Han skall hafva 150 kr. per månad och allt fritt förstås. - Ina och jag voro i går på symöte i Norrahammar. - Hennes (Inas) bröst äro därjämte sprickiga, så att digifningen är besvärligt. Vi hafva därför börjat med flaska delvis, dock mest bröstet. Vi fundera på att döpa den minste i pingst. - Per har insändt ansökan till Fjellstedtska skolan. - Potater ha' vi ännu icke fått satta. Det är svårt att få något gjordt, när man icke har folk och ökar själf. Pojkarna hafva haft sin läsning och äro för öfrigt icke lättsamma att få till något ihållande, energiskt kroppsarbete, hvarjämte deras intresse icke ligger åt det hållet. - ”

Den 8 juli 1922 från David Sjöstrand till system Maria.

” - Tack för edra välönskningar för min 70-årsdag. - Gumman Kahn har i dag rest till West Baden, en plats som ligger uti Indiana state, next till Illinois. - Gumman har såldt 50 fot af her land här, der all den bästa trädgården för rotfrukter var. Blott här är ännu 100 fot af land att sköta om, här krusbärs- o winbärsbuskar, fulla af barris, samt körsbärs- och päron- och appelträds. - Personerna som räntar två våningar här har 4 unga mör och pojkar, som spelar boll, jemte större personer, som trampar upp och ned hvad som är grönt i detta torra hväder. Gumman Kahns yngsta dotter Mrs Letthy Stone har fått bekymmer af hennes enda son, Josef Stone, som har blifvit något kolrig, att de sändt him till ett sannitorium. - ”

Den 9 juli 1922 från Arvid Söderbom till svågern JJB.

” - Brefledes vill jag uppvakta dig på din 65-årsdag, hvori Gerda och Dagny instämma. - Sjelf klagar jag ej. Helsan är god och praktiken tillräcklig, men jag känner mig trött. Det är väl första tecknet på ålderdom. Under månadens lopp reser jag till Wexiö för att fira vårt studentjubileum (50 år). - ”

Den 5 december 1922 från JJB till någon av systrarna.

” - Jag har det ju på så många sätt ojämeförligt bättre än ni, men jag sjunker alltför allt djupare ned i fysisk och psykisk vantrefnad. Emellertid får man icke röja något för Ina, som är det stora barnet . - Annas sjukdom och död var ju för öfrigt så nedgörande i alla hänseenden, att sedan dess har jag egentligen lefvat blott ett halft lif och nu synes det vara på upphällningen med alltsammans. Jag plågas af en olustbringande grämlse öfver det hela, hvars ändamålslöshet är oförklarlig. Emellertid måste vi tills vidare hafva det oss emellan, ty Ina har alltid varit fysiskt och psykiskt svag. - Man säger att min företrädare Ekström yttrade att en husmor bör vara som snigeln i sitt skal. Det var just Annas förtjänst, att hon var sådan. Därför redde vi oss trots alla barnen. Hon var i det stycket olik samtidskvinnorna, hvilka lägga sin näsa i blöt om allt möjligt. - Också slafva de under moder och människors prat o omdömen. Huru jag skall kunna klara de studerande pojarna Birger, Per, Arvid o Ville är mig ännu ett olösligt problem. - ”

Den 6 december 1922 från David Sjöstrand till system Sara.

”- I slutet af oktober reste gumman Kahn till California öfver vintren. Hennes yngste son Lemos åtföljde henne der. - Den sista thorsdagen i novemb(er) har vi tänksgivningsdag hvarje år. - Folket som räntar här i huset äro goda o vänliga. - ”

Den 30 december 1922 från JJB till system Maria.

” - Nils sitter vid samma bord som jag och skrifver till dig. Per läser latin och grekiska för honom om dagarna. Det är knogigt att vara i Fjellstedtska skolan och icke hafva nödiga förkunskaper i dessa ämnen. Sture har påringts af Ungen två gånger för påtänkt Stockholmsresa. - Arvid har haft sig ett par dagars febersäng. Ville har fått tillbaka två ögon af glas att titta igenom, sedan han några dagar gått i blindo för ett krossadt ögonglas. - Gösta kröp just nu upp i knät på Nils och ser på hur han skrifver. Själ är Gösta utrustad med blyertspenna (”tänna”) och har framför sig en skamfilad sagobok (”topp”). Han är mycket begifven på gubbritning och ger oss litet hvar sysselsättning i det stycket. Karl Johan är en ganska fet herre med spelande lifsandar och med mycket utbildad härmningsförmåga. Hela familjen är bjuden till kyrkofest i morgon i Månsarp, där kyrkan skall återinvigas efter genomgången fullständig restauration. - ”

Den 12 januari 1923 från JJB till någon av systrarna.

” - I går reste Nils till Falun öfver Uppsala för att vara extra lärare i förstnämnda stad. - Sture kommer hem i morgon från sin födelsedag. - Per reser den 19^e och tänker äfven titta upp till eder. Birger far sannolikt på samma gång som Nils. Arvid och Ville ha upprop i morgon. - För öfrigt intet nytt att mäla, om icke det att jag sålde min ko i går för 300 kr.- ”

Den 8 mars 1923 från JJB till systrarna Sara och Maria.

” - Anstalten har väl en läkare. Hurudan karl är det? - I dag har Karl Johan fyllt ett år. Han har fått en fin kostym. - Hade i går bref från Olle. Trifves som fisk i vatten. - Vi afsände i går bref till Bertil, hvars pojke heter Bengt Gunnar. Nils mår bra i Falun. Ville skrifver uppsatser med höga betyg. - För öfrigt ter sig lifvet rätt så inveckladt för nutidens människor. Det är en utåtvändhet och hets, som gör att antalet af den gamla lugna, fasta sortens folk blir allt sällsyntare. - Mänsklig s.k. visdom får öfvertaget och Guds ”dårskap” får ingen respekt som den verkliga visheten. - Jag tarfvar ro. Ekonomien tvingar dock till att fortfarande röra på de stela benen, så länge det går. - För barnens skull är ju mitt lif ännu mycket dyrbart.- ”

Sara Sjöstrand avled 1923.

Den 9 maj 1923 från JJB till systemen Maria.

” - Så har då det länge väntade inträffat. Därvid är ett det mest förundransvärda, nämligen att Sara härdat ut så länge som hon har. Vi lyckönska henne till den ändtliga vunna vilan. Då detta brev hinner dig är Gustaf hos dig. Ni bestämma då grafplatsen. Du kan nu få hvila från det uppslitande oroslif, du säkerligen haft, och jag vill uttrycka min stora beundran och tacksamhet för den aldrig svikande uthållighet, tålamod, påpasslighet och ömma kärlek, hvarmed du i årtal stått den sjuka systemen bi. - För oss efterlevande syskon återstår nu att bida vår dag. - Rätt länge har jag emellertid önskat, att de ekonomiska möjligheterna tillåtit att öfvergå till en emeritus' lif, ty ett pastorat på 4000 personer och två socknar håller en kyrkoherde i ständig ofrihet. Knappast kan jag gå utom dörrarna utan att personer söka mig personligen eller pr telefon eller brefledes och kraf på förrättningar än här än där inströmma. - ”

Sara Sjöstrand ligger begravd i familjegraven på Barnarps kyrkogård.

Den 11 juni 1923 från Arvid Söderbom till svågern JJB.

” - Det var roligt höra om alla dina barn. - I mars lät jag undersöka mitt hjerta. Det befanns då vara ett klaffel och ovanligt hög åderförkalkning. Båda sakerna äro obotliga, och det är sålunda blott en tidsfråga, huru länge jag skall lefva. Som jag icke kan vara sysslolös, arbetar jag som vanligt. - ”

Den 19 juni 1923 från David Sjöstrand till systemen Maria.

” - Det var sorgligt att mista syster Sara, blott det var ju godt för henne bliva af från sjukdom och verldsliga sorger, som hon plågats af i många år. - Det var godt ni begrow Sara uti Barnarp. - Mrs Kahn är kanske going to Lilja Hus och då blir jag utan plats. - ”

Den 15 augusti 1923 från David Sjöstrand till systemen Maria.

” - Det var godt, att du från Barnarp besökte broder Gustaf och hans familj, på Talludden o Linköping, samt der fått litet ombyte på personer och andra nya omständigheter. - Kära Maria, du talar om för mig att sända reversen på hvad syster Sara och du skulle betala mig. Jag för min part har ingen skuldrevers att up(p)visa eller att sända dig. För rästen vill jag icke ha en pennis värde af edert, Saras eller af dig. - Miss Kahn, som jag arbetar för, har rest till Michigan state, till en badning plats der, som heter Banton Harbor men väntas hem denna veckan. - ”

Den 19 september 1923 från JJB till systemen Maria.

” - Ina är i Adelsö. - Nu (kl. 10 f.m.) skola Karl Johan och jag gå ut i solen. - Från Birger och Olle hade jag bref i veckan. De trifvas och Per med. Till Elsa och Kerstin har jag i dagarna skrivit. Ville och Arvid skola på dans hos Kolléns i kväll. Hos Davida var jag i torsdags. Vi gjorde en åktur tillsammans. För öfrigt är samlifvet med Torsviksunddomen lifligt, nästan hvarje kväll. Bönderna ha' fått sin råg men hafren mognar dåligt. - ”

Den 23 oktober 1923 från JJB till systemen Maria.

” - I morgon skall Ina in till staden och profva kappa, som tillskapats af Annas gamla plyschkappa. Om torsdag skola vi taga upp våra potater, om vi kunna få folk och lämpligt väder. - Från Nils kan hälsas, emedan jag hade bref i går. Han trifs bra på Helgö och studerar på sin licentiat samt funderar på därtill hörande afhandling i nytestamentlig grekiska och någon kyrkofader. Alltså har den prästerliga uppfostran dock varit till någon nytta. Äfven passerade här ett bref till Nils från Bertil, hvari han framhöll att lifvet därute är ganska frestande, både genom arbete och klimat. Den 4 november skola vi vara med om

kyrkoherdeinstallation och biskopsvisitation i Huskvarna. Det blir väl mera ansträngande än nöjande. - Vår skånska (*hemhjälpen*) är ett mycket ovanligt fruntimmer för att leva i denna flyktiga tid. Hon är alltid tålig, jämn och lugn; har inga pretentioner på nöjen eller sällskap. Huru vilosamt för den man, som får henne till hustru! Och huru billigt tillika! Då jag i förra veckan var hos Eva en natt, fick jag läsa ett brev från Arvid Söderbom. Han vistas i Skodsborg, Danmark, för att hejda sin åderförkalkning med åtföljande hjärtfel. Brita och unge Sjöstrand (*troligen Birger*) voro häruppe i går kväll. De hjälpte mig att fördrifva höstkvällens långtråkighet med ett parti priff. Man kan ju ha' olika tankar om kortspel, men hellre än att i arbetsoduglighet gå och långleds, är det väl bättre att använda det som kan gifva så pass spänning att blir möjligt att få ett dragligt förbrukande af tiden. - Jag orkar verkligen icke att läsa huru mycket som helst och inte prata håller. - Kortspel har ett sämre rykte än det förtjänar. - "

Den 27 oktober 1923 från David Sjöstrand till systemen Maria.

" - Fru Kahn och Lemos, hennes son, har gått till California. - Jag önskar och hoppas du är frisk och att allt besvär med boup(p)teckning och andra affärer måtte komma dig till vilja och behag. - "

Den 24 november 1923 från JJB till systemen Maria.

" - Brita var uppe ett slag i går kväll. Åkte släde upp och ner. I dag reser hon antagligen till Eva öfver söndagen. Från Olof och Nils kan jag hälsa. De ha' båda skrivit och må bra. Ville får antagligen dröja flera veckor på epidemisjukhuset i staden, dit han för skarlakansfeber förflyttades för 3 veckor sedan. - I måndags voro Ina och jag i Spånshult gående, men fingo åka hem. Davida gjorde kontravist dagen därpå. - En söndag härförleden visade Harsten (*komminister i Månsarp*) missionsbilder från Indien i församlingshuset med en inkomst på 50 kr. Så stultar tiden fram dag efter dag, vecka efter vecka. Hvad blir slutresultatet? - När jag vinner på mina obligationer kommer jag upp till Stockholm och hämtar pängarna. - "

Den 10 december 1923 från David Sjöstrand till systemen Maria.

" - Jag är frisk och mår väl samt har kläder och god, närande föda. Nu har jag ock en plats cross street mera att hålla varmt under vintern. I detta huset o platsen är en skola för barn o större dito. - För att sköta om värmen i båda husen måste jag vara i rörelse kl 4 hvarje morning, men oftast är jag vaken i bädden ett par timmar innan 4. - "

Den 27 februari 1924 från David Sjöstrand till systemen Maria.

" - Kross gatan här, der jag sköter om värmen i huset, är en skola för små flickor o pojkar, som oftast har pappa eller mamma med sig. Skolan är två våningar högt men är blott ett krämhus(?). Lärarin(n)orna äro alla fruntimmer. Barnen får sjunga, hoppa o dansa då de (s)pelar piano för dem. Allt går stilla och ordentligt till. Lemos Kahn är ej hemma, han arbetar hvarje dag i ståret. - Fru Dora Kahn vill komma hem till påsk. Judarne har mycket bråk o besvär för deras påsk. De kunna icke begagna de vanliga hvarje dags tal(l)riker och kokkärl, måste därför hafva i beredskap från den höktiden till nästa påsk. - "

Den 9 april 1924 från Arvid Söderbom till svågern JJB.

" - Från Gustaf (*Söderbom, yngre halvbroder*) hade jag för ett par dagar sedan ett långt brev, deri han med stor entusiasm berättar om sin belåtenhet med ombytet (*han har fått plats vid ett glasbruk i Norge*). Jag har alltid varit avogt stämd mot normännen och har aldrig velat resa till Norge. Men kanske, om jag är kry till hösten, att jag reser till dem och den vackra trakten. - Att jag kom på grön qvist berodde på krisåren. Bönderna här hade sådant öfverflöd på pengar, att de sökte läkare för den minsta småsak, som eljest hade gått öfver af sig sjelf. Då

dessutom läkartaxan höjdes, var det lätt att få in 20-25 tusen om året och alla skulder blefvo betalade och några aktier köptes dessutom. Men dessa gick vid den stora bankkraschen. Nu sparas för att Dagny och Gerda icke skola behöfva lida nöd efter min död, som troligen ej dröjer så länge att komma. - Sten bor i Göteborg och har det bra. Jag sköter fortfarande min praktik, men jag reser icke när som helst eller hvart som helst utan väljer mina resor. - ”

Den 3 juni 1924 från David Sjöstrand till systemen Maria.

” - Mitt rum här uti källaren hvar jag bor, äro under vintren varma och ej fuktiga men under sommaren kalla och fuktiga. Re(u)matismen har jag numera ej mycket ondt af som förr. - Wi hade den 30 maj decorasjonsdagen, som firas med att visita och decorera de döda uti alla begravningsplatser. Har du blifvet bjuden af Johns att komma till Barnarp på visit, skulle du gå dit, fastän det kostar penningar för resan och andra omständigheter. Barnarps skulle var helsosamt och trevligt för sommaren. - ”

Den 1 juni 1925 från David Sjöstrand till systemen Maria.

” - Hyresgästerna vi hade här i huset har flyttat härifrån till någon plats, emedan Lemos Kahn har höjt hyran. De två våningarna står för närvarande tomma. - Här är stundom arbete med att vaska fönster och golw. - Här är arbete på gården med gräs kutting med maskin (machin) m.m. Förrästen är jag vid god helsa, fastän gammal och känner mig stundom ganska trött. Jag har plantat morötter och rödbetts samt kukumbres och sweet majs.- ”

Den 21 december 1925 från JJB till systemen Maria.

” - Brita var hemma hos oss i går, var stilla men driftig som alltid. Hon har lärt sig stenografera så bra, att jag får mina predikningar igen. Hon lägger ned mycket arbete därpå. Hvar Sture tänker tillbringa julen veta vi ännu icke. Rut i Indien har skrifvit. Skall ha en liten i mars. Gläder sig åt att få komma hem 1927. - Själfbesvärar jag alltmer af min prostata och är nog lifdömd. Karl Johan sitter midt emot mig och (oläsligt) och ritar. - ”

Den 7 januari 1926 från David Sjöstrand till systemen Maria.

” - Juldagen här var jag öppe hos folket som hyrer öfvre våningen, hade hos dem dinner å qvålsvard samt \$3 in julpresent, cigarrer. De voro mycket vänliga o snälla. Af Lemos Kahn ett par skor, värda omkring \$5. - Lemos Kahn har en polisdogg som han kallar Forscello, och jag har en hvit katt som heter Frits. De äro ganska rara exemplar. - ”

Den 23 mars 1926 från David Sjöstrand till systemen Maria.

” - Jag arbetar nu med att uttaga fönster (39) från de tre våningarna och bära dem uppe i addiken. - Nedra våningen här är ännu icke uthyrd (tom), ty här är en hel mängd platser som står tomma. Här bygges upp en stor mängd nya hus och folket vill helst bo, der allt är nytt och charmant. Jag önskar du måtte blifva bättre från plågorna nu, då vi får fint väder o varmt. - ”

Arvid Söderbom avled 1926, 73 år gammal.

Den 16 november 1926 från David Sjöstrand till systemen Maria.

” - Det är beklagligt dina ögon skall vara så svaga och att de måste opereras, måtte detta lyckas väl. - Nu torsdag skall Lemos Kahn(s) systers dotter Lea Ginsburg sto brud med en ung man. Lea är 21 år gammal och ser godt ut. Hon har en broder i Mechigans stad, som har en möbelfabrik med stor. Hans namn är Leonard Ginsburg efter deras fader, som är död. Lemos Kahns syster, mrs Palina var gift med Ginsburg. - Mrs. Palina är nu omgift med en man, hvars namn är Jerzy Cohn. Alla judar. - Den 25 denna månad har vi här, över hela

landet, höktids- och bönedag, som de här kallar Tanksgivingsday och firas hvarje år den sista torsdagen i novemb. Blott de flesta firar dagen med att äta turkys. - ”

Den 4 januari 1927 från David Sjöstrand till systemen Maria.

” - Juldagskvällen här var jag uppe hos folket i tredje våningen för sopper, hade turky med (oläsligt) potatis m.m., cigars, kandy, samt \$3 för julklapp. Av Lemos Kahn fick jag en stor wollen nattrob. - ”

Den 28 februari 1927 från David Sjöstrand till systemen Maria.

” - Ledsamt att du skulle hafva blifvit förkyld och därför fått flusnan tillsammans med din vanliga åkomma. Man måste alltid laga så att hålla fötterna varma. Sorgligt doc Arvid Söderbom är död, han var omkring min ålder 75. Det är glädjande lilla Britta är så god o snäll att sända dig som nyttiga presenter. - ”

Den 2 maj 1927 från David Sjöstrand till systemen Maria.

” - Gräset här på gården är nu långt nog för kortning med maskin. Jag har nu mycket besvär med krusbärsbuskarna, ty gröna maskar äter af löven, som måste (oläsligt) med kalksalpur, som mixas med vater för deras bevarande. Det är glädjande höra Hannas, Johns, Gustafs ungdomar som oftast besöker dig. - Läsningen af engelskan är jag tyvärr ej vidare smart men kan läsa och förstå mig sjelf allt det bästa, hvad som är skrivit, fastän der är många höga ord, som måste uppsökas i lexikon. - ”

Den 8 juni 1927 från David Sjöstrand till systemen Maria.

” - Denna bygning här är Sveriges på utställningen. (Han talar om ett hus, som varit Sveriges byggnad på en tidigare utställning och som nu flyttats till en park.) Nu under denna stormen här, blåste in i huset ett stort halfrunt fönster upp i 4 våningen, med främ och all, med ett rysande brak. Godt höra Bertil och med fru är hemma från Indien glad o vell. - ”

Den 10 augusti 1927 från David Sjöstrand till systemen Maria.

” - Det var just godt du kunde utstå den långa resan till Johns i Barnarp och att Nils med fru voro så utmärkt goda o rara att taga hand om dig under resan, med mera. Det är nu godt för dig komma ut på landet för ombyte af clemat, hväder o hvind samt glädjande om (oläsl.) med John o familj och angenäma hemlif. - Jag antager du icke reser från Johns i Barnarp förr än uti september. Allt här går på sin gamla och nya stråt, båda med strider, gamman och gråt. - ”

Den 7 december 1927 från JJB till systemen Maria.

” - Mina underlifssvårigheter äro just nu sedan 3 dagar mycket besvärliga. Från Elsa var bref i går. Hon väntar till sig i jul Birger och Inga, möjligen ock Arvid, som den 23 dennes skulle tentera i hebreiska. Bertil reser mycket. För de for den 21 nov.t. Göteborg, sedan Karlstad o.sovo, för att icke återkomma till Lund förr än den 12 dennes. - Gösta hade på sin födelsedag kafferep för sina skolkamrater. - ”

Ina fortsätter.

” - Karl Johan påminner oss ibland om Faster, när Faster trillade ur hängmattan o.sv. - ”

Den 5 januari 1928 från David Sjöstrand till systemen Maria.

” - Det måste vara mycket svårt o beklagande för dig att ögonen äro så svaga. Jag förundrar mig öfver du kan skriva och läsa. - Julklaps från Lemos Kahn ett par skor och från övriga i huset \$3.80. Allt går här på sin vanliga trall. - ”

Den 19 oktober 1928 från JJB till systemen Maria.

” - Jag tänker på dig och undrar huru du känner det i denna dystra värld. - Hos Sture och hans familj gjorde vi ock besök, enkelt men trovärdigt folk. Om min Hultaforskur får någon betydande verkan, är för tidigt att döma. Något bättre aptit har jag fått, kanske delvis beroende på att jag lagt bort att röka. I onsdags voro vi på surströmmingssupé hos Davida. Nu ha' de det varmt och godt i Spånshult, ity att de laggt in centraluppvärmning. Karl Johan har nyss satt i sig 3 bastanta honungsgåsar. En stöddig pojk! Gösta har alltid varit svagare att äta och håller sig smal och blek men är hurtig och ifrig, traskar till skolan som vanligt. - ”

Den 3 december 1928 från David Sjöstrand till systemen Maria.

” - Här i America har vi nu fått Mr Herbert Hower för precedent, som tillträder sin (oläsligt) den 4 mars 1929. Hower är nu ute på resa till södra America, staterna der som har callat honom komma för en extra besök. - Tiden flyger och snart nalkas julhöktiden och får jag nu medan tid är önska dig en glad fridfull jul. - ”

Bertil Sjöstrand avled i januari 1929.

Den 6 maj 1929 från David Sjöstrand till systemen Maria.

” - Det var godt o väl att Bertils fru fick lefva o taga omsorg med barnen. - Folket här, som räntat nedra våningen, flyttar nu från huset här till någon annan plats. De har två pojkar o en flicka, och dessa tre har varit alltid besvärlige och till stort besvär utsides kring huset. - ”

Den 18 juni 1929 från David Sjöstrand till systemen Maria.

” - Folket som lefde i första flätten här har movat till Jo NwJork och nu har målare, som fixar upp platsen m.m. Broder Gustafs ben hoppas jag är nu bättre och finner sig väl. Den sorgliga mistningen af Johns äldste son Bertil måste vara en stor saknad. Jag (är) frisk, blott olderdomen kännes mycket med stort besvär och trötthet. - ”

Den 3 september 1929 från David Sjöstrand till systemen Maria.

” - För mig att gå öfver till Sverige är nästan (oläsligt) och blefve mödosamt både för mig och alla övriga af eder. Derfor bättre stanna här. Skulle någonting hända mig till harm, vill Lemos Kahn taga hand om mig. Han är god kind man. För närvarande är här icke något ansträngande arbete och jag kan taga tings sakta. I går hade vi her en helgedag, Lebordagen, som firas af alla. - ”

JJB Sjöstrand avled i november 1929.

Den 6 mars 1930 från David Sjöstrand till systemen Maria.

” - Har du någon aning om broder Johns familj, hur de har det i Barnarp. - Penningarne i Stockholmsbanken kan jag för min egen part icke have mycken nytta af, ock för denna orsakens skull kan du Maria uttaga kronorna ur banken och använda dem för hvad du behöfver. För mig att resa härifrån till Sverige vore icke praktiskt, emedan gammalt folk har de nog af förut. Det skulle vara fröjdefullt att komma hem till Sverige och se eder alla, men att stanna för en gammal man blefve till alla blott omsorjer o onödigt besvär. Here hos Lemos Kahn måste jag stanna för arbete, tills dess krafter aftager tillika som krämpor. Nu i sådant fall vill Lemos Kahn taga mig till countys hospital för omvårdnad. Då döden kommer, tager hospitalet hand om begrovnigen, äfven om Lemos Kahn icke behöfde betala för densamma. - Nu syster Maria, tag money från banken, när du behöfver. - ”

Den 27 maj 1930 från David Sjöstrand till systemen Maria.

” - Jag hade brev från Britta. - Hon tager saknaden efter John ganska lugnt o förståndigt. Brita har äfven sitt arbete i Thorsvik, Norrahammar, som upptager tankar o tid. Det är godt för Johns enka att få stanna i Barnarp ett år samt för de två så (små) pojkar. Brita omtalar hon var i Alverstad hos Sture, som har en sån stark och frisk (fru?). Hon omtalar äfven att Eva, som nu varit gift i 10 år, har nu en liten tös och det var en greet oro om lifvet af dem båda. Det är ganska sorgligt för broder Gustaf att vara (oläsligt) och icke kunna använda sitt ben. - Jag är nu gammal och kan därför icke gå back till Sverige, måste stanna here. - ”

Den 29 juli 1930 från David Sjöstrand till systemen Maria.

” - Det var mycket glädjande höra att du efter den hårda outhärdliga sjukdomen är bättre. - Huru gladt är det höra att Bo Carstensen har nu och är docktor. - ”

Den 16 december 1930 från David Sjöstrand till systemen Maria.

” - From Brita o Astrid (vem?) hade jag för några dagar sedan brev. Hon är glad med friskt mod o helth samt omtalar att 8 af dem i sista (skall vara första) kullen och två uti den sista skola fira deras jul i Barnarps prästgård tillsammans med frun Ina Sjöstr. - Tiden här i America för handelsaffärer och lebers är dåligt. Tusentals går här utan sysselsättning. Governmentet och städerna måste gifva dem alla underhåll i mat, kläder, husrum m.m., som vill möjligtvis cost some millions. Polisen i Chicago, med flera öfverhetspersoner, här i staden har ett hårdt outröttligt arbete för att arbeta staden free från gunmen, banditer o tjuvar m.m. trask. Alla de judes här uti corten har därför ett outhärdigt arbete handtera allting hvarje dag. - ”

Den 19 januari 1931 från David Sjöstrand till systemen Maria.

” - Jag önskar, hoppas du är efter omständigheterna väl samt har nöje, glädje af radion, som ger mjusik o godt kompany. Från Brita Sjöstrand hade (jag) brew two veckor före jul. Hon omtalar äfven hafva skaffat sig en fästeman men att detta ännu måste vara en hemlighet för allmenheten. Då de nu är redo för deras bröllop, jag tåld Brita, att spelmännerna vill lägga violen under hakan o draga till rätt på alla fyra strängarne en drill, så att ingen der på marken kan stå still. Hej! Hej! Lustigt live i dansen ock att gummorna vill necka o gubbarna de hecka, fleckorna sig checka, stampa pojkar, så bör dansen gå. - Polisen här och alla öfverhåddspolis is hard efter tjuvar, banditer. Och de har en stor mängd af dem uti råttfellan. Blott det är svårt för polisen att kunna vara redo på alla platser, ty hvarje dag händer some robbery o killing. Folket som bor här uti första våningen arbetar för 3 news papers samt har något med radion to do, der de sjunger och talar. Blott de kommer hem sent 2 o 3 in de morning, vilket för mig är ej godt, ty blifva gammal är svårt att åter gå till sömns. - ”

Den 12 mars 1931 från David Sjöstrand till systemen Maria.

” - I dessa dagar har wi haft en stor snöstorm i två dagar, som fyllt upp street, fällt gårdar. - Brita o hennes fästman måste vara väl och frodas af (oläsligt). - ”

Den 21 april 1931 från David Sjöstrand till systemen Maria.

” - Ledsamt höra att din temperatur är så hög och har svårt för att sjelf gå till bädd utan hjälp. - Syrenbuskarna börjar nu grönskas och andra buskar. - Om jag skulle dö eller något hända mig, vill Lemos Kahn låta eder veta af. - ”

Den 19 maj 1931 från Maria Sjöstrand till brodern David.

” - Ischias har jag lidit grymt af senaste månaderna. Hade icke du den hemska åkomman, medan du var i Lenhofda? Så vackert och ståtligt du skrifver! Aldrig någon jämmer från dig - ”

Men hvad jag längtar efter dig! Är det möjligt för dig att läsa mina ”kråkfötter”. - Nu tillönskar jag dig ljuflig pingstheg! Den 29de fyller du 79 år. Tänk en sådan kraft du äger! -”

Den 4 juni 1931 från David Sjöstrand till systern Maria.

” - Från Brita Sjöst har jag ej haft brev, emedan hon tycker sig ej hafva vidare intresse in mig, då hon har sin fästman att pussla med m.m., och detta är jou rätt o godt. Wi hoppas broder Gustaf(s) ben måtte vara bättre, samt gifva honom ro och frid. - ”

Den 30 juni 1931 från mrs Madden i Chicago till Maria Sjöstrand.

”Bästa vän Maria. Bara några rader till er att säga er att eran broder David dog den 23 juni och var begravd den 25 juni 1931 och hade en svensk fin begravning. Folket som han arbetade för begravde honom mycket vackert och vi var alla där. Folket som han arbetade för vill veta, om ni vill hava hans saker, som han lämnade efter sig. Skriv och säg mig detta i ert nästa brev. Han var inte sjuk mer än en tre dagar och min mor tog vara på honom, hon är svensk. Så han led inte, han somnade och dog. - Eran vän mrs G. Madden”

David Sjöstrand blev 79 år gammal.

Gustaf Sjöstrand avled i januari 1932. Han blev 82 år.

Maria Sjöstrand avled 1937 och begravdes i föräldrarnas grav på Lenhovda kyrkogård. Hon blev 77 år.